

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

СРЕДЊЕ БАЛЕТСКЕ ШКОЛЕ

ЗА ПЕРИОД 2022. – 2026.

Балетска школа “Димитрије Парлић”

Панчево, Жарка Зрењанина 25

Тел/факс: 013/351-187, 013/351-649

E-mail: dimitrijeparlic@open.telekom.rs

www.dimitrijeparlic.rs

Директор школе- Милорад Вукобратовић

На основу члана 119. става 1. тачке 2) , а везано за члан 61. Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл.гласник РС" број 88/2017, 27/2018 - др. закони и 10/2019 , 27/2018 - др.закони и 06/2020 и 129/2021) и члана 10 Закона о средњем образовању и васпитању ("Сл.гласник РС" број 55/2013, 101/2017, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 52/2021, 129/2021 и 129/2021 - др. закони) и Статута школе, Школски одбор Балетске школе „Димитрије Парлић“ у Панчеву донео је Школски програм на 35. седници одржаној _____ године.

Председник Школског одбора

Директор школе

САДРЖАЈ

- УВОД стр. 5
- ШКОЛА И ЊЕНА ОКОЛИНА стр.6
- АНАЛИЗЕ ПОТРЕБА УЧЕНИКА, РОДИТЕЉА, ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ КОЈА ПОЛАЗИ У ПРВИ РАЗРЕД стр.7
- СТРУКТУРА НАСТАВНОГ КАДРА КОЈИ ЋЕ РАДИТИ У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ стр.8
- СВРХА, ЦИЉЕВИ ЗАДАЦИ ПРОГРАМА СБОВ стр.16
- НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА стр.19
- ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ стр.21
- ЛИСТА УЏБЕНИКА стр.21
- НАСТАВНИ ПЛАН СРЕДЊЕГ БАЛЕТСКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊАЗА ПОДРУЧЈЕ РАДА КУЛТУРА, УМЕТНОСТ И ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ стр.26
- ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА стр.32
- ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА НА ОДСЕКУ КЛАСИЧАН БАЛЕТ стр.32

Класичан балет, главни предмет I – IV стр.33

Репертоар класичног балета I – IV стр. 67

Дуетна игра II, III, IV стр.69

Савремена игра I – IV стр.73

Сценско народне игре I – IV стр.94

Историја игре III, IV стр.100

Глума и вокал III, IV стр.102

- ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА НА ОДСЕКУ САВРЕМЕНА ИГРА стр.104

Савремена игра, главни предмет I-IV стр.104

Репертоар савремене игре I-IV стр. 116

Класичан балет I-IV стр. 119

Сценско народне игре II стр. 128

Модерна подршка III, IV стр. 131

Историја игре III, IV стр.133

Глума и вокал III, IV стр. 136

Игре XX века (плесови) I стр.138

- ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА НА ОДСЕКУ НАРОДНА ИГРА стр. 143

Народна игра, главни предмет I – IV стр.143

Репертоар народне игре I – IV стр.153

Класичан балет I – IV стр.154

Сценско народне игре II, III, IV стр. 160

Савремена игра III, IV стр.166

Глума и вокал III, IV стр.172

Традиционално певање I – IV стр.174

Традиционално свирање I – IV стр. 176

Етнологија I, II стр.178

Основи кореографије I – IV стр.180

Етномузикологија III, IV стр. 183

Солфеџо са теоријом музике I, II стр.184

- ПРОГРАМ ЗАЈЕДНИЧКИХ ОПШТЕОБРАЗОВНИХ ПРЕДМЕТА ЗА СВЕ ОДСЕКЕ стр.186
- Српски језик и књижевност I – IV стр. 186
- Француски језик I – IV стр.197
- Енглески језик I – IV стр.200
- Историја са историјом културе и цивилизације I – IV стр. 208
- Биологија I стр.214
- Социологија II стр.217
- Рачунарство и информатика I – IV стр. 218
- Психологија III стр. 222
- Филозофија IV стр. 227
- ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ стр.229
- Грађанско васпитање I – IV стр.229
- ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ стр. 234
- Клавир, I, II стр.234
- Математика I, II стр.236
- ОБАВЕЗНЕ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ – КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТИ стр.243
- ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ стр.243
- ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ стр.245
- ПРОГРАМ ИНТЕРНИХ ЧАСОВА стр.245
- ПРОГРАМ ЈАВНИХ ЧАСОВА стр.245
- ПРОГРАМ КОНЦЕРАТА И ЈАВНИХ ЧАСОВА стр.245
- ПРОГРАМ ФАКУЛТАТИВНИХ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ стр 246
- ЕКСКУРЗИЈЕ
- ТАКМИЧЕЊА
- СЕМИНАРИ
- КАМПОВИ
- ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ
- Програм излета стр.248
- Наставничке екскурзије стр. 250
- ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА стр. 251
- ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА стр.251
- ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА стр.281
- ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ стр.282
- ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ стр.282
- ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ стр. 283
- ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ стр.284
- ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ стр.286
- ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ стр.287
- НАЧИН ОСТВАРИВАЊА И ПРИЛАГОЂАВАЊА МУЗИЧКОГ И БАЛЕТСКОГ ОБРАЗОВАЊА И УЧЕНИКА СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА стр.289
- ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ стр.294
- ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА стр.294
- ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ РАДА ШКОЛЕ стр.295
- ПРОГРАМ ТИМА ЗА РАЗВОЈНО ПЛАНИРАЊЕ ШКОЛЕ стр.295

УВОД

Школски програм припремио је Стручни актив за развој школског програма у следећем саставу:

1. Милорад Вукобратовић, директор школе
2. Маја Голубовић, наставница савремене игре и помоћник директора школе
3. Каја Крајиновић Васић-стручни сарадник-психолог школе
4. Мирослав Тодоровић- председник стручног актива општеобразовне наставе
5. Владислава Марковић-председник стручног актива играчких предмета
6. Теодора Ристић- председник стручног актива музичких предмета и корепетиције

У припреми Школског програма Стручни актив се руководио начелима која су дефинисана Законом о основном образовању и васпитању (Чл.28, "Службени гласник РС", бр. 55/2013), као и потребама ученика, родитеља и локалне заједнице које су се издиференцирале током дугогодишње школске праксе и партнерског искуства.

Правни основ и полазне основе за израду Школског програма :

- 1.Закон о основама система образовања и васпитања „Сл.гласник РС“ број:88/2017; 27/2018 и др.закона 10/2019, 27/2018- др.законои, 6/2020 и 19/2021.)
2. Закон о средњем образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ број 55/2013, 101/2017,27/2018. др. Закони и 6/2020 и 52/2021, 126/2021 и 129/2021- др.законои)
- 3.Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању („Сл-гласник РС“ број: 33-99, 108- 2003)
- 4.Правилник о општим основама школског програма 5/2004
- 5.Правилник о врсти стручне спреме наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама (Сл.гласник РС- Просветни гласник“ број: бр, 51-91, 1-92, 21-93, 3-94, 7-96, 3-99, 6-2001, 3-2003, 8-2003, 11-2004, 5-2005, 6-2005, 2-2007, 4-2007, 7-2008, 11-2008, 5-20011, 8-2011, 9-2013 и 6-2014)
- 6.Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника (Сл.гласник РС“ број 109/2021.)
- 7.Правилник о степену и врсти образовања наставника који изводе образовно-васпитни рад из изборних предмета у средњој школи („Сл.гласник РС- Просветни гласник“ број: 11/2012 и 15-2013)
- 8.Правилник о нормативима школског простора, опреме и наставних средстава за средњу школу („Сл. Гласник РС и Просветни гласник“ број: 4/90)
7. Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање изборних програма образовно-васпитног рада у средњим школама(„Сл.гласник РС- Просветни гласник „ број: 27/87)
8. Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, залостављање и занемаривање („Сл. Гласник РС, бр. 46/2019, 104/2020.)
9. Правилник о стандардима квалитета рада установе 7/2011 и 68/2012.
10. Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника („Сл.гласник РС – Просветни гласник „ број: 5/2012 и 6/2021).

11. Правилник о наставном плану и програму у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметност и јавно информисање „Сл.Гласник“ РС број: 6/90, 4/91 – математика, хемија и географија; остали предмети: 2/2002; 10/2003, 11/2013 и 14/2013.

ШКОЛА И ЊЕНА ОКОЛИНА

Школа се налази на простору ширег центра града (матична зграда) и центра града (изнајмљени простор), што представља добар положај услед близине главних саобраћајница, административних и културних институција.

Матична зграда школе је својом дужом страном окренута ка улици и граничи се са регулационом линијом, те је пешачки улаз обезбеђен са тротоара, а колски улаз из Улице Жарка Зрењанина. Колски и пешачки улаз кроз ајнфор самог објекта, те се приступа у парцелу где су следећи објекти: главна зграда, дозидано крило са службеним просторијама и покривени паркинг. Школа је смештена у десном делу зграде, а у другом делу се налази управа Предшколске установе "Дечија радост", са правом коришћења половине дворишта. У оквиру парцеле где се налази школско двориште постоји зона паркирања, зелене површине и неколико вишегодишњих стабла дрвећа.

Мањи део наставе се обавља се у матичној згради : простор високог приземља којим је прикључена библиотека и костимографско – шнајдерско одељење које се физички налази у дозиданом крилу и адаптирани сутерени у коме су смештене сале, које су као и остале просторије у школи прилагођене намени у складу са нормативима. Обе етажне поседују мокре чворове за ученике и наставно особље. У дозиданом делу зграде, коме се приступа из дворишта, смештени су : зборница, кухиња и тоалет, канцеларије административног особља и директора, као и архив школе. Међутим, овај део зграде намењен је основној школи.

Због повећања броја одељења и неадекватног постојећег простора у смислу скучености простора и 50% подрумског дела, школа користи изнајмљен простор на адреси Димитрија Туцовића бр. 2 који је у власништву Српске Православне Црквене Општине, а по одобрењу Градске управе Панчева – Секретаријата за јавне службе и социјална питања – градског већника за образовање Татјане Божић. Простор задовољава законске нормативе за рад балетске школе и физички је близу матичној згради школе. Састоји се из велике сала за играчке предмете, велике гардеробе за ученике, учионице за клавир, просторија за наставнике, просторије за помоћно техничко особље, 2 тоалета и простран ходник. Укупна површина простора је 243м². Коришћење простора регулисано је Уговором о закупу а адаптирање простора је извршила Српска Православна Црквена Општина. Школа је за потребе новог простора обезбедила основна средства неопходна за рад (интерактивна бела табла, ормани за ученике, балетски под, огледала, балетски штапови, док су 2 клавира и клима уређај – власништво АХ „Јован Бандур“ дати на коришћење). Школске клупе, столице, компјутери и слично су пренети из матичне зграде).

Школске просторије су физички безбедне и испуњавају основне безбедносне стандарде. Редовно се одржавају и чисте, па можемо оценити да задовољавају здравствено - хигијенске услове. Сви облици образовно-васпитног рада изводе се на српском језику.

Школа располаже следећим наставно - техничким средствима (у Панчеву):

НАСТАВНО ТЕХНИЧКА СРЕДСТВА	комада
✓ пијанина 10	8 клавира 2 клавинове
✓ миди клавијатура	1
✓ синтисајзер	1
✓ аудио уређаји у свим салама	4
✓ преносива мултимедијална сцена	1
✓ блутут звучник	1
✓ паметна табла	1
✓ телевизор + двд	3
✓ смарт тв	2
✓ дигитална камера	1
✓ видео бим са пројектним платном	1
✓ фотокопир са скенером	1
✓ фотокопир апарат	1
✓ Рачунари	10
✓ Лап топ	20
✓ Апарат за корицење	1
✓ Фрула једноделна	11
✓ Мале гусле	1
✓ Окарина	3
✓ Гоч	1
✓ Тарабука	1
✓ Кавал	1

АНАЛИЗЕ ПОТРЕБА УЧЕНИКА, РОДИТЕЉА, ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ КОЈА ПОЛАЗИ У ПРВИ РАЗРЕД СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Анализа уписа шк.2020/2021. и 2021/2022. потврђује да наша школа испуњава територијално потребе уписа у Јужнобанатском округу и шире. Школа је први пут уписала и смер народне игра чиме се учврстила као средњошколска установа. Циљ нам је да се сваке године уписују сва три смера. Школа такође мора водити рачуна да ученици основне школе настављају упис у средњу школу након завршетка осмог разреда основне школе. Први и основни разлог је психичка зрелост ученика за бављење овом префињеном и комплексном уметношћу. Други разлог је развијен мишићни и мускулаторни апарат као и што нагли раст детета може изазвати проблеме са кичмом а појачани напор и опет раст - срчане сметње и проблеме са радом срца. Ово су само запажања која смо констатовали током вишегодишњег рада са ученицима. Такође, ученици који су раније уписали балетску школу, имају и напор полагања опште наставе на крају прве године што представља оптерећење за ученика. Упис «пре времена» би требало оставити за талентоване кандидате односно кандидате са «изузетним способностима».

На крају треба додати, да и са самим ученицима који желе да упишу средњу школу и њиховим родитељима, треба на време обавити разговоре везане за појашњење шта ће ученицима школа пружити и саветодавну подршку везану за даље школовање након средње школе. Који су то факултети (сви друштвени) и како да на време препознају и усмере децу за даље. На пример, ако желе драмски факултет, да се упознају са врстама одска (глума, режија, снимање, фотографија...), шта се тражи на пријемним испиту, да ли постоје припреме за упис и остале информације. Такође је битно да професори у школи прате ове потребе и у односу на њих путем ваннаставних активности пруже додатна знања ученицима или им помогну усмеравајући их на литературу или уметнике са чијим се радом морају упознати. Такође, наставници имају могућност да укажу на потенцијал ученика за одређену област и укажу на област у којој ученик може остварити најбоље резултате пратећи наравно и његове жеље и духовне потребе.

СТРУКТУРА НАСТАВНОГ КАДРА КОЈИ ЋЕ РАДИТИ У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ

Светлана Вучинић Стојић. предаје: Класичан балет – главни предмет, класичан балет, историјско балске игре. Радни стаж: у просвети - 29 година, играчки стаж – 3 године, односно 4 године и 6 месеци са бенефицијама. Формално образовање: Средња балетска школа „Лујо Давичо“ Београд, класичан балет; Виша школа за образовање васпитача Вршац; Мегатренд универзитет, Факултет за културу и медије Београд – звање, мастер културолог. Положен испит за лиценцу на Учитељском факултету Београд, 2003. године. Учешће на акредитованим програмима стручног усавршавања: Самовредновање у музичким/балетским школама; Методика класичног балета у I разреду средње школе, Exercises код штапа; Методика класичног балета у I разреду средње школе, у извођењу скокова; Методика класичног балета у I разреду средње школе, Exercises на средини сале; Методика класичног балета у I разреду средње школе, у извођењу корака на прстима; Методика наставе сценско народне игре у СБШ у вежбама на средини сале – елементи Шпанске игре; Методика наставе класичног балета у III разреду средње школе у извођењу скокова, Allegro; Методика наставе класичног балета у III разреду средње школе Exercises код штапа и на средини сале; Методика наставе класичног балета у III разреду средње школе у извођењу корака на прстима; Такмичарске варијације у средњој балетској школи према међународним пропозицијама; Балет Народног позоришта у Београду 80-их и 90- их година XX века; Методика наставе класичног балета у IV разреду средње школе у Exercisesу на средини сале; Методика наставе класичног балета у IV разреду средње школе у Exercises-у на прстима; Методика наставе класичног балета у IV разреду средње школе у Exercises-у у Allegru; Квалитет извођења кореографских задатака за потребе наступа ученика основне и средње балетске школе; Балет „Празник у Венецији“ кор. М.Петипа на музику Ч. Пуњи; Добре и лоше стране учешћа на такмичењима, код деце са изразитим музичким способностима; Пракса и прописи; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Како решити проблем са дисциплином и управљати разредом; Рад са тешким родитељима; Унапређивање наставе класичног балета кроз

упоређивање два система румунског и српског са основом на Ваганова техници; Методологија и садржаји рада на часовима одељенске заједнице/одељенског старешине: шта, како и зашто?; Усавршавање комуникационе компетентности: комуникација са ученицима, колегама и родитељима; Превенција емоционалног сагоревања наставника у школама; Обука запослених у образовању за примену бразовних стандарда и самовредновање рада установа у сновном и средњем образовању; Израда електронског наставног материјала; Како мотивисати ученике 21. века“; Реализација наставе орјентисане ка исходима учења. **344 сати.** Учешће на осталим облицима стручног усавршавања:

Међународна летња академија Варна 2008. Класичан балет, Карактерне игре, Мастер клас, Систем Џон Кранко, Џез и афрокубански савремени плес, Методика класичног балета за основну школу; методика Историјско балских игара за IV разред основне школе; Припрема ученика за полагање аудиције; Комуникација и асертивно решавање конфликта; Педагошка документација; Стручни скупови: Развојни циљеви музичког образовања у Европи и актуелности у музичком образовању; Могућности и развојни циљеви укључивања музичких школа Србије у IPA програме прекограничне сарадње са земљама EU из окружења, Повезивање и умрежавање музичких школа европских земаља 40 година Европске уније музичких школа; Мастер клас Лео Мујић; Мастер клас Ана Јојић; Мастер клас Ксенија Дињашки; Мастер клас Дорина Лијана Јанку; Мастер клас Исидора Станишић. Ballet master classes The Bolshoi ballet academy; Положен општи почетни курс рачунарства и курс енглеског језика ниво B1. **173 сата и 15 дана. Укупно 877 сати.**

Ивана Пезељ. Предаје: Класичан балет – главни предмет, Класичан балет и Сценско народне игре . Радни стаж: 28 година ; Завршена СБШ и Виша школа за васпитаче Вршац – стручни назив: васпитач. Положен испит за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици): **306 сати.** Одслушани програми/ теме: Почетни курс рачунарства; Самовредновање у музичким / балетским школама; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у егзерсису код штапа“; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у извођењу скокова – алегро; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у егзерсису на средини сале; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у извођењу корака на прстима; Методика наставе сценско народне игре у СБШ у вежбама на средини сале – елементи шпанске игре“; Методика наставе класичног балета у 3. Разреду СБШ у извођењу скокова ; Методика класичног балета у 3. Разреду СБШ у егзерсису код штапа и на средини сале; Методика класичног балета у 3. Разреду СБШ у извођењу корака на прстима; Такмичарске варијације у СБШ према међународним пропозицијама; Балет Народног позоришта у Београду 80-их и 90-их година XX века; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у егзерсису на средини сале; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у егзерсису на прстима; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у алегру; Међународна балетска академија – Варна; Квалитет извођења кореографских задатака за потребе наступа ученика основне и средње балетске школе; Балет „Празник у Венецији“ кореографија М. Петипа на музику Ч. Пуњија; Добре и лоше стране учешћа на такмичењима код деце са изразитим музичким способностима; Пракса и прописи; Повезивање и умрежавање музичких школа европских земаља – 40 година Европске уније музичких школа – трибина; Припрем аученика за полагање аудиције у позориштима; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Рад са тешким родитељима; Тим билдинг и коучинг; Асертивна комуникација и решавање конфликта; Педагошка документација;

Унапређивање наставе класичног балета кроз упоређивање два система – Румунског и Српског са основама Ваганова техника.

Наташа Тодовић. Предаје: Класичан балет – главни предмет, Класичан балет и Историјско балске игре. Радни стаж: 18 година; Завршена СБШ и апсолвент Института за уметничку игру Београд. Положен испит за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици): **300** сати. Одслушани програми/ теме: Развојно планирање у музичким / балетским школама; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у егзерсису код штапа“; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у извођењу скокова – алегро; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у егзерсису на средини сале; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у извођењу корака на прстима; Методика наставе сценско народне игре у СБШ у вежбама на средини сале – елементи шпанске игре“; Методика наставе класичног балета у 3. Разреду СБШ у извођењу скокова ; Методика класичног балета у 3. Разреду СБШ у егзерсису код штапа и на средини сале; Методика класичног балета у 3. Разреду СБШ у извођењу корака на прстима; Између прописа и праксе; Такмичарске варијације у СБШ према међународним пропозицијама; Балет Народног позоришта у Београду 80-их и 90-их година XX века; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у егзерсису на средини сале; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у егзерсису на прстима; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у алегру; Међународна балетска академија – Варна 2010.; Балет „Празник у Венецији“ кореографија М. Петипа на музику Ч. Пуњија; Развојни циљеви музичког образовања у Европи и актуелности у музичком образовању; Могућности и развојни циљеви укључивања музичких школа Србије у ИПА програме прекограничне сарадње са земљама ЕУ из окружења; Добре и лоше стране учешћа на такмичењима код деце са изразитим музичким способностима; Повезивање и умрежавање музичких школа европских земаља – 40 година Европске уније музичких школа; Музичка школа и индивидуални образовни план; припрема ученика за полагање аудиције у позориштима; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Присуство музике у медијима; Педагошка документација; Тим билдинг и коучинг; Асертивна комуникација и решавање конфликта; Унапређивање наставе класичног балета кроз упоређивање два система – Румунског и Српског са основама Ваганова техника.

Александра Малијар. Предаје: Савремену игру – главни предмет, Савремена игру и Игре XX века. Радни стаж: 18 година; Завршена СБШ и виша школа – стручни назив: Дипломирани васпитач. Положен испит за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици): **647** сати. Одслушани програми/ теме: Међународна балетска академија – Варна 2008.; Методика наставе класичног балета у 3. Разреду СБШ у извођењу скокова ; Методика класичног балета у 3. Разреду СБШ у егзерсису код штапа и на средини сале; Методика класичног балета у 3. Разреду СБШ у извођењу корака на прстима; Такмичарске варијације у СБШ према међународним пропозицијама; Балет Народног позоришта у Београду 80-их и 90-их година XX века; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у егзерсису на средини сале; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у егзерсису на прстима; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у алегру; Квалитет извођења кореографских задатака за потребе наступа ученика основне и средње балетске школе; Балет „Празник у Венецији“ кореографија М. Петипа на музику Ч. Пуњија; Добре и лоше стране

учешћа на такмичењима код деце са изразитим музичким способностима; Основе технике савремене игре „од импровизације до композиције“ као основом кореографског заната ; Педагогија класичне игре; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Педагошка документација; Тим билдинг и коучинг; Асертивна комуникација и решавање конфликта; Могућности коришћења ЕУ фондова у областима образовања

Исидора Бојовић. Предаје: Савремену игру – главни предмет. Радни стаж: у просвети 6 године. Завршена СБШ. Нема положен стручни испит. Унапређивање наставе класичног балета кроз упоређивање два система – Румунског и Српског са основама Ваганова техника.

Теодора Ристић. Предаје: Клавир. 25 година радног стажа. Завршен факултет – стручни назив: пијаниста. Положен испит за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици): **44** сата. Одслушани програми / теме: Школско оцењивање у основној и средњој школи; Рад у тонском студију и основа за рад у музичким програмима; Добре и лоше стране учешћа на такмичењима код деце са изразитим музичким способностима; Видим, чујем, певам, свирам – корелација наставе инструмената и теоријских предмета; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Педагошка документација; Асертивна комуникација и решавање конфликта; Присуство музике у медијима; Употреба клавира у настави солфеђа; Рад са тешким родитељима.

Светлана Бучевац. Образовање: Филозофски факултет Универзитета у Београду; одсек: историја уметности(дипломирани историчар уметности мастер VII степен); ментор: др. Јерко Денегри. Средња балетска школа „ Лујо Давичо“ Београд(играчица класичног балета IV степен) одсек: класичан балет; у класи професорке Мирјане Нешић. Стручни испит за наставника положен 30.12.2003. године на Учитељском факултету у Београду; Студент III године Филозофског факултета Универзитета у Београду; одсек: историја; Радно искуство: Балетска школа „ Димитрије Парлић“ Панчево – непрекидно од 01.09.1996. године; Сарадник предавач Националне фондације за игру у Београду за предмет историјске игре од септембра 2012.- јуна 2014. године; Балетска група „Данкан“-играчица НУ „ Браћа Стаменковић“- водитељ балетског течаја и уредник ликовног програма галерије; СНГ Марибор играчица кратко 1996. Стручно усавршавање: Сати стручног усавршавања (сви облици): **300** сати. Одслушани програми/ теме: Развојно планирање у музичким / балетским школама; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у егзерсису код штапа“; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у извођењу скокова – алегро; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у егзерсису на средини сале; Методика класичног балета у 1. Разреду СБШ у извођењу корака на прстима; Методика наставе сценско народне игре у СБШ у вежбама на средини сале – елементи шпанске игре“; Методика наставе класичног балета у 3. Разреду СБШ у извођењу скокова ; Методика класичног балета у 3. Разреду СБШ у егзерсису код штапа и на средини сале; Методика класичног балета у 3. Разреду СБШ у извођењу корака на прстима; Између прописа и праксе; Такмичарске варијације у СБШ према међународним пропозицијама; Балет Народног позоришта у Београду 80-их и 90-их година XX века; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у егзерсису на средини сале; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у егзерсису на прстима; Методика наставе класичног балета у 4. Разреду СБШ у алегру; Међународна балетска академија – Варна 2010.; Балет

„Празник у Венецији“ кореографија М. Петипа на музику Ч. Пуњија; Развојни циљеви музичког образовања у Европи и актуелности у музичком образовању; Могућности и развојни циљеви укључивања музичких школа Србије у ИПА програме прекограничне сарадње са земљама ЕУ из окружења; Добре и лоше стране учешћа на такмичењима код деце са изразитим музичким способностима; Повезивање и умрежавање музичких школа европских земаља – 40 година Европске уније музичких школа; Музичка школа и индивидуални образовни план; припрема ученика за полагање аудиције у позориштима; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Присуство музике у медијима; Педагошка документација; Тим билдинг и коучинг; Асертивна комуникација и решавање конфликта; Унапређивање наставе класичног балета кроз упоређивање два система – Румунског и Српског са основама Ваганова техника. Учесће на значајном броју акредитованих и других програмима стручног усавршавања у континуитету од 15.12.2008. до данас. Предаје/ предавала: главни предмет класичан балет од првог основне до четвртог средње; Репертоар класичног балета у средњој школи; историју игре у средњој школи; историјско балске игре у основној и средњој школи; класичан балет на смеру савремена игра у средњој школи, сценско народне игре у средњој школи, класичан балет на одсеку народна игра у средњој школи; Аутор, коаутор: Коаутор лиценцираног изборног семонара „ Београдски балет 80-тих и 90-тих година XXвека“ шк. 2009/2010.године.бр. 438. Учесће у пројектима: Сарадник г-ђи Јелени Шантић на писању сценарија за ТВ емисију „ Историја балета у Србији“ за образовни програм РТС-а.

Остало (нагрде ученика из моје класе, студијске посете, српска и међународна такмичења):

1. Лауреат Републичког такмичења ЗМБШС I б категорија; ученица: Крстић Љиљана(2004.)
2. Лауреат Републичког такмичења ЗМБШС I б категорија; ученица: Велимиров Љиљана(2008.)
3. Лауреат Републичког такмичења ЗМБШС Iва категорија ;ученица Мина Радаковић(2012.)
4. Прва награда на Републичком такмичењу ЗМБШС Ia категорија ; ученица Душанка Ђорђевић(2002.)
5. Прва награда на Републичком такмичењу ЗМБШС Ia категорија ; ученица Крстић Биљана(2004.)
6. Прва награда на Републичком такмичењу ЗМБШС Ib категорија ; ученица Вахагн Оганисјан(2008.)
7. Прва награда на Републичком такмичењу ЗМБШС IVa категорија ; ученица Велимиров Љиљана(2012.)
8. Прва награда на Републичком такмичењу ЗМБШС Ib категорија ; ученица Блажић Софија(2021.)
9. Похвала и диплома Покрајинског секретаријата за спорт и омладину за постигнуте врхунске резултате на такмичењима у области балета ментору Бучевац Светлани 2004,2007 ,2012 i 2021.
10. Tanzolymp Берлин 2010. (ученице Татјана Татић и Љиљана Велимиров);
11. Premio Roma Danza 2012.(ученице Мина Радаковић и Љиљана Вџелимиров);
12. Prix de Lausanne 2010. (Љиљана Велимиров);
13. Varna International Ballet Competition 2012.

Ученици из моје класе који играју у позоришним кућама:

1. Татјана Татић- Народно позориште Београд;први солиста.

2. Душанка Ђорђевић Каличанин- Народно позориште Београд солиста.
3. Мина Радаковић- СНГ Марибор , солиста.
4. Љиљана Велимировић, Народно позориште Београд солиста.
Сарадња са истакнутим балетским уметницима и теоретичарима игре: Вишња Ђорђевић, Милица Јпвановић, Ксенија Кецојевић, Марија Јанковић, Милорад Мишковић, Весна Орлић, Federico Olivieri и Лео Мујић

Татјана Крга, корепетитор. 23 године радног стажа. Завршен Факултет- стручни назив: дипломирани музички педагог. Има положен стручни испит. Сати стручног усавршавања: **700** Одслушани програми/теме: Рад са тешким родитељима; Употреба клавира у настави солфеђа, Присуство и примена музике у медијима; тим билдинг и коучинг; Асертивна комуникација и решавање конфликта; Пракса и прописи, Могућности коришћења ЕУ фондова у области образовања; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Рад у тонском студију и основа за рад у музичким програмима; Сибелиус музички софтер-у педагошкој музичкој пракси и креативном музичком образовању; Између прописа и праксе; Менаџмент у образовању; Фондови Европске уније: од идеје и реализације; Диригент-обука за дијекторе. Интерно стручно усавршавање (Промоција школе, организација такмичења, концерата и посета, пројекти образовно васпитног рада).

Анђелка Симић, клавирска корепетиција. 13 година радног стажа, завршен факултет – стручни назив: музички педагог. Има положен испит за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици): **40** сати. Одслушани програми / теме: Рад у тонском студију и основа за рад у музичким програмима; Теоријско аналитички приступ уметности фразирања; Добре и лоше стране учешћа на такмичењима код деце са изразитим музичким способностима; Видим, чујем, певам, свирам – корелација наставе инструмената и теоријских предмета.

Анатолиј Новицки, клавирска корепетиција. 11 година радног стажа, завршен конзерваторијум – стручни назив: концерт мајстор (диригент). Нема положен испит за лиценцу. Музичка школа и индивидуални образовни план.

Саша Кнежевић, клавирска корепетиција. 12 година радног стажа, завршен факултет – стручни назив: пијаниста. У процедури полагања испита за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици) **16** сати. Одслушани програми / теме: Добре и лоше стране учешћа на такмичењима код деце са изразитим музичким способностима; Примена иновативних комуникацијских технологија; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Асертивна комуникација и решавање конфликта.

Милица Илић, клавирска корепетиција. 18 година радног стажа, завршен виша школа – стручни назив: наставник музичког васпитања. Има положен испит за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици): **92** сата. Одслушани програми / теме: Почетни курс рачунарства ; Сибелиус музички софтвер – у педагошкој музичкој пракси и креативном музичком образовању (напредна варијанта); Рад у тонском студију и основа за рад у музичким програмима; Добре и лоше стране учешћа на такмичењима код деце са изразитим

музичким способностима; Пракса и прописи; Видим, чујем, певам, свирам – корелација наставе инструмената и теоријских предмета; Нет педагогија и учење на даљину у музичком образовању – приказ семинара Европске уније музичких школа / трибина; Асертивна комуникација и решавање конфликта; Тим билдинг и коучинг; Нет педагогија и учење на даљину у музичком образовању – приказ семинара европске уније музичких школа; Примена иновативних комуникацијских технологија; Присуство и примена музике у медијима; Употреба клавира у настави солфеђа.

Татјана Ковјанић Предаје: Српски језик и књижевност. Радни стаж: 16 година. Завршен факултет – стручни назив: проф.српског језика и књижевности . Има положен испит за лиценцу. Асертивна комуникација и решавање конфликта; Између прописа и праксе; Васпитни проблеми ученика и како их превазићи; Пракса и прописи; Дијагностика, превенција и отклањање узрока школског неуспеха.

Гордана Ковачевић Предаје: Биологију. Радни стаж: 25 година. Завршен факултет – стручни назив дипломирани биолог. Асертивна комуникација и решавање конфликта.

Бугарин Кристијана Предаје: Рачунарство и информатику. Радни стаж: 16 година. Завршен факултет – стручни назив проф.информатике.. Искористи час;Активно креативно учење; Учење на даљину уз примену мулти медије.

Марковић Миодраг Предаје: Рачунарство и информатику. Радни стаж: 14 година. Завршен факултет – стручни назив проф.информатике . Има положен испит за лиценцу. Наставник као креатор климе у одељењу; Електронски наставни материјали; Заштита животне средине и одрживи развој; Примена e-learning метода; Породица у вртлогу дроге; Фото шоп етиде – почетни курс дигиталне обраде фотографија; Менанџмент знањаи развој личних способности у средњим школама;CAD/CAM пројектовање; Задаци који подстичу учење; Методе, технике и поступци превазилажења конфликта у процесу образовања; Употреба HTML5 & CSS3 и грађење софистицираних web страна; Одељенски старешина у савременој школи; Школско оцењивање у основној и средњој школи; Компетенција наставника за примену нове парадигме учења; Наставник у функцији одељенског старешине; Асертивна комуникација и решавање конфликта. Сертификати за курсеве: Flash анимације 1; Archi CAD 9; ArchiCAD 10; Word press.

Гордана Шувак. Предаје: Глуму и вокал. Радни стаж: 18 година. Завршен Факултет-стручни назив: дипломирани глумац.

Мирослав Тодоровић. Предаје: Грађанско васпитање, социологију и филозофију. Радни стаж: 9 година. Завршен факултет – стручни назив дипломирани филозоф . Има положен испит за лиценцу. Одслушани програми стручног усавршавања: Слободна зона у средњим школама – филм као додатно наставно средство; Рад са ученицима са емоционалним и понашајним проблемима и њиховим родитељима; Задаци који подстичу учење; Попуњавање и штампање педагошке документације помоћу рачунара; Повећање компетенција наставника

за квалитетније остваривање педагошке ефикасности рада на часу; Рад са тешким родитељима.

Јелена Радојичић. Предаје: Математику. Радни стаж: 11 година. Завршен факултет – стручни назив дипломирани математичар. Има положен испит за лиценцу. Комуникација и асертивно решавање проблема.

Дијана Николић. Предаје: Француски језик. Радни стаж: 2 године. Завршен Факултет-стручни назив: Дипломирани филолог за француски језик и књижевност. У процесу полагања лиценце.

Далиборка Савић. Предаје: Француски језик. Радни стаж: 10 година. Завршен Факултет-стручни назив: Дипломирани филолог за француски језик и књижевност. Има положен стручни испит. Редовно похађала семинарке стручног усавршавања.

Ана Живадиновић: Предмет: Енглески језик. Радни стаж: 6 година Образовање Гимназија „Светозар Марковић“, Јагодина Филолошки факултет, одсек Енглески језик и књижевност, Београд Стручни испит/лиценца 03.04.2019, Нови Сад Сати стручног усавршавања 141,5 сати Одслушани програми/теме 1. Заштита деце са сметњама у развоју и случајеви занемаривања и дискриминације, злостављања и насиља (16 сати) 2. Улога установа образовања и васпитања у борби против трговине људима (16 сати) 3. Програм обуке за дежурне наставнике на завршном испиту у основном образовању (8 сати) 4. Обука за запослене-породично насиље (16 сати) 5. Стратегије у раду са ученицима који показују проблеме у понашању (16 сати) 6. Програм обуке за запослене у образовању/дигитална учионица/ дигитално компетентан наставник- увођење електронских уџбеника и дигиталних образовних матерјала (19,5 сати) 7. Како дисциплиновати наше ученике? (24 сата) 8. Безбедност ученика у школским објектима (16 сати) 9. Приказ дигиталног уџбеника за енглески језик за 1. и 4. разред основне школе (2 сата) 10. Обука за наставу грађанског васпитања (8 сати).

Марко Мићић. Предаје: Народну игру – главни предмет, Репертоар народне игре и Основи кореографије. Радни стаж: у просвети 10 месеци; Завршена СБШ, основне академске студије – стручни назив: Дипломирани културолог, и мастер студије – Мастер за плесни перформанс, стручна област: Драмска и аудиовизуелна уметност. Нема положен стручни испит. Сати стручног усавршавања (сви облици): 43 сата. Одслушани програми/ теме: Програм обуке наставника за реализацију наставе оријентисане ка исходима учења; Дигитална учионица.

Маја Голубовић: Предаје: предмет Савремена игра на Одсеку за класичан балет у средњој балетској школи и факултативни предмет Игре XX века. Радни стаж: 5 година. Завршена средња балетска школа на Одсеку за савремену игру; дипломирала на трогодишњим академским студијама на Институту за уметничку игру, студијски програм за балетског педагога, стручни назив: Драмски и аудиовизуелни уметник; дипломирала на четворогодишњим академским студијама Факултета за културу и медије, звање: Дипломирани културолог. Положен приправнички испит. У процесу стицања услова за излазак на полагање испита за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици): 79.

Одслушани програми/теме: Унапређивање наставе класичног балета кроз упоређивање два система – Румунског и Српског са основама Ваганова техника (11-13.12.2017.) 13 бодова; Методологија и садржаји рада на часовима одељенске заједнице/одељенског старешине: шта, како и зашто? (06-07.04.2019.) 16 бодова; Превенција емоционалног агоревања наставника у школама (20-21.02.2020.) 13 бодова; Усавршавање комуникационе компетентности: са ученицима, колегама и родитељима (25.01.2020.) 8 бодова; Програм обуке наставника за реализацију наставе оријентисане ка исходима учења (24.11.2021.) 24 бода; Да ли је будућност нашег образовања у хибридној школи? (03.02.2022.) 5 бодова

Јелена Ненадовић. Предаје: Историју игре и етнологију. Радни стаж у просвети: две године. Играчко искуство: годину дана. Завршена Гимназија *Урош Предић* и средња балетска школа *Димитрије Парлић* у Панчеву, Филозофски факултет Универзитета у Београду и *Accademia del Lusso* – стручни назив: Играч класичног балета, мастер историчар уметности, дизајнер простора. Нема још увек положен испит за лиценцу. Сати стручног усавршавања (сви облици): 60 сати. Одслушани програми/теме: Обука програма стручног усавршавања *Како мотивисати ученике 21. века?* у балетској школи Димитрије Парлић и Програм обуке наставника за реализацију наставе оријентисане ка исходима учења.

Ксенија М. Цвијетић, проф. српског језика и књижевности, 16 година стажа у просвети, формално образовање - 7. степен стручне спреме, положила за лиценцу 2010. године.

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА СРЕДЊЕГ БАЛЕТСКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Школски програм обухвата све садржаје, процесе и активности усмерене на остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, и задовољење општих и специфичних образовних интереса и потреба ученика, родитеља, односно старатеља и локалне самоуправе, а у складу са оптималним могућностима школе.

Опште основе школског програма јесу основа за: утврђивање основа програма средњег образовања; доношење програма завршних и матурских испита; доношење школског програма и утврђивање критеријума вредновања квалитета образовања и васпитања. Опште основе школског програма могу да се мењају сагласно стеченим искуствима у примени школског програма, објективним показатељима успешности и квалитета, стварним и пројектованим потребама друштва и образовног система. Опште основе школског програма представљају основу за израду посебних основа школског програма за сваку годину примене школског програма. Школски програма састоји се из општег и посебног дела. Заступљеност наставе општег и посебног дела школског програма одређена је Законом и посебним основама школског програма за сваки разред. Обавезни број часова на годишњем нивоу прописује се посебним основама школског програма. Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник, програмира и реализује свој рад.

Сврха програма образовања је следећа:

- квалитетно образовање и васпитање које омогућава стицање балетске, музичке, уметничке, културне, здравствене писмености, неопходне за живот и рад у савременом и модерном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија своју личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Општи принципи образовања и васпитања су:

- поштовање неповредивости људског живота и индивидуалне вредности, идентитета и интегритета сваког људског бића;
- једнака вредност сваког и једнакоправност свих;
- уважавање и поштовање свих учесника у образовном процесу;
- поштовање и неговање основних људских права и права детета;
- уважавање и поштовање личности и личних својства, узрасних и ратвојних карактеристика ученика и индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања;
- праведност, правичност и солидарност;
- децентрализација, демократизација и професионализација;
- доступност и квалитет;
- одговорност учесника у образовном процесу и носилаца интереса у образовању;
- поштовање, неговање и одговорност за одржање и унапређивање природне и социјалне средине;
- образовање је доживотни процес;

Принципи на којима се заснива образовни процес:

- образовање припрема за информационо, технолошки напредно, глобално друштво;
- образовање се остварује комбиновањем дисциплинарног и интегрисаног приступа;
- образовање се остварује активним, кооперативним и партиципативним методама наставе и учења;
- квалитет и ефикасност образовања и успех у образовању одређују се степеном остварености исхода;
- образовање се остварује у развојно и образовно подстицајном окружењу.

Општи циљеви образовања и васпитања

Образовање и васпитање развија знање, вештине, ставове и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, уз поштовање других особа, њиховог идентитета, потреба и интереса и активно и одговорно учествује у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

Општи циљеви музичког и балетског образовања и васпитања

Музичко и балетско образовање и васпитање остварује се са циљем да сваком ученику омогуће:

- развој репродуктивно-креативних и естетских аспеката личности у складу са развојним потребама, уметничким потенцијалима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности ученика
- да упозна себе и да самостално, промишљено и одговорно доноси одлуке које се тичу првенствено уметничког развоја и будућег живота;
- да се определи и оспособи за одређену уметничку професију, да осигура уметничко ангажовање (запослење) и остварује сопствене приходе;
- познавање и разумевање друштвеног и културног окружења, њихове међусобне повезаности и сопственог места у њима;
- развој осећања припадности друштву и култури као целини и осећања припадности ширем европском друштвеном и културном простору;
- оспособљавање за рад, даље обрадовање и самостално учење у складу са начелима сталног усавршавања и доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе других националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање пруларизма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јечање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.

Музичко и балетско образовање и васпитање остварује се са циљем да сваког ученика оспособе за:

- континуирано уметничко образовање и васпитање у складу са сопственим потребама, интересима, потенцијалима и интересовањима;
- изградњу и очување личне уметничке аутономије и интегритета;
- успешно суочавање са изазовима будућег уметничког живота; креативно коришћење слободног времена и професионално бављење уметношћу;
- усвајање и изградњу општекултурних и цивилизацијских вредности ставова који произилазе из националне, европске и светске културне баштине;
- очување и преношење властитог културног наслеђа;
- активан допринос развоју, очувању и неговању властите традиције и културе;
- уважавање, сарадњу и солидарност са припадницима различитих етничких и културних група;
- допринос интеграцији у укупне европске културне и уметничке токове.

Општи исходи балетског образовања и васпитања

На крају завршеног балетског образовања ученик ће:

- бити способан да препознаје и користи различите технике и стилове балетског уметничког изражавања кроз традиционалну, класичну и савремену игру;
- у потпуности владати техникама класичног балета, савремене и народне игре;
- бити способан да изражава сопствене потенцијале кроз соло игру или игру у ансамблу;
- бити психофизички припремљен за сценски наступ.

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА У БАЛЕТСКОЈ ШКОЛИ

Одсеци:

- КЛАСИЧАН БАЛЕТ;
- САВРЕМЕНА ИГРА;
- НАРОДНА ИГРА;

Образовни профили:

- ИГРАЧ КЛАСИЧАНОГ БАЛЕТА;
- ИГРАЧ САВРЕМЕНЕ ИГРЕ;
- ИГРАЧ НАРОДНЕ ИГРЕ;

1. ОДСЕК КЛАСИЧАН БАЛЕТ

Главни предмет је КЛАСИЧАН БАЛЕТ

2. ОДСЕК САВРЕМЕНА ИГРА

Главни предмет је САВРЕМЕНА ИГРА

3. ОДСЕК НАРОДНА ИГРА

Главни предмет је НАРОДНА ИГРА.

ИСПИТИ

У балетској школи полагају се следећи испити: пријемни, годишњи, разредни, поправни, матурски.

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ се полаже пре уписа у I разред средње балетске школе.

ГОДИШЊИ ИСПИТИ се полагају на крају наставног периода текуће школске године.

Најмање три недеље у балетској школи се користе за друге облике васпитно-образовног рада и припрему ученика за полагање годишњих испита, као и за њихово одржавање.

Годишњи испити се полагају из следећих предмета:

ОДСЕК КЛАСИЧАН БАЛЕТ:

- а) Класичан балет у I, II и III разреду
- б) Дуетна игра у III и IV разреду
- в) Сценско народне игре у I, II, III и IV разреду
- г) Савремена игра у I, II, III и IV разреду
- д) Глума и вокал у IV разреду

ОДСЕК САВРЕМЕНА ИГРА:

- а) Савремена игра у I, II и III разреду
- б) Класичан балет у I, II, III и IV разреду
- в) Плесови у I разреду
- г) Сценско народне игре у II разреду

- д) Модерна подршка у III и IV разреду
- ђ) Глума и вокал у IV разреду

ОДСЕК НАРОДНА ИГРА

- а) Народна игра у I, II и III разреду
- б) Традиционално певање у I, II, III и IV разреду
- в) Класичан балет у III и IV разреду
- г) Сценско народне игре у II, III и IV разреду
- д) Савремена игра у III и IV разреду
- ђ) Глума и вокал у IV разреду

Наставничко веће може ученика који је освојио награду на републичком, савезном или међународном такмичењу ученика балетских школа, ослободити полагање годишњег испита из кога је те школске године освојио награду.

Годишњи испит полажу и ученици који убрзано напредују у два испитна рока. У јануарском испитном року полажу испите разреда у који су уписани, а испите из наредног разреда у испитним роковима које одреди школа.

Годишњи испит могу полагати и ученици који су у раскораку општеобразовне и стручне наставе, с тим да могу у току две године школовања завршити четири разреда општеобразовне наставе.

МАТУРСКИ ИСПИТ у средњој балетској школи се састоји из испита из ГЛАВНОГ ПРЕДМЕТА и писменог задатака из Српског језика и књижевности.

Школа је обавезна да за ученике свих одсека, током школске године организује разноврсне облике културно уметничког садржаја: смотре, интерне и јавне часове, концерте и јавне наступе. Ове активности истовремено служе и за проверу напредовања и стечених извођачких способности. Без овог учешћа, ученик не може полагати годишњи испит из главног предмета.

С обзиром на јавну и културну делатност школе наставничко веће може донети одлуку о повећању фонда часова за одређени предмет у коме се врше припреме за концерт и друге јавне наступе школе.

ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ

- ✓ У балетској школи настава је индивидуална, групна и разредна.
- ✓ Час траје 45 минута, док су главни играчки предмети организовани увек као двочас.
- ✓ На часовима играчких предмета настава се одвија уз музичку пратњу.

ПОДЕЛА ОДЕЉЕЊА НА ГРУПЕ

а) Индивидуално за предмете - Репертоар класичног балета, Репертоар савремене игре и Репертоар народне игре (соло варијације и кореографије);

б) у групама до 6 ученика - Класичан балет, Савремена игра, Модерна подршка, Дуетна игра и Плесови;

в) у групама до 8 ученика – Сценско народне игре, Солфеђо са теоријом музике, Традиционално певање, Традиционално свирање и Глума и вокал;

г) у групама до 16 ученика - Народна игра, остали стручни предмети и Информатика и рачунарство;

ђ) за предмет Репертоар класичног балета, Репертоар савремене игре и Репертоар народне игре – према кореографији која се тражи: (pas de deux, pas de trois, pas de quatre, дует, трио... и веће групе);

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Облици образовно васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети су редовна настава и обавезне ваннаставне активности

Редовна настава се реализује као предметна настава и дели се на стручну и општеобразовну наставу.

Факултативни предмети реализују се кроз све четири године школовања. Ученици се анкетирају у првом и трећем разреду за факултативни предмет који желе да похађају. У просеку, сваки предмет траје две школске године. Предмети за које су наши ученици заинтересовани на основу попуњених анкета: Клавир и математика у I и II разреду и Игре XX века у III и IV разреду.

Обавезне ваннаставне активности реализују се кроз:

- ✚ Додатни рад – 30 до 70 часова са сваким разредом годишње
- ✚ Интерни часови – 2 интерна часа најмање у току једне школске године
- ✚ Јавни часови – 1 јавни час најмање у току једне школске године
- ✚ Концерти – 1 концерт у току школске године

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Број часова наставе верске наставе и грађанског васпитања, односно другог предмета етичко-хуманистичког садржаја у свим разредима износи по 1 час недељно односно 35 часова годишње и остварују се као изборни предмети.

ФАКУЛТАТИВНЕ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Екскурзије – за разреде од I до III до 4 радна дана, а у IV – до 7 радних дана (матурска)

Такмичења (републичко, међународно) – 1 у току школске године

Семинари – до 7 ненаставних дана (у време распуста)

Кампови – до 15 ненаставних дана (зимски и летњи балетски камп)

Остале активности – до 3 ненаставна дана

ЛИСТА УЏБЕНИКА И ЛИТЕРАТУРЕ

ОДСЕК КЛАСИЧНОГ БАЛЕТА

ПРЕДМЕТ: Класичан балет (I, II, III и IV разред)

- Агрипина Ј. Ваганова „Основе класичног балета“
- Алиса Никифорова „Основи класичног балета“
- Вера Костравицка „100 часова класичног балета“
- А. А. Писарева „Школа класичног балета“
- Н.П. Базарива и В.П. Меи „Азбука класичног балета“ за I, II и III разред

- Н. Базарова „Класичан балет“ IV и V разред
- Н. И. Тарасов „Класична игра“
- Ксенија Кецојевић „Класичан балет“ за VI разред
- Асаф Месерер „Час класичне игре од I до IV разреда средње школе“
- С.Н. Головкина „Час класичне игре у старијим разредима средње школе“

ПРЕДМЕТ: Репертоар класичног балета I - IV

- «Тридесет варијација из балета руских кореографа» издавач Балетски конзерваторијум Русије

ПРЕДМЕТ: Дуетна игра II, III, IV

- Серебреников Н.Н. „Класична подршка у дуетној игри“ превод са руског – Александра Кетиг

ПРЕДМЕТ: Савремена игра I - IV

- Jacqui Greene Naas „Плес анатомија“
- Leslie Kaminoff „Јога анатомија“
- Elisabeth Smerban „Методика модерне игре“
- Doris Humphrey „Уметност плеса“

ПРЕДМЕТ: Сценско националне игре I - IV

- Толстоја, Фарњанц, Зацепина, Климов, Рихтер „Сценско националне игре“
- Е. Зајцев – „Основи народно сценског танца“ /руска литература/
- Зорка Мацура – „Сценско националне игре“ – скрипта за III разред

ПРЕДМЕТ: Историја игре II, III, IV

- Ђуричић Александра „Историја игре“ са 3 и 4 разред средње школе
- Милица Јовановић „Балет од игре до сценске уметности“
- Мага Магзиновић „Историја игре“
- Милица Јовановић „Балет Народног позоришта првих 70 година“
- Милица Зајцев „Игра што живот значи“ 1, 2 књига – записи о балетским уметницима

ПРЕДМЕТ: Глума и вокал III, IV

- К.С. Станиславски : СИСТЕМ, Партизанска књига, Београд, 1982.
- Bertolt Brecht: ДИЈАЛЕКТИКА У ТЕАТРУ, Нолит, Београд, 1966.
- Ježi Grotovski: КА СИРОМАШНОМ ПОЗОРИШТУ, Издавачко – информативни центар студената, Београд, 1976.
- Мата Милошевић: МОЈА ГЛУМА, Театрон, Београд, 1977.
- Мата Милошевић: МОЈА РЕЖИЈА, Стеријино позориште, Нови Сад, 1982.
- En Denis: АРТИКУЛИСАНО ТЕЛО (ФИЗИЧКА ОБУКА ГЛУМЦА), Факултет Драмских Уметности, Београд, 1997.
- К.С. Станиславски: ЕТИКА, Геа, Београд, 1996.

- Боро Стјепановић: ГЛУМА 1-2-3, Факултет Драмских Умјетности, Цетиње, 1997.
- Михаил Чехов: О ТЕХНИЦИ ГЛУМЦА, NNK Internacional, Београд, 2005.
- Li Strazberg: САН О СТРАСТИ (МЕТОД ГЛУМАЧКЕ ИГРЕ), Факултет Драмских Уметности, Београд, 2004.
- Piter Bruk: НИТИ ВРЕМЕНА, Zepher Book World, Београд, 2004.
- Владимир Јевтовић: СИРОМАШНО ПОЗОРИШТЕ, Факултет Драмских Уметности, Београд, 1992.
- Владимир Јевтовић: УЗБУДЉИВО ПОЗОРИШТЕ, Геа, Београд, 1997.
- Марина Марковић, ГЛАС ГЛУМЦА, Клио, Београд, 2002.
- Хуго Клајн – ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ РЕЖИЈЕ, ФДУ, Београд
- Augusto Boal - Games for actors and non actors

ПРЕДМЕТ: Историјско балске игре IV (по старом програму)

- Магдалена Василева Рожденственскаја – „Уџбеник историјско балских игара“ за основну и средњу школу

ПРЕДМЕТ: Клавир (факултативни - I и II разред)

- Јела Кршић „Почетна школа за клавир“
- Јела Кршић „Клавирска читанка“ за други разред
- Мирослава Лили Петровић „Школа клавира“ ниво А, Б, Ц, Д
- Николајев „Школа клавира“
- Нотни записи популарних мелодија
- Бајер, Гњесина и други, Етиде и виртуозне композиције . Диверноа, Основне вежбе за клавир, Лешхорн, етиде по избору, Композиције мале форме ,Чајковски, Мајкапар, Шуман, Композиције домаћих аутора, Модерне композиције по избору ученика и наставника.
- Композиције мале форме ,Чајковски, Мајкапар, Шуман, Композиције домаћих аутора, Полифоне композиције, Бах и друге полифоне композиције барокних композитора досупне извођачком узрасту ученика, Сонатине, Ванхал, Бетовен, Моцарт и других аутора доступне извођачком узрасту ученика, композиције за четири руке, Модерне композиције по избору ученика и наставника

ОДСЕК САВРЕМЕНЕ ИГРЕ

ПРЕДМЕТ: Савремена игра и Репертоар савремене игре (I, II, III и IV разред)

- Jacqui Greene Naas „Плес анатомија“
- Leslie Kaminoff „Јога анатомија“
- Elisabeth Smerban „Методика модерне игре“
- Doris Humphrey „Уметност плеса“

ПРЕДМЕТ: Класичан балет (I, II, III и IV разред)

- Агрипина Ј. Ваганова „Основе класичног балета“
- Вера Костравицка „100 часова класичног балета“

- А. А. Писарева „Школа класичног балета“
- Н.П. Базарива и В.П. Меи „Азбука класичног балета“ за I, II и III разред
- Н. И. Тарасов „Класична игра“

ПРЕДМЕТ: Модерна подршка III, IV - нема уџбеника. Користи се ДВД материјал.

ПРЕДМЕТ: Игре XX века I - нема уџбеника. Користи се ДВД материјал.

ПРЕДМЕТ: Клавир (факултативни) I, II

- Јела Кршић „Почетна школа за клавир“
- Јела Кршић „Клавирска читанка“ за први разред
- Мирослава Лили Петровић „Школа клавира“ ниво А и Б
- Николајевић „Школа клавира“

ОДСЕК НАРОДНА ИГРА

ПРЕДМЕТ: Етнологија

- Тихомир Ђорђевић, “Наш народни живот I–IV”
- Душан Бандић, “Народна религија Срба”
- Веселин Чајкановић, “Сабрана дела из српске религије и митологије”
- Милка Јовановић, “Народна ношња у Србији у 18. веку”
- Слободан Зечевић, “Српске народне игре

ПРЕДМЕТ: Основи кореографије

- Марко Мићић, “Лабанотација основе”

ПРЕДМЕТ: Народна игра

- Љубица и Даница Јанковић, “Народне игре”

ПРЕДМЕТ: Репертоар народне игре - нема уџбеника. Користи се ДВД/ видео материјал.

ПРЕДМЕТ: Солфеџо са теоријом музике,

- Теорија музике, Владимир Јовановић, Креативни центар, 2015.год

- Теорија музике, Марко Тајчевић

- Солфеџо I - III, Боривоје Поповић, Удружење музичких и балетских педагога Србије, 2008.год

- Солфеџо ритам I-II и III-IV, Зорислава М. Васиљевић, "Нота" Књажевац

ПРЕДМЕТ: Традиционално певање

- Записис народних песама Србија, Миодраг А. Васиљевић, "Нота" Књажевац, 2008

- Вокална традиција Срба у доњем Банату, Селена Ракочевић, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2002.год

-Основни принципи учења народног певања- Једногласно певање 1, књига и ЦД, Сања Ранковић, Завод за уџбенике Београд

ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ

ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност

- др Љиљана Николи, Босиљка Милић - Читанка за I, II, III, IV разред
- Читанка за први разред гимназија и средњих стручних школа, Клет
- Читанка за други разред гимназија и средњих стручних школа, Клет
- Граматика за други разред гимназија и средњих стручних школа, Клет

ПРЕДМЕТ: Француски језик

- Вера Костић, Миланка Перет – Уџбеник: Француски језик за I, II, III, IV

ПРЕДМЕТ: Енглески језик

- Катарина Ковачевић, Гордана Марковић – Уџбеник: Енглеског језија за I разред
- Љиљана Матић, Катарина Ковачевић – Уџбеник: Енглески језик II, III, IV
- Радна свеска за Енглески језик

ПРЕДМЕТ: Историја са историјом културе и цивилизације

- Драгољуб Кочић- Уџбеник за I разред стручних школа
- Иван Бецић - Уџбеник за 12 разред стручних школа
- Ђорђе Ђурић, Момчило Павловић- Уџбеник за 3 разред гимназије природно математичког смера и 4 разред општег и језичког смера
- Историјски атлас
- Енциклопедија «Историја» и «Историја уметности» Младинска књига

ПРЕДМЕТ: Биологија

- Вера Ђорђевић, Милан Божовић – Биологија за I разред музичке и балетске школе
- Анатомски атлас - ННК
- Школски анатомски атлас – Креативни центар

ПРЕДМЕТ: Рачунарство и информатика

- др Никла Клем – Уџбеник за I, II, III, IV разред

ПРЕДМЕТ: Социологија

- Милован Митровић, Сретен Петровић – Уџбеник (за све разреде СШ – учи се једну годину)
- Владимир Вулетић, уџбеник за четврти разред гимназије и стрдње стручне школе, Клет, 2014.

ПРЕДМЕТ: Психологија

- др Сулејман Хрњица – Уџбеник
- Никола Рот – Општа психологија

ПРЕДМЕТ: Филозофија

- др Миле Савић – Уџбеник – Филозофија за гимназије и стручне школе
- Милош Јеремић, уџбеник и хрестоматија за четврти разред гимназије и средње стручне школе, Клет 2014.

ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање

- «Грађанске иницијативе» уџбеници за I, II, III и IV разред
- Скрипте: Водич за наставнике – Избор текстова „Грађанско васпитање“ за III раз. СШ
- Водич за наставнике „Грађанско васпитање“ за III раз. СШ
- Нада Игњатовић Савић „Грађанско васпитање – О себи и другима 1,2“

НАСТАВНИ ПЛАН СРЕДЊЕГ БАЛЕТСКОГ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
ЗА ПОДРУЧЈЕ РАДА
КУЛТУРА, УМЕТНОСТ И ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ

ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ НАСТАВЕ У БАЛЕТСКОЈ ШКОЛИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РАЗРЕД								УКУПНО
	ПРВИ		ДРУГИ		ТРЕЋИ		ЧЕТВРТИ		
	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	
Српски језик и књижевност	3	105	3	105	3	105	3	96	411
Француски језик	2	70	2	70	2	70	2	64	274
Страни језик	2	70	2	70	2	70	2	64	274
Историја са историјом културе и цивилизација	2	70	2	70	1	35	1	32	207
Биологија	2	70							70
Рачунарство и информатика	2	70	2	70	2	70	2	64	274
Социологија			2	70					70
Психологија					2	70			70
Филозофија							2	64	64
Грађанско васпитање /Изборни предмет/	1	35	1	35	1	35	1	32	137
УКУПНО ЧАСОВА	14	490	14	490	13	455	13	416	1.851

ОДСЕК КЛАСИЧАН БАЛЕТ

Образовни профил: ИГРАЧ КЛАСИЧНОГ БАЛЕТА

Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		РАЗРЕД									
		П Р В И		Д Р У Г И		Т Р Е Ћ И		Ч Е Т В Р Т И		У К У П Н О	
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Класичан балет – главни предмет	12	420	12	420	12	420	12	384	48	1644
2.	Репертоар класичног балета	3	105	3	105	4	140	4	128	12	478
3.	Дуетна игра			2	70	2	70	2	64	6	204
4.	Савремена игра	4	140	4	140	2	70	2	64	9	414
5.	Сценско народне игре	3	105	3	105	3	105	2	64	9	379
6.	Историја игре					2	70	2	64	4	134
7.	Глума и вокал					2	70	2	64	4	134
	УКУПНО:	22	770	24	840	27	945	26	832	92	3387
Укупно на годишњем нивоу:		770		840		945		832		3387	

ОДСЕК САВРЕМЕНА ИГРА

Образовни профил: ИГРАЧ САВРЕМЕНЕ ИГРЕ

Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		РАЗРЕД								УКУПНО	
		П Р В И		Д Р У Г И		Т Р Е Ћ И		Ч Е Т В Р Т И			
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Савремена игра – главни предмет	10	350	10	350	10	350	10	320	40	1370
2.	Репертоар савремене игре	2	70	2	70	4	140	4	128	12	408
3.	Класичан балет	8	280	8	280	6	210	6	192	28	962
4.	Сценско народне игре			2	70					2	70
5.	Модерна подршка					2	70	2	64	4	134
6.	Историја игре					2	70	2	64	4	134
7.	Глума и вокал					2	70	2	64		
8.	Игре XX века (плесови)	2	70							2	70
	УКУПНО Б:	22	770	22	770	26	910	26	832	96	3282
Укупно на годишњем нивоу:		770		770		910		832		3282	

ОДСЕК НАРОДНА ИГРА

Образовни профил: ИГРАЧ НАРОДНЕ ИГРЕ

Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		РАЗРЕД								УКУПНО	
		П Р В И		Д Р У Г И		Т Р Е Ћ И		Ч Е Т В Р Т И			
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Народна игра – главни предмет	8	280	8	280	8	280	8	256	32	1096
2.	Репертоар народне игре	2	70	2	70	2	70	2	64	8	274
3.	Класичан балет	2	70	2	70	2	70	2	64	8	274
4.	Сценско народне игре			2	70	2	70	2	64	6	204
5.	Савремена игра					2	70	2	64	4	134
6.	Глума и вокал					2	70	2	64	4	134
7.	Традиционално певање	2	70	2	70	2	70	2	64	8	274
8.	Традиционално свирање	1	35	1	35	1	35	1	32	4	137
9.	Етнологија	2	70	2	70					4	140
10.	Основи кореографије	2	70	2	70	2	70	2	64	8	274
11.	Етномузикологија					2	70	2	64	4	134
12.	Солфеђо са теоријом музике	2	70	2	70					4	140
	УКУПНО Б:	21	735	23	805	25	875	25	800	94	3215
Укупно на годишњем нивоу:		735		805		875		800		3215	

ФАКУЛТАТИВНИ ПРЕДМЕТИ

ПРЕДМЕТ		I РАЗРЕД		II РАЗРЕД		III РАЗРЕД		IV РАЗРЕД		Укупно
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	
1.	Математика	3	105	3	105	-	-	-	-	210
2.	Клавир	2	70	2	70	-	-	-	-	140
3.	Игре XX века	-	-	-	-	2	70	2	66	136
4.	Аудио визуелна техника	-	-	-	-	-	-	1	33	33

ОБАВЕЗНЕ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД	Напомена
Додатни рад	30 - 70	30 - 70	30 - 70	30 - 64	часова
Интерни часови*	2	2	2	2	год.
Јавни часови*	1	1	1	1	
Концерти	1	1	1	1	

Напомена : *Најмањи број наступа

ФАКУЛТАТИВНЕ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова
Екскурзија	до 4 дана	до 4 дана	до 4 наставних дана	до 7 наставних дана
Такмичења*	1	1	1	1
Семинари	до 7 ненаставних дана	до 7 ненаставних дана	до 7 ненаставних дана	до 7 ненаставних дана
Кампови	до 15 ненаставних дана	до 15 ненаставних дана	до 15 ненаставних дана	до 15 ненаставних дана
Остале активности	до 3 ненаставних дана	до 3 ненаставних дана	до 3 ненаставних дана	до 3 ненаставних дана

Напомена : *Републичко такмичење, Међународна такмичења.

Податке и запажања о напредовању и развојним потребама ученика добићемо на основу следећих питања:

- Да ли су ученици учили успешно?
- Да ли је брзина учења била прилагођена ученицима у одељењу и разреду?
- Да ли су активности биле прилагођене ученицима?
- Да ли су наставна средства била прилагођена ученицима?

Одговори на ова питања добиће се на основу: посматрања ангажованости, активности, кооперативности ученика, креативности и испитивања. Испитивање ће бити:

- усмено (јавни наступ ученика у виду просмотре, концерта, такмичења, јавног часа или испита; разговором, усменим излагањем ученика на задате теме, ученичким објашњавањем појава, појмова и процеса, јавним презентирањем самосталног или групног рада, дискусијом, расправама, летећим усменим испитивањем целе групе или одељења у форми кратких питања и одговора и сл.)
- писмено (диктати, краће писмено одговарање, контролни задаци)
- домаћим радовима
- разговором са ученицима у свим сегментима процеса учења и наставе.

У процес праћења и оцењивања укључени су: наставници, ученици, родитељи, стручни сарадници, стручне институције, директор, просветне власти...

Праћење остваривања школског програма у целини може се остварити кроз:

- самовредновање рада школе
- сталне састанке стручног актива
- праћење постигнућа исхода
- месечне консултације са надзорницима за осигурање квалитета
- посете балетским школама и разменом искустава са њима
- реорганизацију циљева, исхода, садржаја, активности и метода
- резултатима са такмичења

Поступци и методе праћења остваривања Школског програма су прецизирани израђеним Развојним планом школе.

ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА НА ОДСЕКУ КЛАСИЧАН БАЛЕТ

ПРОГРАМИ ЗА БАЛЕТСКУ ШКОЛУ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Циљ наставе у балетским школама је да се обезбеди репродуктивно креативан естетски развој ученикове личности уз оспособљавање за професионално бављење игром и даље школовање.

Задаци:

неговање и прихватање културног наслеђа, традиције, као и универзалних културних и уметничких вредности;

развијање теоријског мишљења, музичког укуса, способности за диференцирање уметничке игре: класичног балета, савремене игре и народне игре;
развијање креативности и индивидуалности у солистичкој игри и ансамблу;
оспособљавање ученика за сценски наступ;
уознавање са кореографским остварењима на домаћој и светској балетској сцени;
подизање општег културног и образовног нивоа;
уознавање и усвајање различитих техника и стилова уметничког изражавања кроз игру (традиционалну, класичну и савремену);
повезивање сопственог културног наслеђа са другим културама и традицијама;
развијање способности код ученика да у складу са својим могућностима учествује у уметничким активностима школе;
оспособљавање ученика да овлада универзалним језиком игре, да изгради свој став у односу на његову примену и изрази своје потенцијале.

ОДСЕК КЛАСИЧАН БАЛЕТ

КЛАСИЧАН БАЛЕТ- главни предмет

ЦИЉЕВИ - Формирање играча класичног балета са развијеном способношћу за групну и индивидуалну игру,

Психофизичка припрема за сценско-балетско извођење.

ЗАДАЦИ - Усвајање потребних знања из области класичног балета;

-Усвајање свих елемената игре, корака, скокова, окрета, као и рад у посебним балетским патикама - на врховима прстију;

-Развијање технике извођења, изражајности, координације покрета, снаге и издржљивости;

-Развијање могућности за уметнички доживљај и сопствени израз доживљеног;

-Стицање умећа у извођењу свих видова групне и соло игре кроз различите кореографије балетског репертоара;

-Развијање индивидуалности ученика и формира професионалан балетски уметник.

І Р А З Р Е Д

(12 часова недељно, 420 часова годишње)

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА:

Почетна учења pirouettes са разних припрема, померањем по дијагонали и на месту. Основна техника различитих pirouettes на прстима. Основна техника окрета у великим позама. Увођење сложенијих форми adagio и промена у темпу унутар комбинација. Велики део часа користи се за задатке на средини сале. Убрзава се темпо часа.

Месец		Обрада	Утврђивање
СЕПТЕМБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <p>. -Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на целом стопалу, на полупрстима и са завршавањем у demi-plié.</p> <p>-Flic-flac en tournant en dehors et en dedans из поза у позу на 45 степени.</p> <p>-Battements développés: tombés en face и у позама, завршавајући врхом на под и на 90 степени;</p> <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>-Battements fondus en tournant en dehors et en dedans на ¼ круга.</p> <p>-Battements frappés en tournant en dehors et en dedans на 1/8 и ¼ круга врхом прстију на под и на 30 степени.</p> <p>ALLEGRO</p> <p>-Entrechat-quatre са померањем.</p> <p>-Royal са померањем.</p> <p>-Pas assemblé en tournant (1/4 окрета).</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>-Petits pas jetés en tournant на ½ окрета са померањем у страну.</p> <p>-Pas de bourrée suivi у свим правцима и по кругу.</p> <p>-Pas couru у разним правцима.</p> <p>-Pirouettes en dehors et en dedans из V и IV позиције са pas tombé (један до два окрета).</p>	24	24
ОКТОБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <p>. -Battements développés: ca balancé.</p> <p>-Grand temps relevé en dehors et en dedans на целом стопалу и на полупрстима.</p> <p>-Grands battements jetés: на полупрстима; balançoire (напред и назад); passé на 90 степени; développé ("меки" battements) на полупрстима.</p> <p>-Полуокрет en dehors et en dedans, из поза у позу кроз passé на 45 и 90 степени на полупрстима и са plié-relevé.</p> <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>-Battements double frappés en tournant en dehors et en dedans на 1/8 и ¼ круга, врхом прстију на под и на 30 степени.</p> <p>-Flic-flac en tournant en dehors et en dedans са завршавањем у V и IV позицији.</p> <p>-Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans:</p>	46	2

	<p>double, на целој стопали, на полупрстима и са завршавањем у demi-plié;</p> <p>-Battements développés: tombés en face и у позама, завршавајући врхом прстију на под и на 90 степени;</p> <p>-Grands battements jetés на полупрстима.</p> <p>-Temps lié par terre са pirouette en dehors et en dedans.</p> <p>-Pirouettes en dehors et en dedans из II, IV и V позиције (два окрета).</p> <p>ALLEGRO</p> <p>-Petit pas jeté battu.</p> <p>-Pas jeté fermé у свим правцима и позама.</p> <p>-Sissonne fondue.</p> <p>-Grande sissonne ouverte у свим правцима и позама (са померањем).</p> <p>-Tour en l'air, са преносом ноге назад под колено, са завршавањем у IV позицији en face et effacée (мушки разред индивидуално).</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>-Sissonne ouverte на 45 степени en tournant en dehors et en dedans на ¼ и ½ окрета.</p> <p>-Grande sissonne ouverte у свим правцима и позама (са померањем).</p> <p>-Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.</p> <p>-Pirouette en dehors et en dedans из V и IV позиције и завршавањем у позама врхом прстију на под.</p> <p>-Tours fouettés на 45 степени (не мање од четири).</p> <p>-Pirouettes en dehors са dégagé по дијагонали (четири до осам).</p> <p>-Tours chaînés (четири до осам).</p>		
НОВЕМБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <p>. -Окрет fouetté en dehors et en dedans на 1/8, ¼, и ½ круга, с ногом подигнутом напред или назад на 90 степени:</p> <p>на целом стопалу;</p> <p>на полупрстима;</p> <p>са plié-relevé завршавајући на полупрстима;</p> <p>са полупрстију завршавају у demi-plié.</p> <p>-Пола tours en dehors et en dedans са plié-relevé, с ногом истегнутом напред и назад на 45 и 90 степени.</p> <p>-Pirouette en dehors et en dedans почињући с отвореном ногом напред, у страну и назад на 45 степени.</p> <p>-Pirouette en dehors et en dedans са temps relevé</p> <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p>	48	/

	<p>-Battements battus sur le cou-de-pied напред и назад en face и en épaulement.</p> <p>-Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans: en tournant на целој стопали; на 90 степени на целој стопали (један до два ronds).</p> <p>-Demi-rond et rond de jambe développé en dehors et en dedans en face и из позе у позу на полупрстима, на demi-plié и са plié-relevé.</p> <p>-Tour lent en dehors et en dedans у великим позама: на demi-plié;</p> <p>-Grand port de bras-préparation за tours у великим позама.</p> <p>-Battements divisés en quarts (четвртни battements).</p> <p>-Pirouettes en dehors et en dedans са temps sauté на V позицију и са pas échappé на II и IV позицију (један до два окрета).</p> <p>-Pirouettes tire-bouchon en dehors et en dedans из V и IV позиције (један до два окрета).</p> <p>-Tours fouettés на 45 степени (четири до осам).</p> <p>-Pirouettes en dehors са dégagé по дијагонали (четири до осам).</p> <p>-Pirouettes en dedans са couré-корак по дијагонали (pirouettes-piquées, 4-8).</p> <p>-Tours chaînés (8-16).</p> <p>ALLEGRO</p> <p>-Pas brisé напред и назад.</p> <p>-Grande sissonne tombée у свим правцима и позама.</p> <p>-Rond de jambe en l'air sauté en dehors et en dedans.</p> <p>-Grand pas assemblé у страну и напред у положајима épaulement прилази: V позиција, couré-корак, pas glissade, sissonne tombée, développé-tombé напред.</p> <p>-Grand pas jeté напред у позама attitude croisée, III и I arabesque, прилази: V позиција, couré-корак, pas glissade.</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>-Pas glissade en tournant са померањем у страну и по дијагонали (не мање од осам).</p> <p>-Делови групне игре или варијације из класичног репертоара по избору педагога.</p>		
ДЕЦЕМБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <p>-Flic са pirouette en dehors et en dedans, почињући са отвореном ногом на II позицији на 45 степени.</p> <p>-Pirouette tire-bouchon en dehors et en dedans почињући с V позиције и из разних поза на 90 степени.</p> <p>-Tour fouetté на 45 степени en dehors et en dedans.</p> <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p>	28	8

	<p>--Tour lent en dehors et en dedans у великим позама: из позе у позу (без рада и са радом корпуса). -Pirouette sur le cou-de-pied et pirouette tire-bouchon en dehors et en dedans из grand-plié у I и V позицији. ALLEGRO -Pas failli напред и назад. -Pas ballonné battu у страну, без померања и са померањем. -Grand pas de chat. -Tour en l'air, са преносом ноге назад под колено, са завршавањем у IV позицији en face et effacée (мушки разред индивидуално). EXERCICES НА ПРСТИМА -Pas tombé из позе у позу на 90 степени. -Soutenu en tournant en dehors et en dedans за ½ и цео окрет, почињући из поза на 45 и 90 степени у demi-plié. -Pirouettes en dedans coupé-корак по дијагонали (pirouettes-riquéées, четири до осам. -Скокови на прстима: pas emboîtés sur le cou-de-pied (назад) на месту и са померањем. -Делови групне игре или варијације из класичног репертоара по избору педагога.</p>		
ЈАНУАР	<p>ALLEGRO -Pas ballotté (врхом прстију на под). -Temps glissés (клизајући са померањем напред и назад на demi-plié) у позама I, II и III arabesque. -Sissonne simple en tournant en dehors et en dedans.</p>	6	18
ФЕБРУАР	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ -Battements fondus en tournant en dehors et en dedans на ¼ круга. -Flic-flac en tournant en dehors et en dedans са завршавањем у V и IV позицији. -Battements développés: ballottés. -Grand temps relevé en face en dehors et en dedans. -Grand fouetté en face са coupé-корак завршавајући у attitude effacée, I и II arabesque, -Окрети en dehors et en dedans из позе у позу кроз passé на 45 и 90 степени са plié-relevé. -Pirouettes en dehors et en dedans са temps relevé (један до два окрета). -Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied и у пози attitude на 45 степени напред по један (два до четири, не спуштајући ногу у V позицију). ALLEGRO</p>	42	6

	<p>-Sissonne ouverte par développé en tournant en dehors et en dedans отварајући ногу у страну на 45 степени.</p> <p>-Pas ballonné battu у страну, без померања и са померањем.</p> <p>-Rond de jambe en l'air sauté en dehors et en dedans.</p> <p>-Grand pas jeté напред у позама attitude croisée, III и I arabesque, прилази: V позиција, coupé-корак, pas glissade.</p> <p>-Temps levé у позама на 90 степени.</p> <p>-Pas cabriole на 45 степени напред и назад са припремама: coupé-корак, pas glissade, sissonne tombé (мушки разред на крају године).</p> <p>-Pas emboîtés en tournant са померањем у страну и по дијагонали (4-6).</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>-Pas tombé из позе у позу на 90 степени.</p> <p>-Окрети fouetté en dehors et en dedans за 1/8 и ¼ круга из позе у позу с ногом подигнутом на 45 и 90 степени.</p> <p>-Grands battements jetés у свим правцима и позама.</p> <p>-Pirouette en dehors et en dedans из V и IV позиције и завршавањем у позама врхом прстију на под.</p> <p>-Скокови на прстима: pas emboîtés sur le cou-de-pied (назад) на месту и са померањем.</p> <p>-Делови групне игре или варијације из класичног репертоара по избору педагога.</p>		
МАРТ	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>-Окрети en dehors et en dedans из позе у позу кроз passé на 45 и 90 степени са plié-relevé.</p> <p>-Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied и у пози attitude на 45 степени напред по један (два до четири, не спуштајући ногу у V позицију).</p> <p>-Pirouette sur le cou-de-pied et pirouette tire-bouchon en dehors et en dedans из grand-plié у I и V позицији.</p> <p>ALLEGRO</p> <p>-Grand temps lié sauté напред и назад.</p> <p>-Pas cabriole на 45 степени напред и назад са припремама: coupé-корак, pas glissade, sissonne tombé (мушки разред на крају године).</p> <p>-Pas emboîtés en tournant са померањем у страну и по дијагонали (4-6).</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>-Окрети fouetté en dehors et en dedans за 1/8 и ¼ круга из позе у позу с ногом подигнутом на 45 и 90 степени.</p> <p>-Relevés на једној нози у свим позама на 45 и 90 степени са померањем напред (два до четири).</p>	24	24

	<p>-Pirouettes en dehors из V позиције по један (не мање од осам).</p> <p>-Скокови на прстима: pas emboîtés sur le cou-de-pied (назад) на месту и са померањем.</p> <p>-Делови групне игре или варијације из класичног репертоара по избору педагога.</p>		
АПРИЛ	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>-Grand fouetté en face са coupé-коракoм завршавајући у attitude effacée, I и II arabesque,</p> <p>-Battements divisés en quarts (четвртни battements).</p> <p>-Окрети en dehors et en dedans из позе у позу кроз passé на 45 и 90 степени са plié-relevé.</p> <p>-Pirouettes en dehors et en dedans са temps relevé (један до два окрета).</p> <p>-Pirouettes en dehors et en dedans са temps sauté на V позицију и са pas échappé на II и IV позицију (један до два окрета).</p> <p>-Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied и у пози attitude на 45 степени напред по један (два до четири, не спуштајући ногу у V позицију).</p> <p>-Tours chaînés (8-16).</p> <p>ALLEGRO</p> <p>-Grand pas assemblé у страну и напред у положајима épaulement прилази: V позиција, coupé-корак, pas glissade, sissonne tombée, développé-tombé напред.</p> <p>-Grand pas jeté напред у позама attitude croisée, III и I arabesque, прилази: V позиција, coupé-корак, pas glissade.</p> <p>-Grand pas de chat.</p> <p>-Pas cabriole на 45 степени напред и назад са припремама: coupé-корак, pas glissade, sissonne tombé (мушки разред на крају године).</p> <p>-Sissonne simple en tournant en dehors et en dedans.</p> <p>-Tour en l'air, са преносом ноге назад под колено, са завршавањем у IV позицији en face et effacée (мушки разред индивидуално).</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>-Pirouettes en dehors et en dedans из V и IV позиције са pas tombé (један до два окрета).</p> <p>-Pirouettes en dehors из V позиције по један (не мање од осам).</p> <p>-Tours fouettés на 45 степени (не мање од четири).</p> <p>-Pirouettes en dehors са dégagé по дијагонали (четири до осам).</p> <p>-Pirouettes en dedans coupé-коракoм по дијагонали (pirouettes-</p>	36	/

	piquées, четири до осам.		
МАЈ	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>-Grand port de bras-préparation за tours у великим позама.</p> <p>-Temps lié par terre ca pirouette en dehors et en dedans.</p> <p>-Pirouettes tire-bouchon en dehors et en dedans из V и IV позиције (један до два окрета).</p> <p>-Tours fouettés на 45 степени (четири до осам).</p> <p>ALLEGRO</p> <p>-Pas assemblé en tournant (1/4 окрета).</p> <p>-Pas brisé напред и назад.</p> <p>-Rond de jambe en l'air sauté en dehors et en dedans.</p> <p>-Grand pas de chat.</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>-Petits pas jetés en tournant на ½ окрета са померањем у страну.</p> <p>-Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.</p> <p>-Soutenu en tournant en dehors et en dedans за ½ и цео окрет, почињући из поза на 45 и 90 степени у demi-plié.</p> <p>-Tours chaînés (четири до осам).</p> <p>-Скокови на прстима: pas emboîtés sur le cou-de-pied (назад) на месту и са померањем.</p>	24	24
ЈУН	/	/	36
СВЕ УКУПНО: 420	УКУПНО:	обрада 270	утврђивање 142

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

EXERCICES КОД ШТАПА

Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на полупрстима и са завршавањем у demi-plié.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans из поза у позу на 45 степени.

Battements développés на 90 степени из позе у позу.

Grand temps relevé en dehors et en dedans на полупрстима.

Grand battement jeté balançoire.

Окрет fouetté en dehors et en dedans на 1/2 круга, с ногом подигнутом на 90 степени en dehors et en dedans на полупрстима.

Пола tours en dehors et en dedans са plié-relevé, с ногом истегнутом напред и назад на 45 и 90 степени.

Pirouette en dehors et en dedans са temps relevé en dehors et en dedans.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Battement fondu en tournant en dehors et en dedans на ¼ круга.

Battement frappé en tournant en dehors et en dedans на ¼ на 30 степени.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans са завршавањем у V и IV позицији.

Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на полупрстима и на demi-plié на 90 степени.
Battements développés на 90 степени у свим правцима и позама.
Tour lent en dehors et en dedans у великим позама.
Grand port de bras-préparation за tours у великим позама.
Grand fouetté en face - завршавајући у attitude effacée, I и II arabesque.
Temps lié par terre са pirouette en dehors et en dedans.
Pirouettes en dehors et en dedans из окрета.
Pirouettes en dehors et en dedans са temps sauté на V, II и IV позицију (један до два окрета).
Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le sou-de-pied и у пози attitude на 45 степени (два до четири).

ALLEGRO

Pas assemblé en tournant (1/4 окрета).
Petit pas jeté battu.
Pas jeté fermé у свим правцима и позама.
Pas failli напред и назад.
Sissonne fondue.
Grande sissonne ouverte са померањем у свим правцима и позама.
Sissonne ouverte en tournant на страну на 45 степени кроз développé на 45 степени.
Grande sissonne tombée у свим правцима.
Pas ballonné battu у страну и са померањем.
Rond de jambe en l'air sauté en dehors et en dedans.
Grand pas assemblé у страну и напред у положајима épaulement прилази: V позиција, soupiré-корак, pas glissade, sissonne tombée, développé-tombé напред.
Grand pas jeté напред у позама attitude croisée, III и I arabesque, прилази: V позиција, soupiré-корак, pas glissade.
Grand temps lié sauté напред и назад.
Sissonne simple en tournant en dehors et en dedans.
Tour en l'air, са преносом ноге назад под колено, са завршавањем у IV позицији en face et effacée (мушки разред индивидуално).

EXERCICES НА ПРСТИМА

Petits pas jetés en tournant на 1/2 окрета са померањем у страну.
Pas de bourrée suivi у свим правцима и по кругу.
Sissonne ouverte на 45 степени en tournant en dehors et en dedans на 1/4 и 1/2 окрета.
Grande sissonne ouverte у свим правцима и позама (са померањем).
Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.
Окрети fouetté en dehors et en dedans за 1/8 и 1/4 круга из позе у позу с ногом подигнутом на 45 и 90 степени.
Pas glissade en tournant са померањем у страну и по дијагонали (не мање од осам).
Pirouette en dehors et en dedans из V и IV позиције и завршавањем у позама врхом прстију на под.
Pirouettes en dehors из V позиције по један (не мање од осам).
Tours fouettés на 45 степени (не мање од четири).

Pirouettes en dehors sa dégagé по дијагонали (четири до осам).

Pirouettes en dedans coupé-коракком по дијагонали (pirouettes-piquées, четири до осам.

Tours chaînés (четири до осам).

Скокови на прстима: pas emboîtés sur le sou-de-pied (назад) на месту и са померањем.

Делови групне игре или варијације из класичног репертоара по избору педагога.

П Р А З Р Е Д

(12 часова недељно, 420 часова годишње)

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Усвајање tours у великим позама са различитих припрема. Комбинације pirouettes и tours са померањем до дијагонала и на месту на полупрстима и на прстима. Учење великих скокова. Рад са корпусом у разним корацима exercices и adagio, а такође и на изразу у позама и пластичношћу покрета. Обавезне су измене ритма и темпа у adagio и у осталим деловима часа. Учвршћивање и утврђивање пређених задатака у млађим и средњим разредима.

Месец		Обрада	Утврђивање
СЕПТЕМБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans: sauté; на 90 степени en face и са завршавањем у позама (један до два ronds). - Flic-flac en tournant en dehors et en dedans, из поза у позу на 90 степени. <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flic-flac en tournant en dehors et en dedans из позу у позу на 45 степени. -Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени. - Pirouettes en dehors из V и II позиције и en dedans из IV позиције завршавајући на колено (мушки разред). - Pirouettes en dehors et en dedans (два окрета) и tour tire-bouchon (један до два окрета) са grand-plié из I и V поозиције.; <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas jeté fondu. - Sissonne tombée en dehors et en dedans en face и у позама. - Grand jeté pas de chat. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas de bourrée suivi у свим правцима и по кругу. -Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans. - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског 	22	26

	репертоара по избору педагога (најмање две целине).		
ОКТОБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Battements développés са брзим demi-rond en dehors et en dedans или en dedans et en dehors. - Grands battements jetés са окретом fouetté en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга (припрема за grand fouetté en tournant). - Pirouettes en dehors et en dedans са завршавањем у позама на 45 и 90 степени (један до два окрета). - Grand fouetté en face напред и назад. - Grand fouetté en tournant en dedans на III arabesque. <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas brisé dessus-dessous. - Pas ballotté на 45 и 90 степени - Double rond de jambe en l'air sauté en dehors et en dedans. - Grand pas assemblé battu. - Grand pas assemblé en tournant са померањем у страну са coupé кораком и са померањем по дијагонали напред и назад прилази coupé-корак, pas chassé. - Grand pas jeté напред у свим позама са свих припрема. - Grand fouetté sauté en face из позе у позу. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Relevés на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени: са померањем уназад; en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга. - Pirouettes en dehors et en dedans из IV и V позиције (два окрета). - Tours fouettés (четири до осам). - Tour en dedans у великим позама à la seconde, attitude, arabesque, tire-bouchon прилази: coupé-корак, pas tombé. - Pas emboîtés en tournant, са померањем у страну и по дијагонали. - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). 	36	12
НОВЕМБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени. - Pirouettes en dehors et en dedans са temps relevé и почињући с отвореном ногом у II позицији на 45 степени (два окрета). - Tours fouettés на 90 степени из позе у позу. <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Petits battements sur le cou-de-pied en tournant en dehors et en dedans на целом стопалу и на полупрстима. - Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans: 	40	8

	<p>entournant sa relevé на полупрстима; на 90 степени на полупрстима(један до два ronds) и са завршавањем у позама.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Наклон и подизање корпуса у I arabesque. - Grand temps relevé en tournant en dehors et en dedans на ¼, 1/2 и цео окрет. - Grands battements jetés: passé на 90 степени; balancé à la seconde у I и V поозицији. - Pirouettes en dehors et en dedans, почињући из поза на 45 и 90 степени и завршавајући у IV и V позицији (један до два окрета). - Tours en dehors et en dedans у великим позама из IV и II позиције (два окрета). - Tours chaînés (16). - Скокови на прстима: temps levé sur le cou-de-pied напред и назад en face и у позама attitude croisée et effacée на 45 степени са померањем. <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas échappé sa entrechat-six са II позиције. - Entrechat-six. - Sissonne ouverte en tournant на ½ окрета en dehors et en dedans са померањем у свим позама на 45 степени. - Pas cabriole на 45 степени напред и назад прилази couré-корак, pas glissade, sissonne tombée. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grand fouetté en face са couré-коракком завршавајући у пози attitude effacée, I и II arabesque. - Grand fouetté en effacée напред и назад. - Tours chaînés (8-16). - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). 		
ДЕЦЕМБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirouettes tire-bouchon en dehors et en dedans са завршавањем у великим позама (један до два окрета). <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grand temps lié са pirouette tire-bouchon en dehors et en dedans са demi-plié et grand plié. - Pirouettes en dehors et en dedans из I, IV, V позиције и temps relevé са завршавањем у позама на 45, 90 степени и са врхом прстију на под на demi-plié (два окрета). - Tours fouettés на 45 степени (8/16 индивидуално). - Tours en dehors et en dedans у свим великим позама 	32	4

	<p>прилази: pas tombé, coupé-корак, temps sauté, pas échappé по II и IV позицији (један до два окрета).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tours en dehors et en dedans у великим позама са plié-relevé по ½ окрета једно за другим (два до четири). <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas gargouillade (женски разред). - Sissonne ouverte par développé en tournant en dehors et en dedans у свим позама на 45 степени. - Pas jeté passé на 45 и 90 степени напред и назад прилази coupé-корак, pas couru, sissonne tombée. - Pas cabriole на 45 степени напред и назад прилази coupé-корак, pas glissade, sissonne tombée. - Grand fouetté sauté en face из позе у позу. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Relevés на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени: са померањем уназад; en tournant en dehors et en dedans на 1/4 и 1/2 круга. - Pirouettes en dehors са V позиције са померањем напред по дијагонали. - Tour en dedans у великим позама à la seconde, attitude, arabesque, tire-bouchon прилази: coupé-корак, pas tombé. - Скокови на прстима: temps levé sur le cou-de-pied напред и назад en face и у позама attitude croisée et effacée на 45 степени са померањем. - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). 		
ЈАНУАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Battements développés са брзим demi-rond en dehors et en dedans или en dedans et en dehors. - Grands battements jetés са окретом fouetté en dehors et en dedans на ¼ и ½ круга (припрема за grand fouetté en tournant). <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grand temps relevé en tournant en dehors et en dedans на ¼, 1/2 и цео окрет. - Préparation за tour en dehors et en dedans у великим позама са grand-plié и настављајући са tour lent. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tours fouettés (четири до осам). - Tour en dedans у великим позама à la seconde, attitude, arabesque, tire-bouchon прилази: coupé-корак, pas tombé. - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). <p>МУШКИ РАЗРЕД</p>	20	4

	<p>-Sissonne fermée battue (мушки разред).</p> <p>-Sissonne ouverte battue (мушки разред).</p> <p>- Tour en l'air са преносом ноге назад под колено и завршавањем у IV позицији en face et effacée (мушки разред).</p>		
ФЕБРУАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <p>- Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans: sauté; на 90 степени en face и са завршавањем у позама (један до два ronds).</p> <p>- Pirouettes en dehors et en dedans са завршавањем у позама на 45 и 90 степени (један до два окрета).</p> <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>- Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans: entournant са relevé на полупрстима; на 90 степени на полупрстима(један до два ronds) и са завршавањем у позама.</p> <p>- Наклон и подизање корпуса у I arabesque.</p> <p>- Pirouettes en dehors et en dedans из I, IV, V позиције и temps relevé са завршавањем у позама на 45, 90 степени и са врхом прстију на под на demi-plié (два окрета).</p> <p>- Grands pirouettes à la seconde en dehors (осам окрета за мушки разред, индивидуално).</p> <p>ALLEGRO</p> <p>- Sissonne simple en tournant en dehors et en dedans (два окрета, мушки разред, индивидуално).</p> <p>- Temps lié sauté en tournant en dehors et en dedans.</p> <p>- Grand pas jeté en tournant на 1/2 окрета са croisé на croisé прилаз:tombé-couré назад.</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>- Grand fouetté en face са couré-коракком завршавајући у пози attitude effacée, I и II arabesque.</p> <p>- Grand fouetté en effacée напред и назад.</p> <p>- Pirouettes en dehors са V позиције са померањем напред по дијагонали.</p> <p>- Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied и у пози attitude 45 степени напред по један (четири до осам, не спуштајући ногу у V позицију).</p> <p>- Скокови на прстима: temps levé sur le cou-de-pied напред и назад en face и у позама attitude croisée et effacée на 45 степени са померањем.</p> <p>- Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине).</p>	30	18

МАРТ	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени. - Tours fouettés на 90 степени из позе у позу. <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Petits battements sur le cou-de-pied en tournant en dehors et en dedans на целом стопалу и на полупрстима. -Grand fouetté en tournant en dedans на III arabesque. - Grand temps lié са pirouette tire-bouchon en dehors et en dedans са demi-plié et grand plié. - Pirouettes en dehors из V и II позиције и en dedans из IV позиције завршавајући на колено (мушки разред). - Tours en dehors et en dedans у великим позама из IV и II позиције (два окрета). - Tours en dehors et en dedans у свим великим позама прилази: pas tombé, courré-корак, temps sauté, pas échappé по II и IV позицији (један до два окрета). - Tours en dehors et en dedans у великим позама са plié-relevé по ½ окрета једно за другим (два до четири). -Petits pas jetés en tournant на ½ окрета са померањем у страну и по дијагонали. <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> -Entrechat-six. - Grand jeté pas de chat. - Pas ciseaux на 45 степени. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Relevés на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени: са померањем уназад; en tournant en dehors et en dedans на 1/4 и 1/2 круга. - Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied и у пози attitude 45 степени напред по један (четири до осам, не спуштајући ногу у V позицију). - Tour en dedans у великим позама à la seconde, attitude, arabesque, tire-bouchon прилази: courré-корак, pas tombé. - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). 	32	16
АПРИЛ	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirouettes en dehors et en dedans са temps relevé и почињући с отвореном ногом у II позицији на 45 степени (два окрета). <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirouettes en dehors et en dedans из I, IV, V позиције и temps relevé са завршавањем у позама на 45, 90 степени и са врхом прстију на под на demi-plié (два окрета). - Pirouettes en dehors et en dedans, почињући из поза на 45 и 	32	4

	<p>90 степени и завршавајући у IV и V позицији (један до два окрета).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirouettes en dehors et en dedans (два окрета) и tour tire-bouchon (један до два окрета) са grand-plié из I и V поозиције.; - Tours en dehors et en dedans у великим позама са plié-relevé по ½ окрета једно за другим (два до четири). <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas gargouillade (женски разред). - Grand pas assemblé en tournant са померањем у страну са coupé кораком и са померањем по дијагонали напред и назад прилази coupé-корак, pas chassé. - Pas jeté passé на 45 и 90 степени напред и назад прилази coupé-корак, pas couru, sissonne tombée. - Pas ciseaux на 45 степени. - Grand pas jeté en tournant на 1/2 окрета са croisé на croisé прилаз:tombé-coupé назад. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grand fouetté en effacée напред и назад. - Tour en dedans у великим позама à la seconde, attitude, arabesque, tire-bouchon прилази: coupé-корак, pas tombé. - Tours chaînés (8-16). - Pas emboîtés en tournant, са померањем у страну и по дијагонали. - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tour en l'air са преносом ноге назад под колено и завршавањем у IV позицији en face et effacée (мушки разред). - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). 		
МАЈ	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans: sauté; <p>на 90 степени en face и са завршавањем у позама (један до два ronds).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirouettes tire-bouchon en dehors et en dedans са завршавањем у великим позама (један до два окрета). <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени -Grand fouetté en tournant en dedans на III arabesque. - Tours en dehors et en dedans у свим великим позама 	48	/

	<p>прилази:pas tombé, couré-корак, temps sauté, pas échappé по II и IV позицији (један до два окрета).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Préparation за tour en dehors et en dedans у великим позама са grand-plié и настављајући са tour lent. <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas brisé dessus-dessous. -Pas ballotté на 45 и 90 степени - Double rond de jambe en l'air sauté en dehors et en dedans. -Entrechat-six. -Grand pas assemblé battu. - Sissonne tombée en dehors et en dedans en face и у позама. - Grand pas jeté напред у свим позама са свих припрема. - Pas ciseaux на 45 степени. - Pas cabriole на 45 степени напред и назад прилази couré-корак, pas glissade, sissonne tombée. - Grand pas jeté en tournant на 1/2 окрета са croisé на croisé прилаз:tombé-couré назад. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Relevés на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени: са померањем уназад; en tournant en dehors et en dedans на 1/4 и 1/2 круга. - Grand fouetté en face са couré-коракoм завршавајући у пози attitude effacée, I и II arabesque. - Pirouettes en dehors са V позиције са померањем напред по дијагонали. - Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied и у пози attitude 45 степени напред по један (четири до осам, не спуштајући ногу у V позицију. - Tours fouettés (четири до осам). - Pas emboîtés en tournant, са померањем у страну и по дијагонали. - Скокови на прстима: temps levé sur le cou-de-pied напред и назад en face и у позама attitude croisée et effacée на 45 степени са померањем. - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <ul style="list-style-type: none"> - Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога (најмање две целине). 		
ЈУН	/	/	36
СВЕ УКУПНО: 420	УКУПНО:	обрада 292	утврђива ње 128

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

EXERCICES КОД ШТАПА

Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на 90 степени en face и са завршавањем у позама (један до два ronds).

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans, из поза у позе на 90 степени.

Grands battements jetés са окретом fouetté en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга (припрема за grand fouetté en tournant).

Pirouettes en dehors et en dedans са temps relevé и почињући с отвореном ногом у II позицији на 45 степени (два окрета).

Pirouettes en dehors et en dedans са завршавањем у позама на 45 и 90 степени (један до два окрета).

Pirouettes tire-bouchon en dehors et en dedans са завршавањем у великим позама (један до два окрета).

Tours fouettés на 90 степени из позе у позу.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans:

en tournant са relevé на полупрстима;

на 90 степени на полупрстима (један до два ronds) и са завршавањем у позама.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 45 степени.

Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени.

Наклон и подизање корпуса у I arabesque.

Grand temps relevé en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{2}$ или цео окрет.

Grands battements jetés balancés à la seconde у I или V позицији.

Grand fouetté en face напред и назад.

Grand fouetté en tournant en dedans на III arabesque.

Grand temps lié са pirouette tire-bouchon en dehors et en dedans са demi-plié et grand plié.

Pirouettes en dehors et en dedans из I, IV, V позиције са завршавањем у позама на 45, 90 степени и са врхом прстију на под на demi-plié (два окрета).

Pirouettes en dehors из V и II позиције и en dedans из IV позиције завршавајући на колено (мушки разред).

Pirouettes en dehors et en dedans (два окрета) и tour tire-bouchon (један до два окрета) са grand-plié из I и V поозиције.

Tours fouettés на 45 степени (8 до 16 индивидуално).

Tours en dehors et en dedans у великим позама из IV и II позиције (два окрета).

Tours en dehors et en dedans у великим позама са plié-relevé по $\frac{1}{2}$ окрета једно за другим (два до четири).

Grandes pirouettes à la seconde en dehors (осам окрета за мушки разред, индивидуално).

Tours chaînés (16).

ALLEGRO

Pas brisé dessus-dessous.

Pas ballotté на 90 степени

Sissonne fermée battue (мушки разред).

Sissonne ouverte battue (мушки разред).

Double rond de jambe en l'air sauté en dehors et en dedans.

Pas gargouillade (женски разред).

Entrechat-six.

Grand pas assemblé battu.

Grand pas assemblé en tournant са померањем по дијагонали напред и назад прилази coupé-корак, pas chassé.

Sissonne simple en tournant en dehors et en dedans (два окрета, мушки разред, индивидуално).

Sissonne ouverte par développé en tournant en dehors et en dedans у свим позама на 45 степени.

Temps lié sauté en tournant en dehors et en dedans.

Grand pas jeté напред у свим позама са свих припрема.

Pas jeté passé на 90 степени напред и назад прилази coupé-корак, pas couru, sissonne tombée.

Grand jeté pas de chat.

Pas ciseaux на 45 степени.

Pas cabriole на 45 степени напред и назад прилази coupé-корак, pas glissade, sissonne tombée.

Petits pas jetés en tournant на $\frac{1}{2}$ окрета са померањем по дијагонали.

Grand pas jeté en tournant на $\frac{1}{2}$ окрета са croisé на croisé прилаз: tombé-coupé назад.

Tour en l'air са преносом ноге назад под колено и завршавањем у IV позицији en face et effacé (мушки разред).

EXERCICES НА ПРСТИМА

Pas de bourrée suivi у свим правцима и по кругу.

Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.

Relevés на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени:

са померањем уназад;

en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга.

Grand fouetté en face са coupé-кораком завршавајући у пози attitude effacée, I и II arabesque.

Renversé en croisé en dehors.

Pirouettes en dehors et en dedans из IV и V позиције (два окрета).

Pirouettes en dehors са V позиције са померањем напред по дијагонали.

Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied и у пози attitude 45 степени напред по један (четири до осам, не спуштајући ногу у V позицију).

Tours fouettés (четири до осам).

Tour en dedans у великим позама à la seconde, attitude, arabesque, tire-bouchon прилази: coupé-корак, pas tombé.

Tours chaînés (8-16).

Pas emboîtés en tournant, са померањем у страну и по дијагонали.

Скокови на прстима: temps levé sur le cou-de-pied напред и назад en face и у позама attitude croisée et effacée на 45 степени са померањем.

Варијације, дуети, триа и групне игре из балетског репертоара по избору педагога.

Ш Р А З Р Е Д
(12 часова недељно, 420 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

Различити видови окретања на прстима са померањем по кругу, овладавање великим скоковима у играчким комбинацијама. Израз и украси у покретима комбинацијама *adagio*, *allegro* и на прстима-развијање индивидуалности код ученика.

Месец		Обрада	Утврђивање
СЕПТЕМБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirouettes en dehors et en dedans, почињући из великих поза (један до два окрета). <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Port de bras (са радом корпуса) у великим позама на 90 степени. - Tours lents en dehors et en dedans у свим позама на полупрстима. - Pirouettes en dedans из IV, II и V позиције (два до три окрета-за женски разред, три до пет окрета-за мушки разред). - Pirouettes en dehors et en dedans са pas échappé по II и IV позицији и са temps sauté у V позицији (два до три окрета). <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas brisé напред и назад en tournant на 1/2 окрета са померањем по кругу. - Petits pas jetés battus en tournant на 1/2 окрета са померањем у страну и по дијагонали. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas de bourrée suivi у свим правцима и по кругу. - Grand rond de jambe en l'air en dehors et en dedans. - Grande sissonne ouverte на I и IV arabesque и друге позе са клизајућим одскоком унапред. - Pirouettes en dehors et en dedans са свим прилазима (два окрета). - Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику. <p>Из следећих балета:</p> <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења - Pas de quatre – III чин.</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин</p> <p>Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин;</p> <p>Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” .</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas échappé са entrechat-six из V и II позиције. - Grande sissonne soubresaut. 	26	22

	<p>- Pas cabriole, један за другим са померањем по дијагонали у пози I arabesque (четири до осам).</p> <p>- Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин; Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин; Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин; Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.</p>		
ОКТОБАР	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <p>-Grands battements jetés avec demi-rond et rond de jambe en dehors et en dedans.</p> <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>- Flic-flac en tournant из позе у позу на 90 степени.</p> <p>- Grand fouetté en tournant en dedans et en dehors.</p> <p>- Renversé en croisé en dehors et en dedans.</p> <p>- Pirouettes en dehors et en dedans из позе у позу на 45 степени и 90 степени (један до два окрета).</p> <p>- Tours chaînés.</p> <p>ALLEGRO</p> <p>- Sissonne ouverte battue у свим правцима и позама.</p> <p>-Sissonne fermée battue у свим правцима и позама.</p> <p>-Grand pas assemblé battu en tournant.</p> <p>-Grande sissonne renversée en dehors et en dedans.</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>- Renversé en croisée en dehors et en dedans.</p> <p>- Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени.</p> <p>- Tours fouettés на 45 степени (8-16).</p> <p>- Tours en dehors et en dedans у великим позама прилази: IV позиција, coupé-корак, pas tombé.</p> <p>- Pirouettes en dedans са coupé-корак по кругу (pirouettes-piquées).</p> <p>- Pas ballonné sauté на месту, са померањем и en tournant.</p> <p>- Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику. Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин; Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења - Pas de quatre – III чин. Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин; Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” .</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <p>- Sissonne tombée en tournant са померањем напред (два окрета-факултативно).</p> <p>- Tours en l'air са завршавањем у IV позицији en face et effacée (два</p>	38	10

	<p>окрета);са завршавањем на једно колена (два окрета,факултативно).</p> <p>- Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин; Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин; Адам-“Жизела”-обе варијације-сельачки Pas de deux-I чин; Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.</p>		
НОВЕМБАР	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>- Pirouettes en dehors et en dedans из позе у позу на 45 степени и 90 степени (један до два окрета).</p> <p>- Tours en dehors et en dedans у великим позама прилази: petit et grand temps relevé.</p> <p>- Tours en dehors et en dedans у великим позама са свим прилазима (два окрета).</p> <p>-Tours en dehors et en dedans у великим позама са plié-relevé по један окрет-узастопно (два до четири).</p> <p>- Grandes pirouettes à la seconde en dehors (8-16, мушки разред индивидуално).</p> <p>ALLEGRO</p> <p>- Grande sissonne ouverte en tournant en dehors et en dedans са померањем у свим позама.</p> <p>- Grande sissonne tombée tournant en dehors et en dedans en face и у позама.</p> <p>-Grand temps lié sauté en tournant en dehors et en dedans.</p> <p>-Rond de jambe en l'air sauté 90 степени en dehors et en dedans.</p> <p>-Pas jeté passé са бацањем ноге у страну и завршавањем у позама croisée et effacée напред и croisée назад.</p> <p>-Grand pas jeté у пози arabesque са померањем по кругу прилози: pas glissade, pas couru.</p> <p>-Grand pas jeté renversée en dehors et en dedans.</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>- Renversé en croisée en dehors et en dedans.</p> <p>- Tours fouettés на 45 степени (8-16).</p> <p>- Tours en dedans et en dehors у великим позама са plié-relevé по један узастопно (два до четири).</p> <p>- Pas glissade en tournant по кругу.</p> <p>- Pirouettes en dehors са dégagé par développé у позе effacée, croisée et écartée напред на 90 степени са померањем по дијагонали.</p> <p>- Pas ballonné sauté на месту, са померањем и en tournant.</p> <p>- Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику. Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин; Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра</p>	42	6

	<p>драгог камења - Pas de quatre – III чин. Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин; Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” . МУШКИ РАЗРЕД - Grand pas jeté en tournant један за другим по дијагонали. - Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин; Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин; Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин; Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.</p>		
ДЕЦЕМБАР	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ - Tours lents en dehors et en dedans у свим позама на полупрстима. - Pirouettes en dehors et en dedans са pas échappé по II и IV позицији и са temps sauté у V позицији (два до три окрета). -- Прелаз из tours en dehors et en dedans у великим позама у pirouettes en dehors et en dedans. ALLEGRO - Pas jeté ballotté (pas de zephyr). - Pas chasseur. - Pas jeté entrelacé (непрекидно jeté) на face et croisé по правој линији и по дијагонали са припремама: sauté-корак pas chassé. - Grand pas de basque. - Grand fouetté sauté en effacée. - Pas de chat en tournant по дијагонали. EXERCICES НА ПРСТИМА - Tours en dedans et en dehors у великим позама са plié-relevé по један узастопно (два до четири). -- Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику. Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин; Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења - Pas de quatre – III чин. Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин; Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” . МУШКИ РАЗРЕД - Grand pas assemblé entrechat-six de volée. - Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин; Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин; Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин; Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.</p>	26	10

<p>ЈАНУАР</p>	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> -- Прелаз из tours en dehors et en dedans у великим позама у pirouettes en dehors et en dedans. <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grande sissonne ouverte par développé en tournant en dehors et en dedans са завршавањем у свим позама. - Pas cabriole fermée у свим правцима и позама. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grande sissonne ouverte на I и IV arabesque и друге позе са клизајућим одскоком унапред. - Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику. <p>Из следећих балета:</p> <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења - Pas de quatre – III чин.</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин</p> <p>Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин;</p> <p>Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” .</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <ul style="list-style-type: none"> - Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета: <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин;</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин;</p> <p>Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.</p>	<p>12</p>	<p>12</p>
<p>ФЕБРУАР</p>	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirouettes en dehors et en dedans, почињући из великих поза (један до два окрета). <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Port de bras (са радом корпуса) у великим позама на 90 степени. - Grand fouetté en tournant en dedans et en dehors. - Pirouettes en dedans из IV, II и V позиције (два до три окрета-за женски разред, три до пет окрета-за мушки разред). --Tours en dehors et en dedans у великим позама са plié-relevé по један окрет-узастопно (два до четири). - Tours en dehors et en dedans у великим позама са grand-plié. <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas jeté entrelacé (непрекидно jeté) на face et croisé по правој линији и по дијагонали са припремама: coupé-корак pas chassé. - Grand pas cabriole напред и назад на свим позама прилози: coupé-корак, pas glissade, sissonne tombée. - Grand pas jeté en tournant са croisé на croisé, прилази tombé-coupé назад. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Renversé en croisée en dehors et en dedans. - Pirouettes en dehors et en dedans са свим прилазима (два окрета). 	<p>32</p>	<p>16</p>

	<p>- Temps levé sur le cou-de-pied и у позама attitude croisée et effacée са померањем и en tournant.</p> <p>- Pas ballonné sauté на месту, са померањем и en tournant.</p> <p>- Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику. Из следећих балета:</p> <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења - Pas de quatre – III чин.</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин</p> <p>Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин;</p> <p>Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” .</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <p>- Grand pas jeté en tournant један за другим по дијагонали.</p> <p>- Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета:</p> <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин;</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин;</p> <p>Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација Ђавола.</p>		
МАРТ	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>- Renversé en croisé en dehors et en dedans.</p> <p>- Pirouettes en dehors et en dedans из позе у позу на 45 степени и 90 степени (један до два окрета).</p> <p>- Grandes pirouettes à la seconde en dehors (8-16, мушки разред индивидуално).</p> <p>ALLEGRO</p> <p>- Pas jeté ballotté (pas de zephyr).</p> <p>- Grand pas cabriole напред и назад на свим позама прилози: coupé-корак, pas glissade, sissonne tombée.</p> <p>- Saut de basque у страну и по дијагонали прилази: coupé-корак, pas chassé.</p> <p>- Pas jeté par terre et pas jeté en l'air en tournant на I arabesque по дијагонали.</p> <p>-Tours sissonne tombée на effacée et croisée по дијагонали један за другим.</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>- Pas de bourrée suivi у свим правцима и по кругу.</p> <p>- Tours fouettés на 45 степени (8-16).</p> <p>- Tours en dehors et en dedans у великим позама прилази: IV позиција, coupé-корак, pas tombé.</p> <p>- Pirouettes en dehors са dégagé par développé у позе effacée, croisée et écartée напред на 90 степени са померањем по дијагонали.</p> <p>- Tours chaînés.</p> <p>- Pas de chat.</p>	40	8

	<p>- Pas ballonné sauté на месту, са померањем и en tournant.</p> <p>- Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику. Из следећих балета:</p> <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења - Pas de quatre – III чин.</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин</p> <p>Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин;</p> <p>Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” .</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <p>- Sissonne tombée en tournant са померањем напред (два окрета-факултативно).</p> <p>- Tours en l'air са завршавањем у IV позицији en face et effacée (два окрета);са завршавањем на једно колена (два окрета,факултативно).</p> <p>- Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета:</p> <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин;</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин;</p> <p>Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.</p>		
АПРИЛ	<p>.EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>- Tours lents en dehors et en dedans у свим позама на полупрстима.</p> <p>- Grandes pirouettes en dehors et en dedans на I и III arabesque са подскоцима-petits temps sautés.</p> <p>ALLEGRO</p> <p>-Pas jeté passé са бацањем ноге у страну и завршавањем у позама croisée et effacée напред и croisée назад.</p> <p>- Pas chaseux.</p> <p>- Grand pas de basque.</p> <p>- Grand fouetté cabriole у позама I и II arabesque effacée, у III и IV arabesque са померањем по дијагонали.</p> <p>- Saut de basque у страну и по дијагонали прилази: coupé-корак, pas chassé.</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>- Grand rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.</p> <p>- Renversé en croisée en dehors et en dedans.</p> <p>- Tours fouettés на 45 степени (8-16).</p> <p>- Tours en dedans et en dehors у великим позама са plié-relevé по један узастопно (два до четири).</p> <p>- Pas glissade en tournant по кругу.</p> <p>-Pirouettes en dedans са coupé-кораком по кругу (pirouettes-piquées).</p> <p>- Temps levé sur le cou-de-pied и у позама attitude croisée et effacée са померањем и en tournant.</p> <p>- Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику.</p>	32	4

	<p>Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин; Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења - Pas de quatre – III чин. Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин; Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” .</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <p>- Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета: Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин; Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин; Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин; Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.</p>		
<p>МАЈ</p>	<p>EXERCICES КОД ШТАПА</p> <p>-Grands battements jetés avec demi-rond et rond de jambe en dehors et en dedans.</p> <p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <p>-Flic-flac en tournant из позе у позу на 90 степени</p> <p>- Прелаз из tours en dehors et en dedans у великим позама у pirouettes en dehors et en dedans.</p> <p>- Grandes pirouettes à la seconde en dehors (8-16, мушки разред индивидуално).</p> <p>- Grandes pirouettes en dehors et en dedans на I и III arabesque са подскоцима-petits temps sautés.</p> <p>- Tours en dehors et en dedans у великим позама прилази: IV позиција, coupé-корак, pas tombé.</p> <p>- Pas ballonné sauté на месту, са померањем и en tournant.</p> <p>ALLEGRO</p> <p>- Pas brisé напред и назад en tournant на 1/2 окрета са померањем по кругу.</p> <p>-Petits pas jetés battus en tournant на 1/2 окрета са померањем у страну и по дијагонали.</p> <p>-Grande sissonne renversée en dehors et en dedans.</p> <p>-Grand pas jeté у пози arabesque са померањем по кругу прилози: pas glissade, pas couru.</p> <p>-Grand pas jeté renversée en dehors et en dedans.</p> <p>- Pas jeté entrelacé (непрекидно jeté) на face et croisé по правој линији и по дијагонали са припремама: coupé-корак pas chassé.</p> <p>- Pas cabriole fermée у свим правцима и позама.</p> <p>- Grand fouetté sauté en effacée.</p> <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <p>- Grande sissonne ouverte на I и IV arabesque и друге позе са клизајућим одскоком унапред.</p> <p>- Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на</p>	<p>46</p>	<p>2</p>

	<p>90 степени.</p> <p>- Tours chaînés.</p> <p>- Pas de chat.</p> <p>- Варијације, које и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику.</p> <p>Из следећих балета:</p> <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre - мали лабуди II чин; Pas de trois II чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења - Pas de quatre – III чин.</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин</p> <p>Христић-“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин;</p> <p>Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” .</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <p>- Grande sissonne soubresaut.</p> <p>- Pas cabriole, један за другим са померањем по дијагонали у пози I arabesque (четири до осам).</p> <p>- Tours en l'air са завршавањем у IV позицији en face et effacée (два окрета);са завршавањем на једно колена (два окрета, факултативно).</p> <p>- Варијације и које мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета:</p> <p>Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин;</p> <p>Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин;</p> <p>Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин;</p> <p>Гуно-“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.</p>		
ЈУН	/	/	36
СВЕ УКУПНО: 420		УКУПНО: обрада 294	утврђива ње 126

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

EXERCICES КОД ШТАПА

Grands battements jetés avec demi-rond et rond de jambe en dehors et en dedans.

Pirouettes en dehors et en dedans, почињући из великих поза (један до два окрета).

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Tours lents en dehors et en dedans у свим позама на полупрстима.

Flic-flac en tournant из позе у позу на 90 степени.

Grand fouetté en tournant en dedans et en dehors.

Pirouettes en dedans из IV, II и V позиције (два до три окрета-за женски разред, три до пет окрета-за мушки разред).

Pirouettes en dehors et en dedans са pas échappé по II и IV позицији и са temps sauté по V позицији (два до три окрета).

Pirouettes en dehors et en dedans из позе у позу на 45 степени и 90 степени (један до два окрета).

Tours en dehors et en dedans у великим позама прилази: petit en grand temps relevé.

Tours en dehors et en dedans у великим позама са plié-relevé по један окрет-узастопно (два до четири).

Прелаз из tours en dehors et en dedans у великим позама у pirouettes en dehors et en dedans.
Grandes pirouettes à la seconde en dehors (8-16, мушки разред индивидуално).
Grandes pirouettes en dehors et en dedans на I и III arabesque са подскоцима-petits temps sautés.

ALLEGRO

Pas brisé напред и назад en tournant на 1/2 окрета са померањем по кругу.
Sissonne ouverte battue у свим правцима и позама.
Sissonne fermée battue у свим правцима и позама.
Grande sissonne renversée en dehors et en dedans.
Grande sissonne ouverte en tournant en dehors et en dedans са померањем у свим позама.
Grande sissonne tombée tournant en dehors et en dedans en face и у позама (за мушки разред).
Grand temps lié sauté en tournant en dehors et en dedans(за мушки разред).
Pas jeté passé са бацањем ноге у страну и завршавањем у позама croisée et face напред и croisée назад.
Grand pas jeté у пози arabesque са померањем по кругу прилази: pas glissade, pas couru.
Grand pas jeté renversée en dehors et en dedans.
Pas jeté ballotté (pas de zephyr).
Pas jeté entrelacé (непрекидно jeté) на face et croisé по правој линији и по дијагонали са припремама: coupé-корак pas chassé.
Grand pas de basque.
Pas cabriole fermée у свим правцима и позама.
Grand pas cabriole напред и назад на свим позама прилози: coupé-корак, pas glissade, sissonne tombée.
Grand fouetté cabriole у позама I и II arabesque effacée, у III и IV arabesque са померањем по дијагонали.
Saut de basque у страну и по дијагонали прилази: coupé-корак, pas chassé.
Grand pas jeté en tournant са croisé на croisé, прилази tombé-coupé назад.
Pas jeté en l'air en tournant на I arabesque по дијагонали.
Pas de chat en tournant по дијагонали.

МУШКИ РАЗРЕД

Pas échappé са entrechat-six из V и II позиције.
Grand pas assemblé entrechat-six de volée.
Grande sissonne soubresaut.
Pas cabriole, један за другим са померањем по дијагонали у пози I arabesque (четири до осам).
Grand pas jeté en tournant један за другим по дијагонали.
Tours en l'air са завршавањем у IV позицији en face et effacée (два окрета);са завршавањем
Варијације и коде мушког класичног репертоара, најмање две по ученику а по избору педагога. Из следећих балета:
Чајковски-“Лабудово језеро”-мушка варијација-Pas de trois – I чин;
Чајковски-“Успавана лепотица”-варијација –“Плава птица”-III чин;
Адам-“Жизела”-обе варијације-сељачки Pas de deux-I чин;
Гуно -“Фауст”-“Валпургијска ноћ”-варијација ђавола.

EXERCICES НА ПРСТИМА

Grande sissonne ouverte на I и IV arabesque и друге позе са клизајућим одскоком унапред.

Renversé en croisée en dehors et en dedans.

Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени.

Pirouettes en dehors et en dedans са свим прилазима (два окрета).

Tours fouettés на 45 степени (8-16).

Tours en dehors et en dedans у великим позама прилази: IV позиција, couré-корак, pas tombé.

Tours en dedans et en dehors у великим позама са plié-relevé по један узастопно (два до четири).

Pas glissade en tournant по кругу.

Pirouettes en dedans са couré-корак по кругу (pirouettes-piquées).

Pirouettes en dehors са dégagé par développé у позе effacée, croisée et écartée напред на 90 степени са померањем по дијагонали.

Tours chaînés по кругу.

Pas de chat.

Pas ballonné sauté на месту, са померањем и en tournant.

Варијације, коде и групне игре, по избору педагога, најмање две по ученику. Из следећих балета:

Чајковски - “Лабудово језеро” - варијација - Pas de trois - I чин; Pas de quatre-мали лабуди II чин; Pas de trois II чин;

Чајковски - “Успавана лепотица”- варијације из пролога (шест вила); игра драгог камења -Pas de quatre – III чин.

Адам -“Жизела”-обе варијације “сељачки”- Pas de deux - I чин - Мирта - II чин

Христић -“Охридска легенда”- варијација ”Бисерке” II чин;

Делиб – “Копелија”: варијација “Сванилда” .

IV РАЗРЕД

(12 часова недељно, 384 часа годишње)

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Техничка обрада свих пређених корака у играчким комбинацијама adagio, allegro и на прстима, развијање уметничког израза. Овладавање различитим стиловима при извођењу варијација а сходно различитом карактеру музике. Рад са најталентованијим ученицима при извођењу најсложенијих техничких задатака.

Месец		Обрада	Утврђивање
СЕПТЕМБАР	EXERCICES НА СРЕДИНИ - Renversé en écartée en dedans. ALLEGRO -Grand pas assemblé entrechat-six de volée. - Double rond de jambe en l'air sauté en dehors et en dedans на 90 степени. EXERCICES НА ПРСТИМА -Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени (једно за другим). - Различите комбинације pirouettes en tours en dehors et en dedans по	18	30

	<p>дијагонали и по кругу.</p> <p>- Варијација или делови варијација и коде: Чајковски - “Лабудово језеро”- варијација белог и црног лабуда - II и III чин МУШКИ РАЗРЕД -Grande sissonne ouverte battue у свим позама. - Double pas cabriole. - Варијација или делови варијације и коде: Чајковски - “Лабудово језеро”- варијација принца III чин.</p>		
ОКТОБАР	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ -Tours en dehors et en dedans у великим позама са по два окрета један за другим ALLEGRO - Grande sissonne soubresaut. - Pas jeté entrelacé (перикидноје jeté) по кругу (факултативно). EXERCICES НА ПРСТИМА - Tours en dehors et en dedans у великим позама из свих припрема (два окрета) - Различите комбинације pirouettes en tours en dehors et en dedans по дијагонали и по кругу. - Tours fouettés на 45 степени (16-32, индивидуално). - Pas courré sur le sou-de-pied један за другим са померањем (скокови). - Варијација или делови варијација и коде: Чајковски - “Успавана лепотица”- варијација Ауроре из II и III чина; “Вила јоргована” из пролога; МУШКИ РАЗРЕД -Grand pas assemblé en tournant (два окрета, индивидуално). - Tours en l'air са завршавањем на једном колелу (два окрета). - Варијација или делови варијације и коде: Чајковски – “Успавана лепотица”- варијација Pas de deux - III чин;</p>	22	26
НОВЕМБАР	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ -Grandes pirouettes en dehors à la seconde са поскоцима petits temps sautés (мушки разред). -Tours chaînés по кругу (индивидуално). ALLEGRO - Grand fouetté en tournant sauté en dehors et en dedans. EXERCICES НА ПРСТИМА -Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени (једно за другим). - Tours fouettés на 45 степени (16-32, индивидуално). - Rond de jambe en l'air sauté са померањем по дијагонали. - Варијација или делови варијација и коде: Адам - “Жизела”- варијација Жизеле из I и II чина; МУШКИ РАЗРЕД -Pas cabriole један за другим по дијагонали у позама и III arabesque и са окретом на 1/4 круга. - Grand fouetté cabriole et battu. - Saut de basque са завршавањем у великој пози. - Варијација или делови варијације и коде: Адам -“Жизела”- варијација Алберта – II чин;</p>	22	26
ДЕЦЕМБАР	EXERCICES НА СРЕДИНИ		

	<p>-Renversé en écartée en dedans. ALLEGRO - Saut de basque по кругу. - Pas jeté par terre et pas jeté en l'air en tournant на I arabesque по кругу. EXERCICES НА ПРСТИМА -Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени (једно за другим). - Tours en dehors et en dedans у великим позама из свих припрема (два окрета); - Различите комбинације pirouettes en tours en dehors et en dedans по дијагонали и по кругу. - Tours fouettés на 45 степени (16-32, индивидуално). - Rond de jambe en l'air sauté са померањем по дијагонали. МУШКИ РАЗРЕД - Grand pas jeté en tournant по кругу (индивидуално). - Tours en l'air један за другим (2+2 окрета, индивидуално). - Варијација или делови варијације и коде: Глазунов - “Рајмонда”- варијација из II чина и варијације четири кавалера II чин;</p>	24	12
ЈАНУАР	<p>ALLEGRO -Grand pas jeté en tournant на face et croisée са припреме tombé-coupé напред и назад. EXERCICES НА ПРСТИМА - Различите комбинације pirouettes en tours en dehors et en dedans по дијагонали и по кругу. - Tours fouettés на 45 степени (16-32, индивидуално). - Pas coupé sur le sou-de-ried један за другим са померањем (скокови). - Варијација или делови варијација и коде: Глазунов - “Рајмонда”- све три варијације из I и II чина. МУШКИ РАЗРЕД - Sissonne tombée en tournant en dehors са померањем напред (два окрета). - Варијација или делови варијације и коде: Чајковски - “Крчко Орашчић”- варијација II чин</p>	14	10
ФЕБРУАР	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ -Grandes pirouettes en dehors à la seconde са поскоцима petits temps sautés (мушки разред). -Tours chaînés по кругу (индивидуално). ALLEGRO - Grand temps levé de volée à la seconde en tournant en dedans прилази: coupé-корак, pas chassé. EXERCICES НА ПРСТИМА -Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени (једно за другим). - Tours en dehors et en dedans у великим позама из свих припрема (два окрета); - Различите комбинације pirouettes en tours en dehors et en dedans по дијагонали и по кругу. - Варијација или делови варијација и коде: Чајковски - “Крчко Орашчић”- варијације Pas de deux; МУШКИ РАЗРЕД -Grande sissonne ouverte par développé en tournant, en dehors et en dedans са</p>	20	28

	<p>завршавањем у великој пози (два окрета).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saut de basque (два окрета, индивидуално). - Варијација или делови варијације и коде: <p>Минкус - “Дон Кихот”- варијације из I и III чина.</p>		
МАРТ	<p>EXERCICES НА СРЕДИНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Grandes pirouettes en dehors à la seconde са поскоцима petits temps sautés (мушки разред). <p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> -Grand pas assemblé entrechat-six de volée. - Pas jeté entrelacé (перикидноје jeté) по кругу (факултативно). - Saut de basque по кругу. - Pas jeté par terre et pas jeté en l'air en tournant на I arabesque по кругу. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tours en dehors et en dedans у великим позама из свих припрема (два окрета); - Tours fouettés на 45 степени (16-32, индивидуално). - Pas coupé sur le cou-de-pied један за другим са померањем (скокови). - Rond de jambe en l'air sauté са померањем по дијагонали. - Варијација или делови варијација и коде: <p>Минкус - “Дон Кихот”-варијације “Китри” из I и III чина; варијација Мерцедес из I чина; варијације из Кихотовог сна - II чин;</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <ul style="list-style-type: none"> -Revoltade са завршавањем на I и III arabesque (индивидуално). - Варијација или делови варијације и коде: <p>Адам - “Корсар”- варијација - Велики Pas de deux.</p>	24	24
АПРИЛ	<p>ALLEGRO</p> <ul style="list-style-type: none"> -Grande sissonne soubresaut. - Saut de basque по кругу. - Grand temps levé de volée à la seconde en tournant en dedans прилази: coupé-кораком, pas chassé. - Grand pas jeté en tournant на face et croisée са припреме tombé-coupé напред и назад. <p>EXERCICES НА ПРСТИМА</p> <ul style="list-style-type: none"> -Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени (једно за другим). - Tours en dehors et en dedans у великим позама из свих припрема (два окрета); - Различите комбинације pirouettes en tours en dehors et en dedans по дијагонали и по кругу. - Tours fouettés на 45 степени (16-32, индивидуално). - Pas coupé sur le cou-de-pied један за другим са померањем (скокови). - Варијација или делови варијација и коде: <p>Адам-“Корсар”-велики Pas de deux;</p> <p>МУШКИ РАЗРЕД</p> <ul style="list-style-type: none"> - Double pas cabriole. -Grand pas assemblé en tournant (два окрета,индивидуално). - Grand pas jeté en tournant по кругу (индивидуално). - Tours en l'air један за другим (2+2 окрета,индивидуално). - Revoltade са завршавањем на I и III arabesque (индивидуално). - Варијација или делови варијације и коде: <p>Шопен -“Силфиде”- Мазурка.</p>	32	4

МАЈ	- Припрема годишњег испита –испитне комбинације - Припрема годишњег концерта	/	48
ЈУН	/	/	/
СВЕ УКУПНО: 384	УКУПНО:	обрада 176	утврђивање 208

ГОДИШЊИ ИСПИТ

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЈЕ

Renversé en écartée en dedans.

Grandes pirouettes en dehors à la seconde са поскоцима petits temps sautés (мушки разред).

Tours en dehors et en dedans у великим позама са по два окрета један за другим.

Tours chaînés по кругу (индивидуално).

ALLEGRO

Grande sissonne soubresaut.

Pas jeté entrelacé (перекидноје jeté) по кругу (факултативно).

Saut de basque по кругу.

Grand pas jeté en tournant на face et croisé са припреме tombé-coupe напред и назад.

Pas jeté par terre et pas jeté en l'air en tournant на I arabesque по кругу.

МУШКИ РАЗРЕД

Grand pas assemblé entrechat-six de volée.

Grand temps levé de volée à la seconde en tournant en dedans прилази: coupe-корак, pas chassé.

Grande sissonne ouverte battue у свим позама.

Double pas cabriole.

Pas cabriole један за другим по дијагонали у позама и III arabesque и са окретом на 1/4 круга.

Grand pas assemblé en tournant (два окрета, индивидуално).

Grand fouetté cabriole et battu.

Saut de basque са завршавањем у великој пози.

Saut de basque (два окрета, индивидуално).

Grand pas jeté en tournant по кругу (индивидуално).

Sissonne tombée en tournant en dehors са померањем напред (два окрета).

Tours en l'air са завршавањем на једном колону (два окрета).

Tours en l'air један за другим (2+2 окрета, индивидуално).

Revoltade са завршавањем на I и III arabesque (индивидуално).

Две до три варијације или делови варијација и коде из познатог класичног репертоара по избору педагога:

Чајковски - “Лабудово језеро”- варијација принца III чин.

Чајковски – “Успавана лепотица”- варијација Pas de deux-III чин;

Адам - “Жизела” - варијација Алберта – II чин;

Глазунов - “Рајмонда”- варијација из II чина и варијације четири кавалера II чин;

Чајковски - “Крцко Орашчић”- варијација II чин;
Минкус - “Дон Кихот” - варијације из I и III чина.
Адам - “Корсар”- варијација - Велики Pas de deux.
Шопен - “Силфиде”- Мазурка.

EXERCICES НА ПРСТИМА

Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени (једно за другим).

Tours en dehors et en dedans у великим позама из свих припрема (два окрета);

Различите комбинације pirouettes en tours en dehors et en dedans по дијагонали и по кругу.

Tours fouettés на 45 степени (16-32, индивидуално).

Pas couré sur le cou-de-pied један за другим са померањем (скокови).

Rond de jambe en l'air sauté са померањем по дијагонали.

Две до три варијације или делови варијација и коде из познатог класичног репертоара по избору педагога:

Чајковски - “Лабудово језеро”- варијација белог и црног лабуда-II и III чин;

Чајковски - “Успавана лепотица” - варијација Ауроре из II и III чина; “Вила јоргована” из пролога;

Адам - “Жизела” - варијација Жизеле из I и II чина;

Глазунов - “Рајмонда” - све три варијације из I и II чина.

Чајковски - “Крцко Орашчић”- варијације Pas de deux;

Минкус - “Дон Кихот”- варијације “Китри” из I и III чина; варијација Мерцедес из I чина; варијације из Кихотовог сна - II чин;

Адам - “Корсар” - велики Pas de deux;

и други балети.

Гсовски „Обер-grand pas classique”

Чајковски „Баланшин- pas de deux“

Асафјев „Пламен Париза“

„Бајадера“

„Узалудна предрострожност (Враголанка)“

„Пахита“

„Есмералда“

РЕПЕРТОАР КЛАСИЧНОГ БАЛЕТА

ЦИЉЕВИ

Формирање играча класичног балета са развијеном способношћу за сарадњу и индивидуалним изразом;

Упознавање, разумевање и анализа задатих балетских представа;

Синтеза елемената класичног балета у задату целину;

ЗАДАЦИ

Усавршавање балетске технике уз постовање кореографских захтева;

І Р А З Р Е Д

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ВАРИЈАЦИЈЕ ИЗ СЛЕДЕЋИХ БАЛЕТА:

“Силвија” – Pizzicato.

“Рајмонда” – варијација из I чина.

“Копелија” – варијација “Сванилде”.

“Дон Кихот” – варијација “Амор”

“Успавана лепотица” – варијација из пролога: Канаринац; Вила шећера; Житно класје; Сребро из II чина; Коњић Грбоњић - варијација звезде.

ЗА МУШКАРЦЕ:

“Крцко Орашчић” – варијација из Pas de trois.

“Узалудна предостројност” – варијација.

“Копелија” – варијација.

ГРУПНЕ ИГРЕ ИЗ БАЛЕТА:

“Жизела” – I чин.

І Р А З Р Е Д

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ВАРИЈАЦИЈЕ И ГРУПНЕ ИГРЕ ИЗ БАЛЕТА:

“Успавана лепотица”.

“Крцко Орашчић”

“Узалудна предостројност”.

“Дон Кихот” – II чин.

ІІІ Р А З Р Е Д

(4 часа недељно, 140 часова годишње)

ВАРИЈАЦИЈЕ:

“Корсар” – варијација, Pas de deux.

“Дон Кихот” – варијација II и III чин.

“Бајадера”.

“Пламен Париза”.

“Лабудово језеро”

“Пахита” – grand pas – варијација

“Жизела” – II чин

“Шопенијана”

“Бахчисарајска фонтана.

На све наведене варијације преноси се кореографија и стил класичних балетских представа које се изводе на репертоару позоришта. ("Жизела", "Лабудово језеро", "Дон Кихот", "Успавана лепотица" итд.).

IV P A З P E Д

(4 часа недељно, 128 часова годишње)

Кореографија и стил варијација и групних игара је као у класичним балетским представама које се изводе на репертоару позоришта. Уколико педагог сматра за потребно, може проширити програм, према свом избору и у зависности од могућности ученика.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

На овом предмету акценат је на групном и индивидуалном раду тј. активности ученика уз сарадничку и подстичућу функцију наставника.

У односу на достигнуту хармонију у развоју играча наставник задаје улогу у варијацији или групној игри. Сви наставни садржаји нису обавезни за све ученике.

ДУЕТНА ИГРА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Формирање успешног играчког дуета.

Задаци:

развијање сазнања и свести о потреби успостављања партнерског односа између балерине и балетског играча;

усвајање задатих облика партерне и ваздушне подршке;

увежбавање повезивања покрета у складу са задатим темпом музике и кореографијом;

увежбавање снаге, упорности, концентрације

усавршававање технике класичне подршке до сигурности при извођењу;

неговавање сценског извођења;

развијавање смелости и одважности током игре у двоје;

способност примене стечених знања и умења на нове играчке ситуације.

P P A З P E Д

(2 часа недељно - 70 часова годишње)

ПАРТЕРНА ПОДРШКА

ПОДРШКА УЧЕНИЦЕ – ОБЕМА РУКАМА ЗА СТРУК

Relevé из позиције на обе или једну ногу.

Développé на 45 степени на све велике позе класичног балета.

Développé, développé passé, grand rond de jambe – са променом поза на истој нози ослонца.

Разни облици великог port de bras.

Покрети који повезују и помажу са завршавањем у малим и великим позама класичног балета (комбинација temps lié на 90 степени, може бити пример).

Непотпуни окрети 1/4 и 1/2 круга.

Окрети типа battement soutenu, grand fouetté en face.

Tour lent један до два окрета.

Окрети из V и IV позиције en dehors и en dedans (на крају године два окрета).

Подршка ученице у “падајућим” позама са прелазом у друге позе.

ПОДРШКА УЧЕНИЦЕ ОБЕМА РУКАМА ЗА ДВЕ РУКЕ (за шаке и чланке)

У свим малим и великим позама у статичним положајима.

Основни окрет за 360 степени (ученик стоји иза ученице и не мења свој положај, руке пролазе кроз три позиције).

Tour lent у пози attitude:

ученица се држи обема рукама за једну руку ученика (за шаку и раме).

ученик подржава ученицу за шаку или за чланке једне и друге руке.

ПОДРШКА ЈЕДНОМ РУКОМ (за шаку или чланке)

У свим великим позама класичног балета у статичном положају.

ВАЗДУШНА ПОДРШКА

ПОДРШКА УЧЕНИЦЕ ЈЕДНЕ И ДРУГЕ РУКЕ ЗА СТРУК

Мали скокови класичног балета.

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно - 70 часова годишње)

ПАРТНЕРСКА ПОДРШКА

ПОДРШКА УЧЕНИЦЕ СА ОБЕ РУКЕ ЗА СТРУК

Сви облици grand fouetté en tournant en dehors et en dedans са прелазима и без прелаза са прста у demi plié.

Tour lent -одвотка по два до три и више окрета за време којих ученица неколико пута мења позу, а затим прелази на окрете en dehors et en dedans.

Окрети (по два до три и више окрета):

Tours из свих великих поза класичног балета са завршавањем у истој пози;

Tours са кораком, са tombée на préparation dégagé;

Tours у положају à la seconde на 90 степени и у пози attitude.

ПОДРШКА УЧЕНИЦЕ СА ОБЕ РУКЕ

ЗА ОБЕ РУКЕ (за шаке и за чланке)

Tours из ранијих положаја и поза, fors ученица добија од ученика или га сама узима, одбијајући се од његове руке, ученик после почетка окрета преноси руке на струк ученице-на пример:

из положаја à la seconde на 90 степени (ученици стоје лицем једно према другом);
из позе croisée - “испод руке партнера” (у почетном положају ученица стоји на левој ноzi, десна рука у III позицији, лева у другој, ученик иза ње);
из позе attitude effacée (ученик стоји испред ученице).
Подршка у “падајућем” I arabesque:
једном руком обухваћен струк, другом за подлактицу;
за шаке или подлактицу обе руке.

ДРЖАЊЕ УЧЕНИЦЕ ЈЕДНОМ РУКОМ

При извођењу ученице: Développé, Développé-passé, grand rond de jambe као и при разним прелазима из једне у другу помоћу везаних и помоћних покрета.

Оштрим повлачењем руку из позе на поду у позу attitude и I arabesque.

Лагани окрети ученице држањем за шаку, путем промене позиције њене руке, а и променом положаја саме шаке.

Tours lent у свим великим позама класичног балета држањем за шаку или подлактицу.

Окрети држећи ученицу за подлактицу у пози I arabesque:

у почетном положају пред окретима ученик држи ученицу за подлактицу обе руке, стојећи иза ње;

у почетном положају ученик држи ученицу за подлактицу једне руке лицем према њој.

Окрети за време којих се ученица држи за прст ученика:

из позе croisée (пред forс-ом ученица се држи другом руком за руку ученика);

у пози attitude (нога ученице на 45 степени) са кораком и са tombée.

Подршка ученице шаком за струк:

кад ученица ради Développé, grand rond de jambe, Développé-passé;

Grand port de bras из позе I, III, IV arabesque, attitude effacée, croisée;

tour lent у свим великим позама класичног балета.

Подршка ученице у “падајуће” положаје и позе (за шаку, подлактицу, обухватајући струк или са ослонцем на корпус ученика). Учи се у свим позама класичног балета.

ПОДРШКА У ВАЗДУХУ

Сви велики скокови класичног балета уче се држањем ученице двома рукама за струк на висини подигнутих руку ученика.

СКОКОВИ СА ДРЖАЊЕМ ДВЕМА РУКАМА ЗА ОБЕ РУКЕ, ЗА ЈЕДНУ РУКУ И КОМБИНОВАНИМ ПРИПРЕМАМА, ТЈ.ЈЕДНОМ РУКОМ ЗА РУКУ, А ДРУГОМ ЗА СТРУК...

Мало подизање у позу - arabesque. Једном руком обухвата за струк под наклоњен корпус, другом за бутину подигнуте ноге. На крају године ученик треба да зна да подигне ученицу, да је носи, окреће у круг око своје осе и спушта ученицу себи на бедро у позу “ласте”.

Ваздушни окрет из V позиције са враћањем у V позицију, demi-plié са подршком обема рукама за струк.

Grand jeté en tournant у пози attitude (са подршком обема рукама за струк).

Скок са летом скок ученика са подршком обема рукама за руке: assemblé en tournant, jeté entrelacé.

Скокови на руке ученика са завршавањем у позу “рибке”.

Одразом за једну руку из позе “седећи” на поду (без окрета и са окретањем у ваздуху, у положају леђима на под).

Grand fouetté sauté (у полету-леђима ка ученику).

Jeté entrelacé.

Cabriole fouetté.

Скок из залета (у почетку са pas assemblé, а затим са sissonne) без обрта и са окретом у ваздуху у положају леђима ка поду.

СКОКОВИ ДО ВИСИНЕ ГРУДИ И РАМЕНА УЧЕНИКА.

Grand jeté у пози attitude effacée са захватом једном руком за струк. Ухвативши ученицу у лету ученик мора да зна да се окреће око своје осе или да се креће у било ком правцу.

Окретати ученице на рукама ученика са одбацивањем у ваздух из позе “рибке” у положај леђима на поду, и обратно.

Grand jeté са завршавањем у позу I arabesque (ученица стоји на бедру ученика са подршком обема рукама за струк.

ПОДИЗАЊЕ УЧЕНИЦЕ СА ФИКСИРАЊЕМ ПОЗЕ НА ГРУДИМА ИЛИ РАМЕНУ УЧЕНИКА

Са pas sauté, малог pas assemblé, са завршавањем у пози “седећи”.

Одбијањем од једне руке из позе на поду, са завршетком у положај “седећи” на рамену са окретом у ваздуху: положај “лежећи” на рамену леђима са окретом у ваздуху; у пози “ластаница”.

Из великих скокова: jeté entrelacé, у позу “ластаница” saut de basque са завршетком у положају “седећи”, када су ноге ученице у VI позицији савијене у коленима, иза леђа ученика; из залета иза леђа ученика(на раме у позу “ластанице”).

Класичан pas de deux Adagio или одломци)1-2 по избору педагога.

И В Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 64 часа годишње)

ВАЗДУШНА ПОДРШКА ВЕЛИКИ СКОКОВИ И ПОДИЗАЊЕ УЧЕНИЦЕ СА ФИКСИРАЊЕМ ПОЗЕ НА РАМЕНУ УЧЕНИКА

Бацање са окретом у ваздуху из позе “рибке” са завршавањем у пози “ластанице” на рамену.

Ваздушни окрет из V позиције са завршетком на рамену ученика у положају “седећи”-са држањем за струк обема рукама.

Grand jeté са подршком за обе руке и фиксирањем позе лета на раме ученика-скок иза његових леђа.

ВЕЛИКИ СКОКОВИ И ПОДИЗАЊЕ УЧЕНИЦЕ СА ФИКСИРАЊЕМ ПОЗЕ НА ОБЕ ГОРЕ ПОДИГНУТЕ РУКЕ УЧЕНИКА

Са подухватањем под крста - са pas sauté или малог pas assemblé.

У позама I, IV arabesque - са demi-plié на нози ослонца.

У пози III arabesque са трчањем и pas sissonne tombée.

Grand jeté у пози I arabesque са подршком обема рукама за струк, а затим превођењем једне руке под бедро.

Grand jeté у пози attitude effacée са држањем обеа рукама за струк, а затим превођењем једне руке под бедро.

Grand fouetté са завршавањем у пози I arabesque.

Saut de basque са завршавањем у положају “седећи”.

Поза “ластаница” са залетом и са pas sissonne tombée.

Са потхватом под крста и колена савијене ноге и фиксирањем хоризонталног положаја леђима на под.

Класичан Pas de deux: Adagio или одломци - најмање два.

НАЈСЛОЖЕНИЈИ ЕЛЕМЕНТИ ПОДРШКЕ - који се уче по нахођењу педагога у зависности од професионалних могућности ученика - факултативно.

ВЕЛИКИ СКОКОВИ И ПОДИЗАЊЕ УЧЕНИЦЕ СА ФИКСИРАЊЕМ ПОЗЕ НА ЈЕДНОЈ ПОДИГНУТОЈ РУЦИ

Са потхватом под крста и колена савијене ноге-корпус ученице савијен назад.

Са потхватом под мишић задњег дела и под колена савијене ноге-у положају “седећи”.

“Grand jeté у пози I arabesque” – са подршком обеа рукама за струк, а затим са преносом на једну руку под наклоњени корпус - и у пози “attitude effacée” - са држањем обеа рукама за струк, затим са преносом на једну руку под крста.

“Saut de basque” са завршавањем у положају :седећи”.

БАЦАЊЕ УЧЕНИЦЕ ИЗ ФИКСИРАНИХ ПОЗА НА ОБЕ И ЈЕДНУ ПОДИГНУТУ РУКУ СА ЗАВРШАВАЊЕМ У ПОЗИ ‘РИБКА’

Из позе I, II, IV arabesque.

Из позе “ластаница”.

Из положаја “седећи” на једној горе подигнутој руци.

САВРЕМЕНА ИГРА

ЦИЉЕВИ - Оспособљавање играча балета за успешно извођење савремене игре

Синтеза елемената класичног балета у задату целину

ЗАДАЦИ - Упознавање ученика са достигнућима у области савремене игре;

Савладавање основних елемената и играчких техника;

Рад на развијању ученикових диспозиција;

Подстицање на истраживање и изналажење нових начина изражавања;

Неговање креативности у дозивљају и интерпретацији.

П Р А З Р Е Д

(4 часа недељно, 140 часова годишње)

Упознавање ученика са предметом – шта је савремена игра, историјат, правци, технике...

Упознавање тела и његових функција – дисање, равнотежа, тежина, анатомија, тензија и релаксација.

СЕПТЕМБАР

Обрада- 10 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 1 часа

Наставне јединице:

ПОД

Лагано савијање кичменог стуба вођеног тежином главе и лагано исправљање, (од последњег пршљена до врха главе), напред у страну и назад.

Bounces – федерисање торза на четири четвртине и три четвртине, (напред и у страну).

Дисање са сукцесивним кретањем кичменог стуба.

Développé са окретањем торза.

Сливени ток кретања торза са радом руку.

ОКТОБАР

Обрада- 14 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Дисање са спиралом и извијањем горњег дела грудног коша нагоре – arch.

Вежбе за трбушне мишице.

Вежбе за леђне мишице.

Contract - release, (припрема из позиције прекрстених ногу).

Окретање торза и увртање торза са извлачењем на дијагонали.

СРЕДИНА

Flat backs – равна леђа.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Вежбе за савладавање простора. Ходање – напред, назад, у круг, споро, брзо, са паузама, по страни

...

Ходање у разним правцима и различитим ритмовима са додавањем осталих делова тела – руке, глава, леђа ...

НОВЕМБАР

Обрада- 10 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Савијање тела напред, у страну, назад.

Паралелне и отворене позиције ногу.

Пренос тежине тела са једне ноге на другу.

Standing bounces – федерисање торза са продубљивањем plié-a.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Ходови, (обичан, низак, висок, са променом тежине, са окретањем торза, са замахом тела...).

Трчање у свим правцима са скоком и поскоком.

Трчање – са наглим променама правца, у сопственом унутрашњем ритму ученика, са додавањем осталих делова тела.

ДЕЦЕМБАР

Обрада- 6 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Plié у паралелним и отвореним позицијама, са дисањем.

Plié – relevé комбинација са contract - release и arch.

Исклизавање и велику II и IV позицију.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Комбинације хода и grand battement-a.

Triplets – трокорак са полуокретом и окретом.

ЈАНУАР

Обрада- 4 часа

Утврђивање- 2 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Покрети изолације појединих делова тела.

Комбинације равних и округлих леђа, (рад пршљенова), са plié и relevé комбинацијама.

ПОД

Кружење и истезање стопала.

Дубоко тегљење, (напред, назад, у страну).

ФЕБРУАР

Обрада- 8 часова

Утврђивање- 6 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Off balance са корпусом у правцу кретања.

Hops – поскоци на полупрстима.

Скокови по дијагонали са ногом на отвореном и затвореном passé-у

ПОД

Дубоко тегљење са спуштањем у спагат.

МАРТ

Обрада- 10 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Body roll кретање.

Contract - release, на леђима и потрбушке

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Скокови по дијагонали са ногом на attitude.

Grand jeté curved-са савијеним корпусом.

Импровизације на задату тему:

Теоријско упознавање са циљем и вештином импровизације – откривање и развијање креативног потенцијала ученика.

Упознавање са анатомијом главе и радњама везаним за овај део тела – слушање, гледање, баланс, дисање, смех, мимика лица и друго ...

СРЕДИНА

Battement tendu, (паралелни, затворени и отворени).

Battement tendu са преносом тежине.

АПРИЛ

Обрада- 8 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Contract - release, на леђима и потрбуске.

Contract - release са спуштањем на под и дизањем.

СРЕДИНА

Battement tendu jeté.

Passé, (паралелни и отворени).

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Упознавање са анатомијом кичменог стуба – пребројавање и опипавање пршљенова и вратног и карличног дела тела.

МАЈ

Обрада- 10 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Contract - release са спуштањем на под и дизањем.

Вежбе за унутрашње бутне мишице.

СРЕДИНА

Fondu, (паралелни и отворени), са passé-ом и battement-ом.

Port de bras, (мали и велики).

Замах тела са увртањем.
 Battement développé, на plié и relevé.
 Port de bras, (мали и велики).
 Замах тела са увртањем.
 Battement développé, на plié и relevé.

ЈУН

Обрада- 4 часа
 Утврђивање- 2 часа
 Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Лагано дизање.

СРЕДИНА

Grand battement са опуштањем ноге на под.
 Tilts – нагиби.
 Трамплини.
 Sautés у разним позицијама.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Освешћивање спољног и унутрашњег бића играча – кожа и крвоток. Истезање, котрљање, тегљење, падање ...
 Вежбе за савладавање простора. Ходање – напред, назад, у круг, споро, брзо, са паузама, по страни ...

УКУПНО

Обрада- 84 часа
 Утврђивање- 36 часова
 Провера знања- 20 часова

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ПОД

Вежбе за релаксацију тела и дисање.
 Bounces.
 Дисање у комбинацији са окретањем торза.
 Contract - release комбинације.
 Сливени ток кретања торза са радом руку.
 Deep stretches у комбинацији са body roll.

Комбинација варијација пређених елемената.

СРЕДИНА

Комбинација равних и округлих леђа.

Пренос тежине тела са једне ноге на другу ногу.

Варијација plié-relevé у паралелним и отвореним позицијама.

Isolation movements.

Battement tendu са преносом тежине.

Fondu комбинације.

Body swing (замах тела).

Tilts.

Grands battements.

Комбинација пређених елемената са окретима, међуокорацима, и наглим променама правца (change off direction).

Трамплини и sauté variation.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Разне врсте ходова.

Комбинације ходова и grand battement.

Triplets.

Off balance комбинације.

Поскоци и високи скокови.

Комбинација пређених варијација.

П Р А З Р Е Д

(4 часа недељно, 140 часова годишње)

СЕПТЕМБАР

Обрада- 10 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 1 часа

Наставне јединице:

ПОД

Релаксација са пасивним загревањем кичменог дела.

Осећање тежине тела - препуштање земљиној тежи.

Вежбе за бокове - кружно кретање колена са опуштеним стопалима.

Ротационо, наизменично замахивање коленима - врх стопала на поду.

Брзи пренос тежине са колена на колено.

Истежање, вежбе снаге.

ОКТОБАР

Обрада- 14 часова
 Утврђивање- 4 часа
 Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Окретање тела преко бока у колуту
 Ротационо кружење корпусом
 Утврђивање пређеног градива
 Постављање вежби које садрже пређене елементе

СРЕДИНА

Пребацивање тежине тела са једне ноге на другу
 Вежбе на средини за контролисање рада кичменог стуба

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Триплс
 Трокорак са радом руку
 Трокорак са полуокретом и окретом

НОВЕМБАР

Обрада- 10 часова
 Утврђивање- 4 часа
 Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Вежбе на средини за контролисање рада кичменог стуба
 Комбинације равних и савијених леђа, спуштање у плие и подизање на релеве
 Баунс – напред и у страну (глава, рамена, грудни кош, струк, кукови)
 Батман танди са жустрем шутирањем стопалима и пролазним кораком кроз затворену и отворену позицију

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Адађо варијације (ходови, пасе девелопе и арч, пасе девелопе са нагибом и издржавањем у највишој тачки)

Трокорак у комбинацији са скоковима у месту

Трокорак у комбинацији са окретима и високим скоковима

Постављање вежби које садрже комбинације са трокоракком

ДЕЦЕМБАР

Обрада- 6 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Проклизавање кроз дубоки плие на велику другу и четврту позицију

Утврђивање и вежба пређених елемената

Кондиционе вежбе и вежбе снаге

Постављање бежби које садрже пређене елементе

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Мали скокови, са пасеом, у даљ и по дијагонали

Комбинација трчања окрета и падова

Импровизација (у паровима, један манипулише телом другог, присност, имитација)

ЈАНУАР

Обрада- 4 часа

Утврђивање- 2 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Пребацивање тежине тела са једне ноге на другу

Вежбе на средини за контролисање рада кичменог стуба

Комбинације равних и савијених леђа, спуштање у плие и подизање на релеве

ПОД

Баунс – федерисање торза, (седећи став, прекрштене ноге, испружене напред и раширене у страну)

Баунс – Баунс са окретањем торза

Дисање са променом ритма

Дисање са окретањем торза и извијањем прсног дела тела на горе – арч

ФЕБРУАР

Обрада- 8 часова

Утврђивање- 6 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Импровизација (осећање и контрола тежине тела у простору)

Импровизација (изолација делова тела)

ПОД

Контракција и опуштање из позиције прекрштених ногу са спојеним стопалима, из друге позиције, и са ногама испруженим напред

Флекс поинт варијације са окретањем торза

Флекс поинт комбинације са сукцесивним савијањем и исправљањем кичменог стуба

МАРТ

Обрада- 10 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Утврђивање пређеног градива

Постављање вежби које садрже научене елементе

Појачано тегљење из друге позиције са замахом тела

Колутови по поду са савијеним коленима и преносом тежине са једне ноге на другу

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Импровизација (брзо кретање, споро, са музиком, ван музике)

Импровизација (грубо кретање, сливено и повезано кретање)

СРЕДИНА

Баунс – напред и у страну (глава, рамена, грудни кош, струк, кукови)

Батман танди са жуструм шутирањем стопалима и пролазним кораком кроз затворену и отворену позицију

Проклизавање кроз дубоки плие на велику другу и четврту позицију

Утврђивање и вежба пређених елемената

АПРИЛ

Обрада- 8 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Лагано дизање са пода са тегљењем ахила

Постављање вежби које садрже пређене елементе

СРЕДИНА

Кондиционе вежбе и вежбе снаге

Постављање вежби које садрже пређене елементе

Плие (деми и гранд) са федерисањем

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Импровизација (трчање са наглом променом правца кретања)

Импровизација (причање приче кроз покрет)

МАЈ

Обрада- 10 часова

Утврђивање- 4 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Contract - release са спуштањем на под и дизањем.

Вежбе за унутрашње бутне мишиће.

СРЕДИНА

Гранд плие са радом торза, напред и у страну, и са кружењем торза

Батман танди у комбинацији са деми плие и преносом тежине са једне на другу ногу

Окретање торза, са радом руку, у твист и арч

Боди свинг – замах тела

Нагиби

Боди свинг у комбинацији са контракцијом и опуштањем

ЈУН

Обрада- 4 часа

Утврђивање- 2 часа

Провера знања- 2 часа

Наставне јединице:

ПОД

Припрема испитних комбинација
Постављање испитних комбинација
Увежбавање испитних вежби

СРЕДИНА

Замах тела и пад у назад са наглим дизањем
Замах ноге (напред, назад, у страну)
Гранд батман са преносом тежине, наизменични рад корпуса, са и без рада руку
Гранд батман у комбинацији са корацима, променом руку и променом правца

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Припрема испитних комбинација
Постављање испитних комбинација
Увежбавање испитних вежби

УКУПНО

Обрада- 84 часа
Утврђивање- 36 часова
Провера знања- 20 часова

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ПОД

Релаксације.
Комбинација вежби за бокове и ротационо замахивање коленима.
Ribcage isolation и окретање тела преко бока у колуту.
Bounces са окретањем торза.
Дисање са променом ритма, окретањем торза и издржавањем на arch.
Flex-point варијација са радом торза.
Contract - release варијације.
Body roll.
Комбинација пређених елемената.

СРЕДИНА

Комбинација равних и савијених леђа, спуштање у plié и подизање тела на relevé.
Battements tendus варијација.
Pliés са радом торза.
Body swing у комбинацији са contract - release.
Deep lunge и нагло враћање у центар.
Grands battements са преносом тежине у комбинацији са корацима, променом руку и променом правца.
Turns variation.

Мали и високи скокови у месту (sautés).

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Triplets variation.

Adagio variation.

Piqué variation.

Комбинације малих и високих скокова.

Комбинације трчања, окрета и падова balance-off balance.

Комбинација свих пређених елемената и варијација.

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

СЕПТЕМБАР

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Релаксације са истезањем и опуштањем тела у лежећем положају

Опуштање вратних мишића са лаганим окретањем главе

Приближавање колена грудима и лагано тегљење бутног мишића

Вежбе за бокове - кружно кретање колена са опуштеним стопалима

Окретање тела преко бока у колуту са отварањем ногу у шпагу и преклопом

Ротационо кружење корпусом у пределу ребара, са ногама у жабици

ОКТОБАР

Обрада- 7 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Вежбе релаксације и загревања, дисање

Кондиционе вежбе и вежбе релаксације

Баунс у комбинацији са контракцијом и опуштањем и увртањем торза

СРЕДИНА

Гранд плие из отворене у паралелну позицију са савијањем и извијањем леђа на арч и варијације контракције и опуштања

Комбинације савијених и равних леђа, спуштање на плие и дизање на релеве
 Вежбе за стопала са радом метатарзалног дела, испадом и наглим преносом тежине са једне ноге на другу

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Триплс, трокорак са полуокретом и окретом

Трокорак са радом руку

НОВЕМБАР

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Батман танди комбинације са контракцијом и опуштањем

Батман танди са бацањем опуштеног стопала кроз мали пасе док друга нога одлази у плие

Батман танди жете комбинације са високим пасеом и нагибом

Деми плие са федерисањем у комбинацији са релеве

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Пренос тежине кроз ронд де жамб ан лер са ноге на ногу из једног угла у други

Трокорак у комбинацији са скоковима у месту и окретима, са рукама

Скокови оф баланс

ДЕЦЕМБАР

Обрада- 3 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Исписивање слова У са великим рондом

Батман глисе у комбинацији са батман танди

Фонди комбинације са дубоким падом за ногом

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Пике са корацима и ногом на пасе, са окретом и скоком у месту

Гранд жете са арчком

ЈАНУАР

Обрада- 2 часа

Утврђивање- 1 час
Провера знања-1 час

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Гранд батман са лупањем предњег дела стопала и отварањем и затварањем колена по широкој другој позицији

Гранд батман комбинације са опуштеним стопалима и радом руку

ПОД

Девелопе напред, у страну и назад са контракцијом и опуштањем и увртањем торза

Истежање ноге из позиције прекрштених ногу и промене на другу ногу

Комбинације са контракцијом и опуштањем на поду

ФЕБРУАР

Обрада- 4 часова

Утврђивање- 3 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Пор де бра комбинације са изолацијом појединих делова тела, федерисањем, полуокретом и окретом

Замах ноге напред, у страну и назад са замахом тела; замах тела и скок у месту, падови

ПОД

Флекс поинт комбинације са увртањем торза, замахом тела и извијањем грудног коша напред

Вежбе за тегљење бутина

Контракција у страну са спуштањем на под и пребацивањем на другу страну преко леђа

МАРТ

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Ротације торза са спуштањем на под

Контракције у страну и избацивање бокова са наглим спуштањем на под

Свећа, пребацивање ногу на колена преко главе, нагло враћање назад са избацивањем бокова и опуштањем

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Комбинације трчања, окрета и падова
Спирални окрети и падови

СРЕДИНА

Ешапе са четврт окретом, полуокретом и целим окретом
Замах тела и скок у месту
Падови (напред, у страну и назад)
Рад руку са радом торза

АПРИЛ

Обрада- 4 часова
Утврђивање- 1 часа
Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Увртање торза са наглим избацивањем колена ка и од прсног дела тела
Проклизавање колена и бокова по поду са корпусом који касни, извија се и преклапа преко ногу

СРЕДИНА

Замах ноге напред, у страну и назад са замахом тела; замах тела и скок у месту, падови Гранд батман са преносом тежине, наизменични рад корпуса, са и без рада руку

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Скокови са пасеом у даљ по дијагонали
Центрифугални скок са извијањем прсног дела на горе и спуштањем на под
Импровизација (у пару на задату тему)
Импровизација (у групи - један започиње нешто а други прати, опонаша или контрира..)

МАЈ

Обрада- 5 часова
Утврђивање- 2 часа
Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Прелаз преко колена
Комбинације вежби на поду
Дизање са контракцијом и опуштањем, и увртањем торза

СРЕДИНА

Комбинације гранд батмана са преносом тежине, наизменични рад корпуса, са и без рада руку, са променом ногу и правца

Дисање са извијањем корпуса на арч

ЈУН

Обрада- 2 часа

Утврђивање- 1 час

Провера знања-1 час

ПОД

Комбинације пређених елемената

Постављање испитних комбинација

Увежбавање испитних вежби

Утврђивање испитног програма

СРЕДИНА

Постављање испитних комбинација

Увежбавање испитних вежби

Утврђивање испитног програма

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Импровизација (са коришћењем предмета да је њихова намена од помоћи, или замишљање да су нешто друго..)

Импровизација (припрема за контакт импровизацију, покрети леђа уз леђа, вежба присности..)

Импровизација (контакт импровизација без одвајања тела два играча)

УКУПНО

Обрада- 42 часа

Утврђивање- 18 часова

Провера знања- 10 часова

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ПОД

Релаксације са окретањем тела преко бока и замахом ноге.

Bounces са увртањем торза (body twist).

Contract - release variation и double contractions.

Контракција у страну (side contraction) и избацивање бокова са наглим спуштањем на под.

Проклизавање колена и бокова са корпусом који касни, извија се и преклапа преко ногу.

Renversé на коленима и body roll.

Комбинација пређених елемената.

СРЕДИНА

Plié са равним и савијеним леђима.

Вежбе за стопала и променом тежине са једне ноге на другу.

Battement tendu variation.

Fondu-deep lunge variation.

Grand battement са опуштеним стопалима.

Port de bras variation.

Замах ноге, замах тела, deep lunge.

Скок у месту са замахом тела.

Échappé.

Grand battement variation.

Комбинација пређених елемената.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Комбинација трокорака са окретима и падовима.

Piqué variation.

Скокови off balance.

Окрети off balance.

Grand jeté.

Спирални окрети и падови.

Комбинација свих пређених елемената и варијација.

Извођење дела из неког савременог играчког репертоара.

И В А З Р Е Д

(2 часа недељно, 64 часова годишње)

СЕПТЕМБАР

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Релаксације са истезањем и опуштањем тела у лежећем положају

Опуштање вратних мишића са лаганим окретањем главе

Вежбе релаксације и загревања, дисање

Кондиционе вежбе и вежбе релаксације

Баунс на три четвртине и наглим променама стране са арчком

Контракције и комбинације са федерисањем и увртањем торза, спуштањем на под и дизањем

ОКТОБАР

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Сливени ток кретања тела са наглим спуштањем тела у страну и подизањем са контракцијом
Дисање са спиралом, са радом главе и променом ритма

СРЕДИНА

Плие варијације са сукцесивним кружењем и ротирањем торза

Плие (деми и гранд) у комбинацији са контракцијом и опуштањем, издржавањем на највишој тачки и наглим спуштањем у гранд плие

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Триплес, у страну са спуштањем на под кроз гранд жете

Триплес са окретом и спуштањем на под, окретањем преко бока и наглим дизањем

ЈАНУАР

Обрада- 2 часа

Утврђивање- 1 час

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Подизање на релеве и наизменично лупање петом о под, у кретању тела напред и назад по трећој позицији

Батман танди у комбинацији са гранд плиеом и дубоким нагибом

Батман танди у комбинацији са радом торза, пасеом, радом стопала

ПОД

Увртање торза, спуштање на под, котрљање и дизање

Дупле контракције

Прелази са колена на колено

ФЕБРУАР

Обрада- 3 часова

Утврђивање- 3 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

СРЕДИНА

Замах тела са наглим исклизивањем у другу позицију, променом правца, спуштањем на под и ходањем у круг са ослонцем на једној руци

Гранд ронд де жамб пар тер са контракцијом и опуштањем, колапсом и спиралним спуштањем на под

ПОД

Избацивање бокова у комбинацији са окретањем торза, замахом тела и наглим спуштањем на под и дизањем са пода

Нагло избацивање бокова, стопала на поду, и ход са ослонцем на једну руку

МАРТ

Обрада- 4 часова

Утврђивање- 1 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Варијације на поду у разним прелазима - хоризонтала, дијагонала, по кругу, цик цак..

Дијагонала са прелазима

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Високи атитид назад , рука на поду и ротација из бока до спуштања тела у седећи положај

Окрети оф баланс

СРЕДИНА

Атитид баланс, оф баланс са спуштањем на под

Соте са падом и подизањем

АПРИЛ

Обрада- 4 часова

Утврђивање- 1 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПОД

Комбинације прелаза преко колена и ролова

СРЕДИНА

Ешапе са полуокретом и окретом

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Велики атитид назад у окрету, са корпусом који креће раван и у току окрета се ротира, са рукама у другој позицији

Спирални окрети и падови

МАЈ

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Промена правца тела, кроз велики ронд де жамб ан лер са ногом која се подиже у атитид назад или ланд у страну

Импровизација (на задату тему)

Импровизација (на задату тему)

Импровизација (на задату тему)

ЈУН

Обрада- 2 часа

Утврђивање- 1 час

Провера знања-1 час

ПОД

Постављање испитних комбинација

Увежбавање испитних вежби

Утврђивање испитног програма

СРЕДИНА

Постављање испитних комбинација

Увежбавање испитних вежби

Утврђивање испитног програма

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Постављање испитних комбинација

Увежбавање испитних вежби

Утврђивање испитног програма

УКУПНО

Обрада- 40 часа

Утврђивање- 16 часова

Провера знања- 8 часова

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ПОД

Релаксације и дисање.

Препуштање земљиној тежи и пружање отпора.

Дугачка комбинација:

Bounces, contract - release, flex - point variation, torso, twist, développé, hip thrust, body roll, окретање на коленима, тегљење и нагло дизање.

СРЕДИНА

Комбинација plié и port de bras.

Сукцесивни покрети тела.

Варијација вежби за стопала у разним комбинацијама.

Battement tendu са радом торза.

Комбинација leg swing, body swing.

Contract - release variation.

Attitude, développé, fondu balancé off balance са спуштањем на под.

Grand rond de jambe par terre колапс и спирално спуштање на под.

Sautés variation са падом и дизањем.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Triplets variation са спуштањем на под кроз grand jeté.

Спирални окрети падови.

Off balance окрети и падови.

Комбинација виисоких скокова, окрета падова са трчањем.

Slow motion movements.

Извођење дела из неког савременог играчког репертоара.

СЦЕНСКО НАРОДНЕ ИГРЕ

ЦИЉЕВИ - Припремити тело ученика за рад на средини сале, где се кроз мање етиде

Савлађивање техника разних игара, њихова особеност

Развијање способности да помоћу разних поскока појача снага мишића ногу.

ЗАДАЦИ - На већ постављено тело ученика надоградити изражајност и танцовалност кроз упознавање корака, еполмана и рада руку у разним особеностима карактера нашег фолклора, руске, мађарске, италијанске игре из програма.

Развијањем способности за разна лупања длановима, полупрстима, штиклама, окрета на полупрстима или из demi-plié-а и grand-plié-а, владање марамцом, тамбурином развија се хитрина и пластичност корпуса и ногу.

I РАЗРЕД

(3 часа недељно; 105 годишње)

ВЕЖБЕ КОД ШТАПА

Demi и grand plié по I, II, III, IV, V и VI (сливено и реско)

Battement tendu:

са прелазом радне ноге са врха прстију на штиклу

са развијањем на штиклу
са одизањем пете бедра радне ноге
Battement tendu jeté:
На demi plié (акцентом од себе)
Са проклизом кроз I позицију без и са ударом пете ноге ослонаца
Са акцентом од себе са завршетком у III полу прсти
Flic- flac
Припрема
Са ударом целог стопала у III позицију на demi-plié
Са pas tombé
Вежбе ударања штикли и полупрстију:
Наизменично цело стопало и полупрсти 2/4 и 3/4 такта
Исто са двојним ударом и са искоракром
Наизменично ударање полупрста и штикле
Наизменично ударање штиклама 1/8 такта
Карактерни rond de jambe и rond de pied
par terre са и без окрета стопала ноге ослонца
На 45 степени
исто и rond de pied
Pas tortillé:
Легато и стакато
Са подизањем на полупрсте ноге ослонца и са скоком
Припрема за tire-bouchon и tire-bouchon
Battement fondu на 45 и 90 степени
Припрема за “Веровочку” и “Веровочка” (у руском и мађарском карактеру)
Вежбе за бокове:
Цело стопало
Полупрсти
“Голубац”
Један и двојни удар петом радне ноге о пету ноге ослонца
Један и двојни удар петама обе ноге
У скоку
Battement développé
Сливено
Одсечно
Са једним и двојним ударом ноге ослонца
Grand battement jeté:
Цело стопало без и са plié
Са одизањем на полупрсте
Са coupé tombé
Спуштање на рис
Обичан и двојни кључ (мађарски)
Relevé са отвореном и затвореном позицијом; на две и једној нози

Port de bras у различитим карактерима (са прегибима корпуса)
 “Винт”

Припрема за “полуприсјатке” и “присјатке” (за дечаке)

Избацивање на пете обе ноге у страну и напред из *demi* и *grand plié* и са одскоком

Избацивање на пету радне ноге (напред и у страну) из *demi* у *grand plié*

ВЕЖБЕ НА СРЕДИНИ САЛЕ:

Елементи Руске иге

Прост ход

Народни клизећи ход

Променљиви ход

Шаркајући ход

Шепајући ход

Сценска форма *pas de basque*

Дробни ход

Притоп прост и двојни

Доскок на радну ногу и избацивање друге ноге на *effacé* (без и са скоком)

“Самоварчић”

“Јолочка гармошка”

Рад са марамицом

Елементи италијанске игре:

Pas ballonné

Pas emboîté

Pas de basque

Pas échappé

Pas échappé у комбинацији са *tire-bouchone* у окрету

Узастопни скокови у пози *arabesque*

Избацивање радне ноге са штикле на полупрсте

Glissade jeté

Троструко ударање са заустављањем на једној нози

Учење руковања тамбурином.

Елементи мађарске народне игре "Харо-Мугрош"

Одсечан корак преко штикле

Мали бочни корак

Тројни скок

"Кључ".

Елементи мађарске сценске игре:

I вид хода за лагани део игре

II вид хода за лагани део игре

I-II вид хода за брзи део игре

Pas balancé на *effacée* и *croisée* (обичан *soutenu*)

Корак са ударањем дланова

"Кабриол"

"Веровочка" (на месту и са померањем)

Saut de basque

"Голубац" са померањем ноге напред са 1 и 2 удара

Спуштање на рис.

Југословенске народне игре:

Србијанка

Девојачко коло

Стара влајна

Неда гривну изгубила

Тасино коло

Нишевљанка

Моравац

Зетско и Урошичко коло

Шетња.

П Р А З Р Е Д

(3 часа недељно - 105 часа годишње)

ВЕЖБЕ КОД ШТАПА:

Demi и grand plié са отвореним и затвореним положајем стопала (све позиције)

Battement tendu са "мазом" стопала при повратку.

Pas tortillé са двојним окретом стопала

Double flic

Double flic са ударом пете ослонца

Battement fondu на 90 степени са tire-bouchon

"Веровочка" од назад

"Лепезе" на 1/4 и 1/8 такта

"Кључ" са целим окретом (мађарски)

Grand battement кроз I са увећаним замахом

Grand battement jeté balançoire

Revoltade (за дечаке лицем ка штапу)

Спуштање на рис са полу-окретом

Вежбе за гipкост корпуса.

ВЕЖБЕ НА СРЕДИНИ САЛЕ:

Елементи руске игре:

Ход са одбацивањем ноге назад

Корак на effacé напред и назад

Са ударом штикле и полупрстију

Са окретом у подскоку и завршетку на штиклу радне ноге

"Веровочка" са престапањем

"Кључеви".

Елементи мађарске игре:

"Голубац" у окрету (соло и у паровима)

Окретање са забаченом ногом

Balancé "голубац"

"Веровочка" у окрету

Ход са избацивањем ноге и дуплим ударом

Промене места dos-à-dos (парови).

Елементи италијанске игре:

Сценска форма pas de basque I и II

Balancé са разним положајем корпуса и руку

Sissonne simple en tournant

Sissonne ouverte са и без pas de bourrée

Pas chassé са ударом стопала о под

Pas glissade

Battement tendu

Лупања

Рад са лепезом.

Југословенске народне игре:

Радојкин чачак

Ужичка ћарлама

Труба

Ђурђевка

Циганчица

Кој ми те моме

Врањанка

Чачак

Гајде

Гружанка

Жикино коло

Ш Р А З Р Е Д

(3 часа недељно - 105 часа годишње)

ВЕЖБЕ КОД ШТАПА

Flic-flac

са дуплим ударом стопала по II позицији

са подскоком и преступањем

са окретом стопала на унутра:

усложњене комбинације - лупање

спуштање на рис са прелазом са једне на другу (дечаци)

лепеза на 1/16 такта на поду и 45 степени и са подскоком

кружни grand battement jeté
tour на савијеном колелу ноге ослонца.

ВЕЖБЕ НА СРЕДИНИ САЛЕ:

Елементи пољске игре:

Мазурка

Pas couru

Pas gala

Cabriole

Голубац са померањем у страну

Окрети (у паровима и соло).

Елементи шпанске игре:

Pas de basque (III облик)

Припреме за renverser и renverser

Pas de chat.

Елементи мађарске игре:

Ход са cabriole - соло и у пару

Веровочка у пару

Ход са троструким преступањем и избацивањем радне ноге назад.

Прављење комбинација код штапа и на средини од пређеног градива.

IV P A З P E Д

(2 часа недељно - 64 часа годишње)

ВЕЖБЕ НА СРЕДИНИ САЛЕ

Елементи циганске игре:

Основни ход напред и назад

Два вида ситног хода

Женски бочни ход

Два дробна хода

Са прескоком и ударом пете

Ход са чочотком

Ход са double flic

Окрети

Трептаји раменима

Fouetté

Окрет са забаченом ногом

Чочотка.

Рад на кореографијама из пређеног градива и репертоара као и кореографије из балета који су на репертоару Народног позоришта.

Шпанска игра- "Лабудово језеро"-П.И.Чајковски

Чардаш - "Лабудово језеро" - П.И.Чајковски

Мазурка - "Лабудово језеро" - П.И.Чајковски

Руска игра - "Лабудово језеро" - П.И.Чајковски

Циганска игра - "Дон Кихот" - Л.Минкус.

И остале игре из балета, опера, оперета по избору самог педагога.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

Ехерсисес код штапа (са елементима из целокупног градива)

На средини пет (5) игара (различитог карактера).

ИСТОРИЈА ИГРЕ

ЦИЉЕВИ - Изучавање историјских промена у игри

Развијање општег ниво културе ученика као и креативност која је неодвојиви део будућих

Назив предмета	III		IV	
	недељно	годишње	недељно	годишње
ИСТОРИЈА ИГРЕ				
МЕСЕЦ	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ
Септембар	6	2	6	2
Октобар	6	2	6	2
Новембар	4	4	4	4
Децембар	2	4	2	4
Јануар	2	2	2	2
Фебруар	6	2	6	2
Март	6	2	6	2
Април	4	2	4	2
мај	6	2	2	6

балетских уметника.

ЗАДАЦИ - Спојање торијско и практично знање из области игре и балета

Изучавање игре у свом настанку као онтолошком делу човековог бића;

Изучавање игре као неодвојив део социјалних и политичких промена у друштву;

Развију и успоставе естетске разлике;

Унапреде сазнања о настанку балета као врхунске естетике игре;

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ПРАИСТОРИЈА – колевка мита и ритуала (2);

Порекло игре – покрет, гест, знак.

Стварање мита и ритуала и повезаност са религијом.

Услознавање форме.

Рад и игра.

Врсте и технике игара.

СТАРИ ВЕК – традиционалне културе (12);

КИНА – традиционална везаност за природу, симболички задаци, маска, стварање Пекиншке Опере.

ИНДИЈА – космички принцип игре, везаност за велике спевове Веде, Рамајана и Махабхарата, симболика и богатство форми.

ЕГИПАТ – религиозне и државне свечаности; врсте игара, Озирисов култ и ритуал као зачетак театарске игре.

ГРЧКА – идеал споја духа и тела као хармоније света, митологија и игра, врсте игара (религиозне, сценске, државне и сеоске свечаности), естетске вредности.

РИМ – наслеђе Етрурије, утицај Грчке, врсте религиозних и световних игара; Развој пантомиме.

СРЕДЊИ ВЕК – декаденција, забрана и балска игра (10);

ВИЗАНТИЈА – античко наслеђе и источњачко богатство, врсте игара, утицај хришћанства.

ЗАПАДНО ЦАРСТВО – рани феудализам, утицај хришћанства, народне игре, пантомимичари, улични играчи и певачи.

балске игре. Етикеција.

развијени феудализам, дворске игре, утицај народних игара.

Vasa dance.

НОВИ ВЕК – стварање балета (20)

РЕНЕСАНСА – италијански карневали, стварање опере и игра као саставни део опере, појава учитеља игре. Канонозација балета. Прве балетске књиге.

BALLET de COUR – дворски балет у Француској у време Катарине Медићи, а легоријски балети, одвајање балета од опере.

Први професионалци.

БАРОК – Луј XIV, дворски балети Молијера и Лилија.

Симетрија и структура. Стварање Академије. Развој професионализма.

РЕФОРМА – Врхунац балетског формализма XVII и XVIII века. Развој балетске технике и маниризма. Садржај и форма.

Реформа балета.

IV P A З Р Е Д

(2 часа недељно, 64 часа годишње)

НОВИ ВЕК – пут ка модерном балету (16);

РОМАНТИЗАМ (8);

Идеализација и естетски кодови, стварање великих балета, значајна имена кореографа, играча и педагога. Француска, Русија, Данска, Шведска.

РУСКИ АКАДЕМИЗАМ (8);

Гостовање великих француских кореографа и играча. Долазак Маријуса Петипа. Руски академизам. Значајни балетски уметници. Балети Петра Илича Чајковског.

XX ВЕК – експлозија игре и балета (32);

Фокинове реформе, труппа Ђагиљева, руски играчи и кореографи. Постфокиновско време – почетак модернизма: Француска, Енглеска, Америка. СССР модернизам и соцреализам.

НЕМАЧКА (14);

Експресионизам.

МОДЕРНА (2);

Модерна игра у Америци и утицај на Европу.

СТВАРАЊЕ БАЛЕТА У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ (4);

БАЛЕТ У ЕВРОПИ И СВЕТУ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА (4);

ВЕЛИКИ ПРОБОЈИ НОВИХ ФОРМИ, СЕДАМДЕСЕТИХ (4);

ПОСТ-МОДЕРНА ИГРА И БАЛЕТ (4);

ГЛУМА И ВОКАЛ

ЦИЉ - Оспособљавање за интерпретацију лика у балетском репертоару и у савременим музичко-сценским облицима.

ЗАДАЦИ - Стицање општих и посебних знања из области драмске уметности (епохе, жанр, стилови); Савладавање основних елемената кореографске композиције и сценске поставке музичког дела; Развијање сценског мишљења, могућности за доживљавање драмске радње и пластичне изражајности; Упознавање, вежбање и утврђивање улога конкретних ликова из балетских или савремених музичко-сценских облика.

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часа годишње)

ПОЈАМ ДРАМСКИХ УМЕТНОСТИ:

Балет као драмска уметност. Сценско одељење игре (плеса).

ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ ГЛУМЕ:

вежбе ослобађања, концентрације, запажања, развијања маште;

радња, систем датих околности, циљ, препрека;

ритам радње;

односи;

радња и противрадња, сукоб, предмет сукоба.

ДРАМСКА АНАЛИЗА МУЗИЧКОГ ДЕЛА:

музички текст и драмска радња:

музички израз, структура, фраза, темпо, динамика, ритам;

музичка тема: развој, градација, кулминација, разрешење;

музичке епизоде као одломци драмског догађања.

ЕЛЕМЕНТИ ПЛАСТИЧНОГ ИЗРАЗА:

елементи пантомиме;

беспредметне радње;

пантомима као замена дијалога;

драмска обрада музичких етида – задата тема или импровизација.

ГОВОРНА РАДЊА:

подтекст;

дијалог.

ПРОСТОР КАО ЕЛЕМЕНТ ДРАМСКОГ ИЗРАЖАВАЊА:

различити облици сценског простора;

извођач и гледалац, преношење енергије;

амбијентација;

сценски простор као простор за игру и као метафора;

однос према простору.

И В Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 64 часа годишње)

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛИКОВАЊА:

појам стила;

елементи жанра;

музички материјал стилске епохе и драмски израз;

елементи и израз у савременој игри.

СЦЕНСКИ ЛИК У ДРАМСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ:

биографија лика;

физичке и говорне особине;

језгро лика, карактеристике и контракарактеристике;

односи: развој лика;

карактер, тип и лик.

ГРУПНЕ И ИНДИВИДУАЛНЕ ВЕЖБЕ И ЗАДАЦИ:

обрада лика у балетским варијацијама за такмичења ученика;

обrade ликова за групне наступе у оквиру концертне делатности школе;

пантомимске сцене – дијалошког облика;

СЦЕНСКИ ЛИК У БАЛЕТСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ:

литерарно-музички материјал за стварање сценског лика;

лик у балету: Бајадера, Жизела, Корсар, Рпмео и Јулија, Дон Кихот; (Наведене ликове из балета користити у доле наведеним методским јединицама до годишњег испита)

сцене у пару из горе наведених балета;

групне сцене из горе наведених балета;

СИНТЕЗА ДРАМСКИХ, МУЗИЧКИХ И ИГРАЧКИХ ЕЛЕМЕНАТА:

обрада мотива А – Б – А (увод, разрада, закључак);

савремени музичко-сценски облици;

кореодрама - драмска обрада музичких етида кроз игру (плес);

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

Састоји се од групних и индивидуалних вежби у којима су заступљени елементи рада са ученицима: пантомима;

изражавање говором и гласом (минимално);

лик у балету (драмски задатак);

већа сценска целина са елементима кореодраме.

ОДСЕК САВРЕМЕНА ИГРА

САВРЕМЕНА ИГРА – главни предмет

ЦИЉЕВИ - Савладавање савремених играчких техника.

Активирати унутрашњу осетљивост и снагу сваког дела тела, овладати телом као целином и простором који то тело осликава.

Изградња играча који ће савршено владати својим психофизичким могућностима и створити инструмент способан да у потпуности одговара захтевима кореографије.

ЗАДАЦИ - Развијање технике извођења, изражајности, координације покрета, снаге, издржљивости и омогућавање хармоничног развоја сваког појединца;

Усвајање свих елемената игре: удисаја-издисаја, контракција-опуштања, корака, окрета, скокова, трчања, падова и дизања;

Развијање и усавршавање уметничког израза - емоције.

Развијање индивидуалности ученика и формирање професионалног играчког уметника.

І Р А З Р Е Д

(10 часова недељно, 350 годишње)

Упознавање ученика са предметом.

Шта је савремена игра – историјат, правци, технике....

Упознавање сопственог тела:

Унутрашња структура тела, (дисање, мисли, крвоток, костур)

Спољашња структура тела (кожа)
развијање свести у склопу и функцији тела
веза између главе и карлице.
Изолациони покрети појединих делова тела, (глава,раме, шака,лакрат, бокови,стопала,колена...).

Простор и однос тела и простора.
Чула, осећања и акције.
Кинесфера.
Релаксације и дисање.
Тензија, (пружање отпора земљиној тежи).
Релаксације (препуштање, тежином тела, земљиној тежи).
Тензија, (унутрашња контракција која даје снагу).
Снага и тежина.
Поставка тела – alinement.
Позиције ногу и стопала.
Позиције руку и шака.
Пренос тежине тела.
Задржавање тела у најнижој тачци – suspend.
Правци и смерови кретања, (напред, назад, у страну, по кругу, по дијагонали, цик-цак, спирале...).

Опозиционо кретање.
Пасивно и лагано загревање тела.

ПОД

Лагано савијање кичменог стуба вођеног тежином главе и лагано исправљање,од последњег пршљена до врха главе,(напред, у страну, назад).
Bounces – федерисање торзоа на четири четвртине и три четвртине,(напред и у страну).
Дисање са сукцесивним кретањем кичменог стуба, (стопала спојена паралелно напред или са прекрштеним ногама).
Варијације дисања са сукцесивним радом кичменог стуба и додавањем рада ногу и руку,(flex стопала и шаке, arch-извијање грудног коша нагоре).
Исто као под 4. са променом ритма.
Сливени ток кретања торза – са радом руку.
Дисање са спиралом и извијање горњег дела грудног коша напред – arch.
Contract - release, (припрема из позиције прекрштених ногу).
Окретање и увртање торза са извлачењем на дијагонали.
Исто као под 9, са спуштањем на под.
Кружење и истезање стопала.
Push out with toes – Из седећег става са ногама спојеним паралелно напред, колена савијена, стопала на поду, тело се одгурне прстима уназад у косу линију.
Lift in metatarsal arch – подизање метатарзалног дела стопала.
Дубоко тегљење, (напред, назад, у страну).
Дубоко тегљење са спуштањем у шпагат.
Дубоко тегљење са избацивањем бокова.
Тегљење у страну са падом.

Body roll– котрљање.
 Contract - release, (на леђима и потрбушке).
 Contract - release, са спуштањем на под и дизањем.
 Вежбе за трбушне и леђне мишиће.
 Вежбе за унутрашње бутне мишиће.
 Истезање колена.
 Варијације претходних елемената на поду.
 Лагано дизање са пода.

СРЕДИНА

Пренос тежине тела, (са једне ноге на другу, са једног дела стопала на други).
 Изолација појединих делова тела, (главе, рамена, руке, шаке, грудног коша, бокова), у комбинацији са plié-relevé.
 Standing bounces – федерисање торза са продубљивањем plié-a.
 Plié у паралелним и отвореним позицијама са дисањем.
 Plié – relevé комбинација са contract - release и arch.
 Исклизавање у велику II и IV позицију.
 Foot isolation – рад стопала.
 Равна леђа у комбинацији са plié-relevé.
 Савијање тела напред, у страну и назад.
 Комбинације равних и округлих леђа, рад пршљенова.
 Battement tendu, (паралелни, затворени и отворени, са flex-ом и метатарзалним делом).
 Battement tendu са преносом тежине.
 Battement tendu jeté, (отворени, затворени, паралелни).
 Passé, (паралелни, отворени).
 Fondu, (паралелни, отворени).
 Battement tendu jeté у комбинацији са passé и fondu.
 Паралелни petit battement.
 Port de bras, (мали и велики).
 Замах тела.
 Замах тела са увртањем.
 Bounces са полуокретом и окретом.
 Battement développé, (паралелни), са relevé и plié.
 Замах ноге, (напред, назад у страну).
 Grand battement са опуштањем ноге на под.
 Tilts – нагиби.
 Трамплини.
 Sautés у паралелним позицијама.
 Change of direction – промена правца.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Ходови - (обичан, висок, низак, са променом тежине, са окретањем торза, са замахом тела), напред, у страну, назад, са променом правца и смера.

Трчање у свим правцима са скоком и поскоком, са падом и наглим дизањем.

Комбинације хода и grand battement.

Triplets – скокови са окретом и полуокретом.

Брзи трокорак у комбинацији са sautés.

Sautés у комбинацији са jetés.

Piqué series.

Off balance са корпусом у правцу кретања, (напред, у страну, назад).

Hops – поскоци на полупрстима.

Prancing - (ход липицанера).

Скокови по дијагонали, са ногом на отвореном и затвореном passé-у.

Скокови по дијагонали са ногом на attitude.

Grand jeté curved, (са савијеним корпусом).

Импровизације на задату тему.

Трчање – са наглим променама правца, у сопственом унутрашњем ритму ученика, са додавањем осталих делова тела.

Изолација и освешћивање кичменог стуба – покрет почиње у леђима и при сваком следећем покрету задржава се фокус на кичменом стубу.

Наизменична изолација појединих делова тела у покрету – покрет почиње из рамена, лакта, колена, стопала, главе ...

Изолација бокова – у седећем и стојећем положају.

Тежина – осећање и контрола тежине тела у простору. Вежбе релаксације на поду и у средини.

Почетак рада импровизације у паровима. Први ученик покреће део тела другог ученика који тај покрет прихвата и развија или га игнорише, пружа отпор.

Вежбе опуштања за крај часа.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

ПОД

Лагано савијање кичменог стуба са bounces напред и у страну.

Дисање са радом руку и ногу.

Окретање и увртање торза са спуштањем на под.

Тегљење са избацавањем бокова и тегљење на страну са падом.

Body roll.

Contract - release.

Комбинација пређених елемената на поду.

СРЕДИНА

Standing bounces.

Plié у паралелним и отвореним позицијама уз рад торза и руку.

Battement tendu паралелни и отворени са преносом тежине.

Battement tendu jeté у комбинацији са passé.

Fondu паралелни и отворени.
 Petit battement паралелни.
 Port de bras.
 Battement développé паралелни и отворени са relevé и plié.
 Grand battement са променом правца.
 Tilts.
 Sautés.
 Комбинација пређених елемената.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Ходови (са окретањем торза, са подовима, triplets).
 Трокорак у комбинацији са скоковима.
 Трчање у свим правцима у комбинацији са скоковима и падовима.
 Комбинација хода и grand battement.
 Off balance.
 Скокови са ногом на passé и attitude.

П Р А З Р Е Д

(10 часова недељно, 350 годишње)

ВЕЖБЕ РЕЛАКСАЦИЈЕ

Релаксације са пасивним загревањем кичменог дела тела.
 Опуштање вратних мишића са лаганим окретањем главе.
 Осећање тежине тела – препуштање земљиној тежи.
 Вежбе за бокове – кружно кретање колена са опуштеним стопалима.
 Ротационо, наизменично замахивање коленима – врх стопала на поду.
 Брзи пренос тежине са колена на колено.
 Окретање тела преко бока у колуту са отварањем ногу у шпагат и преклопом
 Ротационо кружење корпуса, (у пределу ребара), са ногама у жабици.

ПОД

Bounces – федерисање торза са загревањем најнижег дела кичменог стуба, постављање центра и исправљање пршљен по пршљен, (седећи став, прекрштене ноге, спојени табани, ноге раширене у страну, ноге испружене напред).
 Bounces with a twist in spine – са окретањем торза.
 Дисање са променом ритма.
 Дисање са окретањем торза, извијањем прсног дела на горе – arch.
 Дисање са спиралом, окретањем главе и спуштањем на под.
 Contract - release, из прекрштених ногу, спојених стопала, (табана), II позиције и ногама испруженим напред.
 Истежање ноге из позиције прекрштених ногу и промена на другу ногу кроз окретање торза.
 Flex – point варијације са окретањем торза и сукцесивним савијањем и испружањем кичменог стуба.

Hip propulsion са окретањем торза – нагло одизање бока на горе.

Ротације торза са спуштањем на под.

Појачано тегљење из II позиције са замахом тела.

Замах са увртањем горњег дела тела и одизањем од пода, (стопала су чврсто на поду), са покретом руке и извијањем прсног дела на горе.

Проклизавање колена и бокова на поду са корпусом који касни, извија се и преклапа преко ногу.

Колутови по поду са савијеним коленима и преносом тежине са једне руке на другу.

Hip thrust – избацивање бокова на горе.

Комбинације пређених елемената на поду.

Лагано подизање са пода.

СРЕДИНА

Пребацивање тежине тела са једне ноге на другу и окретањем торза.

Вежбе на средини за контролисање рада кичменог стуба у позицији паралел са подом и 45% од равне линије.

Комбинације савијених и равних леђа, спуштање на plié и дизање на relevé.

Bounces, (глава, рамена, грудни кош, струк, бокови), напред и у страну.

Вежбе за стопала, (полупрсти – прсти), и пренос тежине.

Battement tendu са жустрим шутирањем, стопалима и пролазним кораком кроз паралелну и отворену позицију у plié-у.

Battement tendu са бацањем опуштеног стопала кроз мали passé, при чему доња нога иде у plié – паралелна и отворена позиција.

Проклизавање кроз дубоки plié на велику IV и II позицију са опуштеним рукама које се шире у страну и скупљају укрштене на грудима – слово "U".

Plié – demi plié са федерисањем.

Demi plié са федерисањем у комбинацији са relevé.

Grand plié са радом торза, (напред, у страну и кружењем кроз arch).

Battement tendu, (отворени и паралелени), у комбинацији са demi-plié и преносом тежине са једне ноге на другу.

Battement glissé у комбинацији са battement tendu.

Battement tendu jeté са флексом и радом торза.

Паралелни battement tendu jeté у комбинацији са pas de bourrée и радом торза.

Окретање торза са радом руку у twist и arch.

Fondu у комбинацији са deep lunge – дубоки испод.

Rond de jambe en l'air са окретањем, увртањем торза и arch.

Tilts – нагиби.

Body swing – замах тела.

Body swing у комбинацији са contract - release.

Замах тела и скок у месту.

Падови, (напред, у страну, назад).

Замах тела и пад уназад са наглим дизањем.

Рад руку, (port de bras), са радом торза, (напред, у страну, назад и кружно).

Body arc, (лукови).

Замах ноге, (напред, назад, у страну).

Замах ноге са замахом тела, *deep lunge* и нагло враћање у центар.

Grand battement са преносом тежине. Наизменични рад корпуса, са и без рада руку.

Grand battement у комбинацији са корацима, променом ногу и променом правца.

Дисање са извијањем корпуса на *arch*, (*plié*, *relevé*).

Комбинације пређених елемената.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Triplets, (*plié – relevé*) - трокорак.

Трокорак са радом руку.

Трокорак са полуокретом и окретом.

Adagio варијације, (ходови, *passé-développé* са *arch*, *passé développé* са нагибом-*tilt*, и издржавањем у највишој тачци -)*suspend*.

Трокорак у комбинацији са скоковима у месту.

Трокорак у комбинацији са окретима и *grand jeté*.

Piqué са корацима и ногом на *passé*, (са окретом и скоком у месту).

Hops – поскоци.

Мали скокови у *passé-у*, у даљ и по дијагонали.

Комбинације трчања, окрета и падова.

Варијације пређених елемената.

Импровизације на одређену тему:

Трчање – са наглим променама правца, у сопственом унутрашњем ритму ученика, са додавањем осталих делова тела.

Изолација и освешћивање кичменог стуба – покрет почиње у леђима и при сваком следећем покрету задржава се фокус на кичменом стубу.

Наизменична изолација појединих делова тела у покрету – покрет почиње из рамена, лакта, колена, стопала, главе ...

Изолација бокова – у седећем и стојећем положају.

Тежина – осећање и контрола тежине тела у простору. Вежбе релаксације на поду и у средини.

Почетак рада импровизације у паровима. Први ученик покреће део тела другог ученика који тај покрет прихвата и развија или га игнорише, пружа отпор.

Вежбе релаксације, (дисање и лагано тегљење тела, напред и у страну). Наизменично затезање и опуштање мишића.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ПОД

Bounces with a twist in spine.

Дисање са спуштањем на под.

Contract - release.

Flex-point.

Hip propulsion и *hip thrust.*

Ротације торза са спуштањем на под.

Колутови.

Комбинација пређених елемената на поду.

СРЕДИНА

Комбинација савијених и равних леђа са plié и relevé.

Bounces.

Demi и grand plié са радом торза.

Battement tendu са plié и преносом тежине.

Battement glissé.

Battement tendu jeté са flex-ом и радом торза.

Fondu у комбинацији са deep lunge.

Grand rond de jambe са увртањем торза и arch.

Body swing.

Leg swing.

Grand battement са променом ногу и правца.

Комбинација пређених елемената на средини.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Трокорак са радом руку, окретима и скоковима.

Adagio комбинације.

Мали скокови.

Grand jeté.

Комбинације трчања, окрета и падова.

Ш Р А З Р Е Д

(10 часова недељно, 350 годишње)

ПОД

Bounces на четири четвртине, у комбинацији са contract - release и увртањем торза.

Bounces на три четвртине, и наглим променама стране са arch.

Дисање са променом ритма, спиралом, спуштањем на под и contract - release комбинацијом.

Développé напред, у страну, назад, са contract - release и увртањем торза.

Flex – point варијације са увртањем торза, замахом тела и извијањем грудног коша напред.

Тегљење ноге и тела са падом и дизањем.

Вежбе за тегљење бутина.

Прелази са колена на колено.

Side contraction – контракција у страну са спуштањем на под и пребацивањем на другу страну преко леђа.

Контракција у страну и избацивање бокова са наглим спуштањем на под.

Соссух комбинације.

Свећа, пребацивање ногу на колена преко главе, нагло враћање са избацивањем бокова и опуштањем.

Увртање торза са наглим избацивањем колена ка и од прсног дела.
 Нагло избацивање бокова, стопала на поду, и ход са ослонцем на једну руку.
 Дијагонале са прелазима.
 Renversé на коленима.
 Grand jeté са ослонцем на једну руку.
 Варијације вежби на поду.
 Дизање са contract - release и увртањем торза.

СРЕДИНА

Grand plié из отворене у паралелну позицију, са савијањем и извијањем леђа на arch и contract - release варијације.
 Plié варијације са сукцесивним кружењем торза.
 Вежбе за стопала са радом метатарзалног дела, испадом и наглим преносом тежине са једне ноге на другу.
 Подизање на relevé и наизменично лупање петом по поду, у кретању тела напред и назад по III позицији.
 Battement tendu у комбинацији са contract - release.
 Battement tendu у комбинацији са demi-plié и радом торза.
 Battement tendu jeté са високим променљивим passéом и tilts.
 Исписивање слова "U", са великим рондом.
 Grand battement са лупањем предњег дела стопала-јастучића- и отварањем и затварањем колена по широкој другој позицији.
 Grand battement са опуштеним стопалима и радом руку.
 Attitude balance, off balance са спуштањем на под.
 Port de bras варијације са изолацијом појединих делова тела, федерисањем, полуокретом и окретом.
 Замах ноге напред, у страну, назад, са замахом тела, спуштањем у deep lunge, окретом на поду и наглим дизањем.
 Скокови у месту, (sautés), са корпусом савијеним напред, у страну и назад.
 Échappé са четврт окретом, полуокретом и целим окретом.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Prancing са променом ритма и преносом тежине са једне ноге на другу.
 Triplets са окретом и спуштањем на под, окретањем преко бока и наглим дизањем.
 Пренос тежине кроз rond de jambe en l'air са ноге на ногу и из једног угла сале у други.
 Окрети off balance.
 Скокови off balance.
 Curved leap – grand jeté са заобљеним леђима.
 Grand jeté са arch.
 Спирални окрети и падови.
 Центрифугални скок са извијањем прсног дела на горе и спуштањем на под.
 Импровизације:

Импровизација у пару уз инструкције професора – задата тема.

Конверзација – рад у трију. Један ученик почиње акцију – ходање, трчање, игра ..., друга два гледају и у одређеном моменту се прикључе и искључе.

Импровизација са помоћним предметима који се држе у руци или импровизација са столицом – непомично држање тела, кретање по столици, поду, простору ...

Припрема за контакт импровизацију – покрети леђа уз леђа.

Припрема за контакт импровизацију – котрљање по телу другог играча и заједнички колутови у простору.

Контакт импровизација без одвајања тела два играча.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ПОД

Bounces са contract - release и увртањем торза.

Дисање са променом ритма.

Flex-point са замахом тела.

Прелази са колена на колено.

Контракције устрану са спуштањем на под.

Свећа.

Renversé на коленима.

Ход и grand jeté са ослонцем на једну руку.

Комбинација пређених елемената на поду.

СРЕДИНА

Demi и grand plié са радом торза и contract - release.

Battement tendu са demi plié и радом торза.

2. Battement tendu jeté са passé и tilts.

Leg swing са deep lunge и падом.

Balancé и off balance у великим позама.

Grand battement са радом руку и тела и променом правца.

Port de bras са изолацијом појединих делова тела.

Sautés са радом корпуса.

Échappé са окретом.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Triplets са окретом и падом.

Окрети off balance.

Скокови off balance.

Curved leap.

Спирални окрети и падови.

Центрифугални скок.

IV P A З P E Д
(10 часова недељно, 320 годишње)

ПОД

Контракције и комбинације са федерисањем и увртањем торза, спуштањем на под и дизањем.

Сливени ток кретања тела са наглим спуштањем тела у страну и дизањем са контракцијом и пролазом кроз позицију на другу страну.

Bounces на четири четвртине из свих позиција са увртањем торза са једне стране на другу

Дисање са спиралом, радом главе са променом ритма и темпа, увртањем торза, спуштањем на под, котрљањем и дизањем.

Дупле контракције.

Таласасте контракције.

Избацивање бокова, (hip thrust), у комбинацији са окретањем торза, замахом тела и наглим спуштањем на под и дизањем са пода.

Комбинације окрета на коленима.

Варијације на поду у разним правцима, (хоринзонтала, дијагонала, по кругу, цик-цак, напред, назад), и наглим дизањем.

СРЕДИНА

Plié, (demi и grand), у комбинацији са contract - release, издржавањем на највишој тачци и наглим спуштањем у grand plié.

Plié са једне ноге на другу, кружење торза и окретање на arch или curve.

Battement tendu у комбинацији са grand plié и deep lunge.

Battement tendu jeté у комбинацији са passé, радом стопала и нагибима.

Замах тела, (body swing), у комбинацији са наглим исклизавањем у другу позицију, променом правца, спуштањем на под са наглим избацивањем бокова у страну и ходањем у круг са ослонцем на једну руку.

Grand rond de jambe par terre са contract - release, colaps и спиралним спуштањем на под.

Sautés са падом и дизањем.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Triplets у страну, са спуштањем на под кроз grand jeté.

Скокови са ногом на passé у даљ, са окретањем тела у разним правцима.

Спуштање на под преко високог attitude назад кроз renversé.

Велики attitude назад у окрету, са корпусом који креће раван и у току окрета се ротира, са рукама у II позицији.

Промена правца тела, кроз велики rond de jambe en l'air са ногом која се подиже у attitude назад или land у страну.

Entrechat quatre по дијагонали са опуштеним рукама и савијеним корпусом.

Grand jeté са контракцијом и спуштањем на под.

Импровизације:

Почетак рада у композицији – рад у трију.

Рад у трију са истовременим почетком радње, са и без задате теме.

Глас – звук и ритам. Упознавање са гласовним потенцијалом.

Креирање ритмичких фраза.

Наизменичне промене ритмичких фраза у пару или групи, са говором, звуком, покретом ...

ЦЕЗ ЕЛЕМЕНТИ И КОМБИНАЦИЈЕ

Паралелени и отворени grand plié са arch и издржавањем на највишој тачки, наглим попуштањем тела и прелазом у IV позицију – пивот.

Battement tendu са grand plié и fondu, arch.

Battement tendu са издржавањем и акцентом, пребацивањем тежине са једне ноге на другу и arch.

Вежбе за координацију руку, ногу и стопала, (flex – point).

Брзо кружење главе, (head roll).

Изолације рамена у комбинацији са contract – release.

Ribcage isolation, (напред, назад, у страну).

Pelvis isolation – ротација боковима.

Grand battement са контракцијом и цез корацима.

Вежбе за координацију и тегљење.

Rond de jambe en l'air на attitude назад и développé у страну, преносом на другу страну и транзицион.

Fall forward, (пад напред), bounce and stretch.

Цез ходови.

Скокови са контракцијама.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

ПОД

Contract-release, twist and bounce.

Дисање са спиралом и twist, спуштањем на под и котрљањем.

Hip thrust.

Окрети на коленима.

Дупле и таласасте контракције.

Комбинација пређених елемената са променом правца.

СРЕДИНА

Demi и grand plié са задршком и наглим спуштањем.

Battement tendu у комбинацији са grand plié и deep lunge.

Battement tendu jeté са tiltom.

Body swing са променом правца.

Grand rond de jambe са contract - release, colaps и спиралним спуштањем на под.

Sautés са падом и дизањем.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Triplets у страну са grand jeté и падом.

Скокови са окретом и променом правца.

Renversé са падом.

Окрети у великим позама са радом корпуса.

Grand rond de jambe са радом корпуса.

Grand jeté са контракцијом и спуштањем на под.

Џез елементи.

РЕПЕРТОАР САВРЕМЕНЕ ИГРЕ

ЦИЉ - Формирање играча оспособљеног за интерпретацију и извођење различитих стилова и техника савремене игре, који поседује развијен осећај за сарадњу и индивидуални допринос

ЗАДАЦИ - Упознавање, разумевање и анализа задатих кореографија савремене игре;

Синтеза елемената савремене игре у задату целину;

Усавршавање технике савремене игре уз поштовање кореографских захтева

Развијање и неговање музикалности и сарадничког духа

Подстицање креативности и имагинације

Разумевање интерпретације покрета

Разумевање игре у групи и индивидуалне игре

І Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ГРУПНА КОРЕОГРАФИЈА

групна кореографија актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета првог разреда средње школе

групна кореографија актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета првог разреда средње школе

група као један организам

лидер и праћење

музикалност групе

формирање и одржавање формација

вежбе поверења

ИНДИВИДУАЛНА КОРЕОГРАФИЈА (СОЛО И ДУЕТ)

индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета првог разреда средње школе

индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета првог разреда средње школе

тело у простору

фокус

фразирање (однос покрета и музике)

сценско присуство и трема

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ГРУПНА КОРЕОГРАФИЈА

групна кореографија актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета другог разреда средње школе

групна кореографија актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета другог разреда средње школе

динамика групе

акција и реакција (групна сарадња)

група као носилац заједничке идеје

ИНДИВИДУАЛНА КОРЕОГРАФИЈА (СОЛО И ДУЕТ)

индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета другог разреда средње школе

индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета другог разреда средње школе

индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета другог разреда средње школе

индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета другог разреда средње школе

динамика појединца

однос извођач-гледалац

изражавање кроз покрет

телесност и имагинације

П Р А З Р Е Д

(4 часа недељно, 140 часова годишње)

ГРУПНА КОРЕОГРАФИЈА

групна кореографија актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета трећег разреда средње школе

групна кореографија актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета трећег разреда средње школе

групна интерпретација

индивидуалност у групи

групна импровизација на задати кореографски материјал

поигравање са темпом и динамиком

извођачки простор/пејзаж

групна кореографија актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета трећег разреда средње школе

групна кореографија актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета трећег разреда средње школе
 групна интерпретација
 индивидуалност у групи
 групна импровизација на задати кореографски материјал
 поигравање са темпом и динамиком
 извођачки простор/пејзаж

ИНДИВИДУАЛНА КОРЕОГРАФИЈА (СОЛО И ДУЕТ)

индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета трећег разреда средње школе
 индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета трећег разреда средње школе
 квалитети извођења покрета
 локализација импулса
 детаљна анализа кореографске замисли
 соло импровизација на задати кореографски материјал
 импровизација импровизације

И В Р А З Р Е Д

(4 часа недељно, 128 часова годишње)

ГРУПНА КОРЕОГРАФИЈА

групна кореографија актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета четвртог разреда средње школе
 групна кореографија актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета четвртог разреда средње школе
 групна кореографија актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета четвртог разреда средње школе
 ослушкивање групе (праћење затворених очију у тишини)
 групна реинтерпретација задате кореографије
 увод у групну композицију
 заједничко осмишљавање кореографске идеје
 групна кореографија самих ученика

ИНДИВИДУАЛНА КОРЕОГРАФИЈА (СОЛО И ДУЕТ)

индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног домаћег кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета четвртог разреда средње школе
 индивидуална кореографија (соло или дует) актуелног иностраног кореографа одабрана у складу са програмом главног предмета четвртог разреда средње школе
 индивидуална реинтерпретација задате кореографије
 увод у индивидуалну композицију

самостално осмишљавање кореографске идеје
соло или дуетна кореографија самих ученика

КЛАСИЧАН БАЛЕТ

ЦИЉЕВИ - Усвајање знања из области класичног балета, развијање технике извођења, изражајности, координације покрета
Развијање осећања за уметнички доживљај и постизање индивидуалног израза.

ЗАДАЦИ - Савладавање елемената класичног балета: корака, скокова, окрета, као и рад на прстима. Развијање координације покрета и музикалности; Стицање потребног тонуса мишића и гipкости тела; Постизање стабилности и равнотеже приликом извођења покрета.

П Р А З Р Е Д

(8 часова недељно, 280 часова годишње)

EXERCICES КОД ШТАПА

Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на целом стопалу, на полупрстима, са завршетком на demi-plié.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans из позе на 45 степени у позу на 45 степени.

Battements développés:

tombés en face и у позама, са завршетком прстима на поду и на 90 степени.

са balancé

Grand temps relevé en dehors et en dedans на целом стопалу и на полупрстима.

Grands battements jetés:

на полупрстима;

balançoire (напред, назад)

passé на 90 степени

développés (мекани battements) на полупрстима.

Полуокрет en dehors et en dedans из позе у позу, кроз passé на 45 и 90 степени на полупрстима и са plié-relevé.

Окрет fouetté en dehors et en dedans на 1/8, 1/4 и 1/2 круга а ногом подигнутом напред или назад на 90 степени:

на целом стопалу,

на полупрстима,

са plié-relevé, завршавајући на полупрстима,

са полупрстију завршавајући на demi-plié.

Половина tour en dehors et en dedans почињући са отвореном ногом напред у страну и назад на 45 и 90 степени.

Pirouette en dehors et en dedans почињући са отвореном ногом напред у страну и назад на 45 и 90 степени.

Pirouette en dehors et en dedans са temps relevé.

Flic sa pirouette en dehors et en dedans почињући са отвореном ногом из II позиције на 45 степени.

Pirouette tire-bouchon en dehors et en dedans почињући из V позиције и из позе на 90 степени.

ВЕЖБЕ НА СРЕДИНИ САЛЕ

Battements fondus en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ круга.

Battements frappés en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{8}$ и $\frac{1}{4}$ круга прстима на под и на 30 степени.

Battements double frappés en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{8}$ и $\frac{1}{4}$ круга прстима на под и на 30 степени.

Battements battus sur le cou-de-pied напред и назад en face et épaulement.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans са завршетком у V и у IV позицији.

Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans:

double на целом стопалу на полупрстима са завршетком у demi-plié;

на 90 степени на целом стопалу (1-2 ronds).

Battements développés:

Tombés en face и у позама, завршавајући прстима на поду и на 90 степени, ballottés.

Demi-rond et rond de jambe développé en dehors et en dedans en face и из позе у позу на полупрстима, на demi-plié и са plié-relevé.

Tour lent en dehors et en dedans у великим позама:

на demi-plié,

из позе у позу (без рада и са радом корпуса).

Grands battements jetés на полупрстима.

Grand port de bras-préparation за tours у великим позама.

Grand fouetté en face помоћу courré-корака, завршавајући у позу attitude effacée, I и II arabesque.

Окрети en dehors et en dedans из позе у позу кроз passé на 45 и 90 степени са plié-relevé.

Pirouettes en dehors et en dedans из II, IV и V позиције (2 окрета).

Pirouettes en dehors et en dedans са temps relevé (1-2 окрета).

Pirouettes en dehors et en dedans са temps sauté из V позиције и pas écharré на II и IV позицију (1-2 окрета).

Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied у пози attitude на 45 степени напред један за другим (2-4 непуштајући ногу у V позицију).

Pirouettes tire-bouchon en dehors et en dedans из V позиције и IV позиције (1-2 окрета).

Tours fouettés на 45 степени (4-8).

Tour en dehors et en dedans у свим великим позама из IV и II позиције.

Pirouettes en dehors с dégage по дијагонали (4-8 факултативно).

Pirouettes en dehors с courré-кораком по дијагонали (pirouettes riquées 4-8) факултативно.

ALLEGRO

Royal са померањем.

Entrechat-quatre са померањем.

Pas brisé напред, назад.

Grande sissonne ouverte у свим правцима и позама (са померањем).

Sissonne ouverte par développé en tournant en dehors et en dedans отварајући ногу у страну на 45 степени.

Grande sissonne tombée у свим правцима и позама.

Grand pas assemblé у страну, напред, у положају épaulement, помоћу coupé-корака, pas glissade, sissonne tombé, développé tombée.

Grand pas jeté напред у позама attitude croisée, III и I arabesque помоћу coupé-корака, pas glissade и из V позиције.

Grand pas de chat.

Temps levé у позама на 90 степени.

Pas cabriole на 45 степени напред и назад помоћу coupé-корака pas glissade, sissonne tombée (за мушкарце на крају школске године).

EXERCICES НА ПРСТИМА

Pas de bourrée suivi у свим правцима и по кругу.

Pas couru у свим правцима.

Sissonne ouverte на 45 степени en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ окрета.

Grande sissonne ouverte у свим правцима и позама.

Pas tombé из позе у позу на 90 степени.

Grands battements jetés у свим правцима и позама.

Relevé на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени са померањем напред (2).

Soutenu en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{2}$ окрета почињући из позе на 45 и 90 степени.

Pas glissade en tournant са померањем у страну и по дијагонали (8).

Pirouette en dehors et en dedans из V и IV позиције, са завршетком у позе прстима на поду.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

EXERCICES КОД ШТАПА

Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на целом стопалу, на полупрстима, са завршетком на demi-plié.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans из позе на 45 степени у позу на 45 степени.

Battements développés:

tombés en face и у позама, са завршетком прстима на поду и на 90 степени.
са balancé

Grand temps relevé en dehors et en dedans на целом стопалу и на полупрстима.

Grands battements jetés:

balançoire (напред, назад)

développés (мекани battements) на полупрстима.

Окрет fouetté en dehors et en dedans на $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга а ногом подигнутом напред или назад на 90 степени:

на полупрстима,

са plié-relevé, завршавајући на полупрстима,

са полупрстију завршавајући на demi-plié.

Pirouette en dehors et en dedans са temps relevé.

ВЕЖБЕ НА СРЕДИНИ САЛЕ

Battements fondus en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ круга.

Battements frappés en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{8}$ и $\frac{1}{4}$ круга прстима на под и на 30 степени.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans са завршетком у V и у IV позицији.

Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на 90 степени на целом стопалу (1-2 ronds).

Battements développés tombés en face и у позама, завршавајући на 90 степени.

Demi-rond et rond de jambe développé en dehors et en dedans из позе у позу на полупрстима, на demi-plié и са plié-relevé.

Tour lent en dehors et en dedans у великим позама на demi-plié,

Grand port de bras-préparation за tours у великим позама.

Grand fouetté en face помоћу couré-корака, завршавајући у позу I arabesque.

Pirouettes en dehors et en dedans из II, IV и V позиције (1-2 окрета).

Pirouettes en dehors et en dedans са temps relevé (1-2 окрета).

Tours fouettés на 45 степени (4-8) - факултативно.

Pirouettes en dehors са dégagé по дијагонали (4-8 факултативно).

Pirouettes en dehors са couré-кораком по дијагонали (pirouettes riquées 4-8) факултативно.

ALLEGRO

Royal са померањем.

Entrechat-quatre са померањем.

Grande sissonne ouverte у свим правцима и позама (са померањем).

Grande sissonne tombée у свим правцима и позама.

Grand pas jeté напред у позама attitude croisée, III и I arabesque помоћу couré-корака, pas glissade и из V позиције.

Temps levé у позама на 90 степени.

EXERCICES НА ПРСТИМА

Pas de bourrée suivi у свим правцима и по кругу.

Pas couru у свим правцима.

Grande sissonne ouverte у свим правцима и позама.

Pas tombé из позе у позу на 90 степени.

Soutenu en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{2}$ окрета почињући из позе на 45 и 90 степени.

Pas glissade en tournant са померањем у страну и по дијагонали (8) факултативно.

П Р А З Р Е Д
(8 часова недељно, 280 часова годишње)

EXERCICES КОД ШТАПА

Grands battements jetés са окретом fouetté en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга (припрема за grand fouetté en tournant).

Pirouettes en dehors et en dedans са завршетком у позе на 45 и 90 степени (1-2 окрета).

Pirouettes tire-bouchon en dehors et en dedans са завршетком у великим позама (1-2 окрета).

EXERCICES НА СРЕДИНИ

Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени.

Grands battements jetés:

passé на 90 степени;

développés (мекани battements) на полупрстима;

balancé à la seconde из I и V позиције.

Grand fouetté en tournant en dedans у позу III arabesque.

Pirouettes en dehors et en dedans из V, IV и II позиције и temps relevé са завршетком у позе на 45 и 90 степени прстима на поду и на demi-plié.

Pirouettes en dehors et en dedans почињући из позе на 45 степени и 90 степени завршавајући у IV и V позицију (1-2 окрета).

Pirouette en dehors et en dedans из IV позиције завршавајући на колено (мушкарци).

Pirouettes en dehors et en dedans (2 окрета) и tour tire-bouchon (1-2 окрета) са grand-plié из I и V позиције.

Tours en dehors et en dedans у свим великим позама из IV и II позиције (2 окрета).

Tours en dehors et en dedans у великим позамаса plié-relevé по $\frac{1}{2}$ окрета један за другим (2-4).

Grandes pirouettes à la seconde en dehors (8 мушкарци-индивидуално).

Tours chaînés (16).

ALLEGRO

Pas ballotté на 45 и 90 степени.

Pas soubresaut.

Grand pas assemblé en tournant са померањем у страну са coupé-кораком и померањем по дијагонали напред и назад помоћу: coupé-корака и pas chassé.

Sissonne ouverte en tournant на $\frac{1}{2}$ окрета en dehors et en dedans са померањем у свим позама на 45 степени.

Sissonne ouverte par développé en tournant en dehors et en dedans у свим позама на 45 степени.

Sissonne tombée en tournant en dehors et en dedans en face и у позама.

Grand pas jeté напред у свим позама.

Pas jeté passé на 45 и 90 степени напред и назад помоћу: coupé-кораком, pas couru, sissonne tombée.

Grand jeté pas de chat.'

Pas de ciseaux на 45 степени.

Pas cabriole на 45 степени напред и назад помоћу coupé-корака pas glissade, sissonne tombée.

Grand fouetté sauté en face из позе у позу.

Grand pas jeté en tournant на $\frac{1}{2}$ окрета са croisé на croisé помоћу tombé coupé назад.

Tour en l'air (2 окрета мушкарци).

Tour en l'air са преносом ноге назад на колено са завршетком у IV позицији en face et effacée (мушкарци).

EXERCICES НА ПРСТИМА

Pas de bourrée suivie у свим правцима и по кругу.

Relevés на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени:

са померањем назад,

en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{2}$ окрета.

Pirouettes en dehors et en dedans из IV и V позиције (2 окрета)

Sissonne ouverte на 45 степени en tournant en dehors et en dedans на $\frac{1}{2}$ окрета.

Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.

Окрети fouetté en dehors et en dedans на 1($8\frac{1}{4}$ круга из позе у позу са ногом подигнутом на 45 и 90 степени.

Relevé на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени са померањем напред (4).

Soutenu en tournant en dehors et en dedans цео окрет почињући из позе на 45 и 90 степени са demi-plié.

Pirouettes en dehors et en dedans из V и IV позиције са pas tombé (1-2 окрета).

Pirouettes en dehors из V позиције један за другим (8).

Tours fouettés на 45 степени (4).

Pirouettes en dehors с dégagé по дијагонали (8).

Pirouettes en dedans са coupé-корак по дијагонали (pirouettes piquées) (8).

Tours chaînés (8).

Скокови на прстима: pas emboîtés sur le cou-de-pied (назад) на месту и са померањем.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

EXERCICES КОД ШТАПА

Grands battements jetés са окретом fouetté en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга (припрема за grand fouetté en tournant).

Pirouettes en dehors et en dedans са завршетком у позе на 45 и 90 степени (1-2 окрета).

Pirouettes tire-bouchon en dehors et en dedans са завршетком у великим позама (1-2 окрета).

EXERCICES НА СРЕДИНИ

Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени.

Grand fouetté en tournant en dedans у позу III arabesque.

Pirouettes en dehors et en dedans из V, IV и II позиције и temps relevé са завршетком у позе на 45 и 90 степени прстима на поду и на demi-plié.

Pirouette en dehors et en dedans из IV позиције завршавајући на колено (мушкарци).

Tours en dehors et en dedans у великим позама са plié-relevé по $\frac{1}{2}$ окрета један за другим (2-4).

Grandes pirouettes à la seconde en dehors (8 мушкарци-индивидуално).

Tours chaînés (16).

ALLEGRO

Pas ballotté на 45 и 90 степени.

Pas soubresaut.

Sissonne ouverte par développé en tournant en dehors et en dedans у свим позама на 45 степени.

Grand pas jeté напред у свим позама.

Pas jeté passé на 45 и 90 степени напред и назад помоћу: couré-коракoм, pas couru, sissonne tombée.

Grand jeté pas de chat.

Tour en l'air (2 окрета мушкарци).

Tour en l'air са преносом ноге назад на колeно са завршетком у IV позицији en face et effacée (мушкарци).

EXERCICES НА ПРСТИМА

Pas de bourrée suivі у свим правцима и по кругу.

Relevés на једној ноzi у свим позама на 45 и 90 степени:

са померањем назад,

en tournant en dehors et en dedans на ½ окрета.

Pirouettes en dehors et en dedans из IV и V позиције (2 окрета)

Sissonne ouverte на 45 степени en tournant en dehors et en dedans на ½ окрета.

Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.

Tours fouettés на 45 степени (4).

Tours chaînés (8).

Ш П А З Р Е Д

(6 часова недељно, 210 часова годишње)

EXERCICES КОД ШТАПА

Grands battements jetés avec demi-rond de jambe en dehors et en dedans.

Pirouettes en dehors et en dedans почињући из великих поза (1-2 окрета).

EXERCICES НА СРЕДИНИ

Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени.

Tours lents en dehors et en dedans у свим позама.

Flic-flac en tournant из позе у позу на 90 степени.

Grand fouetté en tournant en dedans et en dehors.

Renversé en croisée en dehors et en dedans.

Pirouettes en dehors et en dedans из IV, II и V позиције (2-3 окрета).

Pirouettes en dehors et en dedans са pas écharpé на II и IV позицију са temps sauté из V позиције.

Tour en dehors et en dedans у великим позама (2 окрета).

Tour en dehors et en dedans у великим позама с plié-relevé по једном окрету, један за другим (2-4).

Прелаз из tours en dehors et en dedans из великих поза на pirouettes en dehors et en dedans.
Grandes pirouettes à la seconde en dehors (8-16 мушкарци).

ALLEGRO

Petits pas jetés en tournant на $\frac{1}{2}$ окрета са померањем у страну и по дијагонали.

Sissonne fermée у свим правцима и позама.

Sissonne ouverte у свим правцима и позама.

Grand pas assemblé en tournant.

Grande sissonne renversée en dehors et en dedans.

Grande sissonne ouverte en tournant en dehors et en dedans са померањем у свим позама.

Rond de jambe en l'air sauté на 90 степени en dehors et en dedans.

Pas jeté passé са бацањем ноге у страну и са завршетком у позе croisée et effacée напред и croisée назад.

Pas jeté entrelacé на effacée et croisée по правој линији и по дијагонали помоћу coupé-корака, pas chassé.

Pas cabriole fermé у свим правцима и позама.

Saut de basque у страну и по дијагонали помоћу: coupé-корака, pas chassé.

Tours sissonne tombée на effacée et croisée по дијагонали један за другим.

EXERCICES НА ПРСТИМА

Pirouettes en dehors et en dedans из IV и V позиције (2 окрета).

Pirouettes en dehors из V позиције са померањем напред по дијагонали (8).

Tours fouettés (4-8).

Tour chaîné (8).

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

EXERCICES КОД ШТАПА

Grands battements jetés avec demi-rond de jambe en dehors et en dedans.

Pirouettes en dehors et en dedans почињући из великих поза (1-2 окрета).

EXERCICES НА СРЕДИНИ

Port de bras (са радом корпуса) у позама на 90 степени.

Tours lents en dehors et en dedans у свим позама.

Flic-flac en tournant из позе у позу на 90 степени.

Pirouettes en dehors et en dedans с pas échappé на II и IV позицију са temps sauté из V позиције.

Tour en dehors et en dedans у великим позама (2 окрета).

Grandes pirouettes à la seconde en dehors (8-16 мушкарци).

ALLEGRO

Sissonne fermée у свим правцима и позама.

Sissonne ouverte у свим правцима и позама.

Rond de jambe en l'air sauté на 90 степени en dehors et en dedans.
Tours sissonne tombée на effacée et croisée по дијагонали један за другим.

EXERCICES НА ПРСТИМА

Pirouettes en dehors et en dedans из IV и V позиције (2 окрета).

Tours fouettés (4-8).

Tour chaîné (8).

IV Р А З Р Е Д

(6 часова недељно, 192 часа годишње)

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Tours en dehors et en dedans у великим позама по 2 окрета један за другим.

ALLEGRO

Grande sissonne soubresaut.

Grand pas jeté renversé en dehors et en dedans.

Pas jeté ballotté (pas de zephyr).

Grand pas de basque.

Grand pas cabriole напред и назад у свим позама помоћу coupé-корак, pas glissade, sissonne tombée.

Grand fouetté sauté en effacé.

Grand pas jeté en tournant et croisé на croisé помоћу tombé coupé назад.

Pas jeté par terre et pas jeté en l'air en tournant у позу I arabesque по дијагонали.

Pas jeté par terre et pas jeté en l'air en tournant у позу I arabesque по кругу.

EXERCICES НА ПРСТИМА

Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.

Grand fouetté en face помоћу coupé-корака, завршавајући у пози attitude effacée I и II arabesque.

Grand fouetté en face напред и назад.

Renversé en croisé en dehors.

Pirouettes en dehors из V позиције са померањем напред по дијагонали (16).

Pirouettes en dehors са ногом у положају sur le cou-de-pied и у пози attitude на 45 степени напред један за другим (4-8 не стављајући ногу у V позицију).

Tours fouettés (8-16).

Tour en dedans у великим позама à la seconde, attitude, arabesque, tire-bouchon помоћу coupé-корака, pas tombé.

Tours chaînés (8-16).

Pas emboîté en tournant са померањем у страну по дијагонали.

Pirouettes en dedans са coupé-корак (pirouettes piquées) по кругу.

Скокови на прстима: temps levé sur le cou-de-pied напред и назад en face и у позама croisée et effacée на 45 степени са померањем.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:**EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ**

Tours en dehors et en dedans у великим позама по 2 окрета један за другим.

ALLEGRO

Pas jeté ballotté (pas de zephyr).

Grand fouetté sauté en effacée.

Grand pas jeté en tournant et croisé на croisé помоћу tombé coupé назад.

EXERCICES НА ПРСТИМА

Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.

Grand fouetté en face помоћу coupé-корака, завршавајући у пози attitude effacée I и II arabesque.

Pirouettes en dehors из V позиције са померањем напред по дијагонали (16).

Tours fouettés (8-16).

Tour en dedans у великим позама à la seconde, attitude, arabesque, tire-bouchon помоћу coupé-корака, pas tombé.

Tours chaînés (8-16).

Pas emboîté en tournant са померањем у страну по дијагонали.

Pirouettes en dedans с coupé-корак (pirouettes piquées) по кругу у зависности од могућности ученика.

Скокови на прстима: temps levé sur le cou-de-pied напред и назад en face и у позама croisée et effacée на 45 степени са померањем.

СЦЕНСКО НАРОДНЕ ИГРЕ

ЦИЉЕВИ - Припремити тело ученика за рад на средини сале, где се кроз мање етиде савлађује техника разних игара, њихова особеност, а кроз разне поскоке снага мишића ногу.

ЗАДАЦИ - На већ постављено тело ученика надоградити изражајност и танцовалност кроз упознавање корака, еполмана и рада руку у разним особеностима карактера нашег фолклора, руске, мађарске, италијанске игре из програма.

Развијањем способности за разна лупања длановима, полупрстима, штиклама, окрета на полупрстима или из demi-plié-а и grand-plié-а, владање марамицом, тамбурином развија се хитрина и пластичност корпуса и ногу.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно; 70 годишње)

ВЕЖБЕ КОД ШТАПА

Demi и grand plié по I, II, III, IV, V и VI (сливено и реско)

Battement tendu:

са прелазом радне ноге са врха прстију на штиклу

са развијањем на штиклу

са одизањем пете бедра радне ноге
Battement tendu jeté:
На demi plié (акцентом од себе)
Са проклизом кроз I позицију без и са ударом пете ноге ослонаца
Са акцентом од себе са завршетком у III полу прсти Flic- flas
Припрема
Са ударом целог стопала у III позицију на demi-plié
Са pas tombé
Вежбе ударања штикли и полупрстију:
Наизменично цело стопало и полупрсти 2/4 и 3/4 такта
Исто са двојним ударом и са искоракком
Наизменично ударање полупрста и штикле
Наизменично ударање штиклама 1/8 такта
Карактерни rond de jambe и rond de pied
par terre са и без окрета стопала ноге ослонца
На 45 степени
исто и rond de pied
Pas tortillé:
Легато и стакато
Са подизањем на полупрсте ноге ослонца и са скоком
Припрема за tire-bouchon и tire-bouchon
Battement fondu на 45 и 90 степени
Припрема за “Веровочку” и “Веровочка” (у руском и мађарском карактеру)
Вежбе за бокове:
Цело стопало
Полупрсти
“Голубац”
Један и двојни удар петом радне ноге о пету ноге ослонца
Један и двојни удар петама обе ноге
У скоку
Battement développé
Сливено
Одсечно
Са једним и двојним ударом ноге ослонца
Grand battement jeté:
Цело стопало без и са plié
Са одизањем на полупрсте
Са coupé tombé
Спуштање на рис
Обичан и двојни кључ (мађарски)
Relevé са отвореном и затвореном позицијом; на две и једној нози
Port de bras у различитим карактерима (са прегибима корпуса)
“ Винт”

Припрема за “полуприсјатке” и “присјатке” (за дечаке)
 Избацивање на пете обе ноге у страну и напред из *demi* и *grand plié* и са одскоком
 Избацивање на пету радне ноге (напред и у страну) из *demi* у *grand plié*

ВЕЖБЕ НА СРЕДИНИ САЛЕ:

Елементи Руске иге

Прост ход

Народни клизећи ход

Променљиви ход

Шаркајући ход

Шепајући ход

Сценска форма *pas de basque*

Дробни ход

Притоп прост и двојни

Доскок на радну ногу и избацивање друге ноге на *effacé* (без и са скоком)

“Самоварчић”

“Јолочка гармошка”

Рад са марамицом

Елементи италијанске игре:

Pas ballonné

Pas emboîté

Pas de basque

Pas échappé

Pas échappé у комбинацији са *tire-bouchone* у окрету

Узастопни скокови у пози *arabesque*

Избацивање радне ноге са штикле на полупрсте

Glissade jeté

Троструко ударање са заустављањем на једној нози

Учење руковања тамбурином.

Елементи мађарске народне игре "Харо-Мугрош"

Одсечан корак преко штикле

Мали бочни корак

Тројни скок

"Кључ".

Елементи мађарске сценске игре:

I вид хода за лагани део игре

II вид хода за лагани део игре

I-II вид хода за брзи део игре

Pas balancé на *effacé* и *croisé* (обичан *soutenu*)

Корак са ударањем дланова

"Кабриол"

"Веровочка" (на месту и са померањем)

Saut de basque

"Голубац" са померањем ноге напред са 1 и 2 удара

Спуштање на рис.

Југословенске народне игре:

Србијанка

Девојачко коло

Стара влајна

Неда гривну изгубила

Тасино коло

Нишевљанка

Моравац

Зетско и Урошичко коло

Шетња.

МОДЕРНА ПОДРШКА

ЦИЉ - Стицање вештине функционисања у пару или групи како би се формирала успешна модерна подршка.

ЗАДАЦИ - Савлађивање контроле сопственог тела и енергије;

Развијање "Чула" које региструје партнерове кретње;

Успостављање склада у заједничкој кретњи два или више тела;

Неговање креативности и инвентивности у заједничкој игри.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно - 70 часова годишње)

Увод у модерну подршку.

Вежбе поверења у партнера.

Вежбе вођења и праћења партнера.

Вежбе контра-теже у паровима.

Вежбе контра-теже у паровима из хода и трка.

Комбинације вежби контра-теже у паровима.

Групне подршке по четворо где група подржава појединца ван тежишта.

Групне подршке по четворо где се појединац придржава за групу кад је ван тежишта.

Комбинације групних подршки у четворо.

Групне подршке у троје у месту и у ходу.

Комбинације групних подршки у троје.

Подне-партерне подршке у групи.

Подне-партерне подршке са подизањем у стојећи положај.

Комбинације подних-партерних подршки.

Утврђивање пређеног градива првог полугодишта.

Обнављање градива првог полугодишта.

Подршке са окретима по паровима уз држање за руке.
 Подршке са окретима у пару где један партнер манипулише другим.
 Комбинације подршки са окретима.
 Вежбе за увод у скочне подршке.
 Подршке у пару за мале скокове.
 Подршке у пару за велике скокове.
 Комбинације скочних подршки у паровима.
 Комбинације скочних подршки из окрета у паровима.
 Скочне подршке са пода у ваздух.
 Утврђивање скочних подршки по паровима.
 Утврђивање пређеног градива у другом полугодишту.
 Испитни програм.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Комбинације групних подршки у четворо.
 Комбинације групних подршки у троје.
 Комбинације партнерних подршки.
 Комбинације подршки са окретима.
 Комбинације скочних подршки у паровима.

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно - 64 часа годишње)

Обнављање пређеног градива претходне године.
 Увод у ваздушне подршке-вежбе припреме.
 Ваздушне подршке у групама по четворо из места.
 Ваздушне подршке у групама по четворо из хода и трка.
 Комбинације ваздушних подршки у групама по четворо.
 Ваздушне подршке у групама по троје са пода.
 Ваздушне подршке у групама по троје из места.
 Ваздушне подршке у групама по троје из хода и трка.
 Комбинације ваздушних подршки у групама по троје.
 Ваздушне подршке у групама по троје где група манипулише појединцем.
 Ваздушне подршке у групама по троје где се појединац сам држи за групу.
 Ваздушне подршке у групама по троје са пропадањем.
 Комбинације ваздушних подршки у групама по троје (усложњене).
 Утврђивање пређеног градива у првом полугодишту.
 Обнављање пређеног градива првог полугодишта.
 Увод у ваздушне подршке по паровима (вежбе припреме).
 Ваздушне подршке у паровима из места.
 Ваздушне подршке у паровима из хода и трка.
 Ваздушне подршке у паровима из скока и окрета.

Ваздушне подршке у паровима са пропадањем.
 Ваздушне подршке у паровима са завршетком на поду.
 Велике ваздушне подршке.
 Велике ваздушне подршке.
 Комбинације ваздушних подршки у паровима.
 Испитни програм.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Комбинације ваздушних подршки у групама по четворо.
 Комбинације ваздушних подршки у групама по троје.
 Комбинације ваздушних подршки у пару.
 Комбинације ваздушних подршки у пару са пропадањем.
 Велике ваздушне подршке.

ИСТОРИЈА ИГРЕ

ЦИЉЕВИ - Изучавање историјских промена у игри

Развијање општег ниво културе ученика као и креативност која је неодвојив део будућих балетских уметника.

ЗАДАЦИ - Спојање торијско и практично знање из области игре и балета

Изучавање игре у свом настанку као онтолошком делу човековог бића;

Изучавање игре као неодвојив део социјалних и политичких промена у друштву;

Развијање и успостављање естетске разлике;

Унапрђивање сазнања о настанку балета као врхунске естетике игре.

Назив предмета	III		IV	
	недељно	годишње	недељно	годишње
ИСТОРИЈА ИГРЕ				
МЕСЕЦ	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊ Е	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊ Е
Септембар	6	2	6	2
Октобар	6	2	6	2
Новембар	4	4	4	4
Децембар	2	4	2	4
Јануар	2	2	2	2
Фебруар	6	2	6	2
Март	6	2	6	2
Април	4	2	4	2
мај	6	2	2	6

Ш Р А З Р Е Д
(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ПРАИСТОРИЈА – колевка мита и ритуала (2);

Порекло игре – покрет, гест, знак.

Стварање мита и ритуала и повезаност са религијом.

Услознавање форме.

Рад и игра.

Врсте и технике игара.

СТАРИ ВЕК – традиционалне културе (12);

КИНА – традиционална везаност за природу, симболички задаци, маска, стварање Пекиншке Опере.

ИНДИЈА – космички принцип игре, везаност за велике спевове Веде, Рамајана и Махабхарата, симболика и богатство форми.

ЕГИПАТ – религиозне и државне свечаности; врсте игара, Озирисов култ и ритуал као зачетак театарске игре.

ГРЧКА – идеал споја духа и тела као хармоније света, митологија и игра, врсте игара (религиозне, сценске, државне и сеоске свечаности), естетске вредности.

РИМ – наслеђе Етрурије, утицај Грчке, врсте религиозних и световних игара; Развој пантомиме.

СРЕДЊИ ВЕК – декаденција, забрана и балска игра (10);

ВИЗАНТИЈА – античко наслеђе и источњачко богатство, врсте игара, утицај хришћанства.

ЗАПАДНО ЦАРСТВО – рани феудализам, утицај хришћанства, народне игре, пантомимичари, улични играчи и певачи.

балске игре. Етикеција.

развијени феудализам, дворске игре, утицај народних игара.

Vasa dance.

НОВИ ВЕК – стварање балета (20)

РЕНЕСАНСА – италијански карневали, стварање опере и игра као саставни део опере, појава учитеља игре. Канонозација балета. Прве балетске књиге.

BALLET de COUR – дворски балет у Француској у време Катарине Медићи, а легоријски балети, одвајање балета од опере.

Први професионалци.

БАРОК – Луј XIV, дворски балети Молијера и Лилија.

Симетрија и структура. Стварање Академије. Развој професионализма.

РЕФОРМА – Врхунац балетског формализма XVII и XVIII века. Развој балетске технике и маниризма. Садржај и форма.

Реформа балета

IV P A З P E Д
(2 часа недељно, 64 часа годишње)

НОВИ ВЕК – пут ка модерном балету (16);

РОМАНТИЗАМ (8);

Идеализација и естетски кодови, стварање великих балета, значајна имена кореографа, играча и педагога. Француска, Русија, Данска, Шведска.

РУСКИ АКАДЕМИЗАМ (8);

Гостовање великих француских кореографа и играча. Долазак Маријуса Петипа. Руски академизам. Значајни балетски уметници. Балети Петра Илича Чајковског.

XX ВЕК – експлозија игре и балета (32)

Фокинове реформе, труппа Ђагиљева, руски играчи и кореографи. Постфокиновско време – почетак модернизма: Француска, Енглеска, Америка. СССР модернизам и соцреализам.

НЕМАЧКА (14);

Експресионизам.

МОДЕРНА (2);

Модерна игра у Америци и утицај на Европу.

СТВАРАЊЕ БАЛЕТА У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ (4);

БАЛЕТ У ЕВРОПИ И СВЕТУ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА (4);

ВЕЛИКИ ПРОБОЈИ НОВИХ ФОРМИ, СЕДАМДЕСЕТИХ (4);

ПОСТ-МОДЕРНА ИГРА И БАЛЕТ (4);

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Потребно је прецизно испланирати шта је најважније у датом градиву и да се то што ефикасније пренесе ученицима. Посебну пажњу треба обратити на естетске промене које дефинишу поједине епохе. Посебну пажњу треба обратити и на играчке карактеристике великих балетских ствараоца.

Зато је веома потребно да се наставник служи: фотографијама, видео и филмским материјалима. Исто тако, наставник је дужан да сам покаже како изгледа покрет у Грчкој или доба Ренесансе, или разлику између Романтизма и Академизма, нпр.

Ово је значајно за ученике да тачно схвате и прихвате законитости и историјске промене јер ће тако лакше и боље да уђу у суштину своје будуће професије.

Познавање историје игре може да буде инспирација и за самосталан, креативан рад ученика.

ГЛУМА И ВОКАЛ

ЦИЉ - Оспособљавање за интерпретацију лика у балетском репертоару и у савременим музичко-сценским облицима.

ЗАДАЦИ - Стицање општих и посебних знања из области драмске уметности (епохе, жанр, стилови); Савладавање основних елемената кореографске композиције и сценске поставке музичког дела; Развијање сценског мишљења, могућности за доживљавање драмске радње и пластичне изражајности; Упознавање, вежбање и утврђивање улога конкретних ликова из балетских или савремених музичко сценских облика.

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ПОЈАМ ДРАМСКИХ УМЕТНОСТИ:

Балет као драмска уметност. Сценско одељење игре (плеса).

ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ ГЛУМЕ:

вежбе ослобађања, концентрације, запажања, развијања маште;
радња, систем датих околности, циљ, препрека;
ритам радње;
односи;
радња и противрадња, сукоб, предмет сукоба.

ДРАМСКА АНАЛИЗА МУЗИЧКОГ ДЕЛА:

музички текст и драмска радња:
музички израз, структура, фраза, темпо, динамика, ритам;
музичка тема: развој, градација, кулминација, разрешење;
музичке епизоде као одломци драмског догађања.

ЕЛЕМЕНТИ ПЛАСТИЧНОГ ИЗРАЗА:

елементи пантомиме;
беспредметне радње;
пантомима као замена дијалога;
драмска обрада музичких етида – задата тема или импровизација.

ГОВОРНА РАДЊА:

подтекст;
дијалог.

ПРОСТОР КАО ЕЛЕМЕНТ ДРАМСКОГ ИЗРАЖАВАЊА:

различити облици сценског простора;

извођач и гледалац, преношење енергије;
амбијентација;
сценски простор као простор за игру и као метафора;
однос према простору.

IV P A З P E Д (2 часа недељно, 64 часа годишње)

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛИКОВАЊА:

појам стила;
елементи жанра;
музички материјал стилске епохе и драмски израз;
елементи и израз у савременој игри.

СЦЕНСКИ ЛИК У ДРАМСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ:

биографија лика;
физичке и говорне особине;
језгро лика, карактеристике и контракарактеристике;
односи: развој лика;
карактер, тип и лик.

ГРУПНЕ И ИНДИВИДУАЛНЕ ВЕЖБЕ И ЗАДАЦИ:

обрада лика у балетским варијацијама за такмичења ученика;
обраде ликова за групне наступе у оквиру концертне делатности школе;
пантомимске сцене – дијалошког облика.

СЦЕНСКИ ЛИК У БАЛЕТСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ:

литерарно-музички материјал за стварање сценског лика;
лик у балету: Бајадера, Жизела, Корсар, Ромео и Јулија, Дон Кихот; (Наведене ликове из балета користити у доле наведеним методским јединицама до годишњег испита)
сцене у пару из горе наведених балета;
групне сцене из горе наведених балета;

СИНТЕЗА ДРАМСКИХ, МУЗИЧКИХ И ИГРАЧКИХ ЕЛЕМЕНАТА:

обрада мотива А – Б – А (увод, разрада, закључак);
савремени музичко-сценски облици;
кореодрама - драмска обрада музичких етида кроз игру (плес);
мјузикл.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

Састоји се од групних и индивидуалних вежби у којима су заступљени елементи рада са ученицима:
пантомима;
изражавање говором и гласом (минимално);
лик у балету (драмски задатак);
већа сценска целина са елементима кореодрaме.

ИГРЕ XX ВЕКА (ПЛЕСОВИ)

ЦИЉЕВИ - Предмет ИГРЕ XX ВЕКА (ПЛЕСОВИ) упућује ученике у нова знања о карактеру, ритму, основним ставовима, корацима и техници извођења плесова.

Ученици усавршавају извођачку технику и стичу знање о значају плеса као друштвене појаве.

ЗАДАЦИ - Стицање знања о развоју различитих плесова у периоду од 20. века;

Подстицање доживљаја и оживљавање духа игре конкретног времена кроз музику, карактер игре и особеност костима; Развијање укуса, уметничког израза и елеганције покрета будућег професионалног играча.

И Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

СЕПТЕМБАР

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР (WALTZ)

Основни корак напред и назад

Десни четвртински окрет

БЕЧКИ ВАЛЦЕР (WIENNESE WALTZ)

Корак напред, назад, у страну

Десни четвртински окрет

Окрет испод руке

ОКТОБАР

Обрада- 7 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ТАНГО (TANGO)

Корак напред и назад

Линк

Затворена променада

ФОКСТРОТ, КВИКСТЕП (FOXTRO, QUICKSTEP)

Корак напред и назад

Корак у страну

Окрет испод руке

САМБА (SAMBA)

Гибање у самби

НОВЕМБАР

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

САМБА (SAMBA)

Корак напред и назад

Корак у страну

Променада шетња

Ботафого

ЧА ЧА ЧА (СНА СНА СНА)

Основни корак

Отварање лицем

ДЕЦЕМБАР

Обрада- 3 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ЧА ЧА ЧА (СНА СНА СНА)

Отварање леђима

Спот окрет
Окрет испод руке

РУМБА (RUMBA)

Основни корак
Отварање лицем

ЈАНУАР

Обрада- 2 часа
Утврђивање- 1 час
Провера знања-1 час
Наставне јединице:

РУМБА (RUMBA)

Отварање леђима
Спот окрет
Окрет испод руке

ФЕБРУАР

Обрада- 4 часова
Утврђивање- 3 часа
Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ПАСОДОБЛЕ (PASODOBLE)

Корак у месту
Шасе у десно и лево
Одвајање
Шпанска линија
Фламенко тепови

ЏАЈВ (JIVE)

Корак у месту
Окрет испод руке
Промена руке са променом места
Бамп

МАРТ

Обрада- 5 часова
Утврђивање- 2 часа
Провера знања-1 час

Наставне јединице:

САЛСА (SALSA)

Основни корак

Корак у страну

Корак назад

Окрет испод руке

МЕРЕНГЕ (MERENGUE)

Корак у месту, напред и назад

Корак по кругу

Окрет испод руке

БАЊАТА (BACHATA)

Корак у месту, напред и назад

Корак по кругу

Унутрашњи окрети

АПРИЛ

Обрада- 4 часова

Утврђивање- 1 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ДИСКО ФОКС (DISKO FOX)

Корак у месту

Корак по кругу

Окрет испод руке

Промена руке са променом места

РОК ЕНД РОЛ (ROCK AND ROLL)

Корак у месту

МАЈ

Обрада- 5 часова

Утврђивање- 2 часа

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

РОК ЕНД РОЛ (ROCK AND ROLL)

Окрет испод руке

Промена руке са променом места

АРГЕНТИНСКИ ТАНГО (ARGENTINE TANGO)

Шестица

Осмица

Очо

ЛИНИЈСКИ ПЛЕСОВИ (LINE DANCES)

Латино линијски плесови

Диско линијски плесови

ЈУН

Обрада- 2 часа

Утврђивање- 1 час

Провера знања-1 час

Наставне јединице:

ХИП ХОП (HIP-HOP)

Основни кораци

ЏЕЗ (JAZZ)

Изолацијски покрети

УКУПНО

Обрада- 42 часа

Утврђивање- 18 часова

Провера знања- 10 часова

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР – комбинација (RF, LF, RF closed change, natural turn 4/4)

БЕЧКИ ВАЛЦЕР – комбинација (4x side change steps, 4x forward - backward change steps, natural turn 4/4, underarm turn to right for lady)

ТАНГО – комбинација (LF, RF walk forward , link, closed promenade)

САМБА – комбинација (4x natural basic movement, 4x whisk, 4x promenade samba walks, shadow botafogo)

ЧАЧАЧА – (4x close basic, 4x check from open PP and CPP, 4x hand to hand, spot turns to R&L, underarm turns to R&L)

РУМБА - (4x close basic, 4x check from open PP and CPP, 4x hand to hand, spot turns to R&L, underarm turns to R&L)

ПАСОДОБЛЕ – комбинација (4x sur place, chasse to left, spanish line with flamenco taps, separation)

ЦАЈВ – комбинација (2x basic in place, Change of place R to L & L to R, 2x basic in place, change of hands behind back, 2x basic in place, 2x bump)

САЛСА – комбинација (4x mambo step, 4x side break, 4x back rock basic, underarm turn to right for Lady)

МЕРЕНГЕ – комбинација (8x basic in place,forward, backward, basic circle around, underarm turn to right for lady)

БАЋАТА – комбинација (2x basic to side,forward, backward, basic circle around, inside turn to R & L)

АРГЕНТИНСКИ ТАНГО – комбинација (basic six, basic eight, forward ocho)

ДИСКО ФОКС – комбинација (passing step, change of place R to L & L to R, change of hands behind back)

ОДСЕК НАРОДНА ИГРА

НАРОДНА ИГРА – главни предмет

ЦИЉЕВИ - Оспособљавање ученика да стечена знања примене извођењем народних игара са тла Србије и Црне Горе. Унапређивање интерпретације

ЗАДАЦИ - Упознавање и разумевање историјских, економских и политичких услова у којима су настајале народне игре и обичаји; Увиђање специфичности игара народа на тлу Србије и Црне Горе; Усвајање основних елемената и технике игре народних игара; Развијање склада између ставова и понашања усмерених на очување наше културне баштине; Развијање способности за брзо прилагођавање захтевима игре и диференцирање стилова који оличавају разнородне карактере народних игара; Рад на стицању вештине играња народних игара адекватним интерпретацијама, изградњи стила и стилске надградње.

И Р А З Р Е Д

(8 часа недељно - 280 часа годишње)

УВОД У НАРОДНУ ИГРУ

појам игре, основна подела, облик, држање, правци, кретање, терминологија, прилике и места; народно стваралаштво, настанак и развој игре;

фолклор;

обичаји и веровања;

усмена и писмена традиција;

вокална и инструментална музика;

народна ликовна уметност;

сеоски фолклор-изворни фолклор, неговање;

поводи за игру, забране играња;

облици игара-коло, леса, игра у паровима, тројкама;

држање играча у колу, правци кретања;

називи игара;

шетане игре - колања;
 стил и техника игре;
 етно-кореолошко подручје средишње Србије.

ИГРЕ СРЕДИШЊЕ СРБИЈЕ

Девојачко коло;
 Србијанка;
 Ја посејох лубенице;
 Мајка Мару световала;
 Лепа Маца;
 Потам, повам Стојане;
 Коленике;
 Рузмарин;
 Шумадинка;
 Јелке тавничарке;
 Дивна, Дивна;
 Славјанка;
 Сељанчица;
 Зајечарка;
 Битољка;
 Бисерка;
 Заплет;
 Ромунка;
 У шес корака;
 Моравско коло;
 Моравац;
 Жикино коло.

ИГРЕ ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

Ваљевска подвала;
 Шпацир;
 Ја идок;
 Ситну малену;
 Чика Љубино;
 Палеграј;
 Крива;
 Ој Јеело, Јелена;
 Рого, рого, рогози;
 Качерац;
 Вишњицица род родила;
 Лазарице.

ИГРЕ ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ

Ајд на лево;
Огањ гори;
Једностранка;
Осампутка;
Поп Маринково коло;
Тројанац;
Бањско гајде;
Кисер;
Чича Глиша;
Дрдавка;
Делва;
Хајдук Вељково коло;
Пошла румена;
Поломка;
Руменка;
Поповичанка;
Метовничанка;
Циганчица;
Тедена.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Типични представници игара из области које се проучавају:

Стил и техника игре упоредо, кроз следеће примере:

Игре средишње Србије: Моравско коло, Жикино коло Чачак, Заплет,

Моравац.

Игре западне Србије: Ваљевска подвала, Тројанац, Шпацир, Качерац

Игре источне Србије: Осампутка, Поломка, Руменка, Циганчица.

П Р А З Р Е Д

(8 часова недељно - 280 часова годишње)

ТЕМАТСКЕ ПЕСМЕ И ИГРЕ(обнова и обрада):

говор, песма, музика и игра;

игре уз песму;

игре уз инструменталну музичку пратњу;

моделі народног стваралаштва, аграрни и сточарски, прожимања и мешања;

играчка иницијација девојке;

игре свадбеног церемонијала;

градске игре, (основа традиционалних-настанак градских игара);

игре које се играју на поселу;

стил и техника игре;

динарско етно-кореолошко подручје;

тимочко етно-кореолошко подручје.

ИГРЕ СРЕДИШЊЕ СРБИЈЕ

Краљево оро;
 Дуње ранке;
 Шестица;
 Гружанка;
 Кокоњеште;
 Оријент;
 Тасино коло;
 Коло циганске омладине;
 Шета;
 Срба;
 Моравац;
 Чачак.

ГРАДСКЕ ИГРЕ

Бојерка;
 Бачко коло;
 Учитељско коло;
 Трговачко коло;
 Официрско;
 Кнез Михаилово коло;
 Коло Краљице Наталије;
 Нишевљанка;
 Сарајевка;
 Топцијско коло.

ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ ИГРЕ

Зетско коло;
 Тита, тита лобода;
 Ђевојко, ђевојко, златна јабуко;
 Поиграј, поскочи;
 Младо момче;
 Заскочица;
 Та невјеста дивно игра;
 Играј, момче, што ситније;
 Ово двоје;
 Ој, Врсуто;
 Коловођо, дико наша;
 Тихо дува;
 Његушки вито;

Добротска поскочица;
Шкаљарско;
Гусињско;
Црмничко оро.

ИГРЕ ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ

Власинка;
Бела Рада;
Заврзлама;
Подлитушка;
Лиле, Лиле;
Врти оро;
Крешту сојђе;
Шесторка;
Дрдавка;
Лесковачка четворка;
Бангавела;
Клецка;
Босарка;
Пешачка;
Катанка;
Нишкобањски чачак;
Ситан чачак;
Бугарка.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Типични представници игара из области које се проучавају;
Стил и техника игре упоредо кроз следеће примере:
ИГРЕ СРЕДИШЊЕ СРБИЈЕ: Кокоњеште, Шестица, Чачак
ГРАДСКЕ ИГРЕ: Бојерка, Официрско, Нишевљанка, Топцијско
ЦРНОГОРСКЕ ИГРЕ: Тита, Тита лобода, Зетско коло, Поиграј, поскочи.
Шкаљарско, Црмничко оро
ИГРЕ ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ: Власинка, Шесторке, Босарка, Чачак, Бугарка.

Ш Р А З Р Е Д

(8 часова недељно - 280 часова годишње)

ОБНОВА И ОБРАДА:

српско народно стваралаштво;
 игра и обред;
 обредне игре-коледари, вучари, лазарице, додоле, кравице;
 световне игре-шальиве игре, здравице, забавне игре;
 бројалице, бајалице, љуљашке, успаванке;
 орске, забавне и витешке игре;
 играње поводом смрти;
 инструментална пратња народних игара-ударалке, гудачи, трзачки инструменти;
 народни оркестри;
 стил и техника игре;
 етно-кореолошко подручје јужне Србије.

ИГРЕ СРЕДИШЊЕ СРБИЈЕ:

Шетња;
 Гарчанка;
 Ђурђевка;
 Грозница;
 Маказице;
 Рудничанка;
 Заврзлама;
 Косо моја;
 Крива крушка;
 Моравац;
 Чачак.

СРПСКЕ ИГРЕ ИЗ БОСНЕ И ИЗ ХЕРЦЕГОВИНЕ:

Колање;
 Поравно;
 Шарано;
 Поскакуша;
 Осмерац;
 Шестица;
 Дирлија;
 Јањско коло удвоје;
 Јањско коло учетворо;
 Ситница;

Келер;
Бруђа;
Старокрајишко;
Старобосанско;
Днолучка труса;
Терзије;
Кој за кола;
Пролијета;
Тројанац;
Сади јелу.

ИГРЕ КОСОВСКОГ ЕТНО-КОРЕОЛОШКОГ ПОДРУЧЈА И ПОДРУЧЈА ЈУЖНЕ СРБИЈЕ:

Свекрвино оро;
Друго по оро;
Треће по оро;
Преступачки;
Дома ли си вело;
Селско оро (I и II);
Кривка;
Дели Агуш
Шиловачко оро;
Мемедово оро;
Разгранала грана јоргована;
Ђурђево лето пролето;
Сунце ми је на заодак;
Старо кориљско;
Што ми је мерак;
Оте, друге, да играмо;
Ите, ите, два јунака;
Пошла ми Милка за воде;
По вијн крушћит;
Шота;
Руговска игра;
Подуна, мори подуна;
Бре девојче, бре ђаволче;
Калач (I, II и III);
Власинка;
Елено;
Николо. гајле големо;
Старо коло;
Жикица;
Пембе;
Чачак;

Бугарчица.

ВЛАШКЕ ИГРЕ:

Влаиња;
Уора;
Пошувоја;
Омоњанца;
Шокец.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Циклус годишњих обичаја;

Типични представници игара из области које се проучавају;

Стил и техника игре упоредо кроз следеће примере:

ИГРЕ СРЕДЊЕ СРБИЈЕ: Гарчанка, Заврзлама, Косо моја, Кокоњеште, Чачак

ИГРЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ: Колање, Осмерац, Старобосанско, Пролијета, Тројанац

ИГРЕ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ: Селско, Дома ли си вело, Дели Агуш, Мемедово, Укаваче, Оте, друге, да играмо, Шота, Калач I, II и III, Пембе

ВЛАШКЕ ИГРЕ: Влаиња, Омањанца, Шокец.

ИВ Р А З Р Е Д

(8 часова недељно - 256 часова годишње)

ОБРАДА И ОБНОВА:

стариначко становништво;

миграције становништва и утицај на етно-кореолошка подручја;

игре са певањем;

структура игара;

однос игре и музичке пратње;

аритмија игре и песме, игре и музичке пратње;

обредне игре-ђурђевданске, покладне, јеремије;

световне песме и игре-пословачке, славске, седелачке, свадбене;

стил и техника игре;

стилизиација и обрада народних игара на сцени;

улога народне игре;

панонско етно-кореолошко подручје.

ИГРЕ СРЕДИШЊЕ СРБИЈЕ:

Ретко коло;

Пироћанка;

Кукуњеш;

Стара шапчанка;

Дупла заврзлама;

Сакајдо;
Обреновчанка;
Босанчица;
Моравац;
Чачак.

ИГРЕ ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ:

Чарлама;
Чачанка;
Кукуњиш;
Чемерика;
Прекид коло;
Тројанац;
Мала башта;
Миље, моје;
Ужичанка;
Јованчица.

ВРАЊАНСКЕ ИГРЕ:

Врањанка;
Бело Ленче;
Тешко оро;
Из бању иде;
Прешевка;
Даскалица;
Дуј, дуј;
Пембе.

ВЛАШКЕ ИГРЕ - ИГРЕ ИЗ ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ:

Влаиња;
Трипазешће;
Даворике дајке;
Трамуриша;
Тобошанка;
Унгуреана;
Цуца;
Ђорђонка;
Кобиљана;
Жок н лок;
Стнга;
Простнга;
Мин цта;
Једу јаре;

Батрна;
Кашарек циганкуша;

ВОЈВОЂАНСКЕ ИГРЕ:

Срдим се, душо;
Ја сам Јовицу;
Српкиња;
Логовац;
Шаранац;
Кетуш;
Периница;
Грабац;
Фицко;
Нумера;
Келеруј;
Зурка;
Сиротица;
Шантави мађарац;
Циганчица;
Коло води Васа;
Чизме моје;
Бачко велик коло;
Буњевачко момачко коло;
Тандрчак;
Рококо;
Цупаница мађарац;
Чардаш;
Танцуј, танцуј;
Руски танец;
Ардељана;
Де дој;
Пошовојка;
Инвертита.

ИГРЕ И ПЕСМЕ СА ГОЛИЈЕ:

Хајдучко коло-мушка игра;
Опа цупа Вукосава-девојачка игра;
Парлошко коло;
Моравац.

ИГРЕ РАШКОГ КРАЈА: - (АРХАИЧНЕ)

Чувала Стојна говеда њона;
Двије се сеје сејовале-набрајалица;
Бери јагоде;
Ој цурице дина ти;
Брзи поскок;
Чобанска игра;
Гајде.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Утицај миграције становништва кроз примере, технику и стил игре показати на следећим примерима:

ИГРЕ СРЕДИШЊЕ СРБИЈЕ: Кукуњеште, Обреновчанка, Моравац, Чачак.

ИГРЕ ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ: Чарлама, Прекид коло, Мала башта, Јованчица.

ВРАЊАНСКЕ ИГРЕ: Врањанка, Тешко оро, Пембе, Дуј, дуј.

ВЛАШКЕ ИГРЕ: Влаиња, кобиљана, Унгуреана, Стнга, Мин цта, Батрна.

ВОЈВОЂАНСКЕ ИГРЕ: Ја сам Јовицу, Логовац, Келеруј, Зурка, Буњевачко, Циганчица, Чардаш, Де дој, Инвертита.

ИГРЕ И ПЕСМЕ СА ГОЛИЈЕ:

АРХАИЧНЕ

РЕПЕРТОАР НАРОДНЕ ИГРЕ

ЦИЉЕВИ - Упознавање ученика са стиливима разних кореографа као и развијање индивидуалности ученика.

ЗАДАЦИ - Познавање и неговање традиционалног стваралаштва народа са простора Србије;

Усвајање знања и овладавање техником народних игара из репертоара професионалног ансамбла Србије „Коло" и нових традиционалних остварења која;

Овладавање задатим музичко-сценским делима уз гајење персоналног израза играча.

І Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часа годишње)

РЕПЕРТОАР

Игре из Србије (Олга Сковран, Бора Талевски, Славица Михајловић, Деса Ђорђевић)

Игре из Тимочке крајине (Д. Путник)

Немо коло из Гламоча (О.Сковран)

Игре из Подргмечја (М. Лонић)

Игре из Косовског поморавља (Радојица Кузмановић, Бора Талевски, Деса Ђорђевић)

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часа годишње)

РЕПЕРТОАР

Ромска игра (Д. Путник, Б. Талевски)

Шопске игре (Д. Вуковић)

Влашке игре (Д. Вуковић, Б. Талевски, В. Аговски)

Буњевачке игре (Д. Марача)

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часа годишње)

РЕПЕРТОАР

Игре из Западне Србије (Д. Вуковић)

Игре из Ибарског Колашина (Р. Ђуровић)

Игре из Књажевца (Б. Талевски, Д. Ђорђевић)

Игре Лесковца (Д. Ђорђевић)

Црноречје (Д. Ђорђевић)

И V Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 64 часа годишње)

РЕПЕРТОАР

Српске игре из Баната (Д. Путник, Л. Стојков)

Игре Румуна и Мађара из Војводине (Б. Марчетић)

Дубочке краљице (Б. Талевски)

Коретиште – Српске игре са Косова (Р. Кузмановић)

Игре из Врањског поља (Б. Талевски, М. Лонић, С. Рац)

КЛАСИЧАН БАЛЕТ

ЦИЉЕВИ - Усвојање знања из области класичног балета, за развијње технике извођења, изражајности, координације покрета

Развијње осећања за уметнички доживљај и постзање индивидуалног израза.

ЗАДАЦИ - Усвајање елемената игре, корака, скокова, окрета, као и рад на прстима.

СТИЦАЊЕ УМЕЊА у извођењу свих видова групне и соло игре кроз различите кореографије из репертоара савремене игре,

СТИЦАЊЕ СПОСОБНОСТИ за играча савремене игре.

І Р А З Р Е Д
(2 часа недељно – 70 часа годишње)

EXERCICES КОД ШТАПА

Балетски став.

Позиције ногу.

Позиције руку.

Demi-plié.

Battements tendus из I позиције у страну, напред, назад.

Battements tendus са спуштањем пете у II позицију полазећи из I позиције.

Battements tendus са спуштањем пете у II позицију на demi-plié.

Passé par terre.

Појам правца en dehors и en dedans.

Demi-rond de jambe par terre en dehors и en dedans.

Rond de jambe par terre en dehors и en dedans.

I и III port de bras као завршетак вежбе.

Battements tendus jetés из I и III позиције на страну, напред и назад.

Battements tendus jetés ríqués напред, назад и у страну

Положај ногу на sou-de-pied, условни, напред (обухватни) и назад.

Battement fondu унакрст.

Battement soutenu унакрст.

Battement frappé и double frappé.

Développée у свим правцима.

Rond de jambe на 45 степени en dehors et en dedans.

Grand plié из I, II, III позиције.

Grand battements pointes.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Demi-plié из I, II, III позиције.

Grand plié из I, II, III позиције.

Battement tendu из III позиције у свим правцима и са demi-plié.

Battement tendu jeté из III позиције у свим правцима.

Battement frappé и double frappé на 30 степени у свим правцима.

Battement fondu на 45 степени у свим правцима.

I, II, III arabesque – позе, врхом прста на под.

Relevé на полупрстима из I, II, III позиције.

Pas de bourrée simple en dedans и en dehors.

Окретање на обе ноге по III позицији на полупрстима.

Мала и велика поза croisée и effacée.

Temps lié.

ALLEGRO

Temps sauté по I, II, III позицији.
 Changement de pied.
 Pas échappé у II позицију.
 Pas assemblé са покретом ноге у страну.
 Pas glissade са померањем у страну.
 Sissonne simple (код штапа).

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часова годишње)

Комбиновати вежбе међусобно, са различитим ритмичким задацима. Појачана употреба малих и великих поза, éraulements, полупрстију.

EXERCICES КОД ШТАПА

Battement tendu double са спуштањем пете у II позицију.
 Demi-rond de jambe на 45 степени на полупрстима.
 Rond de jambe на 45 степени на полупрстима.
 Battement fondu у позама и на полупрстима.
 Battement soutenu у позама и на полупрстима.
 Petits battements равномерно и са акцентом на полупрстима.
 Pas couré на целом стопалу и полупрстима.
 Pas tombé на месту и са померањем.
 Flic напред и назад на целом стопалу и полупрстима.
 Attitude напред и назад.
 Полуокрети и окрети из demi-plié или са полупрстију на demi-plié или на полупрстима.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Battement tendu у малим и великим позама.
 Battement tendu jeté у малим и великим позама.
 Piqué en face.
 Rond de jambe par terre en dehors et en dedans на demi-plié.
 Demi-rond de jambe на 45 степени en dehors и en dedans.
 Battement fondu у малим и великим позама.
 Battement soutenu у малим и великим позама.
 Battements frappés и double frappés у малим и великим позама.
 Petits battements.
 Pas couré на целом стопалу.
 Pas tombé на месту.
 Battements développés у позама.
 Grands battements у позама.
 Temps lié са прегибом корпуса.

Полуокрети на две ноге по V позицији.

ALLEGRO

Petit pas échappé на croisée и effacée.

Pas échappé на II позицију са завршавањем на једној нози, друга у положају cou-de-pied.

Pas assemblé са отварањем ноге напред и назад.

Pas glissade у свим правцима.

Sissonne fermée у свим правцима.

Sissonne ouverte у свим правцима.

Pas balancé.

Tour en l'air (мушкарци).

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно- 70 часова годишње)

EXERCICES КОД ШТАПА

Grand plié са port de bras.

Battements tendus pour batteries.

Battements tendus jeté у свим малим и великим позама.

Rond de jambe en dehors et en dedans.

Battements fondus:

En face и у позама на полупрстима.

Са plié-relevé на целом стопалу и на полупрстима en face и у позама.

Са pas tombé.

Battements soutenus на 45 степени у свим правцима en face и у позама на полупрстима

Battement frappé у свим правцима на полупрстима.

Battement double frappé у свим правцима на полупрстима.

Petit battement на полупрстима en face.

Flic-flac en face.

Pas tombé са померањем, радна нога у положају sur le cou-de-pied врхом прстију на под и на 45 степени.

Rond de jambe en l'air en dehors и en dedans, са завршавањем на demi-plié.

Petit temps relevé.

Demi-rond de jambe développée en dehors и en dedans на demi-plié.

Grand battements jeté passé par terre.

III port de bras са ногом испруженом на врх прста назад на plié (са растезањем), без прелаза са ноге на којој се стоји и са прелазом.

V port de bras.

Soutenu en tournant са једном половином и целим окретом.

Préparation за pirouette sur le cou-de-pied en dehors и en dedans из V позиције.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Grand plié ca port de bras.

Battements tendus en tournant en dehors и en dedans на 1/8 круга.

Battements tendus jeté balançoire en face и у позама.

Demi-rond de jambe на 45 степени на demi-plié.

Rond de jambe на 45 степени на целом стопалу.

Battements fondus ca plié-relevé и у позама.

Battements double frappés ca завршавањем у demi-plié en face и у позама.

Demi-rond de jambe développé en face.

Flic-flac en face.

Pas couré на полупрстима.

Pas tombé ca померањем.

Battements développés en face и у позама.

Поза IV arabesque.

III, IV и V port de bras.

Pas de bourrée ballotté на effacée и croisée прстима на поду и на 45 степени.

Soutenu en tournant на 1/2 окрета и цео окрет.

Préparation за pirouettes en dehors и en dedans из II, IV, и V позиције.

ALLEGRO

Temps sauté у V позицији са померањем.

Petit changement de pied са померањем и en tournant на 1/4 и 1/2 окрета.

Pas assemblé са померањем en face и у позама.

Petit pas jeté en face.

Temps levé са ногом на положају sou-de-pied.

Sissonne ouverte на 45 степени у свим правцима en face и у позама.

Pas de basque напред и назад.

Pas assemblé battu (мушкарци).

Royal.

ГОДИШЊИ ИСПИТ**EXERCICES КОД ШТАПА**

У све вежбе увести сложену форму извођења на полупрстима и у позама.

Вежбе комбиновати en dedans и en dehors.

Појачан рад корпуса, показати port de bras у сложеној форми.

Разне комбинације темпа и ритма.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Temps levé са прегибом корпуса.

Вежбе en tournant.

Једна или више pirouettes из основног положаја, II, IV или V позиције.

ALLEGRO

Комбинација елемената по избору педагога са акцентом на petit и grand скокове, са завршавањем на једној ноzi и коришћењем épaulements.

IV P A З P E Д

(2 часа недељно - 64 часова годишње)

EXERCICES КОД ШТАПА

Battements fondus:

Са plié-relevé и rond de jambe на 45 степени у пози.

На 90 степени en face и у позама.

Doubles fondus.

Battements frappés на полупрстима и са завршавањем на demi-plié.

Rond de jambe en l'air en dehors и en dedans.

Battements développés ballottés.

Grands battements jetés développés на целом стопалу.

Окрет fouetté en dehors и en dedans на $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга.

Soutenu en tournant en dehors и en dedans.

Pirouettes en dehors и en dedans.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Battements tendus en tournant на $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{2}$ круга.

Battements tendus jetés en tournant на $\frac{1}{8}$ и $\frac{1}{4}$ круга.

Battements fondus у позама.

Battements soutenus у позама.

Battement frappé и double frappé са plié-relevé.

Petits battements са акцентом напред и назад.

Battements développés en face и у позама.

Pas tombé из позе у позу на 45 степени.

Temps lié на 90 степени на целом стопалу.

Grand battement jeté passé par terre кроз I позицију en face.

III port de bras са истегнутом ногом на врх прстију назад на demi-plié са растезањем без преласка са потпорне ноге и са преласком.

Pas de bourrée ballotté.

Pas de bourrée simple en tournant.

Pas glissade en tournant на $\frac{1}{2}$ окрета.

Pirouettes en dehors и en dedans из V, IV и II позиције.

ALLEGRO

Pas échappé са завршавањем на једној ноzi.

Pas échappé en tournant на $\frac{1}{4}$ круга.

Entrechat-quatre.

Petit pas jeté са покретањем у свим правцима.

Sissonne tombée en face и у позама.

Pas coupé ballonné у месту и са померањем.

Grande sissonne ouverte у свим позама.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

EXERCICES КОД ШТАПА

Основне вежбе код штапа комбиновати са полуокретима и окретима. Показати издржавање позе на полупрстима, сложену координацију port de bras, plié relevé и задатих елемената.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Мали adagio уметнички обојен,

Комбинације окрета, малих и великих поза.

ALLEGRO

Избор скокова који ће најбоље показати могућности сваког ученика као и његову индивидуалност.

СЦЕНСКО НАРОДНЕ ИГРЕ

ЦИЉЕВИ - Припремити тело ученика за рад на средини сале, где се кроз мање етиде; Савлађивање техника разних игара, њихова особеност; Развијање способности да помоћу разних поскока појача снага мишића ногу.

ЗАДАЦИ - На већ постављено тело ученика надоградити изражајност и танцовалност кроз упознавање корака, еполмана и рада руку у разним особеностима карактера нашег фолклора, руске, мађарске, италијанске игре из програма.

Развијањем способности за разна лупања длановима, полупрстима, штиклама, окрета на полупрстима или из demi-plié-а и grand-plié-а, владање марамицом, тамбурином развија се хитрина и пластичност корпуса и ногу.

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

EXERCICES КОД ШТАПА

Demi-plié и grand-plié по I, II, III, IV и VI позицији (сливено и реско).

Battement tendu:

са прелазом радне ноге са врха прстију на штиклу;

са повлачењем стопала са штикле преко полу-прстију по поду и ударцем штикле пете ноге ослонца (на demi-plié);

са окретом бедра радне ноге и преласком са штикле на полупрсте.

Battement tendu jeté;

са и без подизања пете ноге ослонца;

са акцентом “од себе: на demi-plié без и са подизањем пете ноге ослонца.

Flic-flac:

припремне вежбе (напред, у страну, назад);

са ударом целог стопала радне ноге по III-цој позицији на demi-plié (напред, у страну, назад),

flic-flac са pas tombé (напред, у страну, назад).

flic-flac са поскоком;

Вежбе са ударцима штикли и полу-прстију:

наизменични ударац целог стопала и полупрста на $\frac{2}{4}$ и $\frac{3}{4}$ такта;

исто са два удара полупрстима и искораком напред и назад;

са преносом радне ноге на отворено и затворено стопало;

наизменичан удар полупрстију и штикле;

наизменични удари штиклама о под на $\frac{1}{8}$ такта.

Припреме за “Веровочку” на целом стопалу са подизањем на полупрсте и у скоку.

“Веровочка” у руском и мађарском карактеру.

Вежбе за бокове (окретање бедра на унутра и на напоље),на целом стопалу,на полупрстима и у скоку.

Pas tortillé:

са и без удара целог стопала радне ноге;

са подизањем на полупрсте ноге ослонца;

са двојним окретом стопала радне ноге, без и са подизањем на полупрсте;

са двојним окретом стопала радне ноге у скоку.

Ronds de jambe и rond de pied:

ronds de jambe par terre без окрета и са окретом стопала ноге ослонца;

ronds de jambe на 45 степени без окрета и са окретом стопала ноге ослонца;

rond de pied par terre без окрета и са окретом стопала ноге ослонца;

rond de pied на 45 степени без окрета и са окретом стопала ноге ослонца.

Припрема за tire-bouchon и tire-bouchon.

Battement fondu на 45 и 90 степени.

Припрема за “Качалку” и “Качалка” (љуљашка).

“Голубац”:

један удар петом и двојни удар петом радне ноге о пету ноге ослонца;

један удар петама обе ноге и двојни удар петама обе ноге;

“Голубац” у скоку.

Grand battement développé:

сливено (напред у страну и назад);

одсечно (напред, у страну и назад);

са једним ударом штикле ноге ослонца;

са двојним ударом штикле ноге ослонца.

Grand battement jeté на целом стопалу и са подизањем на полупрсте (напред, у страну и назад).

Grand battement jeté са coupé tombé (напред, у страну и назад).

Спуштање на рис.

Обичан и дупли “кључ” без окрета и са окретом за $\frac{1}{2}$ круга.

Relevé на полупрстима у отвореним и затвореним позицијама ногу (на једној и обе ноге).

Port de bras и друга разна прегипања корпуса у разним задатим карактерима.

Припрема за “Revoltade” (лицем ка штапу).

“Винт” (лицем ка штапу).

Припремне вежбе за “полуприсјатке” и “присјатке”:

избацивање на пете обе ноге у страну и напред, из demi-plié-a и grand-plié-a (лицем ка штапу);

избацивање на пету радне ноге напред и у страну из demi-plié-a и grand-plié-a (лицем ка штапу);

са одскоком и износењем радне ноге на пету напред и у страну (лицем ка штапу).

“присјатка” са спуштањем на рис и избацивањем радне ноге на пету, напред и у страну (лицем ка штапу).

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Учење основних положаја руку и положаја главе у руској, мађарској, италијаској, пољској игри и нашем фолклору. По мери усвајања елемената код штапа, преносити их на средину сале, користећи их у малим комбинацијама, у разним карактерима. Користити pas balancé са различитим положајима руку.

ЕЛЕМЕНТИ РУСКЕ ИГРЕ

Прости ход (пловећи ход) на $\frac{1}{4}$ и на $\frac{1}{8}$ такта.

Народни клизајући ход.

Сценски вид корака са избацивањем ноге напред, са померањем напред и назад.

Корак са упадањем на радну ногу са кретањем бочно и око себе.

Разни окрети у месту.

Сценска форма pas de basque.

Мали кораци са наизменичним ударањем штикли и целог стопала (напред иназад).

“Притоп”.

Доскок на радну ногу и избацивање друге на штиклу у пози effacée.

Комбинације састављене од једноставнијих ситних удара.

“Самоварчић”.

“Змија” и “Јолочка гармошка”.

Рад са марамицом.

ЕЛЕМЕНТИ ИТАЛИЈАНСКЕ ИГРЕ

Pas de basque.

Pas ballonné напред.

Pas emboîté напред и назад.

Pas écharré.

Pas écharré у комбинацијама са tire-bouchon у окрету.

Ход напред и назад по дијагонали.

Узастопни скокови у пози arabesque.

Избацивање радне ноге са штикле на врхове прстију.

Glissade jeté.

Троструко ударање са заустављањем на једној ноzi.

Учење руковања тамбурином.

ЕЛЕМЕНТИ МАЂАРСКЕ ИГРЕ-‘ХАРО-МУРГОШ’

Корак на штиклама (спуштање стопала са штикле).

“Кључ”-затварање са окретом ноге.

“Кључ” са окретом.

Тројни скок.

Мали бочни корак у десно и лево.

ЕЛЕМЕНТИ МАЂАРСКЕ СЦЕНСКЕ ИГРЕ

Први вид хода за лагани део игре.

Други вид хода за брзи део игре.

Pas balancé на effacée и croisée.

Преступање и заустављање са ударањем дланова.

“Cabriole”.

“Веровочка” на месту и са померањем.

Saut de basque у мађарској игри.

“Голубац” са померањем у страну.

Ход са избацавањем ноге напред и ударом штикле ноге ослонца.

Спуштање на колено.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

EXERCICES КОД ШТАПА – вежбе састављене од малих комбинација корака, разних лупања и окрета;

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ – кроз мале етиде у разним сценско-народним карактерима приказује се усвојен програм, музикалност и танцовалност ученика.

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ И ЗАДАЦИ - Развијати и даље снагу и технику ученика, усавршавајући музикалност и изражајност на пређеном градиву из прошле школске године. Развијати координацију у мало сложенијим комбинацијама. Увођење нових методских јединица у програм рада за овај разред.

EXERCICES КОД ШТАПА

Demi-plié и grand plié са затвореним и отвореним положајем стопала.

Double flic.

Double flic са ударом штикле пете ослонца.

“Веровочка” од назад, у месту и са померањем у напред.

Лепеза са double flic-ом на 1/8 такта.

Обични и дупли “кључ” са целим окретом.

Grand battement кроз I позицију са увеличаним замахом и завршавањем на demi-plié.

Grand battement jeté balançoire.
 Revoltade (лицем ка штапу за дечаке).
 Flic-revoltade (лицем ка штапу за дечаке).
 Поскоци по IV и VI позицији.
 Спуштање на рис са полу-окретом.
 Вежбе за гipкост корпуса.
 Усавршавање “присјатски” код штапа.

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

По мери усвајања вежби код штапа преносити их на средину сале развијајући технику и карактер игре кроз изражајност ученика соло и у пару.

ЕЛЕМЕНТИ РУСКЕ ИГРЕ

Ход са одбацивањем ноге у назад.
 Мали кораци:
 са двојним ударом стопала;
 са ударом штикле и полу-прстију;
 са поскоком и ударом штикле.
 “Веровочка” са преступањем.
 “Кључеви”.
 Кроз комбинације развијати паровну игру.

ЕЛЕМЕНТИ МАЂАРСКЕ ИГРЕ

Dos-à-dos у паровима
 “Голубац” у окрету-соло и у паровима.
 Окретање са забаченом ногом-у паровима.
 Ballancé “Голубац”.
 “Веровоцка” у окрету.
 Ход са избацивањем ноге и дуплим ударом штикле – у паровима.

ЕЛЕМЕНТИ ШПАНСКЕ ИГРЕ

Сценски облик pas de basque – I и II облик.
 Ballancé са разним положајима корпуса и руку.
 Sissonne pas de bourrée.
 Лупања:
 наизменично ударање целог стопала и полу-прстију;
 ударања штикла-полупрсти;
 Pas chassé са ударом стопала о под.
 Pas glissade-сценски облик.
 Battements tendus.
 Стицање навике владања лепезом.

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Exercices код штапа: сложеније комбинације пређених елемената.

Exercices на средини сале: етиде у руском карактеру, мађарском и шпанском.

IV P A З P E Д

(2 часа недељно, - 64 часова годишње)

ЦИЉ И ЗАДАЦИ - Раније пређеним елементима поред штапа и на средини сале додају се нови елементи и на том материјалу се праве сложеније етиде. Темпо се убрзава а ритмички цртежи постају сложенији.

Вежбе сада трају дуже и имају задатак да ученици савладају технику игре и стил и пластичност при извођењу елемената сценске и народне игре.

EXERCICES КОД ШТАПА

Flic-flac:

са дуплим ударом стопала по II позицији;

са поскоком и преступањем;

са окретом стопала на унутра.

Усложити лупања на штиклама и полу-прстима у разним комбинацијама.

Спуштање на рис са прелазом с једне ноге на другу.

“Лепеза” са double flic-flac на 1/16 такта по поду и на 45 степени.

Кружни grand battement jeté.

Tour на савијеном колелу ноге ослонца.

Grand rond de jambe на grand plié (за дечаке).

EXERCICES НА СРЕДИНИ САЛЕ

Даље инсистирати на изражајности при извођењу народних и сценских игара, усавршавању технике извођења појединих елемената игре и делова игара из разних кореографија.

ЕЛЕМЕНТИ ПОЉСКЕ ИГРЕ

Cabriole.

"Голубац" са померањем у страну и у окрету.

Окрети (отворени и затворени) - соло и у паровима.

ЕЛЕМЕНТИ ШПАНСКЕ ИГРЕ

Pas de basque (III облик).

Sissonne са окретом.

припреме за renverser и renverser.

Pas de chat.

ЕЛЕМЕНТИ МАЂАРСКЕ ИГРЕ

Ход са *sabriole*-соло и у паровима.

“Веровочка” у свим облицима.

Ход са троструким престапањем и избацивањем радне ноге назад (народни корак).

ЕЛЕМЕНТИ ЦИГАНСКЕ ИГРЕ

Основни ход напред и назад.

Две врсте ситног хода.

Ходање са “алапачом” и “алапача”.

Женски бочни ход.

Окрети са марамом.

Две форме “Голубац” са ударањем дланова.

Удари длановима у комбинацији са *flic-flac*.

Трептаји са раменима и грудима.

Разни окрети: *chaîne*, *pirouettes* из *demi-plié* у *grand-plié* итд.

Рад на кореографијама игара из пређеног градива (различитих карактера):

шпанска

чардаш

мазурка

руска

циганска

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Exercices код штапа (са елементима целокупног градива)

Exercices на средини: 4 игре различитог карактера.

САВРЕМЕНА ИГРА

ЦИЉЕВИ - Оспособљавање играча балета за успешно извођење савремене игре

Синтеза елемената класичног балета у задату целину

ЗАДАЦИ - Упознавање ученика са достигнућима у области савремене игре; Савладавање основних елемената и играчких техника; Рад на развијању ученикових диспозиција; Подстицање на истраживање и изналажење нових начина изражавања; Неговање креативности у дозивљају и интерпретацији.

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часова годишње)

Упознавање ученика са предметом – шта је савремена игра, историјат, правци, технике...

Упознавање тела и његових функција – дисање, равнотежа, тежина, анатомија, тензија и релаксација.

Основне позиције.

Основни став и употреба кичме.

Простор и однос тела и простора.

Вежбе релаксације и дисања.

Припремне вежбе за сливени ток кретања тела.

Опозиционо кретање тела.

Пад и дизање.

Покрети изолације, (шаке, лакат, рамена, глава, прса...).

ПОД

Лагано савијање кичменог стуба вођеног тежином главе и лагано исправљање, (од последњег пршљена до врха главе), напред у страну и назад.

Bounces – федерисање торза на четири четвртине и три четвртине, (напред и у страну).

Дисање са сукцесивним кретањем кичменог стуба.

Développé са окретањем торза.

Сливени ток кретања торза са радом руку.

Дисање са спиралом и извијањем горњег дела грудног коша нагоре – arch.

Вежбе за трбушне мишице.

Вежбе за леђне мишице.

Contract - release, (припрема из позиције прекрстених ногу).

Окретање торза и увртање торза са извлачењем на дијагонали.

Кружење и истезање стопала.

Дубоко тегљење, (напред, назад, у страну).

Дубоко тегљење са спуштањем у спагат.

Body roll кретање.

Contract - release, на леђима и потрбуске.

Contract - release са спуштањем на под и дизањем.

Вежбе за унутрашње бутне мишице.

Комбинације пређених елемената на поду.

Лагано дизање.

СРЕДИНА

Flat backs – равна леђа.

Савијање тела напред, у страну, назад.

Паралелне и отворене позиције ногу.

Пренос тежине тела са једне ноге на другу.

Standing bounces – федерисање торза са продубљивањем plié-а.
 Plié у паралелним и отвореним позицијама, са дисањем.
 Plié – relevé комбинација са contract - release и arch.
 Исклизавање и велику II и IV позицију.
 Покрети изолације појединих делова тела.
 Комбинације равних и округлих леђа, (рад пршљенова), са plié и relevé комбинацијама.
 Battement tendu, (паралелни, затворени и отворени).
 Battement tendu са преносом тежине.
 Battement tendu jeté.
 Passé, (паралелни и отворени).
 Fondu, (паралелни и отворени), са passé-ом и battement-ом.
 Port de bras, (мали и велики).
 Замах тела са увртањем.
 Battement développé, на plié и relevé.
 Grand battement са опуштањем ноге на под.
 Tilts – нагиби.
 Трамплини.
 Sautés у разним позицијама.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Ходови, (обичан, низак, висок, са променом тежине, са окретањем торза, са замахом тела...).

Трчање у свим правцима са скоком и поскоком.

Комбинације хода и grand battement-а.

Triplets – трокорак са полуокретом и окретом.

Off balance са корпусом у правцу кретања.

Hops – поскоци на полупстима.

Скокови по дијагонали са ногом на отвореном и затвореном passé-у.

Скокови по дијагонали са ногом на attitude.

Grand jeté curved-са савијеним корпусом.

Импровизације на задату тему:

Теоријско упознавање са циљем и вештином импровизације – откривање и развијање креативног потенцијала ученика.

Упознавање са анатомијом главе и радњама везаним за овај део тела – слушање, гледање, баланс, дисање, смех, мимика лица и друго ...

Упознавање са анатомијом кичменог стуба – пребројавање и опипавање пршљенова и вратног и карличног дела тела.

Освешћивање спољног и унутрашњег бића играча – кожа и крвоток. Истезање, котрљање, тегљење, падање ...

Вежбе за савладавање простора. Ходање – напред, назад, у круг, споро, брзо, са паузама, по страни ...

Ходање у разним правцима и различитим ритмовима са додавањем осталих делова тела – руке, глава, леђа ...

Трчање – са наглим променама правца, у сопственом унутрашњем ритму ученика, са додавањем осталих делова тела.

Вежбе опуштања на крају часа.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ПОД

Вежбе за релаксацију тела и дисање.

Bounces.

Дисање у комбинацији са окретањем торза.

Contract - release комбинације.

Сливени ток кретања торза са радом руку.

Deep stretches у комбинацији са body roll.

Комбинација варијација пређених елемената.

СРЕДИНА

Комбинација равних и округлих леђа.

Пренос тежине тела са једне ноге на другу.

Варијација plié-relevé у паралелним и отвореним позицијама.

Isolation movements.

Battements tendus са преносом тежине.

Fondu variation.

Body swing.

Tilts.

Grands battements.

Комбинација пређених елемената са окретима, међукорацима и наглим променама правца.

Трамплини и sautés variation.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Разне врсте ходава.

Комбинација ходава и grands battements.

Triplets.

Off balance комбинације.

Поскоци и високи скокови.

Комбинација пређених варијација.

И В Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 64 часова годишње)

ВЕЖБЕ РЕЛАКСАЦИЈЕ

Релаксација са пасивним загревањем кичменог дела.

Осећање тежине тела-препуштање земљиној тежи.

Вежбе за бокове-кружно кретање колена са опуштеним стопалима.

Ротационо, наизменично замахивање коленима- врх стопала на поду.
 Брзи пренос тежине са колена на колено.
 Окретање тела преко бока у колуту.
 Ротационо кружење корпусом, (у пределу ребара), са ногама у жабици.

ПОД

Bounces – федерисање торза, (седећи став-прекрстене ноге, испружене напред и расирене у страну).
 Bounces – са окретањем торза.
 Дисање са променом ритма.
 Дисање са окретањем торза, извијањем прсног дела на горе-arch.
 Contract - release, из позиције прекрстених ногу са спојеним стопалима, II позиције и ногама испруженим напред.
 Flex –point варијације са окретањем торза.
 Flex –point комбинације са сукцесивним савијањем и исправљањем кичменог стуба.
 Појачано тегљење из II позиције са замахом тела.
 Колутови по поду са савијеним коленима и преносом тежине са једне руке на другу.
 Лагано дизање са пода са тегљењем ахила.

СРЕДИНА

Пребацивање тежине тела са једне руке на другу и окретање торза.
 Вежбе на средини за контролисање рада кичменог стуба у позицији parallel са подом и 45% од равне линије.
 Комбинације равних и савијених леђа, спуштање у plié и подизање на relevé.
 Bounces напред и у страну, (глава, рамена, грудни кош, струк, бокови).
 Battement tendu са жустрим шутирањем стопала и пролазним кораком кроз затворену и отворену позицију.
 Проклизавање кроз дубоки plié на велику II и IV позицију.
 Plié - (demi и grand), са федерисањем.
 Grand plié са радом торза, (напред, у страну и кружењем кроз arch).
 Battement tendu у комбинацији са demi plié и преносом тежине са једне ноге на другу.
 Окретање торза са радом руку у twist и arch.
 Body swing – замах тела.
 Tilts – нагиби.
 Body swing у комбинацији са contract - release.
 Замах тела и пад у назад са наглим дизањем.
 Замах ноге, (напред, назад, у страну).
 Замах ноге са замахом тела, deer lunge и нагло враћање у центар.
 Grand battement, са променом тежине. Наизменични рад корпуса, са и без рада руку.
 Grand battement у комбинацији са корацима, променом руку и променом правца.
 Комбинације пређених елемената.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Triplets – трокорак кроз plié и relevé.

Трокорак са радом руку.

Трокорак са полуокретом и окретом.

Adagio варијације – ходови, passé – développé са arch, passé – développé са нагибом, tilt.

Скокови у месту.

Комбинације трчања, окрета и падова.

Sautés из свих позиција.

Савладавање простора – широки chassé по дијагонали.

Варијације пређених елемената.

Импровизације на задату тему:

Изолација и освешћивање кичменог стуба – покрет почиње у леђима и при сваком следећем покрету задржава се фокус на кичменом стубу.

Наизменична изолација појединих делова тела у покрету – покрет почиње из рамена, лакта, колена, стопала, главе ...

Изолација бокова – у седећем и стојећем положају.

Тежина – осећање и контрола тежине тела у простору. Вежбе релаксације на поду и у средини.

Почетак рада импровизације у паровима. Први ученик покреће део тела другог ученика који тај покрет прихвата и развија или га игнорише, пружа отпор.

Импровизација у пару уз инструкције професора – задата тема.

Вежбе релаксације – дисање и лагано тегљење тела.

Наизменично затезање и опуштање мишица.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

ПОД

Релаксације.

Комбинација вежби за бокове и ротационо замахивање коленима.

Ribsage isolation и окретање тела преко бока у колуту.

Bounces са окретањем торза.

Дисање са променом ритма, окретањем торза и издржавањем на arch.

Flex-point варијација са радом торза.

Contract - release variation.

Body roll.

Комбинација пређених елемената.

СРЕДИНА

Комбинација равних и савијених леђа, спуштање у plié и дизање тела на relevé.

Battement tendu variation.

Plié са радом торза.

Body swing.

Leg swing.

Deep lunge

Grands battements са преносом тежине, променама руку и правца.
Tourns variation.

Мали и високи скокови у месту.

КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ

Triplets variation.

Adagio variation.

Piqué variation.

Комбинације малих и високих скокова.

Комбинације трчања, окрета и падова.

Комбинација свих пређених елемената и комбинација.

Извођење дела из неког савременог играчког репертоара.

ГЛУМА И ВОКАЛ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ - Оспособљавање за интерпретацију лика у репертоару народних игара и у музичко-сценским облицима.

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ПОЈАМ ДРАМСКИХ УМЕТНОСТИ:

Народна игра као драмска уметност. Сценско одељење игре (плеса).

ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ ГЛУМЕ:

вежбе ослобађања, концентрације, запажања, развијања маште;

радња, систем датих околности, циљ, препрека;

ритам радње;

односи;

радња и противрадња, сукоб, предмет сукоба.

ДРАМСКА АНАЛИЗА МУЗИЧКОГ ДЕЛА:

музички текст и драмска радња:

музички израз, структура, фраза, темпо, динамика, ритам;

музичка тема: развој, градација, кулминација, разрешење;

музичке епизоде као одломци драмског догађања.

ЕЛЕМЕНТИ ПЛАСТИЧНОГ ИЗРАЗА:

елементи пантомиме;

беспредметне радње;

пантомима као замена дијалога;

драмска обрада музичких етида – задата тема или импровизација.

ГОВОРНА РАДЊА:

подтекст;
дијалог.

ПРОСТОР КАО ЕЛЕМЕНТ ДРАМСКОГ ИЗРАЖАВАЊА:

различити облици сценског простора;
извођач и гледалац, преношење енергије;
амбијентација;
сценски простор као простор за игру и као метафора;
однос према простору.

И В Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 64 часа годишње)

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛИКОВАЊА:

појам стила;
музички материјал стилске епохе и драмски израз;
елементи и израз у народној игри.

СЦЕНСКИ ЛИК У НАРОДНОЈ ИГРИ :

биографија лика;
физичке и говорне особине;
језгро лика, карактеристике и контракарактеристике;
односи: развој лика;
карактер, тип и лик.

ГРУПНЕ И ИНДИВИДУАЛНЕ ВЕЖБЕ И ЗАДАЦИ:

обрада лика у кореографијама народне игре;
обраде ликова за групне наступе у оквиру концертне делатности школе;
пантомимске сцене – дијалошког облика.

СЦЕНСКИ ЛИК У НАРОДНОЈ ИГРИ:

литерарно-музички материјал етно карактера;
лик у одабраним етно – сценским приказима;
сцене у пару из одабраних народних приказа;
групне сцене из одабраних народних приказа.

СИНТЕЗА ДРАМСКИХ, МУЗИЧКИХ И ИГРАЧКИХ ЕЛЕМЕНАТА:

одабрани лик из мјузикла;
музичко сценски облици у мјузиклу;

одабране целине из мјузикла;
мјузикл – говорне – играчке – певачке целине.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

Састоји се од групних и индивидуалних вежби у којима су заступљени елементи рада са ученицима:
пантомима;
изражавање говором и гласом;
целина из мјузикла или народно сценског приказа (драмски задатак).

ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ

ЦИЉЕВИ - Оспособљавање за извођење једногласних и двогласних песама (старије и новије сеоске праксе); Развијање способности за препознавање и експликацију различитих видова певања „на глас“ и "на бас"; Развијање потенцијала за самостално извођење једногласних песама са украсним тоновима као и појединачних деоница двогласних песама; Развијање естетских критеријума за извођење традиционалних песама.; Упознавање са различитим вокалним садржајем етничких заједница на овим просторима.

ЗАДАЦИ - Рад на оспособљавању ученика за извођење једногласних и двогласних песама (старије и новије сеоске праксе); Рад на развијању способности за препознавање различитих видова певања „на глас“ и "на бас"; Рад на развијању потенцијала за самостално извођење једногласних песама са украсним тоновима као и појединачних деоница двогласних песама
Коришћење технике певања од једноставних до специфичних захтева традиционалне музичке праксе. ; Рад на развијању естетских критеријума за извођење традиционалних песама.

І Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часова годишње)

Интерпретирање једноставнијих мелопоеетских целина, понајвише "игре с певањем".

Под једноставнијим примерима се подразумева: ђусто силабик ритам, са мелодијским обимом до хексакорда, са јасно назначеним dur-moll системом, са честим интервалским скоком мале терце наниже и повремено алтерованим трећим ступњем. 3).

Једогласни примери, као и увођење антифоног певања.

Током другог полугодишта вршити увођење других тонских низова, који не одговарају dur-moll систему (комбинације дијатонике и хроматике).

Грлно певање, извикивање и понирање гласом.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

Стицање способности самосталног и једногласног певања (без инструменталне пратње) једноставнијих народних песама у ђусто силабик ритму;

Способност интерпретације тзв. грленог певања са карактеристичним рефренима извикивања и понирања.

Захтев - две песме:
једна песма новије традиције
једна песма старије традиције

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часова годишње)

Увођење бордунског певања са 1) унисоном завршетком, 2) са завршетком "на бас", 3) секундним завршетком.

Увођење певања "на бас", хомофонија, бурдон и терцна кретања.

Тонске структуре које се базирају на комбинацији дијатонике и хроматике.

Вибрато, тремоло артикулација.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

Способност двогласног певања у улози водећег и пратећег гласа;

Певање на "глас" и грлени вибрато; Ђусто силабик и парландо рубато.

Захтев – две песме старија и новија традиција.

Певање у пару (водећи и пратећи) или у троје (водећи и два пратећа) – бурдон и терцна диафонија, на "бас"

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часова годишње)

Увођење бордунске хетерофоније, старија традиција са честим паралелизмом секунди.

Певање "на бас", новија традиција.

Дијатоника, дијатонско хроматска комбинација, увођење у инфрапентатонску структуру.

Гангање, квоцајући тонови.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

Стицање слушне и интонативне спремности на паралелизам секунди (стара традиција) нетемперованост. Овладавање старим традиционалним техникама у одређеној функцији.

Захтев – две песме:

једна стара традиција – хетеробурдон са свим артикулационим захтевима.

једна нова традиција на "бас" развијеније музичке форме и мелодике.

И V Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 64 часа годишње)

Хеторофоно певање, увођење;

инфрапентатоника,

назално певање, тонови блиски говору, певање на неутрални слог,

рекапитулација свих врста извођења и артикулационих захтева.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

Рекапитулација свих врста извођења и артикулационих захтева.

Захтев – три песме:

једна песма хетерофоно певање - стара традиција

једна песма соло карактера: успаванка, тужбалица, “цвиљење уз овце” са карактеристичним начином извођења и коришћењем једне од типичних техника.

Једна песма на “бас” – новија традиција са ритмизованим или “цико” басом.

ТРАДИЦИОНАЛНО СВИРАЊЕ
ЦИЉЕВИ

Савладавање техничких елемената; Упознавање са различитим музичким формама; Упознавање инструменталне традиције на територији Србије у функцији солистичког музицирања, као пратња играчких нумера, и у вокално инструменталном контексту.; Овладавање особеностима извођења појединих форми; Обогаћивање репертоара.

ЗАДАЦИ - Рад на савладавању техничких елемената; Рад на упознавању различитих музичких формама; Рад на овладавању способности извођења појединих форми; Овладавање техником свирања на најтипичнијим и данас актуелним традиционалним инструментима (фрула,окарина, двојнице; Рад на обогаћивању репертоара.

І РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

Упознавање ученика са грађом, процесом градње и локационо-функционалним карактеристикама инструмента.

Вежбе дисања и произвођење артикулисаног звука на фрули.

Поставка руку и прстију.

Интонирање основних тонова звучног фонда инструмента, рад на апликатури.

Вежбања у свирању појединих тонова у оквиру инфрапентатонике, потребних за извођење кола тог тонског опсега.

Интонирање лествичног тонског низа у оквиру октаве.

Употреба тона “h” у оквиру C-dura – гриф

Употреба тона “b” у оквиру F-dura – гриф

Продувавање

Употреба тона “fis” у оквиру G-dura – гриф

Обрада мешовитог такта 7/8 и 9/8.

Употреба тона “gis” (# VII) у оквиру a-molla – гриф

Избор инструменталних нумера би био прилагођен садржају наставног програма предмета Народна игра за I разред:

Моравско коло;

Маказице;
Полонка;
Поповичанка;
Гружанка Дивна, Дивна;
Ђурђевка;
Ти момо ти девојко;
Рузмарин;
Четворка – I;
Четворка – II;
Неда гривне изгубила;
Тројанац;
Кактанка;
Моравац.
Из вокалне праксе:
Играло коло под Видин;
Хајде стамено;
Ја посејох лан;
Ој, девојко у коси;
У ливади магла пала;
Ој, Мораво;
Рабацијска свирка;
Свирка уз увце;
Путничка;
Цветуља;
Чобанска;
Овце чува Магдалена;
Обрада мешовитог такта: Игра скомраха (9/8) и Катанка (7/8).

II РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

Рад на хроматском тонском низу употребом одређених грофова (у оквиру октаве).

Рад на хроматском тонском низу са полуотвореним рупама, као што је то у народној пракси уобичајено (у оквиру инфрапентатонике).

Артикулација (стакато, легато)

Употреба и вежбање украса: предудар, трилер, мордент. Њихова примена у одређеним композицијама.

Проширивање форме – свирање троделних и четвороделних кола (меморијски ефекат).

Заступљеност свих врста ритмова: парни, троделни, мешовити тактови.

Инсистирање на уобичајеном играчком темпу и на музичком изразу.

III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

Рад на ванлествичним тоновима постојећег звучног фонда са полуотвореним рупама.

Специфичне технике свирања:

старинско – “брундање”, “извијање” (лествично и хроматско “на дах”);

новије – “украшно” мелизматично

Регулисање интонације “одушком”.

Регулисање интонације рупом са унутрашње стране инструмента у случају да је има (савременије фруле).

Развијање инструменталне форме: новија кола са више самосталних одељака који чине целину (транскрипције хармоникашких кола).

Свирање у пару:

терцна дијафонија

хетробурдонско кретање

Развијање виртуозитета и музичког израза.

IV РАЗРЕД

(1 час недељно, 32 часова годишње)

Усавршавање свих начина свирања научених током претходних година рада.

Профилирање артикулације, украшавања, динамике.

Импровизација (варирање на одређене мелодијске моделе).

Корелација са традиционалним певањем: “игре с певањем”; корелација са народном игром: корепетиција игара које се традиционално изводе уз фрулу.

Групно свирање – уз тапан, тарбук, дромбуље, тамбуру. Групно свирање: фрула, двојнице, окарина.

ЕТНОЛОГИЈА

ЦИЉЕВИ- Упознавање са етнологијом као науком. Сагледавање њеног историјата, од почетака у 19. веку, када се заснива на идејама романтизма, па све до друге половине 20. века,

Објашњавање појма етнос, који лежи у самом називу етнологије као науке, и дефинисање етничког идентитета као самоодређења појединца кроз поистовећивање са групом; Разумевање етничких идентитета на простору Балкана, анализа чинилаца у њиховом конструисању и њихових функција.

ЗАДАЦИ- Рад на упознавању са етнологијом као науком. Рад на сагледавању њеног историјата, од почетака у 19. веку, када се заснива на идејама романтизма, па све до друге половине 20. века; Рад на објашњавању појма етнос, који лежи у самом називу етнологије као науке, и дефинисање етничког идентитета као самоодређења појединца кроз поистовећивање са групом ; Рад на разумевању етничких идентитета на простору Балкана, анализа чинилаца у њиховом конструисању и њихових функција.

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно - 70 часова годишње)

УВОД У ЕТНОЛОГИЈУ:

Предмет и основни задаци етнологије

Формирање и развој етнологије

Етнологија и сродне науке

Формирање и развој етнолошке науке у нашој земљи

Друштвена улога етнологије и могућност њене примене у савременом друштву.

ЕТНОГЕНЕЗА НАРОДА БАЛКАНСКОГ ПОЛУОСТРВА

Порекло нашег народа и његове традиционалне културе: становништво Балканског полуострва пре досељавања Словена, досељавање Словена и процес словенско-балканске културне симбиозе.

Развитак традиционалне културе - оријентални, медитерански, романски и средњеевропски културни утицаји и процес диференцијације традиционалне културе.

Етнички развитак народа Балканског полуострва - етничка имена.

СОЦИЈАЛНА КУЛТУРА - ДРУШТВЕНА ОРГАНИЗАЦИЈА

Село као друштвено економска заједница

Катунска организација

Племенска и братственичка организација

Обичајно право

Сродство и сроднички односи

Брак - породица - домаћинство - задруга

Елементи социјалне културе у савременом друштву.

ДРУШТВЕНИ ОБИЧАЈИ

Обичаји из животног циклуса - обичаји о рођењу, брак и женидбени обичаји, погребни обичаји.

Обичаји везани за односе међу људима - гостопримство, побратимство, односи међу суседима, свађе, клетве и др.

Обичаји уз поједине послове - избор места и зидање станишта, обичаји уз пољске радове, уз сточарство и обичаји уз поједине занате.

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно - 70 часова годишње)

НАРОДНА РЕЛИГИЈА

Истраживање народне религије - извори, публикације, аутори.

Основне карактеристике и основни слојеви народне религије - одређење народне религије, најстарији слој, старобалкански елементи, христијанизација, исламизација и трагови народне религије у савременом друштву.

Религијско мишљење :

култ вука, медведа, змија, воде, камена, ватре, симболика крста, круга, десне и леве стране; демонологија - демони, природе, судбине, болести и др.

Религијска пракса:

религијски комплекс везан за рађање, куваду, иницијације, свадбу, смрт и погреб, време жалости, убијање стараца и др.

религијски комплекс везан за празнике: Божић, Беле покладе, Ускрс, Ђурђевдан, Духови, Видовдан, Ивандан, породична и сеоска слава.

НАРОДНА НОШЊА:

Класификација и типови народне ношње.

НАРОДНА (УСМЕНА) КЊИЖЕВНОСТ

Увод у усмену књижевност.

Народне приповетке - бележење и класификација: басне, бајке, легенде, новеле и др.

Народне лирске песме - карактеристике и подела: календарске, обредне, обичајне, песме о раду, религиозно-морално поучне и др.

Пословице, загонетке и друге кратке умотворине.

НАРОДНЕ ИГРЕ

Облици игара.

Етнокорелошке зоне и градске игре.

Обредне игре: карактеристике - начин играња, драмскомимички елементи, облици, музичка пратња, место извођења, средства, време извођења.

Преглед обредних игара у нашој земљи и њихове примене - обреди за плодност, култ предака, иницијације, обреди за здравље, заштитни обреди и настале промене.

Историјски осврт на повезаност обичаја и обредних игара, проучавање друштвене функције одређених игара и симболика.

ОСНОВИ КОРЕОГРАФИЈЕ

ЦИЉЕВИ - Циљ предмета је да се ученик упозна са начином и вештином процеса стварања кореографија. На часовима се ради на подстицању и развијању маштовитости и на стварању нових кореографских решења. Ученици се подстичу да на креативан начин самоиницијативно праве мала кореографска решења - етиде из којих ће се даљим усавршавањем покушати направити нове кореографије.

Искусства старијих кореографа као и њихово гледање, дискусија о њима, на који начин је појединачно свако од њих долазио до решења, представља основу за даље усавршавање сваког ученика. Подстицати на индивидуални стваралачки рад путем покрета а све кроз префињени уметнички израз. Коришћење литературе сестара М. и Д. Јанковић кроз осам њихових књига је одлична основа за даље развијање креативности код ученика, и способности да покушају да стварају самосталана кореографска дела.

Часови кореографије се базирају на креативним радионицама где ће сваки ученик на задату тему на свој начин покушати да осмисли и направи неко кореографско дело.

ЗАДАЦИ - Задатак предмета је да употпуни знања ученика са основним елементима кореографије, њихове примене, одабира етнокорееолошкох региона и других фактора који утичу на стварање кореографија.

постављање играча у кореографији

држање тела, и поставка тела

прихватање основних знања и информација о игри

прикупљање играчких елемената са терена

избор народне ношње

избор песама и мелодија

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

избор терена

избор музике

избор народне ношње

избор песама и грађе

Избор терена са ког ће се обрађивати народни елемент - кораци је први корак у стварању нове кореографије. Користимо већ познате податке који су познати и до којих можемо доћи. Пре одласка на терен прво се ученици морају упознати са народом који тамо живи, њиховим пореклом, њиховим верским и другим обичајима, њиховим дијалектом, песмама, поскочицама, музиком, народном ношњом, утицајима других етничких група итд.

Када одаберемо село које ћемо обрађивати треба прикупити комплетну етно грађу из те области. Ступити у контакт са људима из села који су предњачили у игри и песми, који су били добри играчи, јер преко њих можемо да се вратимо за тренутак у прошлост и да на адекватан начин усвојимо њихове игре, песме и карактер. Свакако ћемо користити сва помагала, записе, видео камере, фотоапарат и друга средства.

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

Начин прикупљања етно грађе

Теренски рад је најадекватнији за прикупљање елемената. Када се ступи у контакт са људима са терена који смо одабрали приступа се учењу играчких елемената на стандардни начин. Кораци се разброје, меморишу, запишу или сниме, науче се песме, сниме се костим и забележи све оно што мислимо да је потребно за стварање нове кореографије.

Врсте кореографија

По свом начињу постављања кореографије могу бити:

изворне

изворне прилагођене сценском извођењу

стилизоване

високо стилизоване

Изворне би биле оне које се изводе директно на поселу, забави, слављу, прослави, свадби без икаквих додатака нити кореографских решења. Значи аутохтоно како постоји и како се данас изводи.

Стилизација у себи има готово све изворне елементе али је дозвољена измена и блага кореографска ресења. Стилизована кореографија се снажно наслања на извор.

Облик рада може бити колективни, групни и појединачни.

Високо стилизована кореографија обухвата све врсте и начине кореографисања. Слобода покрета, идеја, солистички моменти, паровне игре и друго. Кореографу је дозвољено да маштари да не води рачуна о изворности и да прикладно направи кореографију у границама могућности извођача.

Ш П Р А З Р Е Д

(2 часова недељно, 70 часова годишње)

Законитост сцене

Постоје основни постулати којих сваки кореограф треба да се придржава:

почетак кореографије (одакле из ког угла ће се започети)

број играча у зависности од величине сцене

Попуњеност сцене

динамика кореографије

Појам рампе

шта значи прелаз преко рампе

комуникација са публиком

сценска равнотежа

просторно кретање и савладивање сцене

техничка помагала

И V П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 64 часа годишње)

Играчке зоне:

панонска играчка зона

динарска играчка зона

централна играчка зона

источна играчка зона

јужна играчка зона

Часови кореографије се базирају на задатим темама. На основу великог броја задатих тема – кореографија, ученици могу вршити селекцију за прављење свог играчког материјала кога ће користити за прављење своје визије и кореографије. Кроз вежбе и минијатуре сваки ученик ради на

спознавању прављења кореографија. На часовима се врши структурална анализа материјала који обрађујемо, сваког покрета, композиције, динамике, песме и народне ношње.

Циљ часова је да подстакне и развије креативност сваког ученика и да се обрати пажња – разумевање кореографског дела - анализа кореографског дела и појединачна анализа дела уметника: Десанке Ђорђевић, Драгомира Вуковића, Олге Сковран, Добривоја Путника, Боре Талевског, Милорада Лонића, Славице Михајловић, Србољуба Нинковића и др.

Однос одабраног играчког материјала и реализација у односу на тему, однос песме и музике,

инвентивност и креативност ,

организација покрета кореографског дела,

складност музике и игре,

избор адекватних ношњи,

разноликост народних ношњи,

комуникација са гледалиштем.

Часови се осмишљавају тако да инспиришу ученике на креативност у сваком погледу. Да на завршним годинама самостално приказу своја остварења, соло или групним извођењем.

Свакако треба у завршној години омогућити теренски рад и са таквог терена изабрати и дати ученицима задатак да направе ново кореографско дело.

ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈА

ЦИЉЕВИ - Развијање разумевања основних појмова етномузикологије. Развијање ученика да вреднује тековине традиционалне музичке културе и упознавање са основним принципима српске вокалне и инструменталне музике. Развијање способности за анализу, разумевање, систематизацију, препознавање и вредновање како српске тако и традиционалне музике Балкана. Савладавање система транскрипције финском методом

ЗАДАЦИ - Рад на развијању разумевања основних појмова етномузикологије. Рад на развијању ученика да вреднује тековине традиционалне музичке културе и упознавање са основним принципима српске вокалне и инструменталне музике. Рад на развијању способности за анализу, разумевање, систематизацију, препознавање и вредновање како српске тако и традиционалне музике Балкана. Стицање знања о традиционалној музичкој пракси Срба на свим просторима живљења као и о народностима које живе на тлу Србије. Рад на савладавању система транскрипције финском методом.

Ш Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часова годишње)

Развој науке у свету и код нас и открића која су утицала на бржи напредак етномузикологије. Значајни ствараоци код нас (Вук Караџић, Стеван Мокрањац), остали наши и страни сакупљачи који су радили на нашем терену и етномузиколози после Другог светског рата.

Настанак народне песме, варијанте и разврставање.

Календарске и некалендарске песме.
 Једногласне песме (стара и нова традиција).
 Двогласно певање (стара и нова традиција).
 Синкретизам.
 Појам стиха, мелострофа.
 Врсте облика и каденце.
 Врсте ритма.
 Лествични системи.

IV P A З P E Д

(2 часа недељно – 64 часа годишње)

Класификација инструмената (аерофони, кордофони, идиофони, мембранофони).
 Једноставни аерофони инструменти.
 Лабиални аерофони.
 Свирале са једноструким језичком.
 Свирале са двоструким језичком.
 Са левкастим наусником.
 Кордофони инструменти (гусле, лирица, гусла, све врсте тамбура, виолина, цитра и цимбало).
 Идиофони инструменти.
 Мемброфони инструменти.
 Народни састави и оркестри.

СОЛФЕЂО СА ТЕОРИЈОМ МУЗИКЕ

ЦИЉЕВИ - Стицање новог и координисање и систематизација усвојеног знања И перцепције и рецепције музике. Разумевање садржаја музике и оспособљавање за опажање, извођење и тумачање музике. Континуирани развој музикалности и музичке писмености. Унапређивање нотног писма и разумевање нотног текста; Повезивање савладаних поједничних области теорије музике у јединствену сазнајну целину, употребљиву да даље музичко школовање; Сагледавање теорије музике као значајне олакшице за извођачку праксу. Усавршавање на савладавању елемената за будућу анализу музичког дела

ЗАДАЦИ - Рад на унапређивању способност разумевања музичког садржаја. Рад на интерпретацији, памћењу и записивању музичког текста; Рад на праћењу латентне хармонија у инструктивним примерима и примерима из уметничке инструменталне и вокалне литературе; Усвоје и прошире знања о нотном писму и нотном тексту; Развију способност на повезивању појединих области теорије музике; Развију способност за истраживање музичког садржаја; Развију способност корелације теорије музике и осталих предмета.

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часа годишње)

Мелодијске вежбе у C-dur уз примену француске солмизације почевши од трихорда па до проширене лествице уз коришћење уџбеника Љиљане Пантовић “Солфеђо кроз песму” и Зориславе Васиљевић “Солфеђо ритам”.

Ритмичке вежбе почевши од целе ноте па до шеснаестина у метричком бројању четвртине.

Читање нота у виолинском кључу у распону од три октаве (мало f до e из треће октаве).

Особине тона

Врсте такта и метрика

Предзнаци

Појам целог полустепена

Лествице (dur и moll, појам тетракорда)

Квинтни кругови (вежбе са свим лествицама-веза са предзнацима).

П Р А З Р Е Д

(2 часа недељно – 70 часа годишње)

МЕЛОДИКА:

a-moll лествица француском солмизацијом (сви типови лествица)

C-dur лествица у бас кључу

Рад са оба кључа у молским лествицама.

РИТМИКА:

Вежбе у ритмовима 6/8; 5/8; 7/8; 8/8

Припреме за ове вежбе су ритмичка вежбања из претходне године са осмином као јединицом бројања

читање нота у бас кључу од великог C до малог G

читање нота у оба кључа.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ:

Интервали (појам, подела и изградња)

Обртаји интервала (појам и изградња)

Акорди (трозвук, четворозвук, петозвук-појам и настанак)

Врсте квинтакорада и обртаји (појам и изградња само навише)

Врсте четворозвука (изградња само навише).

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОПШТЕОБРАЗОВНИХ ПРЕДМЕТА ЗА СВЕ ОДСЕКЕ

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Циљ

Циљ наставе српског језика и књижевности јесте проширивање и продубљивање знања о српском језику; унапређивање језичке и функционалне писмености; проширивање и продубљивање знања о српској и светској књижевности, развијање љубави према књизи и читању, оспособљавање за интерпретацију уметничких текстова; упознавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова, књижевноисторијских појава и процеса у књижевности; проширивање и продубљивање књижевних знања и читалачких вештина; образовање и васпитање ученика као слободне, креативне и културне личности, критичког ума и оплемењеног језика и укуса.

Задаци

Настава језика (знања о језику, способност служење језиком и васпитна улога наставе језика). Ученици треба да:

- овладају знањима о српском књижевном језику;
- стекну вештине и способности његовог коришћења у општењу са другима, у писменом и усменом изражавању, приликом учења, образовања и интелектуалног развоја;
- поштују матерњи језик, негују српски језик, традицију и културу српског народа, националних мањина, етничких заједница и других народа;
- унапређују културу језичког општења, у складу са поштовањем расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, са развијањем толеранције и уважавања различитости и са поштовањем и уважавањем других језика и других култура.

Настава књижевности (усвајање књижевних знања, развијање читалачких вештина и афирмисање васпитних вредности путем књижевности). Ученици треба да:

- упознају репрезентативна дела српске књижевне баштине и дела опште књижевности, њихове ауторе, поетске и естетске вредности;
- негују и развијају читалачке компетенције и интерпретацијске вештине посредством којих ће се упознавати са репрезентативним књижевним делима из историје српске и опште књижевности, читати их и тумачити у доживљајној и истраживачкој улози;
- развијају литерарне афинитете и постану читаоци рафинираног естетског укуса који ће умети да на истраживачки, стваралачки и активан начин читају књижевна дела свих жанрова, вреднују их, говоре о њима и поводом њих;
- усвоје хуманистичке ставове, уверења и систем вредности;
- оспособе се за поуздано морално просуђивање, одређивање за добро и осуду насилништва и нечовештва, одбацавање свих видова агресивног и асоцијалног понашања и за развијање самосвести и личне одговорности;
- подстичу на саосећање са ближњима и одговорност према другом;
- развију врлине разборитости и равнотеже и мудрости.

Општи задаци. Ученици треба да:

- развијају и негују стваралачки и истраживачки дух у процесу учења и у примени стечених знања;
- развијају и негују методичност и методичка поступања приликом овладавања сложеним и обимним знањима;
- усаглашено са општим исходима учења, као и усклађено са узрастом и способностима, даље развијају знања, васпитне вредности и функционалне вештине које ће моћи да користе у даљем образовању, у професионалном раду и у свакодневном животу;
- развијају лични и национални идентитет и осећање припадности држави Србији;
- формирају вредносне ставове којима се чува национална и светска културна баштина;
- буду оспособљени за живот у мултикултуралном друштву.

І разред
3 часа недељно, 105 годишње

КЊИЖЕВНОСТ (66 часова)

І УВОД У ПРОУЧАВАЊЕ КЊИЖЕВНОГ ДЕЛА (12 часова)

Природа и смисао књижевности

Појам и назив књижевности; књижевност као уметност; књижевност и друге уметности; усмена и писана књижевност; улога књижевне уметности у друштву; књижевност и проучавање књижевности, науке о књижевности: теорија, историја књижевности и књижевна критика.

Уметнички доживљај, утисци, разумевање, сазнавање и доживљавање уметничких вредности у књижевном делу.

Структура књижевног дела

Тема, мотив (мања тематска јединица); фабула и сиже; лик, карактер, тип, наратор, писац; идеје, мисли и поруке, смисао књижевноуметничког дела; композиција књижевног дела (на примерима лирског, епског и драмског дела); језик у књижевноуметничком делу (пишчев избор и распоређивање речи), средства уметничког изражавања.

Дела за обраду

Сунце се девојком жени - лирска народна песма

Бановић Страхиња - епска народна песма

Девојка бржа од коња - народна приповетка

Лаза Лазаревић - Први пут с оцем на јутрење - уметн. припов

Софокле: Антигона - трагедија

Иво Андрић: О причи и причању (Беседа приликом примања Нобелове награде)

ІІ КЊИЖЕВНОСТ СТАРОГ ВЕКА (10 часова)

Основне информације о развоју, врстама, тематици и особеностима књижевности старог века.

Еп о Гилгамешу (одломак)

Хомер - Илијада (одломак - VI певање)

Библија - из Старог завета; Легенда о потопу; из Новог завета; Јеванђеље по Матеју (Страдање и васкрсење Христово).

ІІІ СРЕДЊОВЕКОВНА КЊИЖЕВНОСТ (11 часова)

Почеци словенске писмености; значај рада Ћирила и Методија и њихових ученика. Најстарија словенска писма (глагољица, ћирилица); старословенски језик и рецензије старословенског језика;

најстарији споменици јужнословенске културе (Башчанска плоча, Самуилов натпис, Брижински споменик, Мирослављево јеванђеље); међусобне везе и утицаји писане и усмене књижевности.

Сава Немањић (Св. Сава) - Житије Св. Симеона (одломак), Болест и смрт Св. Симеона
 Јефимија - Похвала кнезу Лазару
 Деспот Стефан Лазаревић: Слово љубве
 Усмено предање о Св. Сави (народне песме, приче и легенде - избор).

IV НАРОДНА (УСМЕНА) КЊИЖЕВНОСТ (11 часова)

Народна (усмена) књижевност: појам, битне одлике, основне теме и мотиви, уметничка вредност и значај (синтеза).

Народна поезија и њен значај у животу и историји српског народа.
 Српска девојка - народна песма
 Кнежева вечера - народна песма
 Марко пије уз рамазан вино - народна песма
 Диоба Јакшића - народна песма
 Ропство Јанковић Стојана - народна песма
 Бој на Мишару - народна песма

V ХУМАНИЗАМ И РЕНЕСАНСА (11 часова)

Хуманизам и ренесанса у Европи и код нас и главни представници (појам, особености, значај).
 Ф. Петрарка - Канцонијер (избор сонета)
 В. Шекспир - Ромео и Јулија
 Сервантес - Дон Кихот (одломак)
 С. Менчетић - Први поглед
 Џ. Држић - Горчије жалости јесу ли гди кому
 М. Држић - Новела од Станца

VI БАРОК И КЛАСИЦИЗАМ (6 часова)

Барок и класицизам и њихови главни представници у Европи и код нас (појам, особеност, значај).

И. Гундулић - Осман (одломци из I и VIII певања)
 Молијер – Тврдица

VII ЛЕКТИРА (5 часова)

Данте Алегијери: Божанствена комедија (одломак из Пакла, певање V - Паоло и Франческа)
 Д. Киш - Рани јади
 Избор из поезије савремених песника према избору ученика и наставника (Д. Радовић, М. Антић, Љ. Симовић и др.).

VIII КЊИЖЕВНО-ТЕОРИЈСКИ ПОЈМОВИ

На наведеним делима понављају се, проширују, усвајају и систематизују основни књижевно-теоријски појмови.

Лирско, епско, драмско песништво.

Лирске ("женске") и епске (јуначке) песме. Епски јунак.

Епска поезија у прози: приповетка, новела, роман; једноставнији облици епске прозе: мит, предање, бајка, прича. Житије (животопис, биографија), похвала, слово.

Драмска поезија (одлике, подела): трагедија, комедија, драма у ужем смислу речи. Фарса. Драма и позориште. Драмски јунак.

Стих и проза: Метрика, хексаметар, десетерац, цезура.

Средства уметничког изражавања

Епитет, поређење, персонификација, хипербола, градација, антитеза, метафора, лирски паралелизам. Символ. Хуманизам, ренесанса, петраркизам, барок, класицизам.

ЈЕЗИК (25 часова)

I ОПШТИ ПОЈМОВИ О ЈЕЗИКУ

Језик као средство комуникације (основни појмови).

Основни појмови о књижевном (стандардном) језику. Његов национални и културни значај. Однос књижевног језика и дијалеката. Књижевно-језичка култура и њен значај.

Српски језик (место у породици словенских језика, границе).

II ЈЕЗИЧКИ СИСТЕМ И НАУКЕ КОЈЕ СЕ ЊИМЕ БАВЕ

Језик као систем знакова.

Фонетика и фонологија. Гласови и фонеме. Слог. Прозодија.

Морфологија. Речи и морфеме. Врсте морфема. Морфологија у ужем смислу (промена речи). Творба речи.

Синтакса. Реченица као језичка и комуникативна јединица.

Лексикологија. Лексеме. Лексички фонд (речник, лексика).

Граматице и речници српског језика и начин њихове употребе.

III ФОНЕТИКА

Гласовни и фонолошки систем српског књижевног језика (понављање и утврђивање систематизације гласова и фонема и њихових карактеристика).

Морфофонологија. Морфофонолошке алтернације и њихова улога у промени и творби речи. Алтернације у српском књижевном језику (проширивање и утврђивање раније стечених знања). Правописна решења.

Акцентски систем српског књижевног језика (и његово обележавање). Клитике (проклитике и енклитике). Контрастирање акцентског система књижевног језика и регионалног дијалекта (где је то потребно). Служење речником за утврђивање правилног акцента.

IV ПРАВОПИС

Основни принципи правописа српског књижевног језика. Правописи и правописни приручници (и служење њима).

Писање великог слова.

КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (14 часова)

I УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Артикулација гласова, књижевна акцентуација, мелодија реченице, јачина, висина тона, боја гласа, темпо изговора; пауза - логичка и психолошка и њихова изражајна функција. Акцент, речи, групе речи, реченице (смисаоница). Отклањање нестандартне акцентуације из ученичког говора.

Изражајно читање и казивање напамет научених краћих прозних и дијалогских текстова. Рецитовање стихова.

Коришћење звучних записа у подстицању, процени и снимању изражајног читања, казивања и рецитовања.

Стилске вежбе. Функционални стилови: разговорни књижевно-уметнички језик.

II ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Правописне вежбе: писање великог слова.

Стилске вежбе: сажимање писменог састава уз појачавање његове информативности, отклањање сувишних речи и неприкладних израза.

Домаћи писмени задаци (читање и анализа на часу).

Четири писмена задатка годишње.

II разред

3 часа недељно, 105 годишње

КЊИЖЕВНОСТ (72)

ПРОСВЕТИТЕЉСТВО (5)

Просветитељство – реформаторски покрет у Европи: култ разума, прогреса, природног права, осећајности; верска толеранција. Геополитички и духовни оквири српског народа (Велика сеоба Срба). Између средњовековних и модерних појава у књижевности (барокне тенденције, Г. Ст. Венцловић, З. Орфелин). Књижевност епохе просветитељства (сентиментализам, класицизам).

Доситеј Обрадовић: Писмо Харалампију; Живот и прикљученија (I део)

Јован Стерија Поповић: Тврдица

РОМАНТИЗАМ (32)

Романтизам у Европи и код нас (појам, особености, значај, главни представници). Поетика романтизма: однос према традицији и просветитељству, одлике стила, жанрова и мотивско-тематских тенденција, развој лирике, драме – трагедије и мешовитих облика.

Поетика романтизма (В. Иго: „Предговор Кромвелу“ - одломак)

Александар Сејргејевич Пушкин: Цигани, Евгеније Оњегин (одломци)

Шандор Петефи: Слобода света

Хенрих Хајне: Лорелај

Вук Стефановић Караџић: реформатор језика и правописа (из Предговора Српском рјечнику); лексикограф (Српски рјечник), сакупљач народних умотворина (О подјели и постању народних пјесама); књижевни критичар и полемичар (Критика на роман „Љубомир у Јелисиуму“); писац – историчар, биограф (Житије Хајдук-Вељка Петровића).

Петар Петровић Његош: Горски вијенац

Бранко Радичевић: Кад млидија' умрети, Ђачки растанак

Ђура Јакшић: Орао, Вече, Поноћ

Јован Јовановић Змај: Ђулићи, Ђулићи увеоци, Јутутунска народна химна

ЛазаКостић: Међу јавом и мед сном, Santa Maria della Salute

Иван Мажуранић: Смрт Самил-аге Ченгића

Франце Прешерн: Сонетни венац

Август Шеноа: Сељачка буна (одломак)

РЕАЛИЗАМ (30)

Реализам у Европи и код нас (појам, особености, значај, главни представници). Поетика реализма: однос према стварности, ослонац на позитивистичку слику света, доминација прозе, обележје књижевног лика (мотивисаност, типичност, индивидуалност) и реалистичког стила.

Реализам у Европи - поетика реализма (Балзак: Предговор Људској комедији - одломак). Поетика реализма у српској књижевности (Светозар Марковић: Певање и мишљење – одломак).

Оноре де Балзак: Чича Горио
Николај Васиљевић Гогољ: Ревизор
Ги де Мопасан: Два пријатеља (новела)
Јаков Игњатовић: Вечити младожења
Милован Глишић: Глава шећера
Лаза Лазаревић: Ветар
Радоје Домановић: Данга
Стеван Сремац: Зона Замфирова
Бранислав Нушић: Народни посланик
Симо Матавуљ: Поварета
Војислав Илић: Грм, Сиво, суморно небо, Тибуло
Силвије Страхимир Крањчевић: Мојсије
Јанко Керсник: Сељакова смрт

ЛЕКТИРА(5)

Лав Николајевић Толстој: Ана Карењина или Рат и мир
Иво Андрић: Мост на Жепи и друге приповетке
Драгослав Михаиловић: Кад су цветале тикве
Милутин Миланковић: Кроз васиону и векове

КЊИЖЕВНОТЕОРИЈСКИ ПОЈМОВИ

На наведеним делима понављају се, проширују, усвајају и систематизују основни књижевнотеоријски појмови.

Лирска поезија (особености књижевног рода); лирска песма; композициона структура лирске песме; књижевноуметнички (песнички) језик: сликовноот (конкретност), емоционалност, симболичност, преображај значења, ритмичност и хармоничност; версификација; системи версификације; трохеј, јамб, дактил; стих; строфа; рима.

Реалистичка приповетка и роман.

Романтично, реалистично, хумористично, сатирично, гротескно.

Средства уметничког изражавања (стилске фигуре): метафора, персонификација, алегорија, иронија, сарказам, асиндет, полисиндет, анафора, епифора, симплоха, ономотопеја, алитерација, асонанца, игра речима.

Писмо, аутобиографија, сонет, сонетни венац.

Лирско-епска поезија (балада, романса, поема).

ЈЕЗИК (20)

КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

Стандардизација (постанак и развој) књижевног језика и правописа (XIX и XX век).

Књижевнојезичке варијанте. Функционални стилови.

Основни принципи језичке културе. Приручници за неговање језичке културе (и начин њиховог коришћења).

Језичка ситуација у Србији. Принципи језичке равноправности. Језичка толеранција.

МОРФОЛОГИЈА (У УЖЕМ СМИСЛУ)

Врсте речи. Променљиве и непроменљиве речи.

Именице. Именичке категорије (падеж и број; род). Врсте именица. Основно о деклинацији именица.

Придеви. Придевске категорије (род, број падеж, вид, степен, поређења). Врсте придева. Основне карактеристике деклинације и компарације придева.

Заменице. Именичке заменице: личне заменице; неличне именичке заменице (заменице ко, шта итд.). Придевске заменице. Основно о промени заменица.

Бројеви: главни и редни бројеви. Врсте главних бројева: основни бројеви, збирни бројеви, бројне именице на -ица (двојица, тројица итд.).

Глаголи. Непрелазни, прелазни и повратни глаголи. Подела глагола по виду. Морфолошке глаголске категорије: време и начин; лице и број (и род - код облика који разликују м., ж. и с. род); стање (актив и пасив); потврдност/одричност. Основно о конјугацији (глаголске врсте, лични и нелични облици, облици пасива).

Прилози. Врсте прилога.

Помоћне речи: предлози, везници и речце. Узвици.

ПРАВОПИС

Састављено и растављено писање речи. Правописни знаци. Скраћенице. Раотављање речи на крају ретка.

КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (13)

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Причање догађаја и доживљаја (приказивање осећања).

Описивање бића, предмета, радњи, појава (тачно, верно, сажето).

Самостално излагање у функцији интерпретације књижевног текста. У очаване језичких поступака и стилогених меота књижевног текста (читањем и образлагањем). Дијалогу функцији обраде текста.

Изражајно казивање напамет научених лирских песама и краћих монолошких текстова. Доследно усвајање ортоепске норме и усвајање вештине говорења.

Стилске вежбе, функционални стилови; научни стил.

ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Правописне вежбе: писање бројева и одричних облика глагола. Писање скраћеница.

Писмени састави: Израда плана писменог састава, усавршавање текста; писање побољшане верзије писменог састава (уношење нових података, отклањање безначајних појединости).

Четири школска писмена задатка.

III разред

3 часа недељно, 105 годишње

КЊИЖЕВНОСТ(69)

МОДЕРНА(29)

Модерна у европској и српској књижевности.

Поетика модерне (импресионизам и симболизам).

Шарл Бодлер: Албатрос

Антон Чехов: Ујка Вања
Богдан Поповић: Антологија новије српске лирике
Алекса Шантић: Претпразничко вече, Вече на шкољу
Јован Дучић: Залазак сунца, Јабланови
Милан Ракић: Искрена песма, Долап
Владислав Петковић-Дис: Тамница, Можда опава
Сима Пандуровић: Светковина
Антун Густав Матош: Јесење вече
Бора Станковић: Коштана, Нечиста крв
Јован Скерлић: О Коштани
Петар Кочић: Мрачајски прото
Иван Цанкар: Краљ Бетајнове

МЕЂУРАТНА И РАТНА КЊИЖЕВНОСТ (30)

Европска књижевност у првим деценијама XX века (појам особености и значај); манифести футуризма, екопресионизма и надреализма: књижевни покрети и струје у српској књижевности између два рата (експресионизам, надреализам, социјална књижевност). Ратна књижевност.

Владимир Мајаковски: Облак у панталонама
Федерико Гарсија Лорка: Романса месечарка
Рабиндранат Тагора: Градинар
Милутин Бојић: Плава гробница
Душан Васиљев: Човек пева после рата
Милош Црњански: Суматра, Сеобе I
Иво Андрић: Ех Ропто
Момчило Настасијевић: Туга у камену
Тин Ујевић: Свакидашња јадиковка
Исак Самоковлија: Рафина авлија
Вељко Петровић: Салашар
Растко Петровић: Људи говоре
Исидора Секулић: Госпа Нола
Мирослав Крлежа: Господа Глембајеви
Добриша Џесарић: Облак
Оскар Давичо: Хана (I песма)
Иван Горан Ковачић: Јама

ЛЕКТИРА(10)

Избор из лирике европске модерне: (Рилке, А. Блок, Аполинер)
Избор из међуратне поезије (Д. Максимовић, Р. Петровић)
Ернест Хемингвеј: Старац и море
Иво Андрић: На Дрини ћуприја
Михаил А. Шолохов: Тихи Дон (одломци)

КЊИЖЕВНОТЕОРИЈСКИ ПОЈМОВИ

На наведеним делима понављају се, проширују, усвајају и систематизују основни књижевнотеоријски појмови.

Лирика. Модерна лирска песма (структура). Песма у прози.

Стих: једанаестерац, дванаестерац, слободан стих. Средства књижевноуметничког изражавања (стилске фигуре): метонимија, синегдоха, парадокс, алузија, апострофа, реторско питање, инверзија, елипса, рефрен.

Епика. Облици уметничког изражавања, причање (нарација), описивање (дескрипција), дијалог, монолог, унутрашњи монолог, доживљени говор, пишчев коментар; казивање у првом, другом и трећем лицу.

Драма: Драма у ужем смислу (особине): модерна драма, (психолошка, симболистичка, импресионистичка); драмска ситуација; сценски језик (визуелни и акустични сценски знакови); публика, глумац, глума, режија, лектор, сценограф.

ЈЕЗИК(20)

ТВОРБА РЕЧИ

Основни појмови о извођењу (деривацији) речи. Важнији модели за извођење именица, придева и глагола.

Основни појмови о творби сложеница. Полусложенице. Правописна решења.

ЛЕКСИКОЛОГИЈА (СА ЕЛЕМЕНТИМА ТЕРМИНОЛОГИЈЕ И ФРАЗЕОЛОГИЈЕ)

Значењски (семантички) и формални односи међу лексемама (синонимија; антонимија, полисемија и хомонимија, метафоричка и метонимијска значења).

Стилска вредност, лексика и функционални стилови; поетска лексика, варијантска лексика, дијалектизми и регионализми, архаизми и историзми; неологизми; жаргонизми; вулгаризми. (Повезати са употребом речника).

Речи из страних језика и калкови (дословне преведенице), однос према њима. Речници страних речи. Разумевање најважнијих префикса (и префиксоида) и суфикса (и суфиксоида) пореклом из класичних језика.

Основни појмови о терминологији и терминима. Терминолошки речници.

Основни појмови о фразеологији и фразеолошким јединицама. Стилска вредност фразеолошких јединица. Клишеи и помодни изрази.

СИНТАКСА

Синтаксичке јединице; реченице у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченице у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеме и морфосинтаксичке речи); синтагме (именичке, придевске, прилошке и глаголске).

Основне конструкције (и њихови модели) предикатске реченице: субјекатско-предикатска конструкција, рекцијске конструкције (с правим и неправим објектом), копулативне и семикатулативне конструкције (с именским и допунским предикативом). Прилошке одредбе. Безличне реченице.

Именичке синтагме. Типови атрибута. Апозитив и апозиција.

ПРАВОПИС

Транскрипција речи из страних језика (основни принципи и примери).

КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (16)

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Казивање и рецитоване напамет научених књижевноуметничких текстова.

Стилистика. Функционални стилови: публицистички.

ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Стилистика. Лексичка синонимија и вишезначност речи, избор речи (прецизност). Појачавање и ублажавање исказа; обично, ублажено и увећано значење речи; пренесена значења речи (фигуративна употреба именица, глагола и придева).

Писмене вежбе: новинарска вест, чланак, извештај, интервју, коментар и др. Приказ књижевно-сценског или филмског дела. Увежбавање технике израде писмених састава.

Домаћи писмени задаци (читање и анализа на часу).

Четири писмена задатка.

IV разред

3 часа недељно, 90 часа годишње

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ПРОУЧАВАЊЕ КЊИЖЕВНОГ ДЕЛА (10)

Смисао и задаци проучавања књижевности

Стварање књижевноуметничког дела и проучавање књижевности (стваралачки, продуктивни и теоријски однос према књижевној уметности).

Читалац, писац и књижевно дело. Рецепцијски (прималачки) однос према књижевности.

Дела за обраду

Васко Попа: Каленић

Десанка Максимовић: Тражим помиловање (избор)

Бранко Миљковић: Поезију ће сви писати

Бранко Ћопић: Башта сљезове боје

Владан Десница: Прољећа Ивана Галеба (одломци)

САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ (35)

Битна обележја и најзначајнији представници европске и српске књижевности. Албер Ками:

Странац

Луис Борхес: Чекање (кратка прича)

Самјуел Бекет: Чекајући Годоа

Стеван Раичковић: Камена успаванка

Миодраг Павловић: Реквијем

Весна Парун: Ти која имаш невиније руке

Блажо Конески: Везиља

Едвард Коцбек: Речи умиру

Иво Андрић: Проклета авлија

Меша Селимовић: Дервиш и смрт

Михајло Лалић: Лелејска гора

Добрица Ћосић: Корени, Време смрти

Александар Тишма: Употреба човека

Антоније Исаковић: Кроз грање небо

Ранко Маринковић: Руке (новела)

Данило Киш: Енциклопедија мртвих

Душан Ковачевић: Балкански шпијун

ЛЕКТИРА (15)

Виљем Шекспир: Хамлет

Фјодор М. Достојевски: Злочин и казна или Браћа Карамазови

Милорад Павић: Хазарски речник

Избор из светске лирике XX века (Одн, Сезар, Превек, Пастернак, Ахматова, Цветајева, Бродски, Сенгор, Сајферс).

Избор из савремене српске књижевности (Б. Пекић, М. Бећковић и др.).

Избор књижевних критика и есеја (И. Секулић, Б. Михајловић, П. Цацић, М. Павловић, Н. Милошевић, С. Лукић).

КЊИЖЕВНОТЕОРИЈСКИ ПОЈМОВИ

На наведеним делима понављају се, проширују, усвајају и сисетематизују основни књижевнотеоријски појмови.

Лирика. Лирско изражавање; стваралачке могућности посредовања језика између свести и збиље; асоцијативно повезивање разнородних појмова; сугерисање; подстицање и упућивање; читаочева рецепција; јединство звукова, ритмова, значења и смисла.

Епика: Структурни чиниоци прозног књижевноуметничког дела: објективно и субјективно приповедање; фиктивни приповедач; померање приповедачког гледишта; свезнајући приповедач; ток свести; уметничко време; уметнички простор; начело интеграције.

Типови романа: роман лика, простора, степености, прстености, паралелни; роман тока свести; роман - есеј; дефабулизиран роман.

Драма: Структура и композиција драме; антидрама, антијунак.

Драма и позориште, радио, телевизија, филм. Путопис. Есеј. Књижевна критика

ЈЕЗИК (20)

СИНТАКСА

Падежни систем. Појам падежног система и предлошко-падежних конструкција. Основе именичке, придевске и прилошке вредности падежних односно предлошко-падежних конструкција. Предлошки изрази.

Конгруенција: дефиниција и основни појмови; граматичка и семантичка конгруенција.

Систем зависних реченица. Три основна типа вредности зависних реченица (именичке, придевске и прилошке зависне реченице). Главне врсте зависних реченица: изричне (са управним и неуправним говором), односне, месне; временске, узрочне, условне, допусне, намерне, поредбене и последичне. Везнички изрази.

Систем независних реченица. Обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице.

Основни појмови о негацији.

Глаголски вид.

Глаголска времена и глаголски начини - основни појмови. Временска и модална значења личних глаголских облика: презента, перфекта, крњег перфекта, аориста, имперфекта, плусквамперфекта, футура, футура другог, кондиционала (потенцијала) и императива. Глаголски прилози. Инфинитив.

Напоредне конструкције (координација). Појам напоредног односа. Обележавање напоредног односа. Главни типови напоредних конструкција: саставне, раставе, супротне, искључне, закључне и градационе.

Распоређивање синтаксичких јединица (основни појмови). Информативна актуализација реченице и начини њеног обележавања (основни појмови). Комуникативна кохезија.

ПРАВОПИС

Интерпункција.

КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (10)

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Реторика; разговор, кратак монолог. Говор. Однос између говорника и аудиторија. Вежбе јавног говорења пред аудиторијом (употреба подсетника, импровизовано излагање; коришћење микрофона).

ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Стилистика: Функционални стилови: административно-пословни стил (молба, жалба, пословно писмо).

Облици писменог изражавања: приказ, осврт, расправа, књижевне паралеле, есеј.

Правопис: интерпункција (вежбања).

Домаћи писмени задаци сложенијих захтева (читање и анализа на часу).

Четири писмена задатка годишње.

- додатна настава за припрему ученика за општинско и републичко такмичење
- додатна настава за припрему ученика за учешће на *Стиховизији*
- припрема ученика за учешће на литерарним конкурсима

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци

Циљ наставе страног језика је овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација; стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији; стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Посебан циљ наставе страног језика у средњим стучним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се страни језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну пословну комуникацију у усменом и писаном облику.

Задаци наставе страног језика су да ученици:

- буду оспособљени да у школској и ван школској свакодневници могу писмено и усмено да остваре своје намере, диференцирано и сходно ситуацији;
- продубљују и проширују комуникативне способности и постављају основе за то да страни језик функционално користе и после завршетка свог образовања (током студија, у будућем послу или даљем образовању);
- стекну увид у језичку стварност и буду оспособљени да уоче контрасте и врше порђења у односу на сопствену стварност;
- буду оспособљени да се компетентно и самосвесно споразумевају са људима из других земаља, усвајају норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који уче, као и да наставе, у оквиру формалног образовања и самостално, учење другог и трећег страног језика;

- до краја трећег разреда средње стручне школе савладају први страни језик до нивоа B1+ према Заједничком европском оквиру.

Комуникативне функције:

1. Представљање себе и других
2. Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима)
3. Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд
4. Давање једноставних упутстава и команди;
5. Изражавање молби и захвалности
6. Изражавање извињења
7. Изражавање потврде и негирање
8. Изражавање допадања и недопадања
9. Изражавање физичких сензација и потреба
10. Исказивање просторних и временских односа
11. Давање и тражење информација и обавештења
12. Описивање и упоређивање лица и предмета
13. Изрицање забране и реаговање на забрану
14. Изражавање припадања и поседовања
15. Скретање пажње
16. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања
17. Тражење и давање дозволе
18. Исказивање честитки
19. Исказивање препоруке
20. Изражавање хитности и обавезности
21. Исказивање сумње и несигурности

Тематика

II разред 2 часа недељно, 70 годишње

Општа тематика

Из живота младих: забавни и спортски живот; школовање и образовање;

Породица и друштво: чланови породице у друштвеном животу; средства јавног информисања; прославе, празници; временски услови и прогноза времена;

Из савременог живота и тековина културе и науке народа чији се језик учи: теме из савременог живота; одабрани културно-историјски споменици догађаји из живота и рада познатих стваралаца; примери људске солидарности.

Стручна тематика

За стручну тематику се предвиђа:

- а) за фонд од два часа недељно - до 15 одсто од укупног годишњег фонда часова;
- б) за фонд већи од два часа недељно - до 20 одсто од укупног годишњег фонда часова.

Школски писмени задаци:

- а) по један писмени задатак у сваком полугодишту за фонд од два часа недељно;
- б) по два писмена задатка у сваком полугодишту за фонд већи од два часа недељно.

III разред
2 часа недељно, 70 годишње

Општа тематка

Из живота младих: дружење, слободно време;

Породица и друштво: живот и обичаји; правила понашања у разним ситуацијама; однос појединца према животној средини;

Из савременог живота и тековина културе и науке народа нији се језик учи: збивања у свету; значајнији историјски догађаји; разни видови уметничког и научног стваралаштва; заштита културног блага.

Стручна тематика

За стручну тематику предвиђа се:

а) за фонд од два часа недељно - до 20 одсто од укупног годишњег фонда часова;

б) за фонд већи од два часа недељно - до 30 одсто од укупног годишњег фонда часова.

Школски писмени задаци:

а) по један писмени задатак у сваком полугодишту за фонд од два часа недељно;

б) по два писмена задатка у полугодишту за фонд већи од два часа недељно.

IV разред
2 часа недељно, 64 часа годишње

Општа тематика

Из живота младих: проблеми младих данас; избор занимања и планови за будућност; млади и међународна сарадња;

Породица и друштво: проблеми савремене породице;

Из савременог живота и тековина културе и науке народа чији се језик учи и наших народа: природна блага и карактеристике привредног развоја; нове технологије и њихова примена у разним сферама живота; савремена достигнућа науке и технологије; међународне организације и њихов значај за добробит људи и мир у свету; познате личности из јавног и културног живота.

Стручна тематика

За стручну тематику предвиђа се:

а) за фонд од два часа недељно - до 25 одсто од укупног годишњег фонда часова;

б) за фонд већи од два часа недељно - до 40 одсто од укупног годишњег фонда часова.

Школски писмени задаци:

а) по један писмени задатак у сваком полугодишту за фонд од два часа недељно;

б) по два писмена задатка у полугодишту за фонд већи од два часа недељно.

Стручна тематика (од 20 до 40 одсто од укупног годишњег фонда часова за све четири године учења страног језика)

Различити типови текстова у настави (шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти, декларације, краћи стручни текстови чији је садржај релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл) треба да обухватају следећу тематику вазану за струку:

- Материјали, средства, сировине, препарати, намирнице;

- Алати, машине и уређаји, прибор за рад, инструменти, опрема;
- Припрема, производња, паковање, складиштење и контрола производа;
- Организација и процес рада, пружање услуга, организација фирме, предузећа;
- Људски ресурси унутар фирме: звања, опис послова, одговорности и обавезе;
- Прописана документација везана за струку;
- Мере заштите и очувања радне и животне средине;
- Праћење новина у области струке;
- Пословна комуникација на страном језику релевантна за струку.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци

Циљ наставе страног језика је овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација; стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији; стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Посебан циљ наставе страног језика у средњим стучним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се страни језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну пословну комуникацију у усменом и писаном облику.

Задаци наставе страног језика су да ученици:

- буду оспособљени да у школској и ван школској свакодневници могу писмено и усмено да остваре своје намере, диференцирано и сходно ситуацији;
- продубљују и проширују комуникативне способности и постављају основе за то да страни језик функционално користе и после завршетка свог образовања (током студија, у будућем послу или даљем образовању);
- стекну увид у језичку стварност и буду оспособљени да уоче контрасте и врше порђења у односу на сопствену стварност;
- буду оспособљени да се компетентно и самосвесно споразумевају са људима из других земаља, усвајају норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који уче, као и да наставе, у оквиру формалног образовања и самостално, учење другог и трећег страног језика;
- до краја трећег разреда средње стручне школе савладају први страни језик до нивоа B1+ према Заједничком европском оквиру.

Комуникативне функције:

1. Представљање себе и других
2. Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима)
3. Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд
4. Давање једноставних упутстава и команди;
5. Изражавање молби и захвалности
6. Изражавање извињења
7. Изражавање потврде и негирање

8. Изражавање допадања и недопадања
9. Изражавање физичких сензација и потреба
10. Исказивање просторних и временских односа
11. Давање и тражење информација и обавештења
12. Описивање и упоређивање лица и предмета
13. Изрицање забране и реаговање на забрану
14. Изражавање припадања и поседовања
15. Скретање пажње
16. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања
17. Тражење и давање дозволе
18. Исказивање честитки
19. Исказивање препоруке
20. Изражавање хитности и обавезности
21. Исказивање сумње и несигурности

Тематика

II разред

2 часа недељно, 70 годишње

I РЕЧЕНИЦА

Ред речи у реченици. Место директног и индиректног објекта

- Питања:

а) Упитно-одрична питања

Why hasn't he arrived yet?

б) Идиоматска питања (Р)

Do you feel like (having) a cup of coffee?

в) Tag questions

She's pretty, isn't she?

г) Кратка питања

When? Where? Who with? What about?

- Функционални типови реченица

а) Облици који имају функцију изјава

I feel very tired today.

б) Облици који имају функцију питања

You are coming?

в) Облици који имају функцију заповести

Go away! Will you open the window, please?

- Слагање времена

I know that he likes/liked/will like you.

- Погодбене реченице

а) реалне

I'll come if I can.

б) потенцијалне

I would write to you if I knew your address.

в) иреалне (Р)

If I had seen him, I would have told him to come.

-

- Неуправни говор

а) изјаве са променом глаголског времена (глагол главне реченице у једном од прошлих времена)
"I have been ill for a long time." She said that she had been ill for a long time.

б) питања са променом реда речи и променом глаголског времена (глагол главне реченице у једном од прошлих времена)

- Yes/No questions

"Are you coming with us?" She asked me if I was coming with them.

- "WH" questions

"When did you see him?" She wanted to know when I had seen him."

II. ИМЕНИЧКА ГРУПА

1. Члан

- Генерички члан

A horse is an animal. The telephone is an animal. The telephone is a useful invention.

- Члан уз називе новина и часописа.

Vogue, The National Geographic Magazine, The New York Times

- Неодређени члан у изразима

be in a hurry, be at a loss, all of a sudden, in a short time и др.

- Нулти члан уз називе празника

- Christmas, May Day

2. Именице

- Збирне именице са глаголом у једнини и множини (family, team и др.)

My family is a large one. My family is living in different parts of the country.

- Адјективална употреба именица

- love poems, a five pound note и др.

- Генитив мере

a mile's distance, a day's walk

3. Заменички облици

а) Заменице

- Показне заменице the former, the latter

Mary and Peter are the best pupils in class. The former is good at languages and the latter is good at biology.

- Присвојне заменице

- The book isn't mine.

- Повратне заменице - емфатична употреба

- I did it myself.

б) Детерминатори

- Обновити научене детерминаторе

4. Придеви

Придеви у номиналној функцији

the rich, the poor, the blind и др.

5. Бројеви

- Временски период са одређеним чланом

- the forties, the fifties
- Прости бројеви у функцији редних бројева
page three, act one и др.

6. Партитивни квантификатори

a loaf of bread, a slice of lemon, a bottle of wine и др.

III. ГЛАГОЛСКА ГРУПА

1. Глаголи

Време и аспект глагола - обнављање

Пасивне конструкције - са директним и индиректним објектом

The book was given to her. She was given a nice present.

а) Савезни начин (P)

I wish I were there. I wish I could help.

- Непотпуни глаголи (са инфинитивом презента)

а) may, might

He may come today. We might go to the concert tonight.

б) should, would

You should do as he says. That would be his mother.

в) ought to

You ought to go now. Ought he to work so hard?

- Герунд

а после придева busy, worth

She is busy cleaning her flat. The book is worth reading,

б) после предлога

She is fond of reading. She left without saying anything,

Causative have/get (P)

Двочлани глаголи (фразални и предлошки)

take off, give up, look after, take after, take after и др.

2. Прилози

Место прилога у реченици.

He went to the station by taxi.

- Прилози за учесталост

usually, occasionally, sometimes и др.

IV. ТВОРБА РЕЧИ

Најчешћи префикси и суфикси за творбу глагола

dis-, mis-, -un-, -en-, -ize-, -fy

V. ЛЕКСИКОЛОГИЈА Најчешћи идиоми и фразе

VI. ЛЕКСИКОГРАФИЈА

Структура и коришћење једнојезичних речника

I. РЕЧЕНИЦА

Сложена реченица

а) номиналне клаузе
 They all knew that she wouldn't come.

б) релативне клаузе
 - рестриктивне
 The lady who/that was here yesterday has gone to London.
 I've lost the book which/that I bought this morning.

Обратити пажњу на контактне реченице (изостављање релативне заменице у акузативу).
 - нерестриктивне

My brother Bob, whom you met yesterday, is coming with us. He got lost on Snowdon, which was enveloped in fog.

в) адвербијалне клаузе
 - за начин и поређење (P)
 She treats me as if I were a child.

- за место
 Tell me where to go.

- за време
 Come as soon as you can.
 - Инверзија - иза neither, nor, so
 She's a real beauty and so is her sister.

I can't swim. Neither can Mary.
 I like reading. So does my brother.

II. ИМЕНИЧКА ГРУПА

1. Члан

- Одређени члан у прилошким фразама, са компаративом пропорције, испред имена зграда, институција.

The book is on the table. The more I know him the less I like him. The Empire State Building is in the USA.

- Одређени генерички члан испред придева (етника) да означи нацију

The Germans wanted to defeat the British but they failed.

- Нулти члан уз географска имена, испред именица bed, prison, school, у паралелним структурама hand in hand, arm in arm и др.

Africa, England, Ben Nevis, Greenland, go to bed, go to school

2. Именице

- Плуралиа тантум
 scissors, trousers и др.

- Релативни плуралиа тантум облици

- jeans, glasses и др.

- Синкретизам једине и множине

means, series, species

There has been an interesting series of concerts yesterday. There were several series of lectures at the university last year.

- Небројиве именице у функцији бројивих именица
Two coffees, please.

3. Заменички облици

Заменице

- Безлична употреба личних заменица множине (we, you, they)
They say she left for London a week ago.

- Општа лична заменица ONE
One never knows what may happen next.

- Неодређене заменице some, somebody, someone, something any, anybody, anyone, anything)

Someone is knocking at the door. There was something very pleasing in her eyes. Some like it hot. Did you see anyone there?

4. Придеви/адјективали

- Компаратив једнакости и компаратив неједнакости (P)

- as + adjective + as; not so/as + adjective + as

She is as tall as her sister. He isn't so/as bad as you may think.

- Партиципи

а) као адјективали
the stolen money, the wounded soldier и др.

б) у номиналној функцији
The accused stood up.

5. Бројеви

Означавање нуле у различитим контекстима

- у аритметици: nought / naught, zero

- у спорту: nil/nothing; love у тенису

- О (у бројевима телефона, соба и др.)

III. ГЛАГОЛСКА ГРУПА

1. Глаголи

- Време и аспект глагола - обнављање

- The Present Perfect Tense Са значењем будућности

I'll come as soon as I have finished reading the book.

- The Future Perfect Tense (P)

I shall have written the letter by the time you come.

-Непотпуни глаголи

а) са инфинитивом перфекта

He ought to have done it by now.

It must have been nine o'clock when I came back home.

б) WOULD/USED ТО за изражавање радње која се понављала у прошлости
When we were children we would/used to go swimming every summer.

- Герунд

а) после израза (P)

It's no use (crying). I can't help (laughing).

б) после глагола continue, go on, keep on, avoid, prefer и др. She kept on talking for hours. She prefers reading to playing tennis.

- Објекат са инфинитивом (P)

They want her to be a dentist.

- Двочлани глаголи (фразални и предлошки)
- drink up, give in, bring over, call on и др.

2. Прилози

- Обнављање и утврђивање
- Конверзија прилога и придева - daily, early, fast, pretty...

It is a daily newspaper. It appears daily.

- Прилози изведени са -ly, уз промену значења.
- He works hard. He hardly works at all.

3. Везници

either...or, neither...nor

IV. ТВОРБА РЕЧИ

Префикси и суфикси за творбу именица са: со -dis-, in-, mis-, over-; -dom, -ness, -ful, -ment, -tion, -th

V. ФОНОЛОГИЈА

Померање акцента при промени врете речи (PERmit, perMIT)

VI. ЛЕКСИКОЛОГИЈА

Идиоми и фразе

VII. ЛЕКСИКОГРАФИЈА

Структура и коришћење стручног речника, речника синонима

IV разред

2 часа недељно, 64 часа годишње

I. РЕЧЕНИЦА

Адвербијалне клаузе

а) узрочна

Since we live by the river we can swim every day.

б) намерна

He left early in order to catch the 5 o' clock bus.

- Скраћивање клауза (Р)

а) временских клауза

(As I was) coming home I met an old friend of mine.

After I had done my homework I went out for a walk.

Having done my homework I went out for a walk.

б) релативних клауза

The man (who is) sitting next to her is my best friend.

II. ИМЕНИЧКА ГРУПА

1. Члан

- Преглед употребе члана

Члан испред властитих имена

A Mr. Smith is waiting for you. Is this the Mary we met last night?

- Одређени члан уз делове тела (у пасиву и после предлога)

She was red in the face. He was wounded in the leg.

2. Именице

- Обновљање, утврђивање и систематизација множине именица и слагања именице са глаголом

- Множина именица страног порекла (P)

analysis /analyses, datum /data и др.

3. Заменички облици

а) Заменице

- Неодређена лична заменица ONE - PROP ONE

There are expensive shoes and there are cheap ones.

б) Детерминатори

Обнављање и утврђивање

4. Придеви

Обнављање и утврђивање употребе и поређења придева

Латински компаратив (P)

prior to, inferior to, superior to

Silk is superior in quality to nylon.

5. Бројеви

Употреба редних бројева

Бројеви у функцији именице

Hundreds of people were hurt in the earthquake.

III. ГЛАГОЛСКА ГРУПА

1. Глаголи

Време и аспект - обновљање

- Инфинитив

а) после упитних речи

I don't know how to solve the problem. I've no idea which bus to take.

б) после придева (P)

I am glad to have met you. This bag is too heavy to carry.

в) BE + infinitive

The train is to leave at 9.15. The two leaders are to meet in Moscow.

г) BE ABOUT + infinitive The plane is about to take off.

- Пасивне конструкције

- Обновљање и утврђивање

- IT + passive verb + clause

It is said that... It was decided to...

2. Двочлани глаголи (фразални и предлошки)

look up, live down, call up и др.

3. Прилози

Обнављање и систематизација врсте прилога и места прилога у реченици.

4.Предлози

Систематизација предлога за време, правац кретања, место и начин.

IV. ТВОРБА РЕЧИ

Творба сложеница и деминутива

breakdown, ironing-board, humming-bird, и др.; leaflet, gosling и др.

V. ЛЕКСИКОЛОГИЈА

Идиоми и фразе

VI. ЛЕКСИКОГРАФИЈА

Енциклопедијски речници (општи и посебни)

ИСТОРИЈА СА ИСТОРИЈОМ КУЛТУРЕ И ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

Циљ наставе предмета *Историја са историјом културе и цивилизације* је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

Задаци наставе предмета *Историја са историјом културе и цивилизације* су да ученици:

- стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва;
- поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости;
- разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје;
- развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација;
- буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем;
- буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета;
- буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу;
- унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...);
- развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу;
- развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Историја цивилизације

Појмови цивилизације, културе, уметности; периодизација.

ПРАИСТОРИЈА

Доба првобитних људских заједница

Камено доба – главне одлике и подела; начин живота, остаци материјалне културе, уметност (скулптуре Венере, сликарство из пећина Европе, Азије и Африке). Налазишта у нашој земљи (Лепенски вир, Винча, Старчево).

Метално доба – значај открића и обраде метала, главне одлике и подела, промене у начину живота, остаци материјалне културе; налазишта у нашој земљи.

СТАРИ ВЕК

Цивилизације Старог истока

Египат – историја египатске цивилизације, организација привреде, држава и друштво, религија; уметност (архитектура, скулптура, сликарство, примењена уметност).

Месопотамија – сумерски градови – државе, Вавилон, Асирија – организација друштва и држава, научна и техничка достигнућа, религија, уметност.

Хетити, Феничани, Јевреји, Персија – организација друштва и држава, религија, уметност.

Индија и Кина – основне особености индијске и кинеске цивилизације, религије и уметности.

Цивилизација античке Грчке

Критско-микенски период и Хомерско доба – основне одлике културе; верска схватања и уметност.

Класични период – Атина и Спарта (државно и друштвено уређење); колонизација, Грчко-персијски ратови, Пелопонески рат.

Култура класичног периода – религија и митологија, наука, уметност).

Хеленистичко доба – македонска освајања и њихов значај (Александар Велики), опште одлике хеленистичке културе и њени центри; религија, наука, уметност.

Цивилизација античког Рима

Етрурци – порекло и опште одлике етрурске цивилизације, уметност (архитектура, скулптура, сликарство).

Стари Рим – оснивање Рима, освајања, друштвено и државно уређење у доба републике; доба царства (принципат и доминат); подела царства, напади варвара и пад Западног римског царства.

Римска култура – религија, наука, уметност; настанак и ширење хришћанства, ранохришћанска уметност.

Балканско полуострво у римско доба; најзначајнији локалитети у нашој земљи (Сирмијум, Гамзиград, Виминацијум...).

СРЕДЊИ ВЕК

Средњовековна цивилизација западне Европе

Велика сеоба народа и варварске државе на територији некадашњег Западног римског царства – привреда, друштво и утицај римског наслеђа; развој Франачке државе до средине IX века.

Натурална привреда и организација и врсте властелинских поседа. Феудална хијерархија. Основне одлике ранофеудалне државе – краљевски двор и дружине. Сталешка монархија као држава развијеног феудализма (на примеру Француске од XII до XV века). Друштвена и политичка улога средњовековних градова (примери италијанских градова – комуна).

Промене на феудалном поседу; одвајање занатства од пољопривреде; обнова, развој и уређење градова.

Средњовековна култура – Каролиншка ренесанса, витешка и градска култура, школе и универзитети; уметност – романика и готика (опште одлике, архитектура, скулптура и сликарство).

Византијска цивилизација

Византија од V до XV века – Јустинијанова освајања, развој феудалних односа, доба највећег успона; династија Комнина и први пад Цариграда; обнова царства и династија Палеолога, пропаст царства; византијска култура и уметност.

Исламска цивилизација у средњем веку

Појава и ширење ислама – основна обележја културе и уметности и утицај на друге народе.

Религија и њен утицај на средњовековни свет

Хришћанска црква у средњем веку – пораст привредне и идејне моћи, улога папства; црквени редови, јереси, црквени раскол 1054. године, крсташки ратови, организација православне цркве и њена улога.

Срби у средњем веку

Словени и њихово насељавање на Балканско полуострво, Срби од VII до XII века и односи са Византијом, покрштавање, рад Ћирила и Методија, почеци писмености; српска држава од XII до XIV века – осамостаљивање државе (Стефан Немања), проглашење краљевине (Стефан Првовенчани), осамостаљивање цркве (живот и дело Саве Немањића), успон српске државе у XIII и XIV веку – привредни развој (Урош I), ширење српске државе за време краља Милутина и Стефана Дечанског, Српско царство – Душанова освајања, оснивање патријаршије, законодавство. Слабљење и крај Српског царства.

Држава српских деспота – Стефан Лазаревић, Ђурађ Бранковић, пад Смедерева.

Босна од XII до XV века.

Друштвено и државно уређење српских земаља у средњем веку – властела и зависно становништво; владар, сабори, локална управа. Улога цркве у држави и друштву.

Привреда српских земаља у средњем веку – пољопривреда, рударство, занатство и трговина.

Средњовековна култура код Срба – књижевност, право; уметност (архитектура, сликарство, вајарство).

НОВИ ВЕК

Европа од краја XV до XVIII века

Привредни развој – велика географска открића и њихов утицај на европску привреду; мануфактурна производња, пораст трговине и развој банкарства. Колонизација новог света. Културе Маја, Инка и Астека.

Хуманизам и ренесанса – развитак уметности и науке (примери Фиренце, Милана, Венеције, ренесанса у Немачкој и Француској, најзначајнији уметници).

Реформација и противреформација у Европи.

Европске монархије – Шпанија, Француска, Енглеска, Русија, Аустрија, Пруска; апсолутистичке монархије, просвећени апсолутизам.

Европска култура – наука, уметност (појава нових стилова – барок и рококо, најзначајнији уметници).

Српски народ и његово окружење од краја XV до XVIII века

Државно и друштвено уређење Османског царства – положај српског народа; облици отпора османској власти; улога Пећке патријаршије у историји српског народа; учешће српског народа у ратовима хришћанских сила против Османлија од XVI до XVIII века; Српски народ на просторима Војне крајине, цивилне Хрватске и Славоније; Срби у Далмацији од XVI до XVIII века; Босански пашалук од XVI до XVIII века; сеобе Срба, Карловачка митрополија и њена улога у историји српског народа, појава грађанства код Срба у јужној Угарској, књижевност и уметност.

Свет крајем XVIII и у првој половини XIX века

Привредне промене у западној Европи – индустријска револуција, друштвено-економске промене.

Америчка и Француска револуција и њихов значај.

Наполеонова владавина и освајања, Бечки конгрес.

Појава нових стилова у уметности – класицизам и бидермајер.

Српски народ крајем XVIII и у првој половини XIX века

Први српски устанак 1804–1813. године – прилике у Османском царству крајем XVIII века, буна на дахије и ток Првог српског устанка, организација устаничке државе, историјски значај Првог српског устанка.

Други српски устанак – ток устанка, борба за добијање аутономије, хатишерифи из 1830. и 1833. године.

Владавина кнеза Милоша и уређење Кнежевине Србије (Сретењски устав, укидање феудализма).

Уставобранитељи и њихова владавина.

Културни препород и делатност Доситеја Обрадовића и Вука Караџића.

Црна Гора – стварање државе, Цетињска митрополија (Петар I и Петар II Петровић Његош).

Босна и Херцеговина под османском влашћу – друштвени односи, верска и етничка подељеност.

Положај Срба у јужној Угарској, Хрватској и Славонији, Далмацији и Боки Которској; Матица српска, улога Срба у Угарској у развоју српске националне културе.

Револуција 1848/1849. године

Револуција 1848/1849. године у Европи – основне одлике (Француска, Немачка, Италија и Хабзбуршка монархија).

Војводина 1848/1849. године – положај Срба у Угарској уочи револуције, Мајска скупштина и проглашење Војводине, борбе у току 1848/1849. године и помоћ добровољаца из Србије. Значај револуције.

Свет у другој половини XIX и почетком XX века

Друштвено-економске прилике – економски напредак; друга индустријска револуција. Пораст националног богатства у развијеним земљама, друштвено раслојавање, грађанске и радничке политичке странке.

Уједињење Италије и Немачке.

Међународни односи – интересне сфере великих сила и подела колонија у Азији и Африци. Формирање политичких и војних савеза и међународне кризе.

Наука и култура у другој половини XIX и почетком XX века

Наука – достигнућа природних наука и њихова примена; развој друштвених наука.

Уметност – романтизам, реализам, импресионизам, експресионизам . . .

Србија и Црна Гора и њихови суседи у другој половини XIX и почетком XX века

Србија у другој половини XIX и почетком XX века – друга владавина Милоша и Михаила Обреновића, намесништво и Устав из 1869. године; владавина Милана Обреновића, ослободилачки ратови 1876–1878. године и стицање независности; проглашење краљевине, настанак модерних политичких странака, Тимочка буна 1883. године, српско-бугарски рат 1885. године, владавина Александра Обреновића; Мајски преврат и успон демократије (Петар I Карађорђевић). Културне прилике и привредни развој крајем XIX и почетком XX века.

Црна Гора у другој половини XIX и почетком XX века – ослободилачки рат 1876–1878. године и стицање независности; владавина књаза Николе Петровића; устав из 1905. године и страначке борбе, проглашење краљевине.

Срби у Аустроугарској у другој половини XIX и почетком XX века – Аустро-угарска нагодба и њене последице; покрет Светозара Милетића и црквено-школска аутономија; положај Срба у Војној крајини, цивилној Хрватској и Славонији.

Срби у Босни и Херцеговини после Берлинског конгреса – аустроугарска окупација, привредна политика окупационих власти, аграрно питање, међунационални односи, покрет за верску и просветну аутономију. Млада Босна.

Срби под османском влашћу у другој половини XIX и почетком XX века – Рашка област, Косово и Метохија и Македонија; етнички и друштвени односи, прилике после Младотурске револуције.

Балкански ратови – супротности између балканских држава; Балкански савез; Први и Други балкански рат и њихов историјски значај.

Културно-просветне прилике код Срба у другој половини XIX и почетком XX века – образовање, наука, уметност.

III разред
1 час недељно, 35 годишње

САВРЕМЕНО ДОБА

Први светски рат и револуције у Русији и Европи

Карактер рата и главни фронтови, ток рата и најзначајније битке; Фебруарска и Октобарска револуција у Русији; револуције у Немачкој и Мађарској. Распад царстава и стварање нових држава у Европи.

Србија и Црна Гора у Првом светском рату

Србија и Црна Гора у рату (Церска, Колубарска и Мојковачка битка, војни слом и повлачење преко Албаније, Солунски фронт); југословенска идеја (Нишка, Крфска и Женевска декларација); проглашење Краљевине СХС.

Свет између два светска рата

Версајски мир; Друштво народа. Друштвене прилике и превирања, криза демократије и појава тоталитарних идеја (комунизам, фашизам и нацизам); раднички покрет; прилике у СССР-у; модернизација привреде; велика економска криза и модели њеног решавања; заоштравање међународних односа; грађански рат у Шпанији, аншлус Аустрије, Минхенски споразум, пакт Рибентроп – Молотов.

Југославија између два светска рата

Конституисање Краљевине СХС и Видовдански устав (1921); политичке, економске и културне прилике, национално питање; лични режим краља Александра и устав из 1931. године; намеснички режим – влада Милана Стојадиновића, стварање Бановине Хрватске и влада Цветковић – Мачек (1939); спољна политика југословенске државе.

Култура у периоду између два светска рата

Основне одлике културе; наука – достигнућа природних наука и њихова примена; развој друштвених наука; нови правци у уметности – футуризам, дадаизам, надреализам...

IV разред
1 час недељно, 32 часа годишње

Други светски рат

Карактер рата и главни фронтови; победе Сила осовине у првој фази рата; образовање Антифашистике коалиције; прекретнице у рату (Стаљинград и Ел Аламејн). Геноцид, холокауст и концентрациони логори. Покрети отпора у Европи. Савезничке конференције (Техеран, Јалта, Потсдам); супротности међу савезничким силама.

Југославија у Другом светском рату – приступање Тројном пакту и војни пуч 27. марта 1941. године, Априлски рат и војни слом, окупација, деоба територија и квислиншки режими, Независна Држава

Хрватска и политика геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима; устанци и организовани покрети отпора, револуционарно освајање власти, грађански рат, најзначајније војне операције, савезничка политика према Југославији, основи новог државног уређења, завршне операције за ослобођење југословенског простора, жртве рата и допринос савезничкој победи.

Свет и Југославија после Другог светског рата

Промена односа снага међу великим силама, хладни рат; стварање блокова; улога ОУН у очувању мира, антиколонијални покрети. Свет у савременом добу – распад СССР, нестанак Источног блока, ЕУ, глобализација;

Југославија после Другог светског рата – конституисање југословенске федерације и њено међународно признање; политичке, економске и културне прилике; сукоб са Информбироом, сарадња са Западом, улога у Покрету несврстаних; самоуправни концепт социјалистичког развоја, устав из 1974. године, дезинтеграција и распад југословенске државе; настанак нових држава; демографске, економске и културне последице нестанка Југославије; Косовско питање, раздвајање Србије и Црне Горе.

Култура савременог доба

Научно-технолошка револуција; популарна култура – филм, телевизија, музика, стрип, хипи покрет; нови правци у уметности – енформел, поп-арт, хиперреализам...

БИОЛОГИЈА

Циљ и задаци

Циљ наставе биологије је да ученици развију биолошку, општу научну и језичку писменост, да развију способности, вештине и ставове корисне у свакодневном животу и раду, да развију мотивацију за учење и интересовања за биологију као науку уз примену концепта одрживог развоја, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

Задаци наставе биологије су да ученици:

- усвоје наставне садржаје биологије са научног аспекта као основ за професионални развој и наставак школовања;
- разумеју опште законитости које владају у природи и прихвате их као основ за формирање сопствених и општих норми понашања према средини у којој живе;
- стекну способност интегративног-мултидисциплинарног приступа наставним садржајима;
- развију способности посматрања, уочавања, упоређивања и анализирања;
- развију способност логичког, критичког мишљења, закључивања и решавања проблема;
- развију научну писменост, способност за писану и вербалну комуникацију на матерњем језику у биологији као науци;
- развијају функционална знања из биологије, анатомије, физиологије и развића човека;
- развију способност коришћења информационих технологија;
- развију способност проналажења, прикупљања и анализе биолошких материјала и података;
- развију способност за рад у тиму, самовредновање, самостално презентовање резултата рада и вршњачко учење;

- прихвате да су очување природе и заштита животне средине, поштовање и чување националне и светске културне баштине, одговорно коришћење природних ресурса и заштита животиња њихови приоритетни задаци;
- развију свест о важности здравља и практикују здраве стилове живота;
- развију толерантно, хумано понашање без обзира на националне, религијске, полне и друге разлике међу људима;
- формирају радне навике и одговоран однос према раду;
- оспособе се за самостално и целоживотно учење.

I разред

1 час недељно, 35 годишње

I БИОЛОГИЈА ЋЕЛИЈЕ И ТКИВА

Нивои организације биолошких система.

Грађа и структура ћелије и ћелијских органела.

Ћелијске деобе и значај ћелијских деоба.

Грађа и карактеристике животињских ткива.

II РАЗВИЋЕ ЧОВЕКА

Стварање и сазревање полних ћелија, оплођење. Интраутерино развиће. Контрола трудноће.

Контрацепција и заштита од полних болести.

III ОСНОВИ ГЕНЕТИКЕ ЧОВЕКА

Генетика човека: гени, наслеђивање и варирање особина код људи.

Наследне болести и праћење особина преко родословног стабла.

Генетичка условљеност понашања људи.

Генетичко саветовалиште и његов значај за породицу и друштво.

IV ЗДРАВСТВЕНА И ЕКОЛОШКА КУЛТУРА

Појам и дефиниција здравља. Однос менталног и телесног здравља.

Здравствени и естетски значај спровођења личне хигијене.

Квалитет живота и утицај савременог начина живота на здравље човека.

Вежба: израда недељног плана исхране.

Животна средина и утицај загађивача животне средина на здравље човека.

Утицај школе на формирање здравствених навика и еколошке културе.

Адолесценција, младалачко доба и проблеми везани за период сазревања (токсикоманија и болести зависности).

Пројектна активност: тимски истраживачки пројекат везан за проблематику угрожавања непосредне животне средине уз поштовање принципа одрживог развоја.

Пројектна активност: тимски истраживачки пројекат везан за проблематику задраве исхране.

Пројектна активност: тимски истраживачки пројекат везан за токсикоманију и болести зависности.

Дебата: тимски рад везан за проблематику односа међу половима.

Пројектна активност: тимски истраживачки пројекат везан за проблематику репродуктивног здравља.

Пројектна активност: тимски истраживачки пројекат везан за проблематику полно преносивих болести.

Пројектна активност: тимски истраживачки пројекат везан за проблематику СИДА.

Пројектна активност: тимски истраживачки пројекат везан за проблематику личне хигијене и хигијене животног простора.

V АНАТОМИЈА И ФИЗИОЛОГИЈА

1. Кости и мишићи човека

Грађа и врсте костију.

Везе између костију. Зглобови и покрети који се врше у зглобовима.

Грађа и врсте мишића.

Везе мишића и костију и везе мишића и нерава. Исхрана мишића. Рад, замор и одмор мишића.

Повреде и професионална обољења костију, зглобова и мишића. Самопомоћ и прва помоћ.

2. Кардиоваскуларни систем и систем органа за дисање

Телесне течности. Крвне групе, трансфузија.

Аутоматизам срца. Регулација рада срца и крвоток. Крвни притисак и пулс.

Утицај фактора средине на кардиоваскуларни систем и професионална обољења срца и крвних судова.

Значај дисања. Физиологија дисања. Регулација дисања. Капацитет плућа. Технике дисања.

Формирање гласа и говора. Принцип говора и говорне мане.

Нега гласа и најчешћа професионална обољења органа за дисање и гласних жица и фактори који штетно делују на глас и органе за дисање.

3. Промет материја и енергије и значај ензима

Храна и значај хране за организам. Ензими и њихов значај за организам.

Принципи правилне исхране и потребе организма за градивним, енергетским и заштитним материјама.

Правилна исхрана и последице неправилне исхране.

4. Карактеристике урогениталног система

Стварање штетних материја у организму и излучивање. Рефлекс мокрења.

5. Ендокрине жлезде

Врсте хормона и њихов значај у контроли функционисања организма.

6. Физиологија нервног система

Појам нервног центра и централна синапса.

Функција аутономног и периферног нервног система.

Рефлекси.

Виша нервна делатност.

Нервна регулација глади и жеђи, сексуалног понашања и емотивног понашања. Неурофизиолошке основе учења и памћења, центри и механизми памћења.

Физиолошки механизми формирања моторних навика. Одмор и сан.

7. Рецептори и рецепције

Рецептори и подела рецептора.

Физиологија вида.

Физиологија слуха и равнотеже.

Професионална оштећења вида, слуха и равнотеже.

СОЦИОЛОГИЈА

Циљ предмета социологија јесте да ученици овладају основним социолошким појмовима, како би боље разумели савремено друштво и успешније остварили своју улогу и место у њему; да ученици стекну применљива и функционална знања о друштвеним појавама, структури, развоју и противуречностима савременог друштва, како би развили кључне компетенције потребне за живот и партиципацију у демократски уређеном мултикултуралном друштву.

Задаци наставе социологије су да ученици:

- овладају основним знањима о најважнијим друштвеним појавама, те о повезаности појединца и друштва;
- унапреде способности заузимања критичког и ангажованог става према друштву и друштвеним институцијама;
- развију способности за улогу одговорног грађанина, за живот и партиципацију у демократски уређеном и хуманом друштву;
- усвоје вредности и формирају аутономни вредносни систем у складу са основним (универзалним) вредностима правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
- развију лични и национални идентитет у духу мултикултурализма, поштовања и очувања националне и светске културне баштине;
- унапреде и прошире општу културу;
- јачају осетљивост у односу на постојање друштвених неједнакости (економских, образовних, родних, класних, етничких, глобалних...);
- развију спремност за успостављање активног односа према решавању друштвених проблема;
- унапреде способност да самостално проналазе релевантне информације и да успоставе критички однос према њима;
- унапреде способност свих облика комуникације, дијалога и исказивања аргументованог става;
- унапреде способност квалитетне и ефикасне сарадње са другима (групног рада, тимског рада).

II разред

2 часа недељно, 70 часова годишње

I. СОЦИОЛОШКИ ПРИСТУП ДРУШТВУ

1. Одређење предмета и метода социологије
2. Модерно и савремено друштво
3. Настанак социологије
4. Појединац, култура и друштво

II. ДРУШТВЕНА СТРУКТУРА И ДРУШТВЕНЕ ПРОМЕНЕ

1. Друштвена структура и систем: групе, организације, институције
2. Друштвена структура и систем: стратификација, покретљивост
3. Друштвена структура и систем: друштвене улоге, друштвени положаји, моћ, углед
4. Друштвене неједнакости
5. Друштвене промене и развој
6. Друштво и становништво

III. ОСНОВНЕ ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНОГ ЖИВОТА

- 1.Сфера рада
- 2.Економски аспекти друштва
- 3.Политика
- 4.Култура
- 5.Религија
- 6.Идеологија
- 7.Етнички аспекти друштва
- 8.Породица

IV. ПОЈАВЕ И ПРОБЛЕМИ САВРЕМЕНОГ ДРУШТВА

- 1.Социјално-патолошке појаве
- 2.Друштво и простор
- 3.Еколошки проблеми
- 4.Глобализација
- 5.Млади у савременом друштву

РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА

Циљ и задаци

Циљ наставног предмета рачунарство и информатика у средње стручној школи је стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за живот у савременом друштву, даље стручно усавршавање и практичну примену у процесу рада; као и оспособљавање ученика да ефикасно и рационално користе рачунаре на начин који не угрожава њихово физичко и ментално здравље.

Задаци наставе рачунарство и информатика су да ученици:

- развију свест о неопходности коришћења рачунара у свакодневном животу и раду и значају информатике за функционисање и развој друштва;
- примене стечена знања и вештине у стицању конкретног образовања за будуће занимање;
- јачају способност за прецизно и концизно дефинисање проблема; упознају се са алгоритамским начином решавања проблема и основним алгоритмима;
- стекну знања потребна за подешавање параметара оперативног система на нивоу корисничког интерфејса, коришћење могућности оперативних система и система датотека конкретног оперативног система;
- овладају коришћењем програма за обраду текста и табеларних података и креирање докумената у коме су интегрисани текст, слика и табела;
- упознају начине израде презентација и оспособе се за израду једноставнијих презентација;
- разумеју принципе функционисања интернета, локалних мрежа и оспособе се за коришћење мрежних ресурса, интернет сервиса и система за електронско учење;
- унапреде способности за брзо, ефикасно и рационално проналажење информација коришћењем рачунара, као и њихово критичко анализирање и преношење;
- развију прецизност, рационалност и креативност у раду са рачунаром;
- на адекватан начин користе предности рачунара и друштвених мрежа у удруживању са другима и покретању акција чији је циљ ширење корисних информација или пружање помоћи и подршке онима којима је то потребно;
- изграде правилне ставове према коришћењу рачунара, без злоупотребе и претеривања које угрожава њихов физичко и ментално здравље;

- упознају савремена ергономска решења која олакшавају употребу рачунара и изграде спремност за праћење нових решења у области информатичке технологије;
- развијају способности да стечена знања примењују за решавање проблема и нових ситуација у процесу рада и свакодневном животу.

I разред

2 часа недељно, 70 годишње

1. Основе рачунарске технике (6-8)

Информација и информатика. Развој информационих технологија. Јединице за мерење количине информација (бит, бајт, редови величине). Значај и примена рачунара у разним областима људске делатности. Утицај рачунара на здравље. Структура и принцип рада рачунара. Основне компоненте рачунара и утицај компоненти на перформансе рачунара.

2. Основе рада у оперативном систему са графичким интерфејсом (8-10)

Оперативни систем.

Системски софтвер.

Апликативни софтвер.

Верзије и модификације програма.

Дистрибуција програмских производа (комерцијална, дељена (енгл. shareware), јавно доступна (енгл. freeware), пробна (енгл. trial)).

Основни елементи графичког интерфејса оперативног система (радна површина, прозор, икона, дугме, панел, мени, каталог).

Покретање програма.

Датотека (атрибути датотеке, типови датотека, путања датотеке, групно име датотека) и основне операције над датотеком.

Каталог.

Архивирање датотека и средства за архивирање датотека.

Основна подешавања оперативног система: подешавање датума и времена, радне површине (позадине, чувара екрана, резолуције екрана), регионална подешавања, промена корисничких налога.

Инсталирање корисничких програма. Уклањање програма.

Програми за заштиту рачунара од штетног софтвера

Инсталирање управљачких програма периферних уређаја.

Мултимедијалне могућности оперативног система.

Средства и методе заштите рачунара, информација и права на интелектуалну својину.

3. Текст-процесор (14-16)

Радно окружење текст-процесора. Једноставнија подешавања радног окружења. Правила слепог куцања. Подешавање и промена језика тастатуре („писма“). Операције са документима (креирање, отварање, премештање од једног до другог отвореног документа, чување, затварање). Уређивање текста. Коришћење симбола за формирање. Премештање садржаја између више отворених докумената. Уметање у текст: специјалних симбола, датума и времена, слика, текстуалних ефеката. Проналажење и замена задатог текста. Уметање и позиционирање нетекстуалних објеката. Уметање табеле у текст. Формирање текста (страница, ред, маргине, проред). Исправљање грешака. Нумерација страница. Израда стилова. Генерисање садржаја. Штампање документа.

4. Слајд-презентације (10-12)

Презентације и њихова примена. Основне етапе при развоју слајд-презентације. Правила дизајна презентације. Радно окружење програма за израду слајд-презентација. Подешавања радног окружења. Креирање фото-албум презентације. Типови „погледа“ на презентацију. Основне операције са слајдом. Додавање и форматирање текстуалних објеката. Додавање нетекстуалних објеката (графички, звучни, видео, ...). Анимација објеката слајда. Анимација прелаза између слајдова. Дизајн позадине и „мастер“ слајда. Интерактивна презентација (хипервезе, акциона дугмад). Подешавање параметара приказа презентације. Штапање презентације.

5. Рад са табелама (14-16)

Основни појмови (прикупљање података, њихово табеларно и графичко приказивање на разне начине, као и читање и тумачење таквих приказа). Основни појмови о програмима за рад са табелама (структура документа, формати датотека). Подешавање радног окружења (палете алатки, пречице, лењир, поглед, зум...). Додавање, брисање, премештање и преименовање радних листова. Типови података. Уношење података у табелу (појединачни садржаји ћелија и аутоматске попуње). Подешавање димензија, премештање, фиксирање и сакривање редова и колона. Уношење формула са основним аритметичким операцијама, користећи референце на ћелије. Копирање формула, релативно и апсолутно референцирање ћелија. Функције за: сумирање, средњу вредност, минимум, максимум, пребројавање, заокруживање. Логичке функције. Форматирање ћелија (број децималних места, датум, валута, проценат, поравнање, прелом, оријентација, спајање ћелија, фонт, боја садржаја и позадине, стил и боја рама ћелије). Сортирање и филтрирање. Намена различитих типова графикана, приказивање података из табеле помоћу графикана. Подешавање изгледа странице документа за штампање (оријентација папира, величина, маргине, прелом, уређивање заглавља и подножја, аутоматско нумерисање страна). Прегледање документа пре штампања, штампање документа и његових делова.

6. Интернет и електронска комуникација (12-14)

Појам рачунарске мреже. Рачунари-сервери и рачунари-клијенти. Глобална мрежа (Интернет). Интернет-провајдери и њихове мреже. Технологије приступа Интернету.

Сервиси Интернета: World Wide Web, FTP, електронска пошта, веб-форуми. Веб-читачи. Претраживачи, претраживање и коришћење информација са Интернета. Интернет мапе. Виртуелни телефон. Друштвене мреже и њихово коришћење. Електронска трговина, електронско пословање и банкарство. Електронски подржано учење. Право и етика на Интернету.

II разред

2 часа недељно, 70 годишње

1. ОБРАДА ТЕКСТА НА РАЧУНАРУ (30)

Врсте обраде текста.

Структура текста.

Форма текстуалних докумената.

Уношење и исправке текста.

Чување и штампање текста.

Претраживање и замена текста.

Рад са блоковима текста.

Форматирање реда и праграфа.

Рад са фонтовима.

Наслови, заглавља и поглавља.

Обележавање страница.

Рад са табелама и цртежима.

2.ОД ИДЕЈЕ ДО ПРОГРАМА (5)

Поставка проблема.

Пројектовање програма (решавање проблема, запис алгоритма, комуникација корисника с програмом), развој програма (писање програма, провера исправности програма), испитивање перформанси програма и завршно уобличавање производа.

3.ПРВИ КОРАК У ПРОГРАМИРАЊУ (5)

Програмски језик BASIC.

Први програм.

Од изворног до извршног програма.

Интегрисана радна средина.

Уношење и едитовање програма.

Извршавање програма.

Тестирање програма.

Штампање програма.

4.ТИПОВИ ПОДАТАКА ПРОМЕНЉИВЕ СТРУКТУРЕ (15)

Рад са бројевима (нумеричка константа и променљива, уношење и издавање бројева, програмске структуре).

Рад са текстом (знаковна константа и променљива, уношење и издавање знаковних података, знаковни релацијски израз).

5.СТРУКТУРЕ ПОДАТАКА, ГРАФИКА И ЗВУК (15)

Структуре података.

Рачунарска графика.

Звук (музички тон, програмирање мелодија).

Датотека.

Потпрограми.

III разред

2 часа недељно, 70 годишње

1. ПРОГРАМИ ЗА РАД У МУЗИЦИ (30)

Потребан хардвер: звучна картица, појачавач, звучници и МИДИ клавијатура.

Инсталирање хардвера.

Потребан софтвер: програмски пакет за рад у музици.

Инсталирање софтвера.

Уношење нотног записа са тастатуре, мишем или преко МИДИ клавијатуре.

Едитовање нотног записа.

Уношење текста у нотни запис.

Подешавање темпа и извођење композиције.

Чување и штампање нотног записа.

2. ПРОГРАМИ ЗА ЦРТАЊЕ (20)

Рачунарске графичке апликације (презентациона графика, цртежи у издаваштву, цртежи у пројектовању . CAD, рачунарске игре).

Основни графички елементи: дуж, изломљена линија, правоугаоник, елипса и крива линија.

Рад са објектима: селекција, премештање, брисање, копирање.

Трансформације објеката: ширење и сажимање.

Коришћење текста у графичком окружењу.

Повезивање цртежа са другим апликацијама.

3. МУЛТИМЕДИЈСКЕ АПЛИКАЦИЈЕ (20)

Потребан хардвер: CD - ROM.

Интеграција текста, звука и слике.

Хипер-текст (чворови и везе).

Објекти у хипертекст систему: текст, графика слика, звук и филм.

Примери мултимедијалних апликација.

IV разред

2 часа недељно, 64 часа годишње

1. ЕКСПЕРИМЕНТИ СА ЗВУКОМ (45)

Физички елементи звука.

Синтеза звука у рачунарима.

Музички тонови у рачунару.

Формати за чување звучних записа.

Софтвер за рад са звуком.

Снимање звука и обрада дигитализованог сигнала.

Појам дигитализације звука.

Одређивање најповољније фреквенције и резолуције дигитализовања према карактеристикама звука који се уноси у рачунар.

Едитовање звука.

Појам и примена ефеката.

Самостално примењивање дигиталних ефеката на снимљени сигнал у циљу експериментисања.

Обрада звука у музичком контексту.

2. РАЧУНАРСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ (25)

Значај рачунарских комуникација.

Рачунарске мреже (мрежна картица, комуникационе линије, комуникациони софтвер).

Организација рачунарских мрежа (топологија мреже, мрежни протоколи, модел клијент - сервер).

Коришћење мрежа (пријава и одјава корисника, непосредна комуникација, пренос тека, претраживање базе података и комерцијални сервери).

Примери неких мрежа (повезивање два рачунара, локална мрежа, интернет..)

ПСИХОЛОГИЈА

Циљ и задаци

Циљ наставе психологије је да допринесе формирању зреле, одговорне, социјализоване особе као и подршка развоју компетенција значајних за обављање професионалних активности и наставак школовања кроз стицање функционалних знања о основним карактеристикама психичког живота и понашања човека, разумевање психолошких основа уметничке делатности, формирање ставова, овладавање вештинама.

Задаци наставе психологије су да ученици:

- стекну основна знањима о психичким процесима, особинама, стањима и њиховом манифестовању у понашању;
- разумеју психички живот особе као целину међусобно повезаних процеса, стања и особина;
- стекну основна знања о психологији музике и уметничке игре;
- разумеју сопствену личност као део друштва и света око себе, увиде значај отворености за промене и лично ангажовање за сопствени развој и развој друштва;
- разумеју психолошке основе међуљудских односа, унапреде комуникацијске вештине;
- унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад;
- примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема у струци и свакодневном животу;
- унапреде способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација релевантних за психички живот човека и стваралаштво;
- унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота;
- унапреде способност аргументације сопствених ставова и критичког мишљења;
- негују интелектуалну радозналост и стваралачке способности;
- разумеју концепт менталног здравља и значај превенције, унапреде здраве животне стилове и примењују их свакодневном животу;
- развију ставове и вредности значајне за живот у савременом мултикултуралном друштву који одражавају поштовање људских права, толеранцију, солидарност, уважавање различитости и родну равноправност.

III разред

2 часа недељно, 70 годишње

ОПШТИ ДЕО

I УВОДНИ ДЕО

ПСИХОЛОГИЈА КАО НАУЧНА ДИСЦИПЛИНА

Предмет, гране и методе психологије. Психологија и друге науке.

ОРГАНСКЕ ОСНОВЕ И ДРУШТВЕНИ ЧИНИОЦИ ПСИХИЧКОГ ЖИВОТА

Чула, нервни и ендокрини систем. Чиниоципсихичког развоја: наслеђе, средина, активност.

II ОСНОВНЕ ПСИХИЧКЕ ПОЈАВЕ - ПСИХИЧКИ ПРОЦЕСИ, ОСОБИНЕ И СТАЊА

ОПАЖАЊЕ

Основни појмови - Опажање, дражи и чула, осећај, опажај. Организација опажаја; Утицај искуства, мотивације и личности на опажање; Грешке у опажању.

Опажање особа - Карактеристике процеса опажања особа; опажање емоција, процењивање особина личности, процес атрибуције; Прва импресија, систематске грешке у опажању особа и значај правилног процењивања других особа.

Пажња - Појам, карактеристике и чиниоци пажње.

УЧЕЊЕ И ПАМЋЕЊЕ

Појам, значај и врсте учења; Сензитизација, хабитуација, класично и емоционално условљавање, инструментално и учење увиђањем; учење по моделу, вербално учење. Учење моторних вештина.

Трансфер учења. - појам, врсте и значај

Појам памћења, краткорочно и дугорочно памћење, репродукција и препознавање; квалитативне промене у памћењу;

Појам заборављања, узроци.

Психолошки услови успешног учења. Стратегије управљања процесом учења.

МИШЉЕЊЕ

Појам мишљења, улога знања и искуства у мишљењу; врсте мишљења (имагинативно и реалистичко, дивергентно и конвергентно). Развој мишљења.

Критичко мишљење: појам и значај.

Стваралачко мишљење – појам и фазе.

СПОСОБНОСТИ

Појам и подела способности.

Сензорне и моторне способности.

Интелектуалне способности. Појам, мерење, индивидуалне разлике. Теорије о структури интелигенције.

Креативност – појам, врсте и развој.

ЕМОЦИЈЕ

Појам емоција и емоционалног реаговања; врсте емоционалних доживљаја; Органске промене у склопу емоција; начин испољавања емоција и индуковања емоција. Схватања о природи емоција; Емоционални живот у адолесценцији; значај емоција за ментално здравље и психосоматска обољења. Појам и врсте страхова, анксиозност. Стрес и психичка траума.

МОТИВАЦИЈА

Појам мотива, хомеостатични и нехомеостатични мотиви. Лични и друштвени мотиви. Функционална аутономија и хијерархија мотива

Мотивација као чинилац успешног учења

III ЛИЧНОСТ

ПОЈАМ И СТРУКТУРА ЛИЧНОСТИ

Појам личности, структура личности, темперамент, карактер (индивидуални и социјални), способности, телесне особине. Појам и врсте црта, димензије, типови личности; Свест о себи, лични и социјални идентитет

ДИНАМИКА ЛИЧНОСТИ

Ставови, интересовања и вредности као динамичке диспозиције

Фрустрације, конфликти, реакције и последице фрустрација и конфликта

РАЗВОЈ ЛИЧНОСТИ

Развој и социјализација личности; чиниоци социјализације; динамичко развојни појам зрелости.

ТЕОРИЈЕ ЛИЧНОСТИ

Преглед група општих теорија личности;

ПРОМЕНЕ И ПОРЕМЕЋАЈИ ДУШЕВНОГ ЖИВОТА И ПОНАШАЊА

Измењена стања свести; сан, хипноза, парапсихолошки феномени

Поремећаји понашања; Поремећаји менталног здравља, превенција и лечење

IV ОСОБА У СОЦИЈАЛНОЈ ИНТЕРАКЦИЈИ

КОМУНИКАЦИЈА

Појам комуникације, врсте комуникација и комуникационих знакова. Вербална и невербална комуникација; Комуникациони процес, социјални чиниоци и језик, извори неспоразума при комуникацији.

Уметност као облик комуникације.

Процес уметничке комуникације – уметник, уметничко дело, публика

Посредници у тумачењу уметности – уметник, стручна рецензија и критика, масмедији, вредносно оцењивање и аргументација

ЖИВОТ У ГРУПИ

Динамика групе: формирање, односи у групи, руковођење, такмичење, сарадња, групно решавање проблема, групна дискусија. Ненасилна комуникација.

ПОСЕБАН ДЕО

ОСНОВЕ ПСИХОЛОГИЈЕ МУЗИКЕ

МУЗИКА КАО ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОШКОГ ИСТРАЖИВАЊА

Основни проблеми и приступи – психометријско, когнитивно и развојно становиште

ПСИХОАКУСТИЧКЕ И ФИЗИОЛОШКЕ ОСНОВЕ МУЗИКЕ

Дражи, чулни орган и физиолошка основа чувства. Психолошки подаци о висини, гласности, боји и трајању

ОПАЖАЊЕ МУЗИКЕ

Законитости опажања појединих музичких компоненти – мелодија, ритам, хармонија. Опажање музичког дела

Реаговање на музику – емоционално реаговање, преферанције, музички укус

МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ

Видови музичког извођења – читање с листа, експертско извођење. Тензија у музичком извођењу – извори, ефекти, контрола.

Музичке способности. Проблем дефинисања; природа и структура музичких способности. Психолошка процена музичких способности – конвергенција музичког и психолошког приступа

МУЗИЧКИ РАЗВОЈ

Видови, ток и темпо развоја. Детерминанте музичког развоја.

ЛИЧНОСТ МУЗИЧАРА

Особине личности музичара. Мотивационе основе музичке активности.

ОСНОВЕ ПСИХОЛОГИЈЕ УМЕТНИЧКЕ ИГРЕ

ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ УМЕТНИЧКЕ ИГРЕ

Појам игре. Структура и динамика игре.

САДРЖАЈ ИГРЕ

Психолошка анализа балетског дела. Психолошка анализа ликова и улога

ПОКРЕТ

Доживљај тела, “схема тела”. Естетски обликован покрет.

ПСИХОЛОШКЕ ОСНОВЕ СТВАРАЛАШТВА УМЕТНИЧКЕ ИГРЕ

Психолошки процеси играчке креације. Говор игре. Структура личности и мотивација играча. Процена играчког потенцијала. Трема.

Филозофија

Циљ и задаци

Циљ наставе овог предмета је да код ученика развије свест о потреби да активно обликују свој и одговорно учествују у јавном животу хумано и демократски оријентисаног друштва, оспособљавајући их да независно критички мисле и просуђују, формирају сопствени поглед на свет који је осетљив на културни контекст, и да се у својим делима и поступцима руководе вредностима истине, добра, правде и лепоте чији смисао и значај откривају у процесу овладавања знањима и вештинама својственим филозофски култивисаној мисли.

Задаци наставе филозофије су да ученици:

- познају методолошку структуру научног и филозофског истраживања и оспособе се за примену критичко-рационалних метода у решавању практичних и теоријских проблема;
- доведу у везу властита мисаона искуства са карактеристичним филозофским проблемима и упознајући различита филозофска становишта стекну свест о сложености и креативној компоненти интелектуалног напора да се проникне у структуру стварности;
- разумеју значај историјског контекста и развојне димензије у настанку филозофских схватања, као и узајамно преплитање културних и интелектуалних традиција у настанку научних теорија и духовних творевина западне културе;
- овладају различитим мисаоним стратегијама и унапреде самостално и критичко суђење кроз анализу и интерпретацију филозофских текстова и реконструкцију филозофских аргумената;
- овладају анализом комплексних питања и идеја зарад формирања властитог погледа на проблеме савременог света;

- разликују сазнајне од вредносних судова и артикулишу властити вредносни систем у суочавању са етичким дилемама и изазовима друштва у коме живе;
- развију осетљивост за социјални и културни контекст, идентитет и разлике, овладају вештинама успешне комуникације, тимског рада и практикују технике за конструктивно решавање конфликта у свакодневном животу;
- преузимају одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, и да са успехом учествују у јавном животу друштва;
- унапреде способности за разложно (писмено и усмено) излагање мисаоних садржаја и учешће у расправи на начин који доприноси развијању атмосфере отворености и узајамног уважавања;
- усвоје и практикују интелектуалне врлине, ставове и вредности: интелектуалну отвореност и радозналост, истинољубивост, уважавање сведочанства и аргумента, спремност на аутокритику, толеранцију према разликама у мишљењу и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа;
- усвоје целовит приступ образовању који се темељи на међузависности и трансферу знања из различитих области, усаврше методе и технике за поспешивање властитог учења, развијају интересовање за (теоријска) знања, умећа и вештине потребне за даље образовање, индивидуални и професионални развој, и припреме се да у процесу доживотног учења адекватно одговоре на неизвесности и промене у каријери и социјалном статусу.

IV разред

2 часа недељно, 64 часа годишње

1. **Одређење филозофије**
 - Име и појам филозофије; побуде за филозофско истраживање
 - Основна филозофска питања и дисциплине (метафизика, гносеологија, етика)
 - Однос филозофије и мита (религије, науке и уметности)
2. **Античка филозофија**
 - Приказ проблема античке филозофије
 - Питање прапочетка
 - Проблем бића, мноштва и кретања
 - Значај супротности за тумачење природе
 - Проблем истине и привида
 - Дијалектика и реторика
 - Метафизичко одређење стварности
 - Врлина и добро
 - Питање индивидуалне среће
3. **Средњовековна филозофија**
 - Приказ проблема средњовековне филозофије
 - Однос вере и разума
 - Улога филозофије у формирању хришћанског учења
 - Проблем универзалија
4. **Филозофија новог доба**
 - Приказ проблема нововековне филозофије
 - Проблем методе (Ново схватање науке)
 - Проблем супстанције
 - Проблем сазнања

- Начела разума у праву и политици
- Проблем субјекта: од трансценденталног ка апсолутном субјекту
- Проблем умне синтезе стварности; природа као систем ума
- Дијалектика
- Ум и слобода
- 5. Савремена филозофија**
- Приказ проблема савремене филозофије
- Однос према наслеђу европске рационалности
- Место логичке и језичке анализе у савременој филозофији
- Проблем егзистенције
- Специфичност филозофских метода: херменеутика и феноменологија
- Однос филозофских и научних метода

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци

Циљ предмета је да се кроз стицање знања, овладавање вештинама, формирање ставова и система вредности допринесе оспособљавању ученика за компетентан, одговоран и ангажован живот у хуманом и демократски уређеном друштву утемељеном на основним људским вредностима, поштовању људских и грађанских права, у коме се уважава различитост, остварује солидарност и брига за друге.

Задаци наставе грађанског васпитања су да ученици:

- стекну знања о функционисању демократски уређеног друштва, улози грађанина, документима и институцијама које доприносе владавини права;
- усвоје вредности на којима се заснивају људска права и демократско друштво;
- развију спремност да делују у духу поштовања демократских вредности;
- јачају осећање самопоштовања, личног и групног идентитета;
- разумеју сложеност живота у мултикултуралној заједници и потребу узајамног уважавања и поштовања различитости;
- јачају осетљивост на појаве нетолеранције, дискриминације, стереотипа и предрасуда;
- разумеју значај сарадње и заједништва за добробит појединца и друштва, и овладају вештинама рада у групи и групног одлучивања;
- узму учешће у животу заједнице, покрећу акције и преузимају одговорност за личне одлуке;
- овладају вештинама успешне комуникације и примењују их у свакодневном животу;
- разумеју природу и узроке сукоба, упознају технике конструктивног решавања сукоба и примењују их у свакодневном животу;
- унапреде способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација из различитих извора релеватних за живот у демократском друштву;
- унапреде способност исказивања сопственог става уз коришћење аргумената;
- унапреде способности планирања личног и професионалног развоја.

Увод: Међусобно упознавање, упознавање ученика са програмом и начином рада.

1. Ја, ми и други

Ова тематска целина обухвата питања ставова које имамо према себи другим људима и групама, личног и групних идентитета, развијања самопоштовања и разумевања и уважавања других.

- **Лични идентитет.** Израђујући "лични грб" и међусобним поређењем, ученици јачају самопоштовање, боље се упознају и подстичу да препознају и цене своје позитивне особине.

- **Откривање и уважавање разлика.** Кроз активности поређења по различитим критеријума ученицима се омогућава да упознају себе и друге, открију и прихвате постојеће сличности и разлике, као и да сагледају сложеност и међусобна преклапања властитих групних идентитета.

- **Групна припадност.** Кроз израду и поређење "породичних стабала" или породичних албума и дискусију о различитим групама/удружењима којима ученици припадају ученици се уводе у проблематику личног и групног идентитета и њихових међусобних односа.

- **Стереотипи и предрасуде.** На основу описа властите и туђе групе откривају се и анализирају тенденције упрошћеног опажања и фаворизовања властите групе, као и неоправданог негативног опажања туђих група.

- **Толеранција и дискриминација.** Помоћу игре улога демонстрира се да су предрасуде и стереотипи које имамо према појединим групама људи један од узрока дискриминаторског понашања и да толеранција није увек позитивна.

Задаци за вежбање: Ученици налазе примере стереотипа, предрасуда и дискриминаторског понашања у школи, уџбеничкој и другој литератури, штампи, на ТВ и радију и приказују их на часу.

2. Комуникација у групи

Ова тематска целина бави се начинима изражавања и саопштавања мишљења и комуникацијом са другима: посебно поступцима и вештинама ненасилне комуникације.

- **Самопоуздано реаговање.** Ученицима се предочава важност заступања властитих потреба и права на јасан и неагресиван начин. У малим групама ученици испробавају овакав самопоуздан начин реаговања у неколико свакодневних ситуација.

- **Гласине.** Кроз задатак серијске репродукције, где се једна информација ланчано преноси од једног до другог ученика, демонстрирају се начини искривљавања порука, тј. шумови у комуникацији и указује на важност добре комуникације за међусобно разумевање.

- **Неслушање.** Радећи у паровима ученици пролазе кроз искуство лоше комуникације изазване неслушањем, сагледавају разлоге који могу стајати у основи неслушања, а затим говоре о примерима доброг и лошег споразумавања из властитог искуства.

- **Активно слушање.** Ученици се упознају са различитим техникама активног слушања као начинима на који се може побољшати узајамна комуникација и те технике испробавају у краћим симулацијама.

- **Неоптужујуће поруке.** Ученицима се демонстрирају ефекти оптужујућих и неоптужујућих порука и важност заступања властитих потреба и права на јасан и неагресиван

начин а затим се модел неоптужујућих порука увежбава кроз примену на ситуације из властитог живота.

- **Изражавање мишљења.** Настављајући започет дијалог супротстављених мишљења на примерима ситуација из породичног и школског живота, ученици стичу знања о праву на слободно изражавање мишљења и вежбају да своје мишљење образложе.

- **Вођење дебате и дијалога.** Пошто се контрастирају карактеристике дијалога и дебате као различитих комуникацијских образаца, ученици се упознају са уобичајеном процедуром припремања за дебату и изводе дебату на неку тему везану за комуникацију у њиховом искуству.

3. Односи у групи/заједници

Ова тематска целина бави се проблематиком два основна типа односа у људским групама и заједницама: сарадњом и сукобима, односно развијањем способности, вештина и изграђивањем сазнања и ставова који воде остваривању солидарности, заједништа, разумевања, сарадње и мира међу појединцима, групама и заједницама људи, са једне стране и смањењу насиља, избегавању и ненасилном решавању сукоба и неспоразума међу људима, са друге стране.

Сарадња и заједништво

- **Сарадња.** На примерима групног цртања и анализе оног што воле да раде, ученици увиђају личне и друштвене разлоге за сарадњу и заједништво и разматрају претпоставке за остваривање сарадње.

- **Групни рад.** На задатим примерима и на основу искуства у раду на претходним часовима, ученици се упознају са одликама тимског рада и анализирају улоге које су имали у групном раду.

- **Групно одлучивање.** Ученици се упознају са различитим начинима доношења одлука у групи и анализирају њихове предности и недостатке

- **Учешће младих: "Лествица партиципације".** Ученици се упознају са различитим могућим степенима учешћа деце у акцијама или активностима (од "квази учешћа" до дечјег самосталног избора и извођења акција), анализирају факторе од којих зависи могући степен активне партиципације и значај који она има за развој личности и остваривање права.

- **Радити заједно.** На примеру симулације једне школске ситуације ученици се вежбају у сарадничком понашању, толеранцији и преузимању одговорности.

Решавање сукоба

- **Динамика и исходи сукоба.** Вежба у којој ученици пролазе кроз искуство конфликта треба да послужи као подлога за разговор о улози претпоставки и очекивању у ситуацији сукоба, динамици конфликта и његовим могућим исходима.

- **Стилови поступања у конфликтима I II** Пошто добију краћи опис узрасно прилагођене ситуације конфликта, ученици у малим групама разматрају могуће поступке страна у конфликту и дискутују од чега зависи како ће се поступати у конфликту.

- **Сагледавање проблема из различитих углова.** Ученицима се предочавају примери различитих конфликтних ситуација, а њихов задатак је да кроз заузимање позиције сваке од страна у конфликту и замишљање њихових потреба сагледају како изгледа конфликт посматран из различитих перспектива.

- **Налажење решења.** Анализирајући конфликте предочене у причама ученици се вежбају у налажењу интегративних решења, у којима нема победника и поражених већ све стране у конфликту успевају да задовоље своје потребе.

- **Постизање договора.** Кроз симулацију конфликта између две групе од ученика се тражи да путем преговарања постигну договор користећи претходно стечена знања и вештине.

- **Извини.** Кроз читање прича и играње улога ученици се уче да се пружањем и прихватањем извињења може избећи да неспоразуми прерасту у сукобе.

- **Посредовање.** Ученици се упознају са основним идејама, сврхом и поступком посредовања у сукобима и неспоразумима и испробавају стечена знања у једној ситуацији симулиране свађе међу друговим.

Насиље и мир:

- **Насиље у нашој околини.** Кроз разговор и анализу и разврставање прикупљених примера (из штампе, ТВ емисија, филмова) ученици уочавају различите врсте насиља (како оне видљиве тако и прикривене), стичу свест да насиље постоји у свим сферама друштва и да у свести већине постоје стереотипи о томе ко су насилници.

- **Вршњачко насиље I II.** Кроз анализу различитих ситуација ученици развијају осетљивост за препознавање насиља међу вршњацима, осећање личне одговорности и спремност на пружање помоћи жртви насиља..

- **Насиље у школи.** Кроз анализу типичних случајева из свакодневног живота у школи (вербална агресија ученика, омаловажавање ученика...) ученици се доводе до сазнања да они могу да буду: и жртве насиља и насилници али и борци против насиља у школи.

- **Постизање мира I II** На основу анализе мишљења научника о насиљу и људској природи ("Севиљска изјава"), мисли о миру мислилаца из различитих култура и приказе ликова неких од досадашњих добитника Нобелове награде за мир, ученици продубљују своје разумевање мира и претпоставки за очување и постизање мира.

Завршни час: **Шта носим са собом.** Разговор о искуствима и евалуација наставе целог предмета: ученици сами процењују која до сада стечена знања и вештине сматрају корисним и употребљивим ван учионице.

II разред

1 час недељно, 35 годишње

Уводни час - Упознавање са садржајем предмета и начином рада.

Права и одговорности

1. Основни појмови

- Потребе и права
- Права и правила у учионици
- Права и закони
- Међународни документи о заштити права: Универзална декларација о људским правима и Конвенција о правима детета...
- Права и вредности

2. Врсте права и односи међу правима

- Врсте права
- Односи међу правима
- Сукоб права

- Дечја и људска права
- *Задаци за вежбање* Познавање Конвенције и заступљеност права штампи
- 3. Права и одговорности**
- Одговорности одраслих I II
- Одговорности деце
- *Задаци за вежбање:* Права и правила у учионици II
- 4. Кршење и заштита права**
- Кршење права детета
- Заштита права детета
- 5. Планирање и извођење акција (у школи или локалној средини) у корист права**
- Сагледавање промена
- Партиципација у школи I и II
- Избор проблема I и II
- Како решити проблем I и I
- Израда плана акције I и II
- Анализа могућих ефеката акције
- Приказ и анализа групних радова
- Планирање и извођење акције – акција по избору ученика
- Завршни анализа акција/планова и резимирање и евалуација наставе целог предмета.

III разред

1 час недељно, 35 годишње

Увод: Упознавање ученика са програмом и начином рада

I Демократија и политика

Ова тематска целина посвећена је одређењу појмова демократије и политике, као предусловима политичке партиципације грађана. Обрађују се механизми функционисања и институције демократије, као и начини контроле и ограничења власти у демократском поретку.

II Грађанин и друштво

Тематска целина посвећена је појму, карактеристикама и вредностима грађанског друштва. Централне теме су: однос државе и грађанског друштва, појам грађанина и значај и начин његовог учествовања у политици.

III Грађанска и политичка права и право на грађанску иницијативу

Уводни део ове целине посвећен је појму и култури људских права, као и улози грађана и залагању за остваривање ових права. Детаљније се обрађују право на грађанску иницијативу које омогућава партиципацију грађана у процесу доношења одлука и право на самоорганизовање грађана, кроз које се ученици упознају с улогом невладиних организација.

IV Планирање конкретне акције

Последња тематска целина пружа ученицима основна знања и вештине које су неопходне за решавање њима важних и блиских проблема, кроз реализацију конкретних локалних акција. На овај начин ученици имају прилике да сами узму активно учешће примењујући предходно стечена знања. У оквиру ове целине, предвиђене су јавне презентације нацрта акција и резултата у школи.

IV разред

1 час недељно, 32 часа годишње

Увод : Упознавање ученика са програмом и начином рада

I. Тема: Права и слободе – право на слободан приступ информацијама и социјално економска права.

II. Тема: Свет информација

- упознавање са изворима информација
- појам јавне информације, приступ информацијама-основна правила и
- ограничења
- заштита права на информисање- улога повереника
- процедура подношења захтева за приступ информацијама
- медији као извор информација-питање веродостојности
- разумевање и тумачење медијских порука
- механизми медијске манипулације
- утицај тачке гледишта на објективност информација
- селекција информација: објективност као одговорност
- улога медија у савременом друштву

III. Тема: Свет професионалног образовања и рада

- планирање каријере и улазак у свет рада
- самопроцена и вештина представљања личних карактеристика од значаја за даље професионално образовање и рад.
- разговор са послодавцем
- тражење информација значајних за професионално образовање и тражење посла.

Завршни час: Шта носим са собом. Разговор о искуствима и евалуација наставе целог предмета, ученици процењују која до сада стечена знања и вештине сматрају корисним и употребљивим ван учионице.

• **ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

Клавир

I разред

2 часа недељно, 70 часова годишње

I разред (2 часа недељно, 70 годишње)

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

Почетни рад на развоју спољашњег (контролног) и унутрашњег (менталног) слуха, путем учења и изражајног певања кратких, једноставних лаких песмица (у оквиру прве октаве), свирања истих песмица по слуху (самостално и у четири руке, уз пратњу наставника) и њиховог транспонованја у тоналитете са једним или два предзнака (ово се нарочито односи на ученике који, од почетка, испољавају натпросечне слуховне способности). Почетни рад на развијању музичке фантазије, путем игре и приче. Упознавање са клавијатуром (називи белих и црних дирки, и називи октава). Основно упознавање са механизмом производње звука на клавиру. Упознавање са функционалним положајем тела за клавиром и основама ефикасне употребе извођачког апарата.

Упознавање са значењем најчешћих ознака за Темпо (*lento, adagio, andante, andantino, moderato, allegretto, allegro, presto...*). Упознавање са најчешћим ознакама за Карактер (*dolce, tranquillo, cantabile, grazioso, espressivo, marcato, scherzando...*). Упознавање са релативним трајањем нота (целих, половина, четвртина, осмина и њима одговарајућих пауза и триола) као и значењу Пунктирања. Упознавање са различитим врстама простих и сложених тактова ($2/8, 3/8, 6/8, 2/4, 3/4, 4/4...$). Рад на бројању- помоћном средству за постизање метрички тачног и прецизног свирања. Упознавање са значењем основних динамичких ознака (*pianissimo, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, diminuendo, crescendo...*). Упознавање са значењем основних агогичких ознака (*ritardando, accelerando, allargando, sostenuto, piu lento, piu mosso, a tempo...*). Упознавање са значењем основних артикулационих ознака (*portato, legato, legierro, staccato...*) и графичким начином њиховог записа (тачка, црта, мали клинасти знак, лук..). Упознавање са основним Полифоним поступцима (имитација, инверзија, канон). Увежбавање почетне вештине читања нота у виолинском и бас кључу. Свирање лакних композиција са наставником, четвороручно, *Prima vista*. Упознавање са појмом метричке целине (двотакт, тротакт, четворотакт..). Упознавање са појмом мисаоне целине- фраза. Основно упознавање са најједноставнијим музичким облицима (реченица, период, песма)

ЛЕСТВИЦЕ: C-dur, G-dur, D-dur, A-dur и E-dur. Препоручене варијанте: паралелно, супротно, у интервалу октаве, навише и наниже, континуирано кроз једну октаву, у супротним смеровима, у четвртинама. Трозвучи: C-dur, G-dur, D-dur, A-dur и E-dur. Препоручена варијанта: мали положај тзв мало разлагање, квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд, разложено па симултано, паралелно, у размаку октаве, у четвртинама, навише и наниже, континуирано кроз једну октаву.

Литература:

Клавирска школа за почетнике, Ј.Кршић, М.Петровић, Бајер, Николајев, Гњесина и други, Етиде и виртуозне композиције . Диверноа, Основне вежбе за клавир, Лешхорн, етиде по избору, Композиције мале форме ,Чајковски, Мајкапар, Шуман, Композиције домаћих аутора, Модерне композиције по избору ученика и наставника.

Клавир

II разред

2 часа недељно, 70 часова годишње

II разред (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

Наставак рада на развоју спољашњег и унутрашњег слуха, свирања по слуху и транспонованја у тоналитете са једним , два и три предзнака (односи се на ученике натпросечних слуховних

способности). Допуњавање почетног знања о клавијатури, основним информацијама о улози и механизму функционисања педала. Проширивање знања о механизму произвођења клавијског звука. Обогаћивање искуства стеченог у области функционалне употребе извођачког апарата новим увидима у проблематику, кроз процес савлађивања слиженијих извођачких захтева. Наставак упознавања са ознакама темпа, карактера, динамике и агогике, у зависности од ознака на које ученик наилази у композицијама на којима ради. Проширивање знања о релативном трајању основних и пунтираних нота, и њима одговарајућих пауза и триола, информацијама о ситнијим нотним вредностима (шеснаестине, тридесетдвојке, шездесетчетворке) Упознавање са једноставним врстама неправилног такта ($5/8$, $7/8$, $5/4$, $7/4$...). Наставак рада на бројању. Допуњавање знања о основним артикулационим ознакама и графичком начину њиховог записивања. Упознавање са ознакама за Педал, и рад на композицијама које захтевају једноставну педализацију. Утврђивање знања о основним полифоним поступцима кроз процес рада на једноставним полифоним композицијама. Усавршавање вештине читања нота у виолинском и бас кључу. Проширење знања о појмовима метричке целине и фразе, упознавањем нових карактеристичних примера кроз извођачку праксу. Обогаћење знања о музичким облицима новим информацијама о врстама реченица, периода, и песме.

ЛЕСТВИЦЕ: H-dur, F-dur, d-mol, a-mol и e-mol. Препоручене варијанте: паралелно у осминама, интервал октаве, навише и наниже, континуирано кроз две октаве, у супротним смеровима, у осминама, са почетком у интервалу октаве, навише, наниже континуирано сваком руком кроз две октаве.

литература

Клавијрска школа за почетнике, Ј.Кршић М.Петровић, Бајер, Николајев, Гнјесина и слично, Етиде и виртуозне композиције. Диверноа, Основне вежбе за клавијр, оп 76, Лешхорн, етиде по избору, Композиције мале форме, Чајковски, Мајкапар, Шуман, Композиције домаћих аутора, Полифоне композиције, Бах и друге полифоне композиције барокних композитора досупне извођачком узрасту ученика, Сонатине, Ванхал, Бетовен, Моцарт и других аутора доступне извођачком узрасту ученика, композиције за четири руке, Модерне композиције по избору ученика и наставника

МАТЕМАТИКА

Циљ и задаци

Циљ наставе математике је да ученици усвоје знања, развију вештине, формирају ставове потребне за схватање појава и законитости у природи и друштву, формирање научног погледа на свет, решавање разноврсних задатака из струке и свакодневног живота, наставак математичког образовања и самообразовања и развијање личности ученика.

Задаци наставе математике су да ученици:

- развијају логичко и апстрактно мишљење;
- развијају способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика;
- развијају способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа;
- разликују геометријске објекте и њихове узајамне односе и трансформације;
- разумеју функционалне зависности, њихово представљање и примену;
- развијају способности сагледавања струковних проблема и њиховог математичког моделовања и решавања;
- развијају систематичност, уредност, прецизност, темељност, истрајност, критичност у раду, креативност и формирају систем вредности;

- развијају радне навике и унапреде способности за самостални и групни рад;
- стекну знања и вештине применљиве у савладавању наставних програма других предмета;
- унапреде способност коришћења различитих извора информација и стручне литературе;
- формирају свест о универзалности и примени математичког начина мишљења;
- буду подстакнути за стручни развој и усавршавање у складу са индивидуалним способностима и потребама струке и друштва;
- унапреде способности решавања различитих проблема и нових ситуација у процесу рада и свакодневном животу.

I разред

3 часа недељно, 105 годишње

M4

Логика и скупови (9)

Основне логичке и скуповне операције. Важнији закони закључивања. Основни математички појмови, дефиниција, аксиома, теорема, доказ. Декартов производ. Елементи комбинаторике (пробројавање коначних скупова): правило збира и правило производа.

Реални бројеви (5)

Преглед бројева, операције, поље реалних бројева. Приближне вредности реалних бројева (грешке, граница грешке, заокругљивање бројева).

Пропорционалност величина (8)

Размера и пропорција, пропорционалност величина (директна, обрнута, уопштење), примене (сразмерни рачун, рачун поделе и мешања). Процентни рачун, каматни рачун. Таблично и графичко приказивање стања, појава и процеса.

Увод у геометрију (8)

Тачка, права и раван. Односи припадања и распореда. Међусобни положаји тачака, правих и равни.

Дуж, угао, диједар.

Нормалност правих и равни. Угао између праве и равни, угао између две равни.

Изометријске трансформације (21)

Подударност фигура, подударност троуглова, изометријска трансформација.

Вектор, једнакост вектора и операције са векторима, примене. Транслација.

Ротација.

Симетрија (осна, централна, раванска).

Примене изометријских трансформација у доказним и конструктивним задацима о троуглу, четвороуглу, многоуглу и кругу.

Рационални алгебарски изрази (14)

Полиноми и операције са њима, дељивост полинома. Растављање полинома на чиниоце. Важније неједнакости (доказивање).

Операције са рационалним алгебарским изразима (алгебарски разломци).

Линеарне једначине и неједначине. Линеарна функција (18)

Линеарне једначине са једном и више непознатих.

Еквивалентност и решавање линеарних једначина са једном непознатом.

Линеарна функција и њен график.

Систем линеарних једначина са две и три непознате (разне методе решавања).

Примена линеарних једначина и система линеарних једначина на решавање различитих проблема.

Линеарне неједначине са једном непознатом и њихово решавање. Неједначине облика $(ax + b)(cx + d) < 0$ (где је знак $<$ могуће заменити било којим од следећих знакова $>, \geq, \leq$).

Хомотетија и сличност (10)

Размера и пропорционалност дужи. Талесова теорема и њена примене.

Хомотетија, хомотетија и сличност.

Сличност троуглова, примена код правоуглог троугла, Питагорина теорема. Примена сличности у решавању конструктивних и других задатака.

НАПОМЕНА: Обавезна су четири двочасовна школска писмена задатка са једночасовним исправкама (12).

II разред

3 часа недељно, 105 годишње

М6

Тригонометрија правоуглог троугла (8)

Тригонометријске функције оштрог угла; основне тригонометријске идентичности. Табеле вредности тригонометријских функција.

Решавање правоуглог троугла.

Степеновање и кореновање (17)

Степен чији је изложилац цео број, операције. Децимални запис броја у стандардном облику.

Функција $y = x^n$ ($n \in N$) и њен график.

Корен, степен чији је изложилац рационалан број. Основне операције са коренима.

Комплексни бројеви и основне операције са њима.

Квадратна једначина и квадратна функција (25)

Квадратна једначина са једном непознатом и њено решавање. Дискриминанта и природа решења квадратне једначине.

Вијетове формуле и њихове једноставније примене. Растављање квадратног тринома на линеарне чиниоце.

Квадратна функција и њен график, екстремна вредност.

Простије квадратне неједначине.

Простији системи једначина са две непознате који садрже квадратну једначину (квадратна и линеарна, две чисто квадратне једначине).

Простије ирационалне једначине.

Експоненцијална функција, логаритамска функција (16)

Експоненцијална функција и њено испитивање (својства, график). Једноставније експоненцијалне једначине.

Појам инверзне функције.

Појам логаритма, основна својства. Логаритамска функција и њен график.

Основна правила логаритмовања, антилогаритмовање. Декадни логаритми. Примене логаритама (геометрија, нумеричка математика, пракса).

Полиедри (16)

Полиедар, правилан полиедар.

Призма и пирамида, равни пресеци призме и пирамиде.

Површина полиедра, површина призме, пирамиде и зарубљене пирамиде.

Запремина полиедра (квадра, призме, пирамиде и зарубљене пирамиде).

Обртна тела (11)

Цилиндрична и конусна површ, обртна површ.

Прав ваљак, права купа и зарубљена права купа. Површина и запремина правог кружног ваљка, праве кружне купе и зарубљене кружне купе.

Сфера и лопта, равни пресеци сфере и лопте. Површина лопте, сферне калоте и појаса. Запремина лопте.

НАПОМЕНА: Обавезна су четири двочасовна школска писмена задатка са једночасовним исправкама (12).

ИГРЕ XX ВЕКА (ПЛЕСОВИ) ФАКУЛТАТИВНИ ПРЕДМЕТ У III И IV РАЗРЕДУ

ЦИЉЕВИ - Предмет ИГРЕ XX ВЕКА (ПЛЕСОВИ) упућује ученике у нова знања о карактеру, ритму, основним ставовима, корацима и техници извођења плесова.

Ученици усавршавају извођачку технику и стичу знање о значају плеса као друштвене појаве.

ЗАДАЦИ - Стицање знања о развоју различитих плесова у периоду од 20. века;

Подстицање доживљаја и оживљавање духа игре конкретног времена кроз музику, карактер игре и особеност костима; Развијање укуса, уметничког израза и елеганције покрета будућег професионалног играча.

III РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

Стандардни плесови 26 часова (13 наставних јединица, 13 часова утврђивање)

Латино-амерички плесови 44 часова (30 наставне јединице, 14 часа утврђивање)

НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ:

СТАНДАРДНИ ПЛЕСОВИ

1.1 ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР (WALTZ) 6 часа

Основни корак напред и назад (RF, LF closed change)

Десни четвртински окрет (natural turn 4/4)

1.2 БЕЧКИ ВАЛЦЕР (WIENNESE WALTZ) 7 часа

Корак напред, назад, у страну (forward , backward, side change steps)

Десни четвртински окрет (natural turn 4/4)

Окрет испод руке (underarm turn to right for lady)

1.3 ТАНГО (TANGO) 7 часа

Корак напред и назад (walk forward , backward)

Линк (link)

Затворена променада (closed promenade)

1.4 ФОКСТРОТ, КВИКСТЕП (FOXTROT, QUICKSTEP) 6 часа

Корак напред и назад (quarter turn to right and left)

Корак у страну (side step)

Окрет испод руке (underarm turn to right for lady)

ЛАТИНО АМЕРИЧКИ ПЛЕСОВИ

2.1 САМБА (SAMBA) 6 часова

Гибање у самби (samba bounce action)

Корак напред и назад (natural basic movement)

Корак у страну - Виск (samba whisk)

Променадна шетња (promenade samba walks)

Ботафого (shadow botafogos)

2.2 ЧА ЧА ЧА (СНА СНА СНА) 6 часова

Основни корак (close basic)

Отварање лицем (check from open PP and CPP)

Отварање леђима (hand to hand)

Спот окрет (spot turns)

Окрет испод руке (underarm turns)

2.3 РУМБА (RUMBA) 6 часова

Основни корак (basic movement)

Отварање лицем (check from open PP and CPP)

Отварање леђима (hand to hand)

Спот окрет (spot turns)

Окрет испод руке (underarm turns)

2.4 ПАСОДОБЛЕ (PASODOBLE) 6 часа

Корак у месту (sur place)

Шасе у десно и лево (chasse to right and left)

Одвајање (separation)

Шпанска линија (spanish line)
Фламенко тепови (flamenco taps)

2.5 ЦАЈВ (JIVE) 6 часа

Корак у месту (basic in place)

Окрет испод руке (Change of place)

Промена руке са променом места (change of hands behind back)

Бамп (Bump)

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР – комбинација (RF, LF, RF closed change, natural turn 4/4)

БЕЧКИ ВАЛЦЕР – комбинација (4x side change steps, 4x forward - backward change steps, natural turn 4/4, underarm turn to right for lady)

ТАНГО – комбинација (LF, RF walk forward , link, closed promenade)

САМБА – комбинација (4x natural basic movement, 4x whisk, 4x promenade samba walks, shadow botafogo)

ЧАЧАЧА – (4x close basic, 4x check from open PP and CPP, 4x hand to hand, spot turns to R&L, underarm turns to R&L)

РУМБА - (4x close basic, 4x check from open PP and CPP, 4x hand to hand, spot turns to R&L, underarm turns to R&L)

ПАСОДОБЛЕ – комбинација (4x sur place, chasse to left, spanish line with flamenco taps, separation)

ЦАЈВ – комбинација (2x basic in place, Change of place R to L & L to R, 2x basic in place, change of hands behind back, 2x basic in place, 2x bump)

И В Р А З Р Е Д

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

Друштвени плесови 40 (32 часа наставне јединице, 8 утврђивање)

Нове тенденције- хит плесови 26 (20 часова наставне јединице, 6 утврђивање)

НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ:

3.1 САЛСА (SALSA) 4 часа

Основни корак (mambo step)

Корак у страну (side break)

Корак назад (back rock basic)

Окрет испод руке (underarm turn to right)

3.2 МЕРЕНГЕ (MERENGUE) 4 часа

Корак у месту,напред и назад (basic in place,farward, backward)

Корак по кругу (basic circle around)

Окрет испод руке (underarm turn to right)

3.3 БАЋАТА (ВАСНАТА) 4 часа

Корак у страну,напред и назад (basic to side,farward, backward)

Корак по кругу (basic circle around)

Унутрашњи окрети (inside turns)

3.4 ДИСКО ФОКС (DISCO FOX) 8 часа

Корак у месту (basic in place)

Корак по кругу (passing step)

Окрет испод руке (Change of place)

Промена руке са променом места (change of hands behind back)

3.5 ROCK AND ROLL 8 часа

Корак у месту (basic in place)

Окрет испод руке (Change of place)

Промена руке са променом места (change of hands behind back)

3.6 АРГЕНТИНСКИ ТАНГО (ARGENTINE TANGO) 4 часа

Шестица (basic six)

Омица (basic eight)

Очо (forward ocho)

4.1 ЛИНИЈСКИ ПЛЕСОВИ (LINE DANCES) 4 часа

Латино линијски плесови (latin line dances)

Диско линијски плесови (disco line dances)

4.2 ХИП-ХОП (HIP-HOP) 6 часа

Основни кораци (basic steps)

4.3 ЏЕЗ (JAZZ) 10 часа

Изолацијски покрети (isolation movements)

ДОДАТНА НАСТАВА:

- делови из Бродвејских мјузикла (35 часова годишње)

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

САЛСА – комбинација (4x mambo step, 4x side break, 4x back rock basic, underarm turn to right for Lady)

МЕРЕНГЕ – комбинација (8x basic in place,farward, backward, basic circle around, underarm turn to right for lady)

БАЋАТА – комбинација (2x basic to side, farward, backward, basic circle around, inside turn to R & L)
 АРГЕНТИНСКИ ТАНГО – комбинација (basic six, basic eight, forward ocho)
 ДИСКО ФОКС – комбинација (passing step, change of place R to L & L to R, change of hands behind back)
 ROCK AND ROLL – комбинација (basic in place, Change of place, change of hands behind back)
 ЛИНИЈСКИ ПЛЕСОВИ - комбинација (latin line dances, disco line dances)
 ХИП-ХОП – комбинација (basic steps)
 ЦЕЗ – комбинација (приказ цез комбинације од најмање 16 тактова)
 Препоручени видео садржаји са техником цеза кореографа Bob Fosse и Jack Cole.

ОБАВЕЗНЕ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

1 до 2 часа недељно , 30 до 70 часова годишње

Класичан балет, главни предмет	БРОЈ ЧАСОВА
Припрема за јавни час	4
Припрема за интерни час	4
Припрема за годишњи испит	5
Припрема за концерте: I разред ПРВО ПОЛУГОДИШТЕ <ul style="list-style-type: none"> • Адолф Адам – ЖИЗЕЛА – Ввалцер и Сељачка игра (Л. И. Лавровски) ДРУГО ПОЛУГОДИШТЕ <ul style="list-style-type: none"> • Адолф Адам – ЖИЗЕЛА – Улазак вила из II чина (Л.И. Лавровски) II разред ПРВО ПОЛУГОДИШТЕ <ul style="list-style-type: none"> • Лудвиг Минкус – БАЈАДЕРА – Улазак сенки из III чина (М.Петипа) ДРУГО ПОЛУГОДИШТЕ <ul style="list-style-type: none"> • Лудвиг Минкус – БАЈАДЕРА – Pas de trois из III чина (Entre, варијације и Coda) III разред ПРВО ПОЛУГОДИШТЕ <ul style="list-style-type: none"> • П.И. Чајковски – ЛАБУДОВО ЈЕЗЕРО - (М. Петима-Иванов, Парлић) - Pas de trois из I чина (само варијације или цео), улазак лабудова, Pas de trois, Pas de quatre и варијација Одеће из II чина. ДРУГО ПОЛУГОДИШТЕ	

<ul style="list-style-type: none"> • П.И. Чајковски – ЗАЧАРАНА ЛЕПОТИЦА – (М.Петипа)- цео Пролог, варијација Флорине из III чина, Плава птица (мушка варијација). <p>Бурновил – варијације по избору IV разред ПРВО ПОЛУГОДИШТЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ф.Шопен – ШОПЕНИЈАНА – група и варијације по избору <p>ДРУГО ПОЛУГОДИШТЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • И.Стравински – ПЕТРУШКА – (М.М.Фокин)-мушка варијација. • Бежар – варијација по избору • Баланшин – варијација по избору • Нојмајер – варијација по избору • Мак Ек – варијације по избору • Д.Парлић – варијације или Дует по избору <p>САВРЕМЕНА КОРЕОГРАФИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Три сестре“ - А.П. Чехова у кореографији А. Малијар 	
УКУПНО	70

Сценско националне игре – за све одсеке	БРОЈ ЧАСОВА
Припрема за јавни час	4
Припрема за интерни час	4
Припрема за годишњи испит	5
Припрема за концерте: III и IV разред ЕТИДЕ ИЗ НАЦИОНАЛНОГ И ОСТАЛОГ РЕПЕРТОАРА (по избору наставника) <ul style="list-style-type: none"> • Стеван Христић – „Охридска легенда“ – кореографија по избору наставника • Јаков Готовац „Еро с'оног свијета“ – „Коло“ у кореографији • Александар Бородин „Кнез Игор“ – „Половецке игре“ у кореографији Фокина • Александар Глазунов „Рајмонда“ - „Сараценска игра“ (соло) у кореографији М.Петипа • А. Креин „Лауренсија“ – „Фламенго“ по кореографији Чабукијанија • Л. Минкус „Дон Кихот“ – „Сегедиља“ по кореографији Чабукијанија • М.И. Глинка „Иван Сусањин“ – „Краковјак“ по кореографији Лавровског 	22
УКУПНО	35

ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Припремна настава организоваће се за потребе припреме ученика за полагање разредних, допунских и поправних испита.

ВРСТА ПРИПРЕМЕ	Број часова*
Припремна настава за разредне испите	10 - 30
Припремна настава за поправне испите	10 – 20
Припремна настава за ванредне ученике	10 - 20
УКУПНО	70

*Планирани минимални број часова.

ПРОГРАМ ИНТЕРНИХ ЧАСОВА

Интерни часови намењени су ради приказивања рада – напредовања ученика и степена савладаности предвиђеног градива – мањи део. Интерни часови представљају и начин пробне вежбе за излазак пред просмотру, испит, сцену или такмичење. Планирани број интерних часова је четири: Крајем октобра, децембра, марта и маја месеца.

ПРОГРАМ ЈАВНИХ ЧАСОВА

Јавни часови такође су намењени приказивању рада односно напредовања ученика али представљају већу целину и веће садржине. По досадашњој пракси, јавни час ће се одржати на крају школске године непосредно пред годишњи испит. Поред заинтересованих професора, јавни часови су отворени за публику. Могу се изводити самостално – у једној класи, а могу се изводити и у заједничкој кореографији као специфичан приказ целокупног рада школе свих разреда на завршном годишњем концерту.

ПРОГРАМ КОНЦЕРАТА И ЈАВНИХ НАСТУПА

КОНЦЕРТИ

- “Дан школе“ - 1. децембар – Панчево „Културни центар“
- Годишњи концерти школе (завршни) - јун –КЦ Панчево
- Велики јавни час
- Годишњи концерт школе у издвојеном одељењу у Алибунару
- Годишњи концерт ИО школе у Зрењанину
- Свечани концерт поводом доделе диплома Вук Караџић 17. јун КЦ
- „Поклон промотивни концерт“ ученицима основних и средњих школа
- Хуманитарни концерти
- Концерт у Италији, Рагуса (размена школа) март/април
- Которски фестивал позоришта за децу – јул ревијално

ЈАВНИ НАСТУПИ

- Светосавска академија, Сава центар или Народно позориште, Београд
- Светосавска свечаност, Културни центар Панчево
- Учествовање по позиву Балетских школа из Београда и Новог Сада
- Учешће на наступима које организује Заједница Музичких и Балетских школа Србије
- Учествовање у програмима које организује Дом омладине Панчево: Ех театар фест
- Учествовање на манифестацији „Радост Европе“
- Дан игре 29. Април – гостовање - Шабачко позориште
- „Школска олимпијада“ мај/јун
- „Панчевачки карневал“ 17. и 18. јун
- Наступ на отвореном: Летња позорница КЦ Панчева и Летња сцена „Круг“ у Народној башти
- Учествовање на разним свечаностима по позиву Јавних институција

ПРОГРАМ ФАКУЛТАТИВНИХ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

ЕКСКУРЗИЈЕ

Екскурзија за I, II и III разред (до 4 дана)

Због мањег броја ученика него у другим стручним школама, ученици I, II и III разреда ће заједно ићи на екскурзије. Могуће дестинације:

Матурска екскурзија (до 7 дана)

ТАКМИЧЕЊА

Такмичења / Фестивали / Ревизијални наступи

- Међународно такмичење „Танцолимп“ Берлин – фебруар
- World ballet competition Open Sibiu – март
- Школско такмичење – март
- Такмичење „Ухвати ритам“ - март
- Републичко такмичење - април
- Фестивал музичких и балетских школа Србије – мај месец
- Фестивал музике и игре „Амадеус“ мај месец у Београду
- „Миа Чорак Славенска“ Загреб – јун месец
- „Premio Roma“ – Награда Рим – јун
- „Dens Open“ Крф – Грчка јун
- Varna Ballet Academy – јул
- „Dens Open“ Љорет Дел Мар – Шпанија јул
- Међународно балетско такмичење – Италија, Сицилија

СЕМИНАРИ

Мастер клас / класичног балета/ радионице савремене игре / фолклорни семинари

- Мастер класови Националне фондације за игру – током шк.године
- Мастер класови Фондације „Милорад Мишковић“ – током шк.године
- Мастер клас Школе за игру Ашхен Атаљанц
- Радионице савремене игре Битеф денс компаније – током шк.године
- Мастер клас гостујућих педагога

КАМПОВИ

- Летњи балетски камп у Бостону „New Moment Arts“ – јул, август
- Летњи балетски камп и такмичење - Varna Ballet Academy – јул
- Мастер клас „Ирека и Маше Мукхамедов“ у Љубљани - август

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

Сарадња са јавним институцијама /државним и иностраним школама/:

- Народно позориште Београд
- Српско народно позориште Нови Сад
- Театар „Мадленијанум“ Земун
- Битеф театар Београд
- Театар Т Београд
- Установа културе „Вук Караџић“ Београд
- Културни центри Панчева, Зрењанина и Алибунара
- Балетска школа у Београду и Новом Саду
- Балетска школа „Принцеза Ксенија“ Котор – Подгорица
- Балетска академија Пловдив Бугарска
- Институт за игру Београд
- КУД „Младост“ Суботица
- ДМБУЦ „Илија Николовски Луј“ Скопје Музичко балетски училишни центар
- Балетска школа „Саверија Тумино“ Рагуза - ИТАЛИЈА
- Школа за класични балет Загреб
- Музицка школа „Амадеус“
- Конзерваторијум за музику и балет Љубљана/ средња музичка и балетска школа и виша балетска школа
- Основна музичка и балетска школа Ново Сарајево
- Фондација удружења балетских уметника Србије
- Станица – сервис за савремену игру
- Народна башта (Барутана)

Међународне организације

- CID UNESCO

Државне институције

- Фонд за таленте град Панчево
- Покрајински секретаријат за спорт и омладину – Фонд за таленте
- Покрајински секретаријат за управу и националне мањине

- Културно просветна заједница Војводине

Снимање за телевизију и радио

- Учествовање у емисијама културно забавног садржаја на ТВ Панчеву.
- Посета „Јутарњем програму“ РТВ Панчево ради обавештавања о упису ђака, условима рада школе (просторним, техничким и кадровским), о успесима ученика на такмичењима и фестивалима, најави концерата, најави гостовања школе и друго.
- Учествовање у културној радио емисији ради обавештавања јавности о условима уписа ђака у школу, условима рада школе (просторним, техничким и кадровским), о успесима ученика на такмичењима и фестивалима, најави концерата, најави гостовања школе и друго.
- Гостовање ђака и професора школе ради изражавања утисака након протеклих такмичења и концерата у земљи и иностранству, након уписа у школу и друго.

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА (једнодневних посета)

ТИМ за излете – једнодневне посете, екскурзије и наставу у природи чине:

- 1) разредне старешине
- 2) стручни сарадници школе
- 3) Запослени, ученик или родитељ у школи који жели да се прикључи тиму

ИЗЛЕТИ – ЈЕДНОДНЕВНЕ ПОСЕТЕ

 Народно позориште Београд

Класичан балетски репертоар:

- a) „Дон Кихот“
- b) „Жизела“
- c) „Лабудово језеро“
- d) „Копелија“
- e) „Успавана лепотица“
- f) „Корсар“
- g) „Бајадера“
- h) „Крцко Орашчић“
- i) „Петар Пан“
- j) „Дама с камелијама“

Савремени репертора

- a) „Ко то тамо пева“
- b) „Краљица Марго“
- c) „Проклета авлија“
- d) „Александар“
- e) „Јесење цвеће“

Драма:

- a) „Народни посланик“
- b) „Антигона“
- c) „Госпођа министарка“
- d) „Дервиш и смрт“
- e) „Зли дуси“
- f) „Кир Јања“
- g) „Покојник“
- h) „Покондирена тиква“
- i) „Тесла или прилагођавање анђела“
- j) „Хенри шести“

Опера:

- a) „Аида“
- b) „Бал под маскама“
- c) „Боеми“
- d) „Евгеније Оњегин“
- e) „Кармен“
- f) „Лучија од Ламермура“
- g) „Мадам Батерфлај“
- h) „Италијанка у Алжиру“
- i) „Љубавни напиток“
- j) „Набуко“
- k) „Пепељуга“
- l) „Пајаци“
- m) „Севиљски берберин“
- n) „Риголето“
- o) „Тоска“

 Југословенско Драмско Позориште

- a) „Злочин и казна“ Ф.М. Достојевски
- b) „Записи из подземља“ Ф.М. Достојевски
- c) „Госпођица“ И. Андрић
- d) „Отело“ В. Шекспир
- e) „Млетачки трговац“ В. Шекспир
- f) „Сумњиво лице“ Б. Нушић
- g) „Покојник“ Б. Нушић
- h) „Тако је морало бити“ Б. Нушић
- i) „Вишњик“ А. П. Чехов

 Позориште на Теразијама

- a) „Виктор Викторија“
- b) „Женидба и удадба“ мјузикл
- c) „Зона Замфирова“ С. Сремац

- d) „Грк Зорба“ музичка драма
- e) „Маратонци трче почасни круг“ мјузикл
- f) „Бриљантин“ мјузикл
- g) „Неки то воле вруће“ мјузикл
- h) „Чикаго“ мјузикл
- i) „Цигани лете у небо“ мјузикл
- j) „Два мириса руже“ музичка мелодрама
- k) „Кабаре“ мјузикл

БИОСКОП

- a) Гледање „On line“ опере, балета или музичких извођења
- b) Филмови намењени младима
- c) Екранизовани мјузикли

НАСТАВНИЧКЕ ЕКСКУРЗИЈЕ

Андрић град – Вишеград – РЕПУБЛИКА СРПСКА

- ❖ Андрићев институт /посета на једно од предавања/
- ❖ Биоскоп Мултиплекс Андрић град /
- ❖ Вожња бродом „Лотика“ Са посадом брода може се крстарити до следећих дестинација:
 - једночасовна пловидба од моста Мехмед – паше Соколовића до бањског потока у селу Саше и натраг
 - крстарење од Андрићграда до Старог Брода и ушћа реке Жепе у Дрину са повратком на почетну тачку у трајању по жељи групе
 - крстарење од Андрићграда до хотела “Језеро“ на Перућцу

Међавник /дрвен град/ – ЗЛАТИБОР

- ❖ Смештај у кућицама
- ❖ Биоскоп
- ❖ Вожња шарганском осмицом, трајање 2 сата
- ❖ Тениски терени, теретана, затворени базен
- ❖ посета кући браће Тарабића

Дворци Баварске / Аустрија / 6 дана аутобусом /период распуста/ цена око 169 евра/ минимални број групе 25

- ❖ 1,2 дан: Минхен, језеро Кимзе; возња бродом до острва Херенкмизе, где су дворци
- ❖ 3 дан: дворац Нимфенбург, тргови Мариенплац, Баварски Парламент, Национална Опера, Династије Вителсбах, Резиденције Максимилијанум
- ❖ 4 дан: Обилазак палате баварског краља Лудвига другог; витешки замкови (инспирација Волту Дизнију за креирање цртаних филмова..)
- ❖ 5 дан: Салзбург – панорамски обилазак града: Катедрала, Глокеншпил, Надбискупска палата, Мозартова кућа, Мирабел дворац и вртови
- ❖ 6 дан, слободно време и повратак кући.

У делу додатне наставе:

- за средњу школу класичан одсек:

1 раз сш - А.Адам „Жизела“ кор.Лавровски – улазак вила 2 чин

2 раз сш - Л.Минкус „Бајадера“ кор.М.Петипа *Pas de trois* из 3 чина (комплетан)

3 раз сш - кореографије Бурновила – варијације по избору педагога

4 раз сш – „Петрушка“ – мушка варијација, кор.Фокин; кореографије Баланшина по избору педагога; кор.Д.Парлић - Дует или Варијације по избору педагога

- за средњу школу савремени одсек – часови на којима ће се подстицати кореографска креативност ученика и ауторки рад ученика

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА - СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Из разлога што балетска школа поред уметничког аспекта, подразумева веома велику и напорну свакодневну (шестодневну) физичку активност, програм школског спорта биће усмерен више на релаксацију ради опуштања изморених мишића или групне спортске игре које ученици неће доживљавати као напор.

МЕСТО АКТИВНОСТИ	активности
Народна башта	- трчање - брзо ходање - вежбе на справама - аеробне вежбе
Тамишки кеј	- одбојка на песку са тимом из других средњих школа - вежбе на справама - багминтон
Презентације о исхрани	Дом здравља Панчево

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Основни документ на основу ког се предузимају мере у циљу заштите деце и ученика од насиља јесте Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама. На почетку сваке школске године Наставничко веће подсећа се на овај правилник и његове одредбе како би се ученици заштитили од насиља.

Орган који је задужен за спровођење свих мера у спречавању насиља у школи јесте ТИМ ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА. Дужности чланова Тима су учешће у различитим обукама за заштиту деце од насиља, информисање и обука запослених унутар школе, координација

и реализација програма заштите деце од насиља, обезбеђивање безбедне околине за раст и развој деце, прате и процењују ефекте предузетих мера, сарађују са релевантним установама, организују и уредно воде документацију и извештавају стручна тела и органе управљања о свом деловању. Ради ефикасности рада Тима потребно је да сви у установи буду информисани о томе ко су чланови тима и да њихова имена буду истакнута на видном месту у школи.

У припремним активностима за израду Програма ради се анализа стања безбедности деце у школи, као и анализа документације са посебним освртом на учесталост конкретних облика насиља.

Програм садржи два основна дела:

1. Програм ПРЕВЕНЦИЈЕ- активности које имају за циљ спречавање насиља у сваком облику и на свим релацијама. (ученик-ученик, дете-одрасли)
2. Програм ИНТЕРВЕНЦИЈЕ - по Протоколу обавезујуће процедуре у ситуацијама када се насиље догоди или постоји сумња да се насиље догодило, дефинисање улога и одговорности.

Додатне мере превенције насиља и повећања сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима - Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у васпитно-образовним установама

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: Програм заштите), дефинише превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временску динамику остваривања.

Циљеви Програма заштите су остваривање свих права детета, заштита од свих облика насиља, злостављања и занемаривања, потпуна информисаност ученика и родитеља, правично поступање и заштита приватности, подршка за физички и психички опоравак и социјална реинтеграција детета које је било изложено насиљу.

Појам превенција односи се на поступке чији је циљ спречавање да се догоди нешто неповољно, а најчешће се одређује као „систем мера, програма, активности и континуираних напора који су усмерени на смањивање или отклањање ризичних фактора и/или последица њиховог дејства, јачање заштитних фактора на свим нивоима у циљу стварања сигурног и подстицајног окружења, неговања атмосфере сарадње, уважавања и констуктивне комуникације“.

Према Посебном протоколу у превенцији насиља примарна превенција за појаву насиља у школи обухвата:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања
- Укључивање свих интересних група у доношење и развијање програма превенције
(ученици, родитељи, наставници и особље школе, локална друштвена заједница)
- Подизање нивоа свести и повећања осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања.
- Дефинисање процедура и поступака за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља као и информисање свих укључених у живот и рад школе о овим процедурама и поступцима.

- Унапређивање компетенција наставног и ваннаставног особља, ученика и родитеља за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања.
- Обуке за ненасилну комуникацију и конструктивно решавање проблема.
- Дефинисање правила понашања и последица кршења истих.

У циљу превенције насиља, злостављања и занемаривања Тим ће током године имати следеће **активности и задатке:**

1. Доношење правила понашања на нивоу школе и редефинисање постојећих правила
2. Осмишљавање плана интервенција у циљу превенције насиља
3. Развијање Школских програма за сузбијање насиља
4. Подизање нивоа свести запослених за препознавање насиља и сарадња са Управом школе ради осмишљавања стручног усавршавања за остваривање овог циља
5. Праћење безбедносне ситуације уз унапређивање физичких мера превенције
6. Пружање помоћи наставницима за промовисање превенције насиља кроз наставне садржаје
7. Сарадња са локалном заједницом у сврху осмишљавања предавања, радионица и трибина на тему превенције насиља

Превентивне активности допринеће да деца:

- Прихвате и науче вештине потребне за боравак и живот у колективу
- осећају се заштићено и сигурно у школи
- успешније и ефикасније уче
- буду одговорнија и науче да управљају сопственим понашањем у конфликтним ситуацијама (да их избегавају или конструктивно решавају)
- да управљају осећањима као што су љутња, фрустрација, срећа и усхићење
- успостављају и негују пријатељства
- науче да заштите своје и поштују права других (на пример: право на приватност, слободу избора и сл.)
- разумеју и прихватају разлике, сарађују са другима и раде тимски.

Превентивне активности допринеће да одрасли (наставници):

- Преузму одговорност за стварање и неговање подстицајног окружења у установи
- развијају и негују здраве стилове комуникације и односа са другима
- поштују своја и права других
- уважавају различитости и негују кооперативност и сарадњу
- усвоје и примењују практична знања и вештине за конструктивно превазилажење сукоба и кризних ситуација (саосећајна комуникација, посредовање у конфликтима, комуникација са медијима и сл.)
- уоче и конструктивно се супротставе разним облицима насиља.

Школа планирањем разних манифестација где се подстиче тимски рад за заједнички успех, такмичарски дух и неговање пријатељства, испуњава један од основних антинасилних појава. Рад на заједничким пројектима у смислу већих кореографија, групна такмичења, путовања и одржавање концерта подстичу социјализацију деце и запослених школе као и јачање колектива. Остале активности као што су матурска журка, новогодишњи маскенбал или журка поводом завршетка школске године такође доприносе позитивној клими а спречавању насиља. Неговање фер плеј односа на балетским такмичењима и навијање поред „наших“ бити усмерено и на „најбоље“ – представља неговање уважавања успеха и рада других а биће поређено са лошим испољавањима као што су исмевање, звиждање или друге врсте некоректног понашања. Посете позоришним представама са циљаном темом из области класичне књижевности, посета музејима и сајму књига део су планираних активности у сузбијању насиља односно некоректног понашања.

Допуне постојећих правила понашања за ученике, наставнике и родитеље где ће се поред школе укључити ђачки парламент и савет родитеља, биће реализован поред форме документа и идејом приказивања стрип варијанте, путем фотографија или занимљивих „одговора“ ученика на задату тему - задатак. До усвајања нових правила, досадашња ће бити видно су истакнута у холу школе.

Стручна служба, одељенске старешине и наставници ће се путем различитих стручних семинара, радионица, предавања и едукација током наредних година, оспособљавати децу за спречавање или реаговање на насиље у школи.

програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања

Под **дискриминацијом**, односно дискриминаторним понашањем подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропушање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства),у односу на лице, или групу лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на:

- раси, прецима, боји коже, држављанству;
- статусу мигранта, расељеног лица;
- националној припадности или етничком пореклу;
- језику, верским или политичким убеђењима;
- полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији;
- имовном стању, социјалном и културном пореклу;
- рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету;
- брачном и породичном статусу;
- осуђиваности;
- старосном добу;
- изгледу;
- чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Насиље и злостављање се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или

поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно, или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства ученика и запосленог. Занемаривање је пропуштање родитеља или школе да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета/ученика. Забрана насиља, злостављања и занемаривања у школи се односи на ученике, запослене, родитеље ученика и трећа лица

Насилно понашање није у сваком случају дискриминаторно, али свако дискриминаторно јесте насилно.

Дискриминисано лице, у смислу овог акта, јесте лице – учесник у образовању, запослени, родитељ и треће лице, група – учесника у образовању, запослених, родитеља и трећих лица, чланови органа и тела установе који су претрпели дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим.

Вређање угледа, части или достојанства личности у установи јесте понашање лица или групе лица које може да има обележја психичког и социјалног насиља или злостављања. Када се узнемиравањем и понижавајућим поступањем повређује неко од личних својстава, понашање се квалификује као дискриминација.

Родна равноправност, у смислу овог акта, подразумева заштиту права лица по основу пола и рода, а родна улога – скуп очекивања заједнице у вези са понашањем лица у односу на његову полну припадност.

Интервенцију чине мере и активности којима се дискриминаторно понашање или вређање угледа, части или достојанства личности (у даљем тексту: дискриминаторно понашање) зауставља, осигурава безбедност учесника у образовном и васпитном процесу (оних који трпе – дискриминисана лица, сведоче или чине – извршиоци дискриминације), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате се ефекти предузетих мера.

ТЕШКИ ОБЛИЦИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Тешки облици дискриминације, утврђени законом о забрани дискриминације, као што су: виктимизација, сегрегација, говор мржње, подстицање и удруживање ради вршења дискриминације, физички напад мотивисан мржњом због националне припадности, вере, пола или другог личног својства и сви други облици дискриминације који изазивају нарочито тешке последице по дискриминисано лице, односно групу, **сврставају се у трећи ниво**.

Узнемиравање и понижавајуће поступање учесника у образовању, као извршиоца дискриминације подразумева обраћање лицу или припадницима одређене групе лица и квалификује се као први ниво дискриминације, а **говор мржње** подразумева обраћање учесника у образовању најширој публици и неодређеном кругу људи, којим се подстиче дискриминација, мржња или насиље против припадника одређене групе.

Расизам, у смислу овог акта, подразумева уверење и понашање лица или групе лица засновано на ставу да неке расе имају супериорне карактеристике у односу на друге.

Сексизам, у смислу овог акта, подразумева уверење и понашање засновано на ставу да је мушки пол супериоран у односу на женски.

Хомофобија и трансфобија, у смислу овог акта, подразумева страх, мржњу и нетолеранцију према ЛГБТИ лицима и према сваком понашању које је изван оквира родних улога.

Ксенофобија, у смислу овог акта, подразумева интензивно и ирационално исказивање мржње према странцима.

Исламофобија, у смислу овог акта, подразумева мржњу, нетрпељивост и предрасуде према исламу и муслиманима.

Антисемитизам, у смислу овог акта, подразумева мржњу, нетрпељивост и предрасуде према Јеврејима, као религијској групи или нацији.

Антициганизам, у смислу овог акта, подразумева посебан вид расизма усмерен према ромском народу, а идеологија је заснована на историјски потхрањеним идејама о расној надмоћности појединих народа, а који се изражава кроз насиље, говор мржње, изабљивање, стигматизацију и дискриминацију.

Аблеизам, у смислу овог акта, подразумева негативне предрасуде у односу на лица са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Ако **група учесника** у образовању својим удруженим понашањем узнемирава и понижава друго лице или групу, а то понашање се понавља или траје, овај облик дискриминаторног понашања квалификује се као **трећи ниво**.

Уколико је **физички напад мотивисан мржњом**, установа предузима и активности као у случајевима **насиља трећег нивоа**

Поједини примери тешких облика**дискриминације су:**

- излагање руглу ученика који је тражио заштиту од дискриминације (виктимизација);
- неоправдано смањивање оцене ученику чији је родитељ пријавио дискриминацију над дететом (виктимизација);
- исписивање расистичких, ксенофобичних, антисемитских, антиисламских, хомофобичних, сексистичких порука или симбола на објектима установе или у њеном непосредном окружењу (говор мржње);
- позивање на насиље према припадницима ЛГБТИ популације путем друштвених мрежа (хомофобија);
- организовање неформалне групе ради слања претећих или увредљивих расистичких, националистичких, ксенофобичних, антисемитских, антиисламских, хомофобичних, сексистичких порука лицима која припадају одређеној друштвеној групи (удруживање ради дискриминације);
- излагање руглу и подсмеху учесника у образовању из осетљивих друштвених група, нпр. ромске девојчице (вишеструка или укрштена дискриминација), са сметњама у развоју и инвалидитетом (аблеизам);
- континуирано омаловажавање истог учесника у образовању по основу његовог личног својства које дуже траје (продужена дискриминација);
- физички напад на учесника у образовању, родитеља или запосленог мотивисан мржњом због њихове националне припадности, вере, социјалног статуса или другог личног својства.

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ**ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ РАДА**

Забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености.

Заштиту од дискриминације ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду.

Не сматра се дискриминацијом прављење разлике, искључење или давање првенства због особености одређеног посла код кога лично својство лица представља стварни и одлучујући услов обављања посла, ако је сврха која се тиме жели постићи оправдана, као и предузимање мера заштите према појединим категоријама лица (жене, труднице, породиље, родитељи, малолетници, особе са инвалидитетом и други).

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАЊА И СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА

Свако има право на предшколско, основно, средње и високо образовање и стручно оспособљавање под једнаким условима, у складу са законом.

Забрањено је лицу или групи лица на основу њиховог личног својства, отежати или онемогућити упис у васпитно-образовну установу, или искључити их из ових установа, отежати или ускратити могућност праћења наставе и учешћа у другим васпитним, односно образовним активностима, разврставати ученике по личном својству, злостављати их и на други начин неоправдано правити разлику и неједнако поступати према њима.

Забрањена је дискриминација васпитних и образованих установа које обављају делатност у складу са законом и другим прописом, као и лица која користе или су користили услуге ових установа у складу са законом.

ДИСКРИМИНАЦИЈА НА ОСНОВУ ПОЛА

Дискриминација постоји ако се поступа противно начелу равноправности полова, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота.

Забрањено је ускраћивање права или јавно или прикривено признавање погодности у односу на пол или због промене пола. Забрањено је и физичко и друго насиље, експлоатација, изражавање мржње, омаловажавање, уцењивање и узнемиравање с обзиром на пол, као и јавно заговарање, подржавање и поступање у складу са предрасудама, обичајима и другим друштвеним обрасцима понашања који су засновани на идеји подређености или надређености полова, односно стереотипних улога полова.

ДИСКРИМИНАЦИЈА НА ОСНОВУ СЕКСУАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Сексуална оријентација је приватна ствар и нико не може бити позван да се јавно изјасни о својој сексуалној оријентацији.

Свако има право да се изјасни о својој сексуалној оријентацији, а дискриминаторско поступање због таквог изјашњавања је забрањено.

ДИСКРИМИНАЦИЈА ДЕЦЕ

Свако дете, односно малолетник има једнака права и заштиту у породици, друштву и држави, без обзира на његова или лична својства родитеља, старатеља и чланова породице. Забрањено је дискриминисати дете, односно малолетника према здравственом стању, брачном, односно ванбрачном рођењу, јавно позивање на давање предности деци једног пола у односу на децу другог пола, као и прављење разлике према здравственом стању, имовном стању, професији и другим обележјима друштвеног положаја, активностима, израженом мишљењу или уверењу дететових родитеља, односно старатеља и чланова породице.

ДИСКРИМИНАЦИЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Израз „особе са инвалидитетом” означава особе са урођеном или стеченом физичком, сензорном, интелектуалном или емоционалном онеспособљеношћу које услед друштвених или других препрека немају могућности или имају ограничене могућности да се укључе у активности друштва на истом нивоу са другима, без обзира на то да ли могу да остварују поменуте активности уз употребу техничких помагала или служби подршке.

Израз „орган јавне власти” означава државни орган, орган територијалне аутономије, орган локалне самоуправе, организацију којој је поверено вршење јавних овлашћења, као и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу, Република, територијална аутономија или локална самоуправа.

Дискриминација постоји ако се поступа противно начелу поштовања једнаких права и слобода особа са инвалидитетом у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота.

Начин остваривања и заштита права особа са инвалидитетом уређује се посебним законом.

У погледу судске заштите од дискриминације особа са инвалидитетом примењују се и чл. 41, 42, 43, 44, 45. и 46. Закона о забрани дискриминације („Сл. Гласник РС“ бр.22/2009).

Посебно тежак облик дискриминације због инвалидности јесте узнемиравање, вређање и омаловажавање особа са инвалидитетом – корисника услуге због њене инвалидности, када те радње врши лице које непосредно пружа услугу или њему надређено лице.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ВЕЗИ А ВАСПИТАЊЕМ И ОБРАЗОВАЊЕМ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Забрањена је дискриминација због инвалидности на свим нивоима васпитања и образовања која обухвата:

1. ускраћивање пријема детета предшколског узраста, ученика, односно студента са инвалидитетом у васпитну односно образовну установу која одговара његовом претходно стеченом знању, односно образовним могућностима;
2. искључење из васпитне, односно образовне установе коју већ похађа дете предшколског узраста, ученик, односно студент са инвалидитетом из разлога везаних за његову инвалидност;
3. постављање неинвалидности као посебног услова за пријем у васпитну односно образовну установу, укључујући подношење уверења о здравственом стању и претходну проверу психофизичких способности, осим ако је тај услов утврђен у складу са прописима којима се уређује област образовања.

Дискриминацијом у образовању због инвалидности не сматра се:

1. провера посебних склоности деце предшколског узраста, ученика и студената, односно кандидата за упис у васпитну односно образовну установу према одређеном наставном предмету или групи предмета, њихових уметничких склоности или облика посебне даровитости;
2. организација посебних облика наставе, односно васпитања за ученике, односно децу предшколског узраста, који због недовољних интелектуалних способности не могу да прате редовне наставне садржаје, као и упућивање ученика, односно деце предшколског узраста у те облике наставе, односно васпитања, ако се уписивање врши на основу акта надлежног органа којим је утврђена потреба за таквим обликом образовања ученика, односно детета предшколског узраста.

Посебно тежак облик дискриминације због инвалидности јесте узнемиравање, вређање и омаловажавање инвалидног детета предшколског узраста, ученика, односно студента због његове инвалидности, када те радње врши васпитач, наставник или друго лице запослено у васпитној, односно образовној установе

III ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

1) начини на које се принципи једнаких могућности и недискриминације уграђују и остварују у свакодневном животу и раду установе на свим нивоима, у свим облицима рада (појединац, васпитна група, одељење, ученички парламент, стручни органи и тимови, родитељски састанци, родитељи као појединци и група, савет родитеља);

НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	ВРСТА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА
Одељење	Ч.О.С.	Током школске године, најмање једном годишње
Разредни старешина	Ч.О.С.	У складу са анализом ситуације у установи и евентуалним проблемима који се могу јавити (најмање једном годишње кроз наведене активности)
	Рад са родитељима Родитељски састанак	
Стручни сарадник	Укључивање у рад одељења на часовима одељењског старешине	Током школске године
Тим за стручно усавршавање	Избор семинара	Једном годишње
Ученички парламент	Укључивање по потреби	Једном годишње

2) Начини пружања додатне подршке учесницима образовања и њиховим родитељима из мањинских и осетљивих друштвених група, а нарочито у случају сметње у развоју и инвалидитета, здравствених тешкоћа, недовољног познавања српског језика, ризика од напуштања наставе

Установа је школа за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, те су све активности које се тичу додатне подршке свим ученицима дефинисане ИОП-има 2.

3) Стручно усавршавање запослених

Стручно усавршавање запослених координира и о томе подноси тромесечни извештај координатор тима за стручно усавршавање.

Стручно усавршавање запослених установа планира на основу исказаних личних планова професионалног развоја наставника, васпитача и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.

Чланови Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања имају обавезу и предност приком стручног усавршавања по питању тема које спадају у њихов делокруг рада.

Чланови Тима су у обавези да након семинара, стручног скупа или обуке одрже излагање на састанцима стручних органа у складу са Годишњим планом рада установе и Тима.

IV

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ ОБЛИКА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ ОД СТРАНЕ ЗАПОСЛЕНОГ, ДЕТЕТА, УЧЕНИКА ИЛИ ТРЕЋЕ ЛИЦА У УСТАНОВИ

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОСТВАРИВАЊУ СТАНДАРДА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Дискриминација у оквиру остваривања исхода и стандарда образовања и васпитања постоји ако се:

1) за децу, односно ученика или групу деце, односно ученика услед њиховог личног својства очекује да не достигну стандарде и исходе образовања и васпитања, већ се критеријуми према њима неоправдано и унапред снижавају,

2) не обезбеђују услови који би омогућили сваком детету, односно ученику да без обзира на лично својство оствари стандарде и исходе образовања и васпитања, а нарочито ако се не користе разноврсне као и учење и оцењивање које је прилагођено потребама деце, односно ученика с обзиром на њихово лично својство,

3) када се само, на основу личне процене, услед нижих очекивања образовних постигнућа детета или ученика с обзиром на његово лично својство, врши неформално скраћивање или сужавање наставног плана или програма који се реализује са осталом децом, односно ученицима или када се не примењују, односно неоправдано прилагођавају стандарди чији исходи доводе до нижег или ниског нивоа образовања детета, односно ученика,

4) када се, само на основу личне процене наставника, успоставе нижи или виши критеријуми оцењивања за ученика, искључиво с обзиром на његово лично својство,

5) неостваривање задатих циљева у процесу образовања и васпитања приписује личном својству детета, односно ученика,

6) ученику, услед личног својства, ускраћује додатна образовно-васпитна подршка, односно индивидуализовани рад, а преводи се у старији разред,

7) не користе прилагођени стандарди и исходи постигнућа предвиђени законом за ученика, услед његовог личног својства, а нарочито ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом и када се не врши стално праћење његовог развоја, услед његовог личног својства,

8) не користе посебни стандарди и исходи постигнућа, прописани законом, за ученика са изузетним способностима и када се не врши стално праћење његовог развоја услед његовог личног својства,

9) на друге начине врши дискриминација у оквиру остваривања општих исхода и стандарда образовања и васпитања.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ У УСТАНОВИ

Дискриминација у остваривању права на предшколско, основно и средње образовање постоји, ако установа:

- 1) не примењује посебне и друге законом прописане мере у циљу пружања подршке при уписивању деце, односно ученика из осетљивих друштвених група, а нарочито деце, односно ученика са инвалидитетом и сметњама у развоју, деце, односно ученика припадника националних мањина, а посебно ромске националне мањине у предшколском, основном и средњем образовању,
- 2) при упису деце и ученика тражи документа која нису законом односно подзаконским актом предвиђена, као и када недостатак законом односно подзаконским актом предвиђених докумената користи као разлог за искључивање деце и ученика (нпр. недостатак уверења о држављанству и сл.),
- 3) не примењује законом предвиђене мере за пружањем редовне и додатне и допунске образовне, здравствене и социјалне подршке деци, односно ученицима у току предшколског, основног и средњег образовања, којима је она потребна и на коју имају право,
- 4) не спречава вршење притиска на родитеље деце и ученика из осетљивих друштвених група да дају сагласност да им се деца, односно ученици упуте на интерресорну комисију и упишу у специјалну школу за образовање деце и ученика са инвалидитетом и сметњама у развоју,
- 5) ускраћује право детету, односно ученику на издавање јавних исправа прописаних законом којим се уређује област предшколског васпитања и образовања, односно основног и средњег образовања и васпитања, с обзиром на његово лично својство,
- 6) децу и ученике из осетљивих друштвених група смешта у објекте у тој установи чији су материјално-технички услови и опрема испод нивоа квалитета у другим објектима и на тај начин не обезбеђује квалитет рада у складу са образовним стандардима,
- 7) не обезбеђује архитектонске могућности за несметан приступ деце и ученика са инвалидитетом у објекте у образовно-васпитним установама, а посебно у оне у којима се реализује припремни предшколски програм и основно образовање и васпитање,
- 8) не омогући коришћење уџбеника на језику и писму националне мањине, уџбеника прилагођених потребама деце и ученика са инвалидитетом и сметњама у развоју, односно уџбеника на Брајевом писму за слабовиду и слепу децу и ученике, у складу са законом,
- 9) на друге начине крши забрану дискриминације у остваривању права на образовање и васпитање.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ УПОТРЕБЕ ЈЕЗИКА

Дискриминација у области употребе језика постоји ако се неоправдано и супротно закону:

- 1) припадницима националних мањина онемогућава образовно-васпитни рад на матерњем језику,
- 2) припадницима националних мањина онемогућава учење српског језика као нематерњег,
- 3) способности деце и ученика, њихов напредак у учењу и развоју процењују на језику који им није матерњи, односно који не познају довољно и када се на основу тих процена доносе закључци који могу да имају негативне последице за њихово даље образовање,
- 4) не обезбеђује додатна настава да деца и ученици науче језик на коме се изводи образовно-васпитни рад,
- 5) на други начин посредно или непосредно врши дискриминација деце, односно ученика у употреби језика у образовању и васпитању.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ ОБЕЗБЕЂИВАЊА БЕЗБЕДНОСТИ ДЕЦЕ, УЧЕНИКА, ЗАПОСЛЕНИХ И ТРЕЋИХ ЛИЦА

Дискриминација у области обезбеђивања безбедности деце, ученика, запослених и трећих лица, постоји ако установа, супротно забрани насиља, злостављања и занемаривања утврђеној законом, с обзиром на лично својство детета, ученика, запосленог и трећих лица, не обезбеђује исти ниво безбедности свој деци, ученицима, родитељима, односно старатељима и запосленима и трећим лицима у време боравка у установи и у току свих активности које установа организује.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ ПОШТОВАЊА ПРАВИЛА У УСТАНОВИ

Дискриминација у области поштовања правила понашања у установи постоји, ако се:

- 1) правила понашања у установи доносе без учешћа представника ученика, родитеља, односно старатеља и запослених, с обзиром на њихово лично својство,
- 2) правила селективно примењују или не важе једнако за све, односно када су деца, ученици односно група деце или ученика на основу њиховог личног својства чешће подвргнути санкцијама,
- 3) правилима понашања у установи толеришу неприхватљива понашања према лицима или групи лица на основу његовог личног својства,
- 4) на друге начине неоправдано прави разлика у поштовању правила понашања у установи, с обзиром на лично својство детета, односно ученика, родитеља, односно старатеља, запослених и трећих лица.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ ПЛАНИРАЊА И ПРОГРАМИРАЊА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА И ДОНОШЕЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Дискриминација у области планирања и програмирања образовно-васпитног рада и доношења програма образовно-васпитног рада постоји, ако се:

- 1) годишњим програмом рада, предшколским програмом, школским програмом, развојним планом образовно-васпитне установе или програмом васпитног рада не планира обезбеђивање остваривања специфичних потреба, ученика и родитеља, односно старатеља,
- 2) ученици и родитељи, односно старатељи, припадници осетљивих друштвених група нису пропорционално свом броју укључени у развојно планирање, самовредновање и вредновање рада установе и реализацију образовно-васпитног рада и наставних и ваннаставних активности кроз тела предвиђена законом као што су орган управљања, савет родитеља и ђачки парламент у основним и средњим школама,
- 3) годишњи план рада, развојни план установе, предшколски или школски програм не одражава специфичности локалне заједнице, а посебно услове у којима живе деца и ученици припадници осетљивих друштвених група,
- 4) годишњи или месечни план код обавезних или изборних наставних предмета, развојни план установе не узима у обзир елементе националне културе и традиције припадника националне мањине који живе на територији јединице локалне самоуправе, у складу са законом,
- 5) кроз планове рада промовишу вредности културе припадника већинског или највише заступљеног становништва, док се остале занемарују или ниподаштавају,
- 6) на друге начине врши дискриминација у планирању и програмирању образовно-васпитног рада и доношењу програма образовно-васпитног рада.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У СПРОВОЂЕЊУ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ ПРОЦЕСА

Дискриминација у спровођењу образовно-васпитног процеса, односно при реализацији наставних и ваннаставних активности постоји, ако се:

- 1) приликом реализације образовно-васпитног процеса не уважавају индивидуална знања, способности и предзнања детета, односно ученика, с обзиром на његово лично својство, а посебно деце, односно ученика из осетљивих друштвених група,
- 2) у установи не предузимају мере за учешће родитеља, односно старатеља деце и ученика у наставним и ваннаставним активностима које треба да обезбеде пуну равноправност и једнакост деце, односно ученика с обзиром на њихово лично својство, а нарочито ако се не предузимају мере за њихово укључивање у рад групе, одељенске заједнице, родитељске састанке и заједничке консултације са васпитачем, одељенским старешином, стручним сарадницима и другим запосленим у установи,
- 3) запослени у установи не реагују једнако или неоправдано праве разлику поводом изостанка ученика са наставних и ваннаставних активности, или им је такво понашање ученика

пожељно и прихватљиво, односно ако такво понашање ученика толеришу, с обзиром на њихову припадност или неприпадност одређеној групи или то чине с обзиром на ма које друго лично својство,

4) деца, односно ученици из осетљивих друштвених група, с обзиром на њихово лично својство, у оквиру наставних активности укључују у допунске или корективне програме, без претходне провере и вредновања њихових реалних могућности, знања и умећа или без континуираног праћења њиховог напредовања,

5) не прати напредовање детета и ученика у односу на почетна знања и искуства или када се дете и ученик не похваљује, односно не награђује и не промовише његово изузетно постигнуће или напредак због припадности односно не припадности одређеној групи, односно с обзиром на његово лично својство,

6) деца или ученици, а нарочито деца или ученици из осетљивих друштвених група неоправдано искључују из рада вршњачких група или ученичких организација или ако се укључују у њих, али им се не обезбеђује суштинска равноправност са другим члановима групе или организације, услед свог личног својства,

7) дете, односно ученик, или његов родитељ, односно старатељ, с обзиром на лично својство, а нарочито услед припадности одређеној друштвеној групи или услед социјалног порекла или материјалног стања искључује из ваннаставних активности, а нарочито ако им је ограничен приступ секцијама, допунској и додатној настави,

8) у спровођењу образовно-васпитног процеса, вредности заједница из којих деца, односно ученици или родитељи, односно старатељи долазе, извргавају подсмеху, омаловажавању или посматрају као мање вредне у односу на вредности културе припадника већинског становништва и заједнице,

9) на друге начине врши дискриминација у спровођењу образовно-васпитног процеса.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊА

Дискриминација у области управљања установом постоји ако:

1) су ученици, родитељи, старатељи или наставници, као припадници осетљивих друштвених група или услед другог личног својства искључени из рада стручних и органа управљања установе, односно из тимова за планирање и реализацију стратешких докумената установе, односно нису заступљени сразмерно свом броју,

2) се приликом израде развојног плана установе не узима у обзир анализа образовних потреба деце, односно ученика из осетљивих друштвених група што се одражава на израду и реализацију акционих планова, јер њима није предвиђено непосредно учешће родитеља, односно старатеља деце и ученика наведених група као носилаца активности при решавању проблема,

3) приликом спровођења процеса самовредновања и вредновања квалитета рада установе деца и ученици, односно родитељи и старатељи деце и ученика из осетљивих друштвених група, а

нарочито припадници ромске националне мањине, нису укључени у репрезентативни узорак за испитивање стања и анализу резултата,

4) ученици, а нарочито припадници ромске националне мањине, нису део узорка у домаћим и међународним истраживањима која се тичу образовних исхода и постигнућа због припадности или не припадности одређеној групи или личног својства,

5) на друге начине врши дискриминација у управљању установом.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ ПОШТОВАЊА ПРАВА ДЕТЕТА, ОДНОСНО УЧЕНИКА

Дискриминација у области поштовања права детета, односно ученика у образовању, постоји ако се деци, односно ученицима на основу личног својства:

1) неоправдано ускраћује законом загарантовано право на партиципацију и давање мишљења и предлога стручним органима, органу управљања, савету родитеља и директору, о мерама безбедности ученика, годишњем плану рада, школском развојном плану, школском програму, избору уџбеника и другим питањима предвиђеним законом,

2) неоправдано ускраћују или им се од стране запослених или трећих лица у установи не пружа заштита у остваривању других права детета и ученика која се односе на образовање и васпитање или су у вези са образовањем и васпитањем, а проистичу из закона и међународних докумената који се односе на права детета и ученика,

3) на друге начине крше права детета, односно ученика у образовању и васпитању на основу личног својства.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ ОБРАДЕ НАРОЧИТО ОСЕТЉИВИХ ПОДАТАКА О ДЕЦИ, УЧЕНИЦИМА И ДРУГИМ УЧЕСНИЦИМА У СИСТЕМУ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Дискриминација у области обраде нарочито осетљивих података о деци, ученицима, родитељима, односно старатељима или другим учесницима у систему образовања и васпитања постоји, када руковалац незаконито прикупља или користи такве податке у циљу довођења у неравноправан положај деце, ученика, родитеља, односно старатеља или учесника у систему образовања и васпитања, с обзиром на њихово лично својство, а нарочито ако се такви подаци користе за неједнак третман деце, ученика, родитеља, односно старатеља или учесника у систему образовања и васпитања у установи.

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ РАДА И ЗАПОШЉАВАЊА У УСТАНОВИ

Дискриминација у области рада и запошљавања у установи постоји ако се у установи неоправдано нарушавају једнаке могућности лица за запошљавање и уживање под једнаким условима свих права из области рада запослених у установи, с обзиром на лично својство тог лица, а нарочито ако се на основу личног својства лица уведе додатни услови за запошљавање у установи, односно уколико се услед личног својства запосленог у установи онемогућава његово

право на стручно usavršavaње и napредовање под једнаким условима или његово право да под једнаким условима учествује у раду стручних и органа управљања установе.

Заштиту од дискриминације у области рада и запошљавања у установи из става 1 овог члана, ужива лице у радном односу у установи, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору у установи.

ДУЖНОСТ И ОДГОВОРНОСТ УЧЕСНИКА У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ ПРОЦЕСУ У ВЕЗИ СА ЗАБРАНОМ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Сви учесници у образовном и васпитном процесу дужни су да поштују забрану дискриминације у образовању и васпитању утврђену законом и овим правилником, те да се у образовном и васпитном процесу уздрже од свих аката чињења или нечињења који могу да доведу до кршења забране дискриминације.

Запослени, директор и трећа лица имају обавезу да препознају и надлежним државним органима пријаве све случајеве дискриминације као и да предузму све друге радње и мере прописане законом.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

ДИСКРИМИНАЦИЈА

У установи се интервенише у случајевима сумње или утврђеног вређања угледа, части или достојанства личности и дискриминаторног понашања из расистичких, сексистичких, хомофобичних, ксенофобичних, исламофобичних, антисемитских, антициганистичких или других облика дискриминаторног понашања према лицу, а нарочито млађем, слабијем, са сметњама у развоју и инвалидитетом, према родном идентитету, полу, сексуалној оријентацији, раси, боји коже, верској и националној припадности, језику, имовном стању, социјалном и културном пореклу и другим и претпостављеним или стварним личним својствима.

1. ИНТЕРВЕНЦИЈА

Интервенцију чине мере и активности којима се дискриминаторно понашање или вређање угледа, части или достојанства личности (у даљем тексту: дискриминаторно понашање)

1. зауставља,
2. осигурава безбедност учесника у образовном и васпитном процесу (оних који трпе – дискриминисана лица, сведоче или чине – извршиоци дискриминације),
3. смањује ризик од понављања,
4. ублажавају последице за све учеснике и прате се ефекти предузетих мера.

У установи се интервенише у случају сумње и када је утврђено дискриминаторно понашање, и то, када се оно припрема, дешава или се догодило између:

1. учесника у образовању (дете–дете, ученик–ученик, одрасли–одрасли; учесник у образовању – запослени; учесник у образовању – родитељ; учесник у образовању – треће лице у установи);
2. запосленог (запослени – учесник у образовању, запослени–родитељ, запослени–запослени, запослени – треће лице);
3. родитеља (родитељ – учесник у образовању, родитељ–родитељ, родитељ–запослени, родитељ – треће лице);
4. треће лице (треће лице – учесник у образовању, треће лице – родитељ, треће лице – запослени; треће лице – треће лице).

Директор, запослени и трећа лица имају обавезу да препознају дискриминацију, а ако је утврђена, предузму мере и активности у установи према учеснику у образовању прописане Законом и овим актом.

Директор има обавезу да предузме Законом утврђене мере и активности према запосленом, родитељу и трећем лицу као извршиоцу дискриминације и пријави дискриминацију надлежним државним органима, органима аутономне покрајине и локалне самоуправе.

У случају **дискриминаторног понашања запосленог** утврђује се одговорност у дисциплинском поступку, у складу са Законом.

Одговорност родитеља за повреду законске забране дискриминације од стране његовог детета које је ученик школе утврђује се у прекршајном поступку, а на основу Закона. У случају када је **родитељ извршилац дискриминације**, одговорност се утврђује пред Повереником или у судском поступку, у складу са законом.

Одговорност трећег лица за повреду законске забране дискриминације утврђује се у поступку пред Повереником или у судском поступку, у складу са законом.

Мотив или намера извршиоца дискриминације није од значаја.

РЕДОСЛЕД ПОСТУПАЊА У ИНТЕРВЕНЦИЈИ:

1) Проверавање добијене информације да се дискриминаторно понашање припрема или се догодило обавља се прикупљањем информација – директно или индиректно. Циљ проверавања информације јесте утврђивање одлучујућих чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на дискриминаторско поступање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правила која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице – дете и ученик.

Установа проверава сваку информацију о дискриминаторном понашању прегледом видео записа, уколико установа има електронски надзор над простором, анонимном анкетом учесника у образовању и на други начин примерен облику и врсти дискриминаторног понашања.

Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са Законом.

У случају непотврђене сумње дискриминаторног понашања, појачава се васпитни рад и прати понашање учесника у образовању. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за повреду законске забране дискриминације.

2) Зауостављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника јесте обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог, дежурног наставника, односно васпитача или радника обезбеђења да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике.

У случају да запослени процени да не може сам да заустави дискриминаторно понашање зато што је сукоб високо ризичан, као и због истовременог физичког насиља, одмах ће тражити помоћ.

Након зауостављања сукоба, ако се посумња у повређивање дискриминисаног лица, затражиће се пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад.

Смиривање учесника подразумева, најпре, одвојене разговоре са извршиоцем дискриминације и са дискриминисаним лицем, а ако се процени да је могућ, без опасности по наставак сукоба, и заједно учесницима и родитељима.

3) Обавештавање и позивање родитеља је обавеза установе. Одмах након заустављања сукоба учесника – детета или ученика (као дискриминисаног лица и извршиоца дискриминације) установа обавештава и позива родитеља на пријављени број контакт телефона. Уколико родитељ није доступан, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

4) Прикупљање релевантних информација и консултације врше се у установи ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа дискриминације, ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције. Нивои дискриминације, на основу овог акта, за учесника у образовању су: први, други и најтежи – трећи ниво. Процену нивоа увек врши тим за заштиту. Да би извршио правилну процену, тим за заштиту прикупља све релевантне податке, консултује, осим директора, одељењског старешину, дежурног наставника, односно васпитача, радника обезбеђења, другог запосленог као очевица, представника ученичког парламента. Тим за заштиту информише родитеље и укључује их у појачан васпитни рад и план заштите од дискриминације.

Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво дискриминације, као и да одреде одговарајуће мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: **Министарство – школску управу, центар за социјални рад, полицију, здравствену службу, Повереника и др.**

5) Предузимање мера и активности према учеснику у образовању, и то за све нивое дискриминације. **План заштите од дискриминације сачињава се за конкретну ситуацију сваког од нивоа и за све учеснике – дискриминисано лице, извршиоца дискриминације и сведоке.** План заштите од дискриминације зависи од: узраста и броја учесника, облика и нивоа дискриминације, последица по лице и колектив и сл.

2. ПЛАН ЗАШТИТЕ

План заштите од дискриминације садржи: активности усмерене на промену понашања и ставова који су допринели дискриминаторном понашању – појачан васпитни рад и по интензитету примерен повреди законске забране (интензиван), рад са родитељем, васпитном групом, односно одељењском заједницом, укључивањем ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности временску динамику; начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника у заједницу. Мере и активности се предузимају укључивањем учесника у образовању, усклађене са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама ученика, прилагоди и образовно-васпитни рад, предложиће тиму за пружање додатне образовне подршке припрему индивидуалног образовног плана.

План заштите од дискриминације сачињава тим за заштиту заједно са одељењским старешином, односно васпитачем, психологом, педагогом (уколико нису чланови тима за заштиту), директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и

службама. У припрему плана заштите, када год је могуће, установа ће укључити представнике одељењске заједнице, односно групе, ученичког парламента, као и учеснике у дискриминацији.

План заштите укључује и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

За сваки процењени ниво дискриминације директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство – надлежну школску управу, у року од 24 сата од догађаја. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту, полиција или центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако постоји сумња или је утврђено да је директор извршилац дискриминације. У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања.

б) Праћење ефеката предузетих мера и активности прати установа (одељењски старешина, васпитач, тим за заштиту, психолог и педагог, ако нису чланови тима) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Установа прати понашање учесника у образовању које је дискриминисано лице и које је извршилац дискриминације, али и оних који су индиректно били укључени (сведоци).

Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства.

3. МАТРИЦА ЗА ПРОЦЕНУ НИВОА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Ради предузимања одговарајућих мера и благовременог реаговања на ризике од дискриминаторног понашања учесника у образовању, сачињава се матрица за процену нивоа дискриминације, тако што се уочено дискриминаторно понашање сврстава се у један од три нивоа дискриминаторног понашања, у зависности од:

1. узраст учесника у образовању;
2. интензитет, трајање и учесталост дискриминаторног понашања;
3. облик и начин дискриминаторног понашања – узнемиравање и понижавајуће поступање;
4. последица дискриминаторног понашања.

Приликом сврставања у ниво дискриминаторног понашања учесника у образовању према наведеној матрици, место и време извршеног понашања утичу на избор врсте мере и активности које се предузимају у интервенцији.

Када се дискриминаторно понашање догоди ван простора установе, у било које време, а од стране учесника у образовању, установа предузима мере појачаног васпитног рада, без вођења васпитно-дисциплинског поступка. Уколико се дискриминаторно понашање догоди у простору

установе у време образовно-васпитног рада и других активности, предузимају се мере појачаног васпитног рада, покреће, води и окончава васпитно-дисциплински поступак, у роковима и на начин утврђен Законом.

3.1. ЕЛЕМЕНТИ МАТРИЦЕ

1) узраст учесника у образовању

Процену тежине облика дискриминације обавља тим за заштиту, полазећи од релација: лице у односу на друго лице истог или приближног узраста; узрасно старијег лицу према млађем лицу и групе лица према лицу, односно групи лица, и то:

1) када је понашање учесника у образовању истог или приближног узраста (дете– дете, ученик–ученик, одрасли–одрасли), као и млађег према старијем, квалификује се као први ниво;

2) када се узрасно старији учесник у образовању понаша дискриминаторно према млађем лицу, квалификује се као други ниво;

3) када група учесника у образовању дискриминаторно понаша према лицу или другој групи, квалификује се као трећи ниво.

2) интензитет, трајање и учесталост дискриминаторног понашања

Када се дискриминаторно понашање понавља или продужено траје у односу на исто лице, односно лица са сличним или истим личним својствима (раси, боји коже, националној и верској припадности или етничком пореклу, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету) тим за заштиту га квалификује у следећи тежи облик дискриминације.

Поновљена дискриминација, у смислу овог акта, подразумева више пута поновљено понашање лица или групе лица, односно поступање установе, њених органа или тела које је засновано на повређивању личних својстава лица или групе лица, а продужена – која се чине у дужем временском периоду према истом лицу или групи лица.

3) облик и начин дискриминаторног понашања – узнемиравање и понижавајуће поступање

Узнемиравање и понижавајуће поступање јесте изговарање речи, односно слање писаних порука или предузимање радњи према лицу или групи лица на основу којих се посредно и са сигурношћу може закључити да вређају њихово достојанство на основу личног својства, проузрокују осећај понижености, узнемирености или одбачености, шири страх или непријатељство, односно ствара понижавајуће и увредљиво окружење.

Ако узнемиравање и понижавајуће поступање удружено врши група или се оно понавља, односно дуже траје, овакво дискриминаторно понашање квалификује се као дискриминација другог нивоа.

Ако је узнемиравање и понижавајуће поступање изазвало страх или непријатељско, понижавајуће и увредљиво окружење по дискриминисано лице или је довело до искључивања или одбацивања лица или групе лица, дискриминаторно понашање квалификује се као дискриминација трећег нивоа.

4) последица дискриминаторног понашања

Када дискриминаторно понашање доводи или потенцијално може да доведе до угрожавања физичког, односно психичког здравља учесника у образовању, тим за заштиту га квалификује у следећи тежи облик дискриминације.

Уколико је у интервенцију на понашање укључена спољашња заштита (здравствена служба, установа социјалне заштите, полиција, Министарство, надлежна школска управа Министарства, јединица локалне самоуправе, Повереник, правосудни органи и др.) тим за заштиту га увек квалификује као трећи ниво дискриминације.

Покренут прекршајни или судски поступак, не утиче на предузимање интервентних мера и активности.

4. ПРИМЕРИ ПОЈЕДИНИХ ТИПИЧНИХ СИТУАЦИЈА ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА УЧЕСНИКА У ОБРАЗОВАЊУ

- излагање подсмеху учесника у образовању по основу његове националности;
- омаловажавање учесника у образовању или групе по основу њиховог личног својства;
- имитирање хода, говора, изгледа или било какво друго излагање подсмеху учесника у образовању са сметњама у развоју или инвалидитетом;
- ословљавање погрдним називима учесника у образовању или групе, запосленог или родитеља – припадника одређене групе;
- изражавање стереотипа и предрасуда о припадницима одређене групе;
- причање увредљивих и понижавајућих шала и вицева о припадницима одређене групе;
- промовисање родних стереотипа у вези са очекивањима, успесима и достигнућима девојчица и дечака;
- певање увредљивих и понижавајућих песама о припадницима одређене групе;
- слање увредљивих и понижавајућих порука одређеном лицу или групи лица путем СМС-а, ММС-а или друштвених мрежа;
- вербално привилеговање припадника већинске групе лица неоправданим и прекомерним похвалама;
- неоправдано вербално умањивање или снижавање доприноса и успеха припадника мањинске групе;
- игнорисање и избегавање контаката са учесником образовања због његовог личног својства;
- одбијање да седи у клупи са другим учесником образовања због његовог личног својства;
- омаловажавање родитеља ученика по основу личног својства.

ДИСКРИМИНАТОРНО ПОНАШАЊЕ КАДА ЈЕ ИЗВРШИЛАЦ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ ЗАПОСЛЕНИ ИЛИ ТРЕЋЕ ЛИЦЕ У УСТАНОВИ

Стављање у неповољнији положај

Стављање у неповољнији положај је свако поступање којим се лице или група лица због свог личног својства ставља у неповољнији положај у било којој активности у процесу образовања и васпитања или у вези са њим.

Примери појединих типичних ситуација стављања у неповољнији положај учесника у образовању су:

- одбијање уписа учесника у образовању због његовог личног својства;
- фактичко скраћивање или сужавање плана и програма наставе и учења намењено учеснику у образовању из осетљиве друштвене групе;
- необезбеђивање додатне образовне подршке, односно индивидуализованог рада детету и ученику коме је таква помоћ потребна;
- неоправдана примена нижих критеријума за оцењивање ученика и одраслих ромске националности;
- необезбеђивање наставног материјала прилагођеног учесницима образовања са инвалидитетом и сметњама у развоју;
- необезбеђивање исхране детету и ученику прилагођене његовим потребама;
- неукључивање ученика из осетљивих друштвених група у ученичке парламенте и слично;
- изостанак прописаног поступања у случају непохађања припремног предшколског програма, односно непохађања наставе од стране деце из осетљивих друштвених група и ученика са инвалидитетом и сметњама у развоју;
- изостављање учесника у образовању из појединих активности у току наставе због његових личних својстава;
- давање неоправданих погодности учеснику у образовању због личних својстава или социјалног статуса његових родитеља;
- необавештавање родитеља детета и ученика из осетљиве друштвене групе о родитељском састанку;
- пропуштање запосленог да реагује у случају сумње на занемаривање учесника у образовању из осетљиве друштвене групе;
- искључивање деце и ученика из осетљивих група из вршњачких активности у оквиру слободног времена у установи.

5. ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА УЧЕСНИКА У ОБРАЗОВАЊУ

Установа поступа у складу са овим актом увек када је учесник у образовању дискриминисано лице, извршилац дискриминације, односно сведок.

Сазнање о дискриминаторном понашању у установи може да се добије: опажањем, на основу сумње или информације да се дискриминација припрема, догађа или се догодила. Информација може да се добије непосредно – усмено, у писаном облику, коришћењем дигиталних средстава, поверавањем од самог дискриминисаног учесника у образовању или посредно – од његовог родитеља, вршњака, запослених, трећих лица као сведока, као и на основу анонимне пријаве.

Редослед поступања у интервенцији зависи од тога да ли се дискриминаторно понашање припрема, догађа или се догодило.

ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА ЗАПОСЛЕНОГ ПРЕМА УЧЕСНИКУ У ОБРАЗОВАЊУ

Установа поступа у складу са Законом и овим актом када је запослени извршилац дискриминације, а дискриминисано лице, односно сведок–учесник у образовању.

Сазнање о дискриминаторном понашању запосленог у установи може да се добије: опажањем, сумњом или информацијом да се дискриминација припрема, догађа или се догодила. Информација може да се добије непосредно – усмено, у писаном облику, као и на основу анонимне пријаве, коришћењем дигиталних средстава, поверавањем од самог дискриминисаног учесника у образовању или посредно – од његовог родитеља, вршњака, других запослених или трећих лица као сведока.

Редослед поступања у интервенцији зависи од тога да ли се на основу информације дискриминаторно понашање запосленог припрема, догађа или се догодило.

Редослед поступања у интервенцији је:

1) **Заустављање дискриминаторног понашања** је обавеза сваког лица које има сазнање о дискриминаторном понашању да реагује прекидањем таквог поступања запосленог и позивањем помоћи.

2) **Смиривање ситуације** подразумева обезбеђивање сигурности и подршке за учесника у образовању.

3) **Обавештавање и позивање родитеља** и информисање васпитача, односно одељењског старешине одвија се паралелно са заустављањем поступања и смиривањем учесника, са најминималнијим временским размацама.

4) **Подношење пријаве директору установе** ради покретања поступка у коме се прикупљају информације о дискриминаторском поступању запосленог и на основу релевантних чињеница предузимају мере у складу са Законом. Тим за заштиту предузима мере и активности у односу на дискриминисано лице, односно лица – учесника у образовању.

5) **Консултације тима за заштиту** које се одвијају ради прикупља свих релевантних чињеница за доношење плана заштите од дискриминације и праћењу ефеката мера за учесника у образовању као дискриминисано лице. Тим за заштиту по потреби обавља консултације са

одговарајућим стручњацима и установама и укључује надлежне службе. Одељењски старешина, односно васпитач у сарадњи са тимом, информисе родитеље и укључује их даље у васпитни рад или план заштите.

6) Обавештавање Министарства – надлежне школске управе, од стране директора установе у року од 24 сата од извршеног, односно од сазнања о дискриминаторном понашању запосленог према учеснику у образовању и на основу релевантних чињеница покреће и води дисциплински поступак, у складу са Законом.

7) Праћење ефеката предузетих мера заштитних мера према дискриминисаном лицу и сведоку–учеснику у образовању врши се континуирано.

У случају када дискриминаторно понашање испољава лице која није запослено у установи, кораци су исти, уз обавезу установе да поднесе притужбу Поверенику. Тим за заштиту може да предложи план заштите учесника у образовању и активности у вези са едукацијом родитеља, односног трећег лица које није запослено у установи.

Уколико се сумња у дискриминаторно поступање директора, та сумња се пријављује Министарству. Просветна инспекција самостално, а ако је потребно у сарадњи са просветним саветником, утврђује чињенице о поступању установе и њених органа о обезбеђивању заштите учесника у образовању и запослених од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као и од понашања које вређа углед, част и достојанство, а у складу са Законом, посебним законом, Правилником, Правилником о Протоколу и овим актом. О утврђеним чињеницама, односно наложеним мерама и роковима за отклањање неправилности и недостатака, просветни инспектор обавештава орган управљања установе и министра. Уколико постоји сумња да је учињено кривично дело, привредни преступ или прекршај, односно да је повређена забрана дискриминације, насиља злостављања и занемаривања, просветни инспектор подноси пријаву, односно захтев надлежном органу.

ПРОГРАМ ЗА КАРИЈЕРНО ВОЂЕЊЕ И САВЕТОВАЊЕ

Консултивни разговори са ученицима о могућностима конкурса на аудиције позоришних кућа у региону и свету:

Редни број	Задатак	Динамика
1.	Упознавање учника завршних разреда оба одсека са системом рада средње балетске школе (пријемни испит, стручна и општа настава, систем рада, зграда где се одвија настава, врсте такмичења, зимски и летњи кампови, могућност нстављања школовања на факултете, примена стечених знања у школи и корелација са другим уметностима	током школске године
2.	Посета часовима у средњој школи (разговор са ученицима и професорима који предају у школи или посета БШ «Лујо Давичо»-одсек народне игре)	током школске године
3.	Упознавање са великим бројем ваннаставних активности у виду концерата, такмичења, мастер класа, екскурзија	током школске године
4.	Учествовање школе у промоцији уписа ученика из других основних школа, културно уметничких друштава	током школске године
5.	Приказ рада школе на Сајму образовања (приказ рада одсека – предмети, садржаји, приказ костима и опреме за рад, рекламни материјал – флајери, доступност података на сајту школе и друштвеним мрежама, услови за упис, диференцијални испити, припреме за упис, припреме за пријемни испит, видео презентација и друго)	мај
6.	Учешће школе на заједничким концертима	по позиву
7.	Промотивни наступи за ученике основних школа у њиховим школама	мај/јун
8.	Презентација у вишим разредима основних школа (V, VI, VII и VIII разред) током школске године на часовима музичке културе. Презентација би била путем Power Point а садржала би: -кратак историјат развоја класичне, савремене и фолклорне игре -кратак историјат школе -фотографске приказе -репрезентативне видео записе -кратак приказ рада средње школе -представљање могућности уписа након полагања диференцијалних испита за завршен ниво основног образовања балетске школе -дистрибуција рекламног материјала	мај/јун

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Здравствена заштита представља свеобухватну бригу за здравље, здраво васпитање и сарадњу са свим организацијама и установама које могу допринети бољем здрављу деце и становништва. Према Члану 2 Закона о здравственој заштити, Здравствена заштита јесте организована и свеобухватна делатност друштва са основним циљем да се оствари највиши могући ниво очувања здравља грађана и породице. Здравствена заштита, у смислу овог закона, обухвата спровођење мера за очување и унапређивање здравља грађана, спречавање, сузбијање и рано откривање болести, повреда и других поремећаја здравља и благовремено и ефикасно лечење и рехабилитацију. Тумачећи приказани члан закона, закључујемо да је школа као институција један од главних учесника у здравственој заштити деце.

Здравствена заштита унутар наше школе организована је као свеобухватна делатност са циљем да се оствари највиши могући ниво очувања здравља детета и породице.

Школа сарађује са здравственим установама у спровођењу здравствене заштите ученика, посебно у спровођењу:

- Здравствени - систематски преглед за појачане напоре 1 x годишње (рад срца, зглобови, кичма...)
- Лекарски преглед пред одлазак на такмичење, посебно међународно
- Организовање предавања за ученике у сарадњи са Министарством здравља
- Стручно усавршавање запослених на теме: прва помоћ и заштита, живот са шећерном болешћу, хроничне болести (астма), болести зависности (никотинска зависност, алкохолизам, наркоманија), заштита здравља младих (сида и друге заразне болести), корективне вежбе за децу којој је потребно бављење балетом првенствено ради јачања мишићног скелета или неправилно постављених костију (нпр. крива или спуштена стопала, крива кичма и друго) као и рад са децом претеране мршавости (анорексија) или претерана гојазност.

Од слободних активности, прикључићемо се обележавању Октобра-месеца здраве исхране.

Школа ће се као и у досадашњем раду прикључивати пројектима које спроводе различите установе и организације у локалној заједници.

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Програм социјалне заштите садржи активности усмерене на потенцијалне кориснике, а посебно активности социјалне заштите ученика из осетљивих друштвених група као што су припадници ромске националности, деца из социјално угрожених породица, деца из хранитељских породица и деца из породица у којима су озбиљно поремећени односи међу члановима.

Ученици и њихове породице које припадају наведеним категоријама, упућују се у Центар за социјални рад ради остваривања права из области социјалне заштите или у школи добијају правну помоћ од секретара школе.

Школа одговара на сваки захтев надлежних органа у смислу пружања информација о ученику и породици, а све у циљу одређивања адекватних мера које штите најбољи интерес детета.

На иницијативу Ученичког парламента и ученичке организације Црвеног крста, могу се организовати хуманитарне акције прикупљања новчаних и робних средстава као вид подршке угроженим ученицима наше школе или другој деци уже локалне или шире заједнице.

У циљу јачања мотивације за редовно школовање и напредовање у учењу, а у сарадњи са Удружењем Рома и Секретаријатом за јавне службе и социјална питања Градске управе Панчева, школа обезбеђује бесплатну опрему (балетски трико, патике) за ученике тешког социјалног положаја, тешког економског положаја, ромске националности и друго.

Школа у складу са својим могућностима финансира трошкове котизације, путовања и исхране на такмичењима и концертима ван Панчева за ученике чији родитељи по решењу Центра за социјални рад остварују право на социјалну помоћ.

Циљеви и активности Тима:

- Сарадња са Центром за социјални рад у пружању социјалне заштите ученика
- Пружање помоћи ученицима са поремећајима у понашању
- Пружање помоћи угроженим ученицима, ученицима који долазе из депривираних породица или породица које имају проблематичне односе (ризичне породице)
- Упознавање и праћење социјалних потреба ученика
- Утврђивање социоекономског статуса родитеља
- Упућивање родитеља на начине оставривања својих права
- Упућивање родитеља на извршавање својих родитељских обавеза
- Праћење и едукација ученика о здравим навикама у исхрани

Носиоци активности:

- Тим за социјалну подршку и заштиту ученика
- Психолог школе
- Радници службе из Центра за социјални рад
- Ученици са поремећајима у понашању
- Ученици који долазе из депривираних или ризичних породица
- Колектив школе

Начин и време реализације:

Опсервација и идентификација ученика са одређеним социјалним потешкоћама ће се у школи одвијати свакодневно и по потреби ће се активности имплементирати.

Евалуација активности:

Извештај Тима за социјалну заштиту и подршку ученицима на крају првог и другог полугодишта

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљеви програма су развој и неговање еколошке свести ученика и потребе очувања природних ресурса кроз упознавање са коришћењем и рационалном употребом ресурса у области енергетике.

Школа се прикључује акцијама локалне самоуправе које имају за циљ анализу стања животне средине и њену заштиту (нпр. „очистимо обалу Тамиша“ или „рециклажа“ - скупљање празних пластичних боца, металних конзерви и старих новина).

Носилац реализације програма је Еколошка секција која планира конкретне акције и активности и реализује их током године у сарадњи са одељенским заједницама, наставницима и родитељима. Најважнији задаци су обележавање значајних датума еколошког календара, чишћење

школских просторија и школског дворишта, изложба кућних љубимаца, формирање и неговање школског цвећа (доношење саксија и украшавање школског простора), формирање Еколошке патроле која ће проверавати стање хигијене у школи и дворишту, понашање и опхођење ученика и њихов однос према очувању чистоће простора у којем бораве итд.

Секција може направити и план „филмских вечери“ где ће бити приказиване научне емисије, дечији филмови или екранизовани цртани филмови (за најмлађе) са еколошком темама (озонски омотач – штетни гасови који га уништавају, отпадне воде, нуклеарни отпад, „сачувајмо планету“, брига о напуштеним животињама и друге теме по препоруци ученика и наставника). Програм заштите животне средине води и реализује проф.Гордана Ковачевић, биолог.

Активности се реализују у координацију са ученичким парламентом.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Школа као државна установа има обавезу и потребу да сарађује са локалном самоуправом, односно са њеним органима. Интензивну сарадњу остварује са:

- ❖ Секретаријатом за јавне службе и социјална питања (обезбеђивање материјалних трошкова школе, пружање података о бројчаном стању одељења и ученика, кадровски подаци, потребе основних средстава за рад школе, финансијски план школе, извештај о пословању школе, одржавање зграде, капиталне инвестиције, стручно усавршавање запослених и друго). Овом секретаријату припада и Сектор за младе и бригу о младима и фонд за таленте који подржавају пројекте везане за културне манифестације и финансирање талената.
- ❖ Већником за образовање (тематика уско везана за питања рада, услова и реализацију образовно васпитног процеса)
- ❖ Просветним саветницима (контрола наставе – инструктивно педагошки надзор, школско развојно планирање, самовредновање и вредновање рада школе, школски програм, годишњи извештај и годишњи план рада школе)
- ❖ Просветном инспекцијом (контрола законитости рада школе)
- ❖ И другим секретаријатима (секретаријат за урбанизам, секретаријат за здравствену заштиту, санитарна инспекција и други).
- ❖ Дирекција за изградњу и уређење Панчева

Школа има велика очекивања од локалне самоуправе у смислу финансирања грађевинских радова на доградњи школског простора и набавци неопходне опреме за нови простор. У том смислу, добро планирање школе и предлог ефикасног буџета временски остваривог, основ је за добро функционисање и тимски рад школе и локалне самоуправе.

Школа ће током реализације Школског програма пратити и укључивати се у пројекте, манифестације и друга дешавања на територији јединице локалне самоуправе, нарочито по питањима од којих зависи развој школе.

*** План сарадње и умрежавања са другим школама и установама.**

План сарадње и умрежавања са другим школама и установама прави се у циљу:

- 1.Побољшавања информисаности и професионалних компетенција сарадњом са актерима у заједници (локални културни центри, школе у удаљеним местима – доступност балетске школе свима, телевизија, радио, интернет – социјалне мреже)
- 2.Побољшавања услова рада у сарадњи са актерима заједнице (материјално техничко одржавање простора које користи школа)
- 3.Унапређивања помоћи ученицима којима је потребна било која врста додатне подршке (социјална служба, здравство и друго)

4.Сарадња са другим уметничким школама (размена педагошких знања: методе рада, литература, огледни часови, јавни часови, промоције стручних радова, практикума, уџбеника, монографија, музичких нота и слично...), заједнички концерти, пројекти, такмичења, мастер класови, излети, екскурзије, зимски и летњи кампови и друго)

5.Укључивање ученичког парламента школе у рад локалне заједнице (удруживање са парламентом музичке школе, заједнички пројекти у оквиру ваннаставних активности као нпр. извођење дечије опере или неке друге форме (мјузикл, драмска секција....).

***Тим за културну и јавну делатност**

Планом су предложене следеће активности:

- Остварити контакт са Руским домом у Београду за сарадњу и предложити наступ наших ученика поводом обележавања Руско Српског пријатељства
- Праћење савремених репертоара Битеф театра, Мадленианума, БФИ-а
- Праћење драмских, оперских и балетских представа Београдских позоришта
- Сарадња са Тв Панчевом где би почев од септембра месеца једном месечно током целе календарске године ишао неки од наших најквалитетнијих концерата. Селекцију урадити одмах (задужена Ружица Јовановић)
- Сарадња са Народним позоришем и организовање да сви ученици у овој школској години одгледају представе: Успавана лепотица, Копелија, Крцко Орашћић, Лабудово језеро, Дох Кихот, Жизела и Бајадеру (4 представе у првом полугодишту и три у другом полугодишту). Задужење за благовремено праћење репертоара и контакт са благајном Народног позоришта ради резервације улазница: Маја Голубовић.
- Укључивање наших ученика у репертоар народног позоришта (аморчичи, црнцићи...) истварити контакт са господином Костјуковим-директором школе што пре.
- Сарадња са Институтом за уметничку игру
- Наступ ученика поводом Светосавске академије (наћи контакт на време)
- Мастер класови и семинари који ће се организовати током године (има у плану рада стручног актива за играчке предмете)
- Промоција Балетске школе у основним школама града Зрењанина (планирана су гостовања у самим школама или концерт у Културном центру Зрењанина)
- „Банатска бајка“ – завршни наступ свих учесника манифестације у току 2018. године,Културни центар Зрењанина.
- „Дечија недеља“ – наступ школе на манифестацији у организацији Градске управе Зрењанин и Културног центра Зрењанина.
- Једнодневна екскурзија – одлазак на балетску представу,“СНП“ – Нови Сад
- „Караван игре“ – датум ће бити прецизиран,ако се „караван“ одржи у Зрењанину.
- Новогодишњи Концерт Балетске школе „Димитрије Парлић“ у Панчеву.
- Новогодишњи хуманитарни концерт балетске школе „Димитрије Парлић“ – одељења у Зрењанину.
- Школска просмотра за такмичење
- Школско такмичење Балетске школе „Димитрије Парлић“ у Панчеву.
- „Вече Руско Српског пријатељства“ – Културни центар Житишта у организацији Управе Општине Житиште (само за ученике трећег и четвртог разреда).
- Манифестација „Буђење пролећа“ у организацији Градске управе,града Зрењанина
- Манифестација „Европско село“ у организацији Градске управе града Зрењанина
- Фестивал балетских школа Србије.

- Годишњи концерт Балетске школе „Димитрије Парлић“ у Панчеву
- Годишњи концерт Балетске школе „Димитрије Парлић“ одељења у Зрењанину
- Манифестација „Ми то радимо најбоље“ у организацији Културног центра Зрењанина,на тему представљања оног најбољег из свих основних школа у граду Зрењанину.
- Промоција Балетске школе у школама у граду,до краја наставне године.
- Јавни наступи ученика основне балетске школе са кратким програмом у основним школама у Панчеву и околним местима.
- Концерти поводом дана школе, као и годишњи концерт, јавни часови, школска и међународна такмичења, сарадња са институцијама културе и заједнички пројекти. (Градска управа, музичка школа, КУД-ови, УБУС...).
- Сарадња Битеф театром у смислу укључивања ученика у репертоаре
- Повезати се са Домовима културе у градовима широм Србије, направити једносатни програм који укључује сва три одсека наше школе и на тај начин нашим ученицима омогућити више сценских наступа, а са друге стране промовисати рад школе.
- Сарадња са балетском школом „Лујо Давичо“ у Београду
- Посета националном ансамблу „Коло“
- Посета часовима одсека за народну игру у Београду.
- Учестовање на смотрема културно-уметничких друштава у Србији
- Посета концертима на Коларцу (концерти народне игре)

Напомена: термини наступа ће бити дефинисани касније, такође ће бити додати и они који буду заказани ван овог плана.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

Један од основних видова сарадње породице и школе јесу родитељски састанци. Свако одељење првог и другог циклуса основног образовања и васпитања планира за сваку школску годину најмање 5 родитељских састанака. На првом родитељском састанку одељенски старешина и родитељи бирају једног од родитеља као представника на Савету родитеља.

На основу чл.58 Закона о основама система образовања и васпитања формира се Савет родитеља школе као саветодавно тело. Савет родитеља има по једног представника из сваког одељења – матичне и издвојених одељења школе.

Савет родитеља разматра питања и проблеме успеха и владања ученика, разматра школски програм, годишњи извештај о раду школе и годишњи програм рада школе, самовредновање и вредновање рада школе, школски развојни пла, школски календар, програм екскурзија и излета, организацију наставе у природи, материјално-техничке и просторне услове рада школе и друга значајна питања. Савет родитеља радиће по програму који доноси на конститутивној седници. Оперативни део Савета родитеља је Председништво које има 7 чланова.

Ради што успешније сарадње између школе и родитеља, сваки наставник у школи без обзира да ли је старешина или предметни наставник, има тачно одређен термин

отворених врата. Отворена врата подстичу бољу сарадњу, директнији и отворенији однос између родитеља и сваког појединачног наставника. За сваку школску годину прави се распоред отворених врата који је истакнут у школи на видном месту.

Програм сарадње са породицом обухвата и организацију **«отвореног дана школе»** сваког месеца, када родитељи, односно старатељи могу да присуствују образовно-васпитном раду. За сваку школску годину правиће се распоред посете родитеља часовима и биће истакнут на видном месту, као информација како родитељима, тако и наставницима.

Посредством Савета родитеља, родитељи су упознати са радом Тима за заштиту деце од насиља и својом како досадашњом тако и подршком у будућем раду помажу залагање школе у спречавању насиља. Родитељи представљају најважније партнере школе када у случајевима насиља дође до интервенције.

Поред укључености у рад Тима за заштиту деце од насиља, родитељи представљају важне чланове Тима за самовредновање рада школе и тиме доприносе реалнијем и потпунијем сагледавању рада школе у случајевима самовредновања.

Слободне активности су свакако нешто где сваки запослени и ученик могу да изразе своју креативност и пожртвованост за што бољу сарадњу и окружење у коме сви боравимо и с тога сматрамо да је и то још једно битно поље у коме је укљученост родитеља од великог значаја. Као и до сада, тако и у будуће родитељи ће бити укључени у сваку манифестацију која се организује у школи и ван ње, некада у својству драгоцених сарадника, некада као реализатори појединих активности, а некада и као највернија публика.

Ради прећења успешности програма сарадње са породицом, школа ће на крају сваког полугодишта организовати анкетирање родитеља, односно старатеља, у поступку вредновања квалитета рада школе.

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљеви и задаци програма:

- Развијање културе читања код ученика и њихово оспособљавање за самостално коришћење и проналажење потребне књижне и некњижне грађе.
- Развијање потреба, навика и интересовања за коришћење библиотечко-медијатечке грађе
- Подстицање стваралачких потенцијала ученика коришћењем одговарајуће информацијске грађе
- Коришћење савремених облика и метода рада са ученицима
- Учествовање у остваривању програма образовно-васпитног рада школе
- Подстицање и упућивање ученика, наставника и сарадника на коришћење фондова народних и других библиотека
- Набављање библиотечко-медијатечке грађе и њихова физичка обрада, инвентарисање, класификација, сигнирање и каталогизација
- Вођење прописане евиденције и документације о раду школске библиотеке
- Заштита библиотечке грађе и периодична ревизија
- Набавка полица и ормана и осталог намештаја за потребе библиотечног материјала

Планирање и програмирање рада:

- Израда годишњег, месечних и оперативних планова рада

- Планирање и програмирање рада са ученицима у библиотеци
- Припремање програма рада библиотечке секције
- Планирање набавке литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и сараднике

Васпитно-образовна делатност:

- Упознавање ученика са радом школске библиотеке и са библиотечким фондом
- Упознавање ученика са врстама библиотечке грађе и оспособљавање за њено самостално коришћење
- Пружање помоћи ученицима при избору литературе
- Испитивање потреба и интересовања за књигом и другом библиотечком грађом
- Остваривање програма образовно-васпитног рада са ученицима у школској библиотеци
- Формирање навика за самостално налажење потребних информација и развијање читалачких способности
- Развијање навика за чување, заштиту и руковање књижном грађом
- Организовање сусрета с познатим писцима и другим јавним и културним радницима
- Посета октобарском сајму књига у Београду – главни организатор

Сарадња са наставницима и стручним сарадницима:

- Координација са наставницима сродних предмета и организовање вођења ученика у културне установе (позориште, биоскоп, музеји.....)
- Коришћење књижно-библиотечке грађе за наставнике и стручне сараднике
- Планирање набавке књижне и некњижне грађе
- Информисање стручних већа, стручних сарадника и директора о набавци нове стручне литературе за предмете
- Припремање књижне грађе за потребе редовне, додатне, допунске наставе и слободних активности

Библиотечко-информациона делатност

- Систематско информисање корисника о новим књигама, листовима, часописима
- Припремање тематских изложби о појединим издањима, ауторима и сл.
- Евидентирање учесталости коришћења ученичког и наставничко-сарадничког фонда
- Израђивање азбучног и стручног каталога

Културна и јавна делатност:

- Учествовање у планирању и реализацији културне и јавне делатности школске библиотеке
- Припремање културних, такмичарских акција (књижевне трибине, сусрети, разговори; прикупљање књига и завичајне грађе)
- Промоције уџбеника, практикума, нота или школских новина а чији је издавач школа
- Сарађивање са новинско-издавачким кућама, филмским и позоришним кућама

Стручно усавршавање:

- Праћење педагошке литературе, приказа
- Учествовање на седницама стручних органа школе
- Учествовање на семинарима и стручним саветовањима за школске библиотекара

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА И ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА МУЗИЧКОГ И БАЛЕТСКОГ ОБРАЗОВАЊА И УЧЕНИКА СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА

1. Мере за унапређивање доступности одговарајућих облика подршке и разумних прилагођавања квалитета образовања и васпитања за децу и ученике са посебним способностима и ученике којима је потребна додатна подршка.

С обзиром да балетску школу уписују деца са психофизичким способностима за бављење балетском уметношћу, највећи део активности и задаци Тима за инклузивно образовање биће усмерени на рад са даровитом децом односно талентима. Деца која теже савладавају програм балетског образовања и васпитања имаће подршку у виду додатних и допунских часова са предметним наставником. Од школске 2021/2022 школу похађају и ученици за измењеним образовним програмом (ИОП2) за који тим, психолошка служба и наставници квартално праве и прате програме рада.

Током школске године тим ће почети са радом следећег садржаја:

1. Израда Плана и програма рада Тима
2. Идентификација даровитих ученика и ученика којима је потребна додатна подршка
3. Успостављање сарадње између наставног особља, ученика и родитеља
4. Израда Плана рада за даровите ученике и ученике из осетљивих група
5. Већа индивидуализација наставе за даровите ученике и ученике који имају тешкоће у савладавању градива
6. Сарадња са Локалном заједницом, другим школама, установама, удружењима и појединцима у циљу унапређења квалитета пружања додатне подршке ученицима
7. Праћење евалуација и ревидирање ИОП а
8. Вредновање и самовредновање рада Тима и имплементација ИОПа у школи

Рад тима биће пропраћен извештајима и презентацијама о раду.

2. Мере превенције осипања ученика и друге мере усмерене на достизање циљева образовања и васпитања који превазилазе садржај појединих наставних предмета.

МЕРА – утврдити разлоге напуштања школе (упис у млађим годинама, не похађање припремног разреда, лошији успех у основној школи, не сналажење, материјални разлози, социјални проблеми у породици, немање подршке, здравствени проблеми, проблеми у настави и друго). Направити анкете (анонимне) за родитеље и ученике, које ће обухватити предлоге за бољи и лепши живот и рад у школи, евентуалне проблеме које имају у школи, предлоге и сугестије.

МЕРЕ – потребно је појачати медијску презентацију школе по основним школама посебно ученике V, VI и VII разреда, више укључити ученике са наступима у својој основној школи и за сваки концерт који организујемо дати бесплатне карте за сваку школу разредним старешинама да према њиховој процени усмере децу која би се могла бавити балетском односно фолклорном уметношћу. Такође, наше ученике подстаћи на гостовање на локалној

телевизији и радију са актуелним темама или темама о којима они желе да говоре промовишући тако школу. Даље треба појачати наступе ученика и сачинити „дежурни репертоар“ са тачкама које не изискивају велику техничку подршку (балетски под) и оплемењивати разне врсте манифестација јавних установа. То се може остварити путем циркуларног писма у коме би се понудио наступ са „тим и тим“ садржајем. Такође, потребно је обухватити и кориснике Дома за незбринуту децу „Спомена“ и тамо одржати наступ у време Новогодишњих и Васкршњих празника. Такође, урадити пријемни испит за упис у нашу школу а ученицима који је упишу, материјално обезбедити опрему за рад. Ово су само неки од предлога које ће тим допунити и финализовати садржаје.

Мере превенције осипања ученика обухватају:

- Утврђивање разлоге исписивања ученика из школе и рад на њиховом спречавању
- Препознавање тешкоћа у раду и ефикасна помоћ ученицима
- Отворену сарадњу са родитељима у циљу заједничке помоћи ученицима
- Унапређење рада које резултира задовољством ученика у школи
- Благовремено препознавање било ког облика насиља које ученик трпи у школи
- Промоцију школе и уписа ученика у први разред основне и средње школе;
- Представљање школе кроз слободне активности, креативни приступ наставним предметима (осмишљавање Дана школе у сарадњи са ученицима);
- Додатну наставу;
- Организацију разноврстних ученичких активности у сарадњи са ученичким парламентом школе (драмска секција, маскенбал, хуманитарне акције, концерти и сл);

3. Мере за увођење иновативних метода наставе, учења и оцењивања ученика.

Активности у оквиру ових мера обухватају:

- Примену нових метода наставе, учења и оцењивања у складу са едукацијама са стручног усавршавања (поред веће мотивисаности и задовољства ученика за рад, сматрамо да ће ова мера допринети и повећаној успешности приликом анализе на квалификационим периодима)
- Реализација угледних часова (евидентирање активности сваког наставника и извештавање у склопу Годишњег извештаја о раду школе)
- Укључивање родитеља у угледне часове (ова мера такође спада и у активности укључивања родитеља у рад школе)

Нове методе наставе, учења и оцењивања:

- **Описна оцена**

Описна оцена обухвата:

1. Оствареност циљева, општих и посебних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања школског програма;
2. ангажовање ученика у настави;
3. напредовање у односу на претходни период;
4. препоруку за даље напредовање ученика.

- ***Програм уравнотеженог оцењивања***

Овај програм обухвата следеће четири групе компонената:

1. Посматрање процеса (посматрање и бележење док је ученик ангажован у специфичној активности): анализа ученичких наступа или одговора, листе за проверу, састанци, интервју/анкете.

2. Екстерни или стандардизовани тестови: разредна тестирања, регионална/државна/међународна такмичења односно тестирања

3. Оцењивање у балетској сали: уметничко изражавање, брзина усвајања садржаја – брзина напредовања, задате вежбе наставника – памћење комбинација, ангажованост и активност на часу, укључивање у додатне активности – извођење кореографских задатака и укљученост у исте, познавање односно знање значења балетских израза и балетских покрета, координација покрета, теоријско знање из области балета – балетске уметности, извођење програма за просмотру пред јавни наступ или за испит, јавни час и друго.

4. Оцењивање помоћу портфолија: радна портфолија, збирна портфолија.

*Овај програм примењује неколико метода оцењивања ради добијања најтачније свеобухватне слике о ученику у његовим способностима. Уколико наставник сакупи широки спектар информација о ученику, закључена оцена ће јасније представљати и саопштавати шта ученик може и зна.

- ***Коришћење компјутера и пројектора у настави***

Приказвање школских снимака са концерата, испита и јавних часова. На овај начин ученици се укључују у критику и самокритику са циљем утврђивања потребног рада током даљег учења.

Приказивањем балета ученици се упознају са садржајем балета, истојим развоја балета, великим светским ансамблима, кореографским именима, балетским уметницима, костимом, сценографијом и потребним информацијама које ће употпунити његова знања. Наставник планира „видео часове“ током године и њихов садржај распоређује на све четири године школовања.

- ***Оцењивање на основу портфолија ученика***

Оцењивање на основу портфолија обухвата:

Овај тип оцењивања подразумева да наставник и ученик делују као партнери у процесу оцењивања. Портфолио представља циљну колекцију ученикових успеха који показују његов уложени труд и напредак. Садржаји портфолија пружају сведочанство о учениковим способностима и развојном нивоу. Ученик активно учествује у целом процесу, бирајући самостално наступе које жели да представи. На тај начин ученик може критички да сагледа свој рад и доноси вредносне судове о истом. Кроз оцењивање помоћу портфолија ученици уче како да сами оцењују свој рад. А цео процес пружа им значајно искуство и прилику за утврђивање стандарда и оцењивање сопственог рада у односу на прописане и уврђене критеријуме. Једна од највећих вредности портфолија је што увек омогућује ученика да буде активан заинтересовани учесник и партнер у процесу оцењивања.

Садржај ће се поделити на године школовања и области: јавни часови, јавни наступи, концерти, фестивали – ревијални наступи, такмичења (не рангирана и рангирана), мастер клас, зимски и летњи кампови, слободне активности. Образац портфолија ученика ће се доставити

наставницима на почетку школске године и уколико буде потребно, одржаће се обука односно презентација.

- ***Коришћење аутентичног наспрам традиционалног оцењивања***

Аутентично оцењивање:

1. поставља задатке који копирају изазове реалног живота
2. активан процес
3. користе се питања која подстичу критичко/евалутивно мишљење и истраживање
4. прогресивно је и континуирано
5. индивидуални и групни/сараднички покушаји
6. подељено је између наставника и ученика
7. оцењују се исходи наставног програма
8. вреднује се и самооцењивање ученика

- ***Корелација играчких предмета са другим предметима***

Вођење креативних радионица може бити:

- израда заједничке кореографија наставника примењене гимнастике и наставника класичног балета
- повезивање кореографије народне игре са народним певањем у току играња

- ***Кооперативно учење***

Предности овог облика учења су:

1. Дискусије које током кооперативног подучавања подстичу развој когнитивних способности. Оне омогућују стално, активно понављање информација, агрмунеата, објашњења и сл.
2. Активно учешће у кооперативним групама неизбежно доводи до супростављања мишљења, идеја или информација, што може дати боље ефекте и довести до бржег усвајања наставног садржаја.
3. Активан разговор приликом решавања задатака даје највећи допринос резултатима учења
4. Рад у малим хетерогеним групама представља један од најбољих начина за стицање нових знања.

Методике рада: тандем, раду у тиму, групни пројекат

- ***Диференцијација наставе***

1. Диференцијација кроз активности, при чему ученици савладавају исте садржаје, али на различитим нивоима
2. Диференцијација кроз резултате, при чему се одређује иста општа активност, али довољно флексибилно па ученици могу радити у складу са својим когитивним капацитетима
3. Диференцијација кроз активности учења, при чему се пред ученике поставља исти задатак и на истом нивоу, али на другачији начин
4. Диференцијација кроз темпо, при чему ученици могу салвадати исти садржај на истом нивоу, али различитим темпом
5. Диференцијација кроз дијалог, при чему наставник са појединим ученицима расправља о активностима како би их прилагодио њиховим потребама

ОДЕЉЕНСКО СТАРЕШИНСТВО

Активности одељенских заједница имају за циљ да допринесу испољавању и даљем развијању друштвености и индивидуалних способности и интересовања ученика.

Основна подручја васпитног рада са одељенским заједницама су следећа:

- Унапређивање рада ученика у наставним и ваннаставним активностима
- Здравствено васпитање
- Заштита животне средине
- Васпитање за хумане међуљудске односе
- Слободно време
- Професионална оријентација
- Оспособљавање за друштвено ангажовање итд.

Одељенске заједнице усклађују свој рад са Школским развојним планом , Програмом заштите деце од насиља, Програмским основама васпитног рада основне школе, Програмом здравственог васпитања ученика основне школе, Програмом професионалне оријентације, Програмом Дечјег савеза, Програмом ученичког парламента и других ученичких организација.

Оперативни програм рада одељенских старешина (ЧОС) налази се у документацији школе.

Сваки одељенски старешина обавезан је да са својим одељењем одржи један час недељно, односно 36 часова одељенског старешине.

Одељењска већа имају следећа задужења:

- Изучава потребе, интересовања , наклоности и индивидуалне особености ученика
- Разматра оптерећеност ученика у свим областима
- Анализира и утврђује успех ученика
- Утврђује резултате рада наставника
- Утврђује оцене на крају класификационог периода
- Усклађује рад свих наставника у већу
- Изриче васпитно-дисциплинске мере ученицима
- Утврђује предлог плана за извођење уч. екскурзија, излета и наставе у природи
- Упознаје услове рада и живота ученика
- Планира и организује професионална информисања ученика и родитеља
- Помаже одељењским заједницама у раду
- Разматра владања ученика, изриче похвале, награде и дисциплинске мере из своје надлежности
- Усклађује рад свих наставника у одељењу да јединствено делују на ученике ради постизања бољих резултата
- Учествоје и изради и реализацији ИОП-а

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

- Здравствени прегледи и превентивни прегледи запослених – најмање једном годишње
- Редовна контрола хигијене просторија школе
- Редовна дезинсекција просторија школе за време зимског и летњег распуста
- Кречење школе и друго годишње одржавање зграде
- Чишћење филтера клима уређаја у школи
- Одржавање зелених површина у дворишту школе
- Стручно усавршавање запослених са темом безбедности и здравља на раду
- Сарадња са Полицијском управом у Панчеву (провера возила за превоз ученика и др)
- Курс противпожарне заштите (обука новозапослених, пуњење апарата и провера исправности)
- Контролисање поштовања забране пушења на раду

ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

План обухвата следеће активности:

1. Избор председника, заменика председника и записничара, представника за ШО и Тимове школе
2. Доношење пословника о раду ученичког парламента
3. Доношење плана о раду ученичког парламента
4. Упознавање са Повељом УН о дечијим правима
5. Организација Дана у природи заједно са кординатором парламента и наставницима школе.
6. Организација спортског дана за ученике основне и средње школе у договору са кординатором парламента и наставницима примењене гимнастике
7. Организација заједничког доручка ученика уз едуковање о здравом начину исхране уз помоћ кординатора парламента.
8. Почетак рада књижевске секције у сарадњи са кординатором парламента и наставницима српског језика и књижевности.
9. Постављање инфо табле за ученике у школи са информација о предстојећим активностима (мастер класови, концерти, представе и сл.)
10. Давање предлога о организацији ученичких екскурзија
11. Прављење паноа за просторије школе
12. Организација заједничких радионица (разговора) о актуелним темама. Помоћ при организацији кординатор тима и по потреби психолог школе.
13. Давање предлога о начинима уређивања свлачионице за ученике.
14. Давање предлога о начинима одржавања хигијене у школи
15. Упознавање са правима, обавезама и одговорностима ученика

ПЛАН РАДА ТИМА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ РАДА ШКОЛЕ

Пратећи Правилник о стандардима квалитета рада установи (Службени гласник РС-Просветни преглед, бр. 14/2018 од 02.08.2018. године) вреднују се следеће области:

- 1.Област квалитета 1: Програмирање, планирање и извештавање
- 2.Област квалитета 2: Настава и учење
- 3.Област квалитета 3: Образовна постигнућа ученика
- 4.Област квалитета 4: Подршка ученицима
- 5.Област квалитета 5: ЕТОС
- 6.Област квалитета 6. Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима

Тим за самовредновање и вредновање рада школе сваке године вреднује две области квалитета рада и то једну током првог полугодишта и једну током другог полугодишта.

Након вредновања свих области ради се мета вредновање и самовредновање најважнијих аспеката из свих области квалитета рада установе.

ПЛАН ТИМА ЗА РАЗВОЈНО ПЛАНИРАЊЕ

Развој план школе (дел.бр.3700/10.12.2020.) дефинисао је следеће области развоја установе за период од школске 2020/2021. до школске 2025/2026 године.

ПРИОРИТЕТНЕ ОБЛАСТИ ПРОМЕНЕ

1.ЕТОС

1.1. Углед и промоција школе

1.1.1. Углед и обележја школе

1.1.2. Очекивања и промоција успешности

1.1.3. Култура понашања

1.2. Атмосфера и међуљудски односи

1.2.1. Поштовање личности

1.2.2. Једнакост и правичност

1.2.3. Естетско и функционално уређење школског

простора

1.3. Партнерско са родитељима ШО и ЛЗ

1.3.1. Комуникација са родитељима

1.3.2. Укључивање родитеља у живот и рад школе и

школско учење

1.3.3. Веза између школе и школског одбора

1.3.4. Улога школе у локалној заједници

2. ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

2.1. Квалитет школских постигнућа

2.1.1. Оцене и успех

2.1.2. Квалитет знања

2.1.3. Пријемни и квалификациони испити,

такмичења

2.1.4. Мотивисаност ученика

2.1.5. Вредности код ученика

3. РЕСУРСИ (ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ, УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ И МАТЕРИЈАЛНИМ РЕСУРСИМА)

3.1. Људски ресурси

3.1.1. Наставни кадар

3.1.2. Ненаставни кадар

3.2. Материјално-технички ресурси

3.2.1. Школски простор и опрема

3.2.2. Наставна средства

3.2.3. Коришћење расположивих материјално-

техничких ресурса

3.3. Финансијски ресурси

3.3.1. Структура и намена расположивих

финансијских ресурса

3.3.2. Коришћење расположивих финансијских

ресурса

3.4. Ресурси локалне средине

3.4.1. Коришћење расположивих ресурса

РЕДОВНЕ ОБЛАСТИ ПРОМЕНЕ

Редовне области промене сагледаваће се кроз вредновање и самовредновање рада школе .

5.1. ОБЛАСТ ПРОМЕНЕ- ЕТОС

ОПШТИ ЦИЉ: Обезбеђивање квалитетне и савремене уметничке школе која ће кроз побољшавање начина промовисања, подржавања и умрежавања обезбедити већи упис ученика у школу и обезбеђивање већег квалитета остваривања образовно васпитног рада.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ:

1. Успостављање добрих међуљудских односа
2. Промовисање и подржавање резултата ученика и наставника
3. Функционисање система заштите од насиља
4. Развијање сарадње на свим нивоима
5. Углед и промоција школе и препознавање школе као центра иновација и васпитно-образовне изузетности

Акциони план за циљ број 1: Успостављање добрих међуљудских односа

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Избор и финансирање потребних стручних семинара за наставни колектив школе	Директор Помоћник директора Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током целе школске године
Задатак 2.	Реализација стручног усавршавања колектива на теме: Team building-a, Усавршавања комуникацијске компетентности и решавања проблема, јачања тимског духа	Директор Помоћник директора Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током целе школске године
Задатак 3.	Организација интерног стручног усавршавања на теме које поспешују међуљудске односе	Директор Помоћник директора Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током целе школске године
Задатак 4.	Јачање сарадње међу колегама кроз заједничке играчке пројекте	Директор Помоћник директора Наставни колектив Стручна већа школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 5.	Аплицирање на конкурсима ради добијања финансијких средстава за реализацију заједничког играчког пројекта	Директор Помоћник директора Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током целе школске године

Задатак 6.	Јачање сарадње међу колегама кроз заједнично осмишљавање играчких делатности- сва три одсека (концерти, промоције, балетске представе)	Директор Наставни колектив Стручна већа школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 7.	Организовање наставничке екскурзије	Директор школе Наставни колектив Савет родитеља	Континуирано током целе школске године
Задатак 8.	Организација дневних активности током наставничке екскурзије које имају циљ јачање међусобних добрих односа и сарадње	Директор школе Стручни сарадник Наставни колектив	Током реализације наставничке екскурзије

Акциони план за задатак број 2. Промовисање и подржавање резултата ученика и наставника

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Доношење измене Правилника школе о награђивању ученика и наставника	Директор Правник Наставни колектив школе Савет родитеља Школски одбор	Континуирано током целе школске године
Задатак 2.	Формирање ученичке стипендије школе за најталентованије ученике	Директор Правник Наставни колектив школе Савет родитеља Школски одбор	Континуирано током целе школске године
Задатак 3.	Промовисање постојања ученичке стипендије као додатне мотивације за ученике школе	Разредне старешине Председник ученичког парламента	Континуирано током целе школске године
Задатак 4.	Промовисање и подржавање најталентованијих ученика кроз рад ученичког парламента	Тим за инклузивно образовање Наставни	Континуирано током целе школске године

		колектив школе Председник ученичког парламента Ученички парламент Стручни сарадник школе	
Задатак 5.	Истицање најталентованијих ученика школе кроз културне и јавне делатности школе	Директор Тим за културну и јавну делатност школе Наставни колектив	Континуирано током целе школске године
Задатак 6.	Промовисање и подржавање најталентованијих ученика кроз приказ на сајту школе и друштвеним мрежама	Директор Координатор за интернет страницу и друштвене мреже школе Разредне старешине	Континуирано током целе школске године

Акциони план за задатак број 3. Функционисање система заштите од насиља

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Укључивање родитеља школе у превентивне активности Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Тим за заштиту од насиља Савет родитеља Директор	Континуирано током целе школске године
Задатак 2.	Имплементација предлога Савета родитеља у месечне и годишње планове рада тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Тим за заштиту од насиља	Континуирано током целе школске године
Задатак 3.	Формирање тима за вршњачку заштиту и подршку ученицима	Разредне старешине Ученички парламент Стручни сарадник школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 4.	Имплементација предлога вршњачког тима у месечне и годишње планове рада тима за заштиту од дискриминације,	Тим за заштиту од насиља Ученички	Континуирано током целе школске године

	насиља, злостављања и занемаривања	парламент Стручни сарадник школе	
Задатак 5.	Укључивање стручних лица из ресурса локалне самоуправе ради одржавања предавања на теме заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања за ученике и наставнике школе	Тим за заштиту од насиља Директор Управа школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 6.	Приказ реализација активности тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и вршњачког тима у просторијама школе (огласним таблама)	Тим за заштиту од насиља Управа школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 7.	Приказ реализација активности тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и вршњачког тима на сајту школе	Тим за заштиту од насиља Координатор за интернет страну школе и друштвене мреже школе	Континуирано током целе школске године

Акциони план за задатак број 4. Развијање сарадње на свим нивоима

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Укључивање Савета родитељима у рад стручних актива и тимова школе који су од значаја за развијање сарадње (Тим за културну и јавну делатност, Тим за обезбеђивање квалитета, Тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, Тим за социјалну заштиту ученика)	Директор Наставни колектив школе Савет родитеља Председници тимова школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 2.	Имплементација предлога Савета родитеља у месечне и годишње планове рада тимова (Тим за културну и јавну делатност, Тим за обезбеђивање квалитета, Тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, Тим за социјалну заштиту ученика)	Директор Председници тимова Стручни сарадник Председници тимова школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 3.	Рад члана Савета родитеља у активностима Тима за каријарно вођење и саветовање и професионалну оријентацију ученика	Директор Наставни колектив школе	Континуирано током целе школске године

		Савет родитеља Председници тимова школе	
Задатак 4.	Имплементација предлога Савета родитеља у месечне и годишње планове рада тимова за каријарно вођење и саветовање и професионалну оријентацију ученика	Директор Председници тимова Стручни сарадник Председници тимова школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 5.	Умрежавања рада три одсека школе кроз реализацију заједничног играчког пројекта	Наставни колектив школе Председници стручних актива школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 6.	Осмишљавање играчког концерта где би ученици основне школе одсека за народну игру и класичан балет имали заједничку кореографију	Наставни колектив школе Председници стручних актива школе	Континуирано током целе школске године

Акциони план за задатак број 5. Углед и промоција школе и препознавање школе као центра иновација и васпитно-образовне изузетности

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Промотиви наступи школе у културним институцијама (Дом омоладине, Дом Културе, Аполо, Хала спортова...) ради уписивања ученика у први разред у Панчеву, Алибунару, Зрењанину и Владимиравацу	Наставни колектив школе Тим за културну и јавну делатност школе Председници стручних актива школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 2.	Промотивни наступи ученика у основним школама у Панчеву, Алибунару, Зрењанину, Владимиравацу	Наставни колектив школе Тим за културну и јавну делатност школе Председници стручних	Континуирано током целе школске године

		актива школе	
Задатак 3.	Промовисање уписа и рада балетске школе кроз кроз флајере, плакате и рекламе у граду и на друштвеним мрежама	Наставни колектив школе Тим за културну и јавну делатност школе Председници стручних актива школе Координатор за интернет страницу и друштвене мреже школе Директор	Континуирано током целе школске године
Задатак 4.	Сарадња са културним институцијама, школама, културно уметничким друштвима, балетским студијама ради промоција рада школе и уписа ученика	Наставни колектив школе Председници стручних актива школе Директор	Континуирано током целе школске године
Задатак 5.	Концерт на отвореном	Наставни колектив школе Председници стручних актива школе Директор	Континуирано током целе школске године

5.1.ОБЛАСТ ПРОМЕНЕ- ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

ОПШТИ ЦИЉ: Обезбеђивање свестраног упознавања ученика са уметничком игром, неговањем естетске културе, усмеравање ка креативности, аматерско и професионално бављење игром. Развијање играчког потенцијала ученика и љубави према игри и упознавање ученика са кореографским остварењима на домаћој и светској балетској сцени.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ:

- 1.Учешће ученика на такмичењима и фестивалима у Србији.
- 2.Учешће ученика на такмичењима и фестивалима у иностранству.
- 3.Успостављање сарадње са играчким педагозима из Србије и иностранства кроз организацију играчких мастер класова.

4. Одржавање мотивисаности ученика за бављењем уметношћу кроз ваннаставне активности.

Акциони план за циљ број 1: Учешће ученика на такмичењима и фестивалима у Србији

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Организовање просмотри ради одабира ученика који задовољавају критеријуме за одлазак на такмичење	Наставни колектив школе	Сваке школске године
Задатак 2.	Рад на припреми услова за извођење такмичења	Директор Наставни колектив школе	Континуирано током целе школске године
Задатак 3.	Упућивање ученика на школско такмичење школе	Директор Наставни колектив школе	Март сваке школске године
Задатак 4.	Реализација такмичења Анализа реализације такмичења Мере унапређења за следећу годину	Директор Наставни колектив школе	Март сваке школске године
Задатак 5.	Рад на припреми услова за извођење међународног такмичења и учешће ученика на такмичењу „Костадинка Дина Николић“	Директор Наставни колектив школе	Април сваке школске године
Задатак 6.	Смотра фолклора културно просветне заједнице (градска, општинска, републичка)	Директор Наставни колектив школе	Април сваке школске године
Задатак 7.	Организовање просмотри ради одабира ученика који задовољавају критеријуме за одлазак на фестивал	Наставни колектив школе	Сваке школске године
Задатак 8.	Фестивала БШС – унапређење постојећих пропозиција	Директор Наставни колектив школе	Сваке школске године
Задатак 9.	Упућивање ученика на Фестивал балетских школа Србије и на Которски фестивал позоришта за дјецу (или Будва АРТ фестивал)	Директор Наставни колектив школе	Мај/Јул сваке школске године

Акциони план за циљ број 2: Учешће ученика на такмичењима и фестивалима у иностранству

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Информирање о балетским такмичењима и фестивалима на којима је могуће аплицирати	Директор Наставни колектив школе	Континуирано током школске године
Задатак 2.	Организовање просмотри ради одабира ученика који задовољавају критеријуме за одлазак на такмичење	Наставни колектив школе	Сваке школске године

Задатак 3.	Упућивање ученика на међународно такмичење у Бари - Италија или Лозана - Швајцарска	Директор Наставни колектив школе	Март/април сваке школске године
------------	---	---	---------------------------------------

Акциони план за циљ број 3. Успостављање сарадње са играчким педагозима из Србије и иностранства (организација играчких мастер класова).

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Информирање и успостављање контакта са балетским педагозима Института за уметничку игру који су у могућности да одрже мастер класове у школи	Директор Наставни колектив школе	Континуира но током школске године
Задатак 2.	Реализација мастер класова у складу са просторим, временским и финансијским могућностима школе.	Директор Наставни колектив школе	Континуира но током школске године
Задатак 3.	Сарадња са Институтом за уметничку игру (основне студије за балетску педагогију; семинари – мастер клас у организацији института)	Директор Наставни колектив школе	Континуира но током школске године
Задатак 4.	Сарадња са другим школама -Балетска школа Београда, Новог Сада и Суботице (допуне пропозиција такмичења, предлог чланова жирија за такмичења, фестивал балетских школа	Директор Наставни колектив школе	Континуира но током школске године

Акциони план за циљ број 4. Одржавање мотивисаности ученика за бављењем уметношћу кроз ваннаставне активности.

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Учествовање у пројектима-наступима других установа културе, балетских трупа(народно позориште, КПГТ, СНП, УБУС и сл)	Директор Наставни колектив школе	Континуирано током школске године
Задатак 2.	Организовање екскурзија школе (рекреативна настава, зимска/летња екскурзија)	Тим за организацију рекреативне наставе, екскурзија и излета Директор Наставни колектив школе	Континуирано током школске године
Задатак 3.	Организовање одласка ученика на зимски или летњи „Активан распуст“	Директор Наставни колектив школе	За време школских распушта
Задатак 4.	Обилазак културно-историјских споменика Србије	Тим за организацију рекреативне наставе, екскурзија и излета Директор Наставни колектив школе	Континуирано током школске године

Задатак 5.	Посете: сајам књига, балетске представе НП и СНП, савремене представе, позоришне представерти и друго)	Тим за организацију рекреативне наставе, екскурзија и излета Директор Наставни колектив школе	Континуирано током школске године
------------	--	---	-----------------------------------

5.1. ОБЛАСТ ПРОМЕНЕ- ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ, УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ И МАТЕРИЈАЛНИМ РЕСУРСИМА

ОПШТИ ЦИЉ: Обезбеђивање организације рада школе које ће допринети раду у оквиру пуног потенцијала школе. Управљање људским и материјалних ресурсима школе у циљу осавремењивања и јачања наставничких компетенција и квалитета образовно васпитног рада.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ:

- 1.Руковођење у функцији унапређивања рада школе
- 2.Функционални систем праћења и вредновања квалитета рада
- 3.Лидерско деловање које омогућава квалитет рада школе
- 4.Људски ресурси који доприносе квалитету рада школе
- 5.Функционално коришћење материјално-техничких ресурса
- 6.Подржавање иницијативе и развијање предузетничког духа
- 7.Обезбеђивање квалитета кроз самовредновање

Акциони план за циљ број 1: *Руковођење у функцији унапређивања рада школе*

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Контрола рада установе кроз примењивање различитих метода контроле рада, њених организационих јединица и запослених	Директор Стручни сарадник	Континуирано током школске године
Задатак 2.	Управљање инфорационим системом установе који обезбеђује да сви запослени буду правовремено и тачно информисани о свим важним питањима живота и рада установе	Директор Стручни сарадник Помоћник директора	Континуирано током школске године
Задатак 3.	Креирање ораганизационе структуре установе кроз	Директор школе Помоћник	Континуирано током школске

	систематизацију и описе радних места и образовање стручних тела и тимова	директора Стручни сарадник	године
Задатак 4.	Постављање задатака запосленима школе у односу на њихове компетенције	Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва Стручни сарадник Директор	Континуирано током школске године
Задатак 5.	Обука запослених за рад са савременом информационо-комуникационом технологијом и подтицање да исту користе у свом раду	Директор	Континуирано током школске године
Задатак 6.	Координисан рад стручних органа, тимова и појединаца у установи	Директор Помоћник директора Стручни сарадник	Континуирано током школске године

Акциони план за циљ број 2: Подржавање иницијативе и развијање предузетничког духа

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Одабир семинара екстерног акредитованог стручног усавршавања са темама јачања предузетничког духа	Директор Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током школске године
Задатак 2.	Стручно усавршавање ради усавршавања предузетничких компетенција	Директор Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током школске године
Задатак 3.	Рад у оквиру тима за развијање међупредметних компетенција и предузетништва	Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва	Континуирано током школске године
Задатак 4.	Имплементирање планова рада тима за развијање међупредметних компетенција и предузетништва у месечне планове рада наставника	Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва Стручни сарадник	Континуирано током школске године

	школе	Наставни колектив	
Задатак 5.	Прављење базе података са оствареним компетенцијама наставника према важећем Правилнику	Стручни сарадник школе Наставни колектив	Континуирано током школске године

Акциони план за циљ број 3: Лидерско деловање које омогућава квалитет рада школе

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Развој и осигурање квалитета образовно васпитног процеса у школи	Директор Помоћник директора Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током школске године
Задатак 2.	Промовисање иновација и подстицање наставника и стручних сарадника да користе савремене методе и технике учења	Директор Помоћник директора Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током школске године
Задатак 3.	Промовисање иновација и подстицање наставника и стручних сарадника да користе савремене технологије у образовно васпитном процесу	Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва Директор Помоћник директора Стручни сарадник	Континуирано током школске године
Задатак 4.	Обезбеђивање инклузивног приступа у образовно васпитном процесу	Тим за инклузивно образовање Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током школске године
Задатак 5.	Стварање услова кроз рад ИОП тима за унапређивање наставе и учења у складу са образовним и другим потребама ученика	Тим за инклузивно образовање Стручни сарадник Наставни колектив	Континуирано током школске године
Задатак 6.	Стварање здравих и безбедних услова за учење и развој ученика	Директор Стручни сарадник Разредне	Континуирано током школске године

		старешине Наставни колектив Тим за заштиту од насиља, злоставља и занемаривања	
Задатак 7.	Примењивање превентивних активности које се односе зна безбедност и поштовање права ученика	Директор Тим за заштиту од дикриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Континуирано током школске године
Задатак 8.	Подстиче амосферу учења у којој ученици постављају сопствене циљеве учења и прате сопствени напредак	Наставници Разредне старешине Стручни сарадник Директор	Континуирано током школске године
Задатак 9.	Стварање услова да ученици партиципирају у демократским процесима и доношењу одлука	Ученички парламент Председник ученичког парламента	Континуирано током школске године

Акциони план за циљ број 4: Функционални систем праћења и вредновања квалитета рада(2) и обезбеђивање квалитета кроз самовредновање (7)

Специфични циљ бр. 1	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Задатак 1.	Реализација акционих планова које је формирао тим за самовредновање и вредновање рада школе кроз умрежавање месечних и годишњих план ова рада тима за обезбеђивање квалитета и тима за самовредновање и вредновање рада школе	Директор Тим за самовредновање и вредновање рада школе Тим за обезбеђивање квалитета рада школе	Континуирано током школске године
Задатак 2.	Посета часовима директора škola и доношење мера за унапређивање области наставе и учења	Директор школе	Континуирано током школске године
Задатак 3.	Посета часовима стручног сарадника школа и доношење мера за унапређивање области наставе и учења	Стручни сарадник	Континуирано током школске године
Задатак 4.	Међусобне посете наставника школе часовима стручне и општеобразовне наставе	Наставни колектив Председници стручних већа	Континуирано током школске године

Задатак 5.	Извешавање и анализа резултата завршног испита и матурног испита	Директор Стручни сарадник Председници већа	јун/јул сваке школске године
------------	--	--	------------------------------

3. ЕВАЛУАЦИЈА

Акциони план	Критеријум успеха	Инструменти евалуације	Носиоци	Време
Успостављање добрих међуљудских односа	Сви запослени ће имати равноправу могућност стручног усавршавања у датој области Реализовање заједничког играчког пројеката наставног колектива Већи степен сарадње и заједничког рада Реализација интерног устручног усавршавања на којем ће колеге поделити и дискутовани о искуствима са одржаних семинара Реализација интерног устручног усавршавања где ће аутори и реализатори бити наставници школе	Вођењем евиденције о оствареним сатима свих запослених, омогућиће да у сваком тренутку буде доступан преглед степена активности на овом пољу. Видео снимак концерта школе Извештај са остварене наставничке екскурзије Извештај о реализацији екстерног и интерног стручног усавршавања Извештај о раду школе	Директор Наставни колектив Стручни сарадник	током целе школске године
Промовисање и подржавање резултата ученика и наставника	Јачање мотивисаности ученика за бављење балетском уметношћу Већи одазив ученика за упис у основну и средњу балетску школу	Вођењем евиденције о ученицима кроз портфолија биће омогућено континуирано и свеобухватно сагледавање личног и уметничког напретка и сазревања ученика.	Наставни колектив Директор Стручни сарадник Председник ученичког парламента	током целе школске године

	<p>Јачање мотивације наставника школе за иновације у наставном процесу</p> <p>Већа реклама школе и присутност у локалним медијима и градској средини</p> <p>Измена постојећег Правилника о награђивању наставника и ученика</p> <p>Доношње Правилника о ученичкој стипендији</p>	<p>Интернет страница школе</p> <p>Друштвене мреже школе</p> <p>Правилници школе</p> <p>Записници и документација школе</p> <p>Извештај тима за инкулзивно образовање и културну и јавну делатност</p> <p>Записници Ученичког парламента и Савета родитеља</p> <p>Извештај о раду школе</p>		
<p>Функционисање система заштите од насиља</p>	<p>Наставници и ученици школе брже и ефикасније препознају и адекватно реагују на облике дискриминације, насиља, злостављања или занемаривања</p> <p>Сараднички однос колектива школе и Савета родитеља</p> <p>Већа укљученост ученика у рад школе</p> <p>Сарадња са локланом заједницом и коришћење њених ресурса</p> <p>Доступност инфомрација на огласним табалама школе и сајту школе</p>	<p>Евиденција Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и Савета родитеља</p> <p>Извештај о раду школе</p>	<p>Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања</p> <p>Стручни сарадник</p> <p>Директор</p> <p>Председник Савета родитеља</p> <p>Координатор за интернет страну школе и друштвене мреже</p>	<p>током целе школске године</p>
<p>Развијање сарадње на свим нивоима</p>	<p>Сараднички однос колектива школе и Савета</p>	<p>Записници тимова школе</p> <p>Записници Савета</p>	<p>Директор</p> <p>Председник Савета</p>	<p>током целе школске</p>

	родитеља Сараднички однос председника тимова школе и Савета родитеља који ће донети нове активности у циљу развијања сарадње и умрежавања Већа мотивисаност ученика кроз заједничку реализацију концертних активности са ученицима са других смерова	родитеља Видео снимак са културних и јавних активности школе Извештај о раду школе	родитеља Председници тимова школе	године
Углед и промоција школе и препознавање школе као центра иновација и васпитно-образовне изузетности	Већи број уписаних ученика у прве разреде Мањи drop-out ученика	Летопис школе о културним и јавним активностима школа Извештај о раду школе	Тим за израду летописа школе Директор Председници стручних већа школе	током целе школске године
Учешће ученика на такмичењима и фестивалима у Србији.	Постигнути резултати и освојене награде су основ за рангирање школе и самих ученика	Упознавање са новим кореографијама, стицање и размена професионалног искуства.	Директор Наставни колектив	током целе школске године
Учешће ученика на такмичењима и фестивалима у иностранству.	Постигнути резултати и освојене награде су основ за рангирање школе и самих ученика	Упознавање са новим кореографијама, стицање и размена професионалног искуства.	Директор Наставни колектив	током целе школске године
Успостављање сарадње са играчким педагозима из Србије и иностранства кроз организацију играчких мастер класова.	Повезивање и одржавање контаката са људима из струке.	Упознавање са новим кореографијама, стицање и размена професионалног искуства.	Директор Наставни колектив	током целе школске године
Одржавање мотивисаности ученика за бављењем	Смањење броја ученика који напуштају школовање у	Евиденција о упису и испиту ученика.	Директор Наставни колектив Тим за орг.	током целе школске године

уметношћу кроз ваннаставне активности.	балтској школи		рекреативне наставе и екскурзија	
Руковођење у функцији унапређивања рада школе	Бржи проток информација које се тичу живота и рада у школи Усавршене стручне компетенције наставника Јачање организационе структуре и поделе послова Већа продуктивност свих запослених у установи Већи степен коришћења информационих технологија у учењу и настави	Извештај о раду директора Извештај о раду стручног сарадника Извештај о самовредновању и вредновању рада школе Спољашње самовредновање Извештаји наставника о наставном процесу Извештај о раду школе	Директор Стручни сарадник Тим за самовредновање и вредновање рада школе Наставници школе	током целе школске године
Подржавање иницијативе и развијање предузетничког духа	Релизација семинара Оформљења база података о компетенцијама наставника	Извештај о раду директора Извештај о раду стручног сарадника Извештај о раду школе	Директор Стручни сарадник Наставни колектив	током целе школске године
Лидерско деловање које омогућава квалитет рада школе	Већи степен коришћења савремених метода учења Повећан степен безбедности ученика Осигурава да код ученика са посебним образовним потребама те потребе буду препознате и на основу њих израђени ИОП планови и њихова реализација Предлози мера	Извештај о раду тима за ИОП Извештај о раду директора Извештај о раду стручног сарадника Извештај о раду школе Записници и извештаји о посетима часовима директора Записници и извештаји о посетима часовима стручног сарадника Записници ученичког парламента Записници Школског одбора	Директор Стручни сарадник Наставни колектив Председник тима за ИОП Председник тима за заштиту од	током целе школске године

Функционални систем праћења и вредновања квалитета рада(2) и обезбеђивање квалитета кроз самовредновање (7)	Успостављења сарадња између тимова школе Унапређивање наставе и учења	Извештај о раду директора Извештај о раду стручног сарадника Извештај о самовредновању и вредновању рада школе Спољашње самовредновање Извештај о завршном испиту Извештај о матурском испиту	Директор Стручни сарадник Председници тимова	током целе школске године
---	--	--	--	---------------------------

Области промене сагледаваће се и кроз вредновање и самовредновање рада школе.